DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

CUMHURİYETİN İLK SAYIMI

1927 NÜFUS TAHRİRİ

Hazırlıklar, Sayım Günü, Sonuçlar ve Yorumlar

Prof. Dr. Şevket Pamuk'un sunuş yazısıyla

100. yıl
Yaşasın Cumhuriyet!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

CUMHURİYETİN
İLK SAYIMI
(1927 NÜFUS TAHRİRİ)

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2023
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
KANSU ŞARMAN

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTMEN
COŞKUN AK

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI: AĞUSTOS 2023, İSTANBUL

ISBN 978-625-429-527-0

BASKI
İMAK OFSET BASIM YAYIN A. Ş.
AKÇABURGAZ MAH. 137. SOK. NO: 12 34522 ESENYURT/İSTANBUL
TEL: (0212) 444 62 18
SERTİFİKA NO: 71320

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan
hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
e-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

CUMHURİYETİN İLK SAYIMI

(1927 NÜFUS TAHRİRİ)

Hazırlıklar, Sayım Günü, Sonuçlar ve Yorumlar

Prof. Dr. Şevket Pamuk'un
sunuş yazısıyla

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

Cumhuriyetin İlk Sayımı 1

19. Yüzyıldan 1927 Yılına Sayımlar ve Türkiye'nin Nüfusu 5

Sayım Hazırlığı ve Sayım Günü 11

1927 Umumî Nüfus Tahriri (Fasikül III) **21**

Birinci Fasıl: Tahririn Esas ve Usulleri 23

İkinci Fasıl: Neticelerin Tahlili 29

Umumî Tahlil Tabloları 59

A) Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı 60

B) Nüfusun meslekler itibarile inkısamı 68

C) Gayri malûl ve malûl nüfusun inkısamı 72

D) Nüfusun dinler ve ana lisanları itibarile inkısamı 76

E) Nüfusun tabiiyet ve mahalli tevellüt itibarile inkısamı 78

F-1) Binalar istatistiki 80

F-2) Binalar istatistiki 82

G) Vilâyet itibarile tahrir mıntakaları ve memurları adedi 84

Örnekler 87

Kanunlar, Talimatnameler ve Sair Vesikalar 95

1927 Mülkî Teşkilata Nazaran Vilâyet ve Kazalar 121

Mufassal Neticeler 2: Vilâyet İtibarile İcmal (Fasikül I) 127

KADRO I: Nüfusun Halimedenî ve Yaş Grupları İtibarile İnkısamı 127

KADRO II: Nüfusun Meslekler ve Tahsil İtibarile İnkısamı 141

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KADRO III: Nüfusun Dinler ve Maluliyetler İtibarile İnkısamı 155
KADRO IV: Nüfusun Ana Lisanı İtibarile İnkısamı 169
KADRO V: Nüfusun Tabiiyet İtibarile İnkısamı 183
KADRO VI: Nüfusun Mahalli Tevellüt İtibarile İnkısamı 197
Dönem Basını 215
Fotoğraflar 245
Belgeler 255

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

CUMHURİYETİN İLK SAYIMI

جمهوريت

غازی حضرتلری، دون ده، ملی مجاهده مزك ایچ یوزنی کوسترن نطقلرینه دوام بیوردیلر

برابرنده براجنبی ضابطی بولونمامك علی غالب سرعتله حرکت ایده رك سیواسده حاکمیتی اله گچیره جکی ظننده ایدی... نهایت وضوع ایله باسه کوسترمز مصطفی کمال پاشا، ایشه گیریشدی و بو زلزله اولوجه عزم و متانتی سایه سنده نهایتی برطرف ایتدی و مدابیر شدیده سی ایله آتتی سوندوردی

لرضروم وسیواس

غازی یه وبرلن الچیسی

غازی حضرتلری ریاست کریسنده حقوق فرقاسی توپلانتیسی کتاده یورورکن

GAZİ MUSTAFA KEMAL: NÜFUS POLİTİKASI FIRKAMIZIN EN MÜHİM BİR FAALİYET SAHASI OLACAKTIR.

Yukarıdaki görsel 17 Ekim 1927 tarihli Cumhuriyet gazetesinin birinci sayfasından. 15-23 Ekim 1927 tarihleri arasında yapılan Cumhuriyet Halk Fırkası'nın ikinci büyük kongresinde Reisicumhur ve CHF Umumi Reisi Gazi Mustafa Kemal, Meclis kürsüsünden büyük nutkunu sunduğu konuşmasını yapıyor. Bu tarihi kongrede, Gazi Mustafa Kemal'in sunduğu program beyannamesindeki şu sözleri bir hafta sonra yapılacak ilk nüfus sayımının da habercisiydi: "Fırkamız nüfus işlerini başlıca mesailden addeder. Pek uzun seneler mütemadi ve muntazam mesaiye ihtiyaç gösteren nüfus meselesi iktisadi, fenni, içtimaî ve siyasi nokta-ı nazardan mürekkep ve münkasım olduğu bütün cepheleriyle mütalaa olunmak ve yekdiğerini ikmal edecek müselsel tedabiri mütemadiyen mevki-i tatbika koymak kararındayız. Mükemmel ve doğru tahriri nüfuslara istinat etmek lazım gelir. Nüfus politikası fırkamızın en mühim bir faaliyet sahası olacaktır."

İlk nüfus sayımı, ülkede yaşayanların sayısı ve sosyo-ekonomik özelliklerini göstermesinin yanı sıra eğitim, sağlık, ekonomi ve kültür alanlarında başlatılan yenileşme hareketi açısından da büyük önem taşıyordu. *Akşam* gazetesi yazarı Necmettin Sadık (Sadak), 27 Ekim 1927 tarihinde yayımlanan "İmtihan günü" adını taşıyan makalesinde bu sayımın amacı ve hedefi hakkında şunları yazıyor:

"...imtihanlar vardır ki; bir milletin medeni idareye ne derece layık olduğunu, demokrasi yani halk idaresi hususundaki iktidarının ne kadar ilerlemiş bulunduğunu gösterir. Yarınki tahrir-i nüfus Türk Milleti için böyle bir imtihan günüdür... Bu imtihanda tam numro alarak muvaffak olmaya çalışalım; yar u ağyar gözlerini bu tarafa çevirmiş, bize bakıyor."

Prof. Dr. Şevket Pamuk'un değerli katkısıyla hazırlanan bu çalışmada, 1927 sayımından sonra yayımlanan verileri orijinal haliyle sunuyor, sayım hazırlıkları, sayım günü ve sonrasında toplumun bu faaliyete katılımına dair, bir kısmı dönem basınında da yer alan yazı, fotoğraf, karikatür ve belgeleri de okurlarımızla paylaşıyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1927 yılında eski harflerle "Anavatan" ismiyle Kitabhane-i Sudi'de basılan Türkiye haritası, o dönemi sınırlarını ve mülki idare planını gösteriyor. Bu haritada yer alan pek çok idari birimin ismi sonradan değişti. Örneğin Brusa Bursa, Elâziz Elazığ, Gazi Ayıntap Gaziantep, Maraş Kahramanmaraş ve Diyarbekir Diyarbakır oldu. 1923'te İzmit Kocaeli, 1924'te Kırkkilise Kırklareli, 1927'de de Bozok adı Yozgat'a çevrilmişti. Bu haritada yer alan Bayazıt Şebinkarahisar (Şarkikarahisar) ve Cebel Bereket (Osmaniye ve civarını kapsar) sonradan vilâyet olmaktan çıkarıldı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

19. YÜZYILDAN 1927 YILINA SAYIMLAR VE TÜRKİYE'NİN NÜFUSU

Şevket Pamuk

Elinizdeki kitap Türkiye Cumhuriyeti'nin 1927 yılında gerçekleştirdiği ilk nüfus sayımının yeniden yayımlanmakta olan genel ve vilâyet düzeyindeki özet sonuçlarından oluşuyor.

On yıldan fazla süren, büyük yıkımlara ve nüfus hareketlerine yol açan savaşlardan ve varlığını 600 yıl sürdüren bir imparatorluğun tarih sahnesinden çekilmesinden sonra, 1923 yılında Lozan Barış Antlaşması'yla yeni Türkiye devletinin sınırları ve dış ilişkileri uluslararası kurallara bağlanmış ve aynı yıl Cumhuriyet ilan edilmişti. Ancak savaşlar ve nüfus hareketlerinden sonra yeni devletin sınırları içinde kalan nüfusun ne kadar olduğu tam olarak bilinmiyordu. Nüfus kayıplarının ekonomi üzerindeki etkileri açıkça görülüyordu. Kırsal alanlarda büyük miktarlarda toprak ekilmeden boş kalırken, kentlerde emek darlıkları çekiliyordu. Nüfusun azalmasının ülke güvenliğini de tehdit ettiği ileri sürülüyordu. Bu nedenle yeni devletin en öncelikli işlerden biri olarak nüfusunu sayması şaşırtıcı olmamalı.

28 Ekim 1927 tarihinde gerçekleştirilen ilk nüfus sayımı Haziran 1926'da TBMM'de kabul edilen "İlk Genel Nüfus Sayımı Kanunu" çerçevesinde yapıldı. Ülke nüfusunu, toplumsal ve iktisadi özelliklerini modern yöntemlerle sayabilmek ve izleyebilmek için yeni ve güvenilir verilere ihtiyaç duyan yeni devlet, aynı dönemde bir istatistik kurumu oluşturmaya da karar verdi. 1926 yılında Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Merkezi İstatistik Dairesi'nin ismi 1930 yılında İstatistik Umum Müdürlüğü olarak değiştirilecekti. Yine 1926 yılında Belçikalı uzman ve hukuk doktoru Camille Jacquart yurtdışından davet edilerek yeni kurumun başına atandı ve 1929 yılına kadar ilk genel müdür olarak çalıştı. İlerleyen yıllarda İstatistik Umum Müdürlüğü düzenli aralıklarla nüfus sayımları yapmaya, toplumsal ve iktisadi konularda veri toplamaya ve istatistik yayımlamaya devam edecektir.

1927 Sayımı bu topraklarda yapılan ilk nüfus sayımı değildi, sayım geleneğimiz çok eskilere gitmektedir. 15. ve 16. yüzyıllarda Osmanlı Devleti tarımsal üretim, vergi ve askeri potansiyelini belirleyebilmek için imparatorluğun hemen her köşesinde vilâyet düzeyinde tahrirler yapmış ve bu arada hane reislerini saymıştı. Zaman zaman yenilenen bu sayımlara 16. yüzyıldan sonra devam edilmedi.

19. yüzyılda ise çağdaşlaşma ve reform çabalarının bir parçası olarak Osmanlı Devleti nüfus sayımları yapmaya başladı. 1831 yılında gerçekleştirilen ilk nüfus sayımının amacı daha çok imparatorluğun askeri ve vergi potansiyelini belirlemekti. Bu nedenle sadece hane reisi erkeklerin sayımı yapılmıştı. 1844 yılındaki sayımdan itibaren kadınlar da sayılmaya başlandı. İlerleyen yıllarda ve özellikle 1880'lerden itibaren Osmanlı nüfus sayımları daha kapsamlı ve güvenilir olmaya, tüm nüfusun sayımını hedeflemeye başladı. Yüzyılın sonlarına gelindiğinde Osmanlı Devleti'nin gerçekleştirdiği nüfus sayımları üç kıtaya yayılan imparatorluğun insan kaynakları hakkında ayrıntılı ve güvenilir bir bilgi kaynağı özelliğini kazanmıştı. Ancak nüfusun tam bilinemeyen oranlarda eksik sayılması bir sorun olmaya devam etti.

Osmanlı Devleti 19. yüzyılda nüfus sayımlarının yanı sıra iktisadi ve toplumsal alanlarda, dış ticaretten eğitime ve adalete, tarımdan sanayiye kadar pek çok konuda veri toplamaya başladı. 1870'lerden itibaren merkezde ayrı bir istatistik dairesi kuruldu, ilerleyen yıllarda bakanlıklarda ve her vilâyette birer istatistik birimi oluşturuldu. Verilerin en son yöntemlerle toplanmasını ve değerlendirilmesini sağlayacak uzmanların yetiştirilmesi amacıyla Avrupa ülkelerine genç elemanlar gönderildi. Toplanan veriler her yıl olmasa da aralıklarla devlet ve vilâyet yıllıkları (salnameler) halinde yayımlandı. Genç Cumhuriyetin 1927 yılındaki ilk nüfus sayımı işte bu kurumsal ve insani birikimin sonucunda gerçekleştirildi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

19. Yüzyılda Türkiye'de Nüfus

Bu bölümde 1927 sayımının verilerine biraz daha anlam kazandırabilmek amacıyla bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alandaki nüfusun 19. yüzyıldan itibaren gösterdiği uzun dönemli gelişmeleri özetleyeceğiz. Cumhuriyet döneminde yapılan nüfus sayımları sayesinde, bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın 1927 ve sonrasındaki nüfusu hakkında güvenilir verilere sahibiz. Ancak, 19. yüzyılda yapılan Osmanlı nüfus sayımları yararlı bilgiler içermekle birlikte, kimi eksikleri ve yöntem sorunları nedeniyle, sadece bu sayımları kullanarak bugünkü Türkiye sınırları içindeki alanın nüfusu hakkında güvenilir tahminlere ulaşmamız mümkün olmuyor. Öte yandan, 19. yüzyılda hem Osmanlı Devleti'nin nüfusu hem de bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın nüfusu üzerine bir hayli çalışma yapılmıştır. Yakın bir tarihte yaptığımız bir çalışmada eldeki tüm verileri gözden geçirdik ve bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın toplam nüfusuna ilişkin tahminlerimizi 1840'tan başlayarak 1927 yılına kadar taşıdık. Bu bölümde 1927 öncesi tahminlerimizi Cumhuriyet dönemindeki sayımların sonuçlarıyla birleştirerek bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın nüfusunu uzun dönemli bir bakış açısıyla sunacağız (Pamuk, 2014, s. 64-70).

Bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın nüfusu 19. yüzyıldan önce tarihte hiçbir dönemde 10 milyonun üzerine çıkmamıştı. Bizans İmparatorluğu'nun dağılması ve Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan sonra, bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın nüfusu 16. yüzyılda önemli bir artış göstererek belki 8 milyona kadar ulaşmış, izleyen iki yüzyılda ise dalgalı bir seyir izlemişti. Bugünkü sınırlar içindeki Türkiye'nin nüfusu üzerine 1830'larda ve 1840'larda yapılan tahminler 9 ila 11 milyon arasında değişiyor. Bu tarihten sonra, 19. yüzyıl boyunca bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın nüfusunun güçlü bir artış eğilimi içinde olduğunu ve bu özelliğiyle daha önceki dönemlerden kesin çizgilerle ayrıldığını söyleyebiliriz.

Bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanın toplam nüfusuyla ilgili tahminlerimizi 1840 yılından 1914 yılına doğru taşırken ve nüfus artışlarının nedenlerini incelerken üç temel süreç üzerinde duracağız: nüfusun kendi iç dinamikleri, dışarıdan içeriye göçler ve içeriden dışarıya göçler.

Elimizde 19. yüzyıl boyunca Türkiye nüfusunun kendi dinamikleriyle artmakta olduğuna ilişkin pek çok kanıt bulunuyor. 19. yüzyılın ikinci yarısında yapılan Osmanlı nüfus sayımlarının ayrıntıları da aynı eğilime işaret ediyor. Salgın hastalıkların tümüyle kaybolmasa bile 1840'lardan itibaren eskiye kıyasla büyük ölçüde azalması, nüfus artışını destekleyen önemli bir gelişmeydi. Daha önceki dönemlerde, sık sık ortaya çıkan veba salgınları nüfus artışı önünde önemli bir engel oluşturmuştu. Karantina gibi kamu sağlığı önlemlerinin de katkısıyla, Avrupa'nın pek çok bölgesinde ve Batı Akdeniz'de salgınlar 17. yüzyıldan itibaren kaybolmaya başlamıştı. Karantina ve benzeri önlemler 19. yüzyıldan itibaren Osmanlı İmparatorluğu'nda da etkili olmaya başladılar. Buna ek olarak, Tanzimat öncesinde ve sonrasında savaşların azalmasının, Anadolu'da yerleşmeye başlayan göreli istikrar ortamının, iktisadi toparlanma ve gelir artışlarının da nüfus artışını desteklediklerini düşünüyoruz.

Böylece 19. yüzyıl boyunca ölüm oranlarında bir miktar düşme olduğunu ve doğumda yaşam beklentisinin az da olsa arttığını tahmin ediyoruz. 19. yüzyılda İtalya, Yunanistan gibi Güney Avrupa ülkelerindeki uzun dönemli eğilimleri de dikkate alarak, Türkiye'de doğumda yaşam beklentisinin 1840'larda 28-29 yıldan 1913'te 32-33 yıla yükseldiğini tahmin ediyoruz. Ancak bu konuda yapılmış, verilere dayalı bir çalışma yoktur.

Göçlerin Etkisi

19. yüzyıl boyunca Türkiye nüfusundaki güçlü artışın nedenlerini ve boyutlarını incelerken üzerinde durmamız gereken ikinci süreç dışarıdan gelen göçlerdir. 19. yüzyıl boyunca imparatorluktan ayrılan bölgelerdeki Müslüman nüfus üç büyük coğrafyadan Anadolu'ya göç etti. İlk olarak, Kırım'dan Rumeli'ye ve Anadolu'ya göçler, Kırım'ın Çarlık Rusya'sının egemenliğine girdiği 1780'lerde başladı ve özellikle 1850'lerde ve 1860'larda büyük miktarlara vardı. İkinci olarak, Kafkaslar'dan Rumeli'ye, Anadolu'ya ve bugünkü Suriye, Ürdün ve hatta İsrail sınırları içinde kalan diğer alanlara göç eden ve Osmanlı yönetimi tarafından yerleştirilen Çerkezler ve diğer etnik gruplar da 1820 öncesinden başlayarak, ama en yoğun olarak 1850'lerde ve 1860'larda geldiler. Üçüncü olarak, Balkanlar'dan ve Adalar'dan Anadolu'ya gelen nüfus ise büyük çoğunluğu ile 1877-78 Rus Savaşı ve 1912-13 Balkan

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Savaşları sırasında ve sonrasında göç etti. Balkanlar'dan gelen nüfus içinde daha önce Kırım ve Kafkasya'dan Rumeli'ye geçenler de bulunmaktaydı. Böylece 1856-1866, 1877-1890 ve 1912-1913 yılları bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alana dışarıdan gelen göçlerin hızlandığı dönemler olmuştur. Ancak bu dönemler dışındaki yıllarda da her üç kaynaktan nüfus Anadolu'ya gelmeye devam etti. Bu üç büyük göç hareketinin her birinde 19. yüzyıl boyunca ve Birinci Dünya Savaşı'na kadar gelen nüfusun bir milyonu aştığı, bir buçuk milyona yaklaştığı tahmin ediliyor.

Osmanlı yönetimleri özellikle 1860'lardan itibaren çoğunluğu zaten kırsal alanlardan gelen bu nüfusun büyük bölümünü yine kırsal alanlara yerleştirerek tarımla uğraşmalarını özendirmeye çalıştılar. Göçmenlerin bir bölümü de İstanbul ve diğer kentlere yerleştiler, kültürel ve düşünsel yaşama önemli katkılar yaptılar. 19. yüzyıl boyunca dalga dalga Türkiye'ye ulaşan göçlerin çok önemli iktisadi, siyasi ve kültürel sonuçları oldu. (Karpat, 2003)

19. yüzyılda Türkiye nüfusunun artışını incelerken üzerinde durmamız gereken üçüncü süreç, özellikle Birinci Dünya Savaşı öncesindeki onyıllarda Rum ve Ermeni nüfusun İstanbul, Anadolu ve Ege adalarından dışarıya, çoğunlukla da Kuzey ve Güney Amerika'ya göç etmesidir. Ancak Türkiye dışından gelenlerle karşılaştırıldığında, dışarıya gidenlerin sayılarının bir hayli sınırlı kaldığını da biliyoruz.

Vedat Eldem Osmanlı sayımlarını kullanarak 1914 yılında Türkiye'nin bugünkü sınırlar içindeki nüfusunu (Kars ve Ardahan bölgesi de dahil olmak üzere) 15,8 milyon olarak vermekte. Ancak Justin McCarthy ve diğer araştırmacılar Osmanlı verilerinde bir miktar az sayma olduğunu, 1914 için gerçek nüfusun 17 milyona yakın olduğunu belirtiyorlar. Buna karşılık, Shorter gibi nüfusbilimciler McCarthy'nin tahmininin biraz yüksek olduğunu düşünüyorlar. Biz 1914 yılı Türkiye nüfusu için 16,5 milyon düzeyini kabul ettik. (Eldem, 1970; McCarthy, 1998 ve 2006; Behar, 1996; Shorter ve Macura, 1983; Shorter, 1985)

Tablo 1'de bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alandaki nüfus 19. yüzyıldan günümüze kadar toplu olarak sunulmaktadır. 19. yüzyıla ilişkin veriler bizim tahminlerimizi, 1927 ve sonrasındaki veriler ise resmi sayımların sonuçlarını yansıtmaktadır. Uzmanlar 1927 Sayımı'nda nüfusun az bir miktar eksik sayılmış olabileceğini düşünmektedirler.

Tablo 1: Bugünkü Türkiye Sınırları İçindeki Nüfus, 1820-2020

Yıl	Toplam Nüfus (milyon)	Önceki Dönemde Yıllık Artış Hızı (yüzde)
1820	9,4	–
1840	10,0	0,3
1860	10,8	0,4
1880	13,0	0,9
1900	14,8	0,7
1914	16,5	0,7
1927	13,7	- 1,3
1940	17,8	1,9
1950	20,9	1,6
1960	27,8	2,9
1970	35,6	2,5
1980	44,4	2,2
1990	55,1	2,2
2000	64,3	1,6
2010	73,0	1,3
2020	84,0	1,4

Notlar: Kars-Ardahan ve Hatay bölgelerinin nüfusu tüm dönemlerde toplam içinde gösterilmiştir. 1913 öncesi Osmanlı dönemi tahminleri, çeşitli kaynaklardaki verileri ve göçmen sayılarına ilişkin bilgileri kullanarak, kendi yaptığımız hesaplamaları yansıtmaktadır. Osmanlı dönemi tahminlerindeki hata payı Cumhuriyet dönemi dizilerine göre daha yüksektir.

Kaynaklar: 1927 ve sonrası için Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) ve TÜİK; 1927 öncesi için metne bakınız.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Tablo 2: Türkiye Nüfusunun Dünya Nüfusu İçindeki Payı, 1840-2050

	Türkiye Nüfusu (milyon)	Dünya Nüfusu (milyon)	Türkiye Nüfusu/ Dünya Nüfusu (yüzde)
1840	10,0	1.200	0,83
1880	13,0	1.400	0,93
1913	16.5	1.800	0,92
1927	13,7	2.000	0,69
1950	20,8	2.520	0,83
1980	44,4	4.435	1,00
2020	84,0	7.820	1,07
2050 (tahmin)	97,0	9.700	1,00

Tablo 2 ise son iki yüzyılda bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alandaki nüfusun dünya nüfusu içindeki payını vermektedir. Son iki yüzyılda Türkiye nüfusu yaklaşık 8 kat kadar artarken dünya nüfusu da benzer oranda artmış ve bu nedenle Türkiye nüfusunun dünya nüfusu içindeki payı yüzde 1'in çevresinde ve dar bir aralıkta dalgalanmıştır. Tablo 2 ayrıca son iki yüzyılda Türkiye'nin nüfusunun dünya nüfusu içindeki payının en düşük olduğu dönemin, Birinci Dünya Savaşı ve sonrasındaki savaşlar, nüfus kayıpları ve nüfus hareketleri nedeniyle, 1927 Sayımı'nın yapıldığı yıllar olduğuna işaret etmektedir.

Cumhuriyete Geçerken Nüfus Kayıpları ve Değişen Etnik Bileşim

Bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanda nüfusun etnik bileşiminin 19. yüzyıl boyunca nasıl değiştiği konusunda ayrıntılı bilgi yoktur. Ancak, yukarıda değindiğimiz gibi, 19. yüzyıl boyunca büyük miktarlarda Müslüman nüfusun göçlerle Türkiye'ye gelmesi nedeniyle, Hristiyan ve Yahudi nüfusun toplam içindeki payının 19. yüzyıl boyunca geriledi̇ğini söyleyebiliriz.

19. yüzyılda yapılan Osmanlı sayımları nüfusu dinlerine göre tasnif ediyor, Müslüman nüfusun etnik bileşimi hakkında bilgi vermiyordu. Ancak 1927 yılından itibaren sayılan kişilere anadilleri de sorulunca, Müslüman nüfusun etnik dağılımı hakkında ek bilgi toplanmaya başlandı. 1927 Sayımı'nda Müslüman nüfusun yüzde 8,7'sinin anadili Kürtçe, yüzde 1,0'inin anadili Arapça ve yüzde 0,7'sinin anadili Çerkezce olarak gözüküyordu.

1914 yılında, bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanda, toplam nüfusun yaklaşık yüzde 21-22'sinin ya da yaklaşık olarak 3,5 milyon kişinin Hristiyan veya Yahudi olduğunu tahmin ediyoruz. Bu toplam içinde Rum ve Ermeni nüfusunun her birinin 1,5 milyon civarında olduğu tahmin ediliyor, diğer etnik veya dini grupların sayılarının ise daha küçük olduğu biliniyor. Rumların çoğunluğu Batı ve İç Anadolu ile Doğu Karadeniz'de ve köylerde, Ermenilerin çoğunluğu ise Doğu Anadolu'da ve köylerde yaşıyor, tarımla uğraşıyorlardı. Ayrıca Rum ve Ermeni nüfusun Müslüman nüfusa göre daha yüksek oranı başta İstanbul ve İzmir olmak üzere kentlerde yaşamaktaydı. Sayıları 300 bin civarında tahmin edilen Yahudi nüfusun ise tümü kentlerde yaşamaktaydı. (McCarthy, 1998 ve 2006; Eldem, 1970; Behar, 1996, Pamuk, 2014)

Türkiye nüfusu ve nüfusun etnik bileşimi 1914-1925 yılları arasında savaşların ve çatışmaların etkisiyle önemli değişiklikler gösterdi. Bu dönemde nüfustaki toplam azalış yüzde 20 gibi yüksek bir orana ulaştı. Toplam içinde en büyük payı alan Müslüman nüfusun savaşlar dönemindeki, özellikle de Birinci Dünya Savaşı sırasındaki kayıplarının 1,5 milyonun üzerinde olduğu, bir başka deyişle yüzde 12'yi aştığı hesaplanıyor. Hristiyan ve Yahudilerin sayısındaki azalışın daha da çarpıcı olduğu, toplam nüfus içindeki paylarının, 1914 yılında yaklaşık yüzde 21-22'den 1927 Sayımı'nda yüzde 3'ün altına indiği anlaşılıyor. Bu veriler Birinci Dünya Savaşı öncesiyle karşılaştırıldığında, Cumhuriyetin çok daha homojen bir etnik yapı devraldığını gösteriyor.

Ermeniler ile Müslümanlar arasında Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki onyıllarda Doğu Anadolu'da ve Çukurova bölgesinde çatışmalar olmuştu. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasından sonra, 1915 yılında Osmanlı Devleti tarafından başlatılan tehcir uygulamaları sırasında çok sayıda Ermeni silahlı saldırılardan veya açlık ve hastalıktan öldü ya da doğuda Ermenistan'a veya güneyde Suriye'ye, Lübnan'a kaçtı. Ayrıca, Rusya'nın 1915 yılı sonlarından itibaren Anadolu'nun önemli bir bölümünü işgal etmesinden sonra süren çatışmalarda da pek çok Müslüman ve Ermeni öldü. 1915 ve sonrasında anne ve babalarını kaybeden pek çok Ermeni çocuk, özellikle de kız çocuk daha sonra Müslüman aileler tarafından yetiştirildi. 1927 Sayımı'na göre Türki-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ye'de yaşayan ve anadili Ermenice olanların sayısı 100 binin altına inmişti.

Türkiye sınırları içinde kalan alandaki Rum nüfus da savaşlar ve imparatorluktan ulus-devlete geçiş sürecinde büyük azalma gösterdi. 1913 yılında, Balkan Savaşları sonrasında Batı Anadolu'daki Rumların bir bölümü, Osmanlı Devleti'nin baskıları sonucunda Trakya ve Batı Anadolu'dan ayrılmaya başlamıştı. Daha büyük sayıda Rum da 1922 yılında Yunan işgal ordusunun yenilmesi ve Türk ordusunun İzmir'e doğru yürüyüşü ve sonrasında Batı Anadolu'dan ayrılmak zorunda kaldı. Lozan barış görüşmeleri sırasında bu fiili duruma bir hukuki çerçeve kazandırmak amacıyla, Türkiye ve Yunanistan hükümetleri, Batı Trakya ve İstanbul bölgesi dışarıda bırakılmak üzere, Yunanistan'daki Müslümanlarla Türkiye'deki Ortodoks Rumların mübadele edilmesine karar verdiler. Çok kısa bir süre içinde uygulanmaya başlanan bu anlaşma sonrasında, daha önce ayrılanlar da dahil olmak üzere, 1 milyonun üzerinde Rum Yunanistan'a göç etti, Yunanistan'dan Türkiye'ye ise yaklaşık 400 bin Müslüman-Türk nüfus geldi. (Arı, 2023; Yıldırım, 2006). 1927 Sayımı'na göre Türkiye'de anadili Rumca olanların çoğu İstanbul bölgesinde yaşıyordu ve sayıları 120 bin kadardı.

Nüfusun Sosyo-Ekonomik Özellikleri

1927 Sayımı bize yeni sınırlar içindeki Türkiye nüfusunun sosyo-ekonomik özellikleri hakkında da değerli bilgiler veriyor. Bu bölümde 1927 Sayımı'nın verilerine biraz daha anlam kazandırabilmek amacıyla, kentleşme, eğitim ve okuryazarlık ve kişi başına gelir gibi temel birkaç göstergenin 19. yüzyıldaki eğilimlerini ve 1912-1922 döneminde gösterdiği değişiklikleri özetleyeceğiz.

19. yüzyıl Osmanlı nüfus istatistikleri vilâyet ve kazaların toplam nüfusları hakkında bilgi vermekle birlikte, kent nüfuslarını ayrıca vermedikleri için bugünkü Türkiye sınırları içindeki alanda toplam kent nüfuslarını ancak başka kaynakları da kullanarak tahmin edebiliyoruz. 19. yüzyıl boyunca ülke nüfusu kendi iç dinamikleri ve gelen göçlerin etkisiyle artarken, nüfusu 10 binin üzerindeki yerleşim merkezlerinin toplam nüfusa oranı olarak kabul ettiğimiz kentleşme oranında yavaş bir artış görülüyor. Bu oranın 1840 yılında yaklaşık yüzde 15'ten Birinci Dünya Savaşı öncesinde yüzde 23'e kadar yükseldiği tahmin ediliyor (Pamuk 2014, s. 64-72). Ancak Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında toplam nüfusta görülen büyük düşüşler ve bu arada Rum ve Ermeni nüfusun azalmasıyla birlikte, kent nüfusunun toplam nüfus içindeki payı yüzde 18'e düştü. En büyük kent İstanbul'un nüfusunun Birinci Dünya Savaşı öncesinde yaklaşık 1 milyondan 1927 Sayımı'na göre 700 bine, ikinci büyük kent İzmir'in nüfusunun ise 300 binden 150 bine gerilediği anlaşılıyor. Bir başka deyişle, savaşlar ve sonrasındaki büyük nüfus kayıpları ve nüfus hareketleri sonucunda Türkiye daha az kentli bir ülke oldu. Türkiye tarihinin en güçlü ve en uzun süreli kentleşme dalgası İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlayacaktı. 1950 yılında yaklaşık yüzde 20 olan kentleşme oranı, 1980'deyüzde 44'e ve 2010 yılında yüzde 75'e ulaştı.

1927 Sayımı'nın bize sunduğu değerli bilgiler arasında bölgeler arası farklılıklara ilişkin veriler de var. Belki de en önemli olarak, 1927 Sayımı, nüfusu 10 binin üzerindeki yerleşim merkezlerinin toplam nüfusa oranı olarak kabul ettiğimiz kentleşme oranı açısından, ülkenin batısı ile doğusu arasında önemli farklara işaret ediyor, batıdaki kentleşme oranının doğudakinden daha yüksek olduğunu gösteriyor. Bu farkın önemli bir bölümü 1927 yılında ülkedeki toplam kentli nüfusun dörtte birinden fazlasını tek başına oluşturan İstanbul'dan kaynaklanıyor. Osmanlı nüfus sayımları dışındaki kaynaklardan sağladığımız verileri de kullanarak yapılan tahminler, kentleşme oranındaki batı-doğu farklılıklarının 19. yüzyılın ikinci yarısında ve 20. yüzyılın başlarında da belirgin olduğuna işaret ediyor. Örneğin yakın tarihlerde tamamlanan bir çalışmada Birinci Dünya Savaşı öncesinde ülkenin batısındaki kentleşme oranı yaklaşık yüzde 35 iken ülkenin doğusundaki kentleşme oranının yaklaşık yüzde 17 düzeyinde olduğu hesaplanıyor (Aşık, Karakoç ve Pamuk, 2023).

1927 Sayımı Türkiye nüfusunun eğitim durumu ve özellikle de okuryazarlık oranı hakkında da değerli bilgiler veriyor. 1927 Sayımı ülke ölçeğinde 7 yaş üstü nüfus arasında okuryazarlık oranının yüzde 10,5 olduğunu gösteriyor ve yetişkin nüfusun okuryazarlık oranları ve eğitim süreleri açısından da kadınlarla erkekler, kentlerle kırlar ve doğu ile batı arasında önemli farklara işaret ediyor. Bu farkların kökenlerinin de 19. yüzyılda olduğunu biliyoruz. 19. yüzyıl boyunca Osmanlı Devleti'nin eğitim alanındaki girişimleri ve yeni açılan okullarla birlikte Müslüman nüfusun okuryazarlık oranında artışlar oldu. Hıristiyan ve Yahudi nüfusun giderek artan bir bölümü de kendi topluluklarının veya yabancıların

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kurdukları eğitim kurumlarına devam ettiler. Ancak bu süreç çok eşitsiz ilerledi. Birinci Dünya Savaşı öncesine gelindiğinde bugünkü Türkiye sınırları içinde kalan alanda okuryazarlık oranı açısından kentlerle kırlar, kadınlarla erkekler, doğu ile batı ve Müslüman nüfusla Hristiyan ve Yahudiler arasında büyük farklar vardı. Okuryazarların en büyük bölümünü kentlerde yaşayan erkekler oluşturuyordu. Ülke çapındaki okuryazarlık oranının 1914 yılından 1927 yılına kadar savaşlar, nüfus kayıpları ve Hristiyan nüfusun payının azalması nedeniyle bir miktar gerilediğini tahmin ediyoruz.

Nüfus sayımlarında hane halklarına gelirleriyle ilgili sorular sorulmaz ve yayımlanan sayımlarda kişi başına gelirler hakkında bilgiler verilmez. Yine de biz burada nüfusun sosyo-ekonomik özellikleri başlığı altında 1927 Sayımı'nın kentleşme ve okuryazarlık oranları açısından işaret ettiği bölgeler arası farklılıkların kişi başına gelirlerde de gözlemlendiğini ekleyebiliriz. Son dönemde Osmanlı ve Türkiye tarım istatistikleri ve sanayi sayımlarını kullanarak yapılan bir çalışma, 1927 yılında İstanbul ve İzmir dahil batı vilâyetlerindeki kişi başına gelirin ülkenin doğusundaki ortalama gelirden iki kattan daha yüksek olduğuna işaret ediyor. Aynı çalışma bölgeler arası kişi başına gelir farklılıklarının tümüyle 1912-22 dönemindeki savaşlar ve büyük nüfus hareketleri nedeniyle ortaya çıkmadığına, Birinci Dünya Savaşı öncesinde de Türkiye'nin batısı ile doğusu arasında, kentleşme ve okuryazarlık oranlarına ek olarak, kişi başına gelir açısından da önemli farklılıkların olduğuna işaret ediyor. (Aşık, Karakoç ve Pamuk, 2023; ayrıca Eldem, 1970, s. 302-09)

1927 Sayımı Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye nüfusunun özellikleri hakkında çok değerli bilgiler sağlıyor. Bu tanıtım yazısında 1927 Sayımı'nın verdiği bilgilere daha fazla anlam kazandırabilmek amacıyla, 19. yüzyılın başlarından Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Türkiye nüfusunun temel özellikleri hakkında tarihsel bir bakış açısı sunmaya çalıştık.

Kaynakça

Arı, Kemal (2023), *Büyük Mübadele*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Aşık, Güneş, Ulaş Karakoç ve Şevket Pamuk (2023), "Regional Inequalities and the West-East Divide in Turkey since 1913" *Economic History Review* (yayımlanacak).

Behar, Cem (1996), *Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin Nüfusu, 1500-1927*, Tarihi İstatistikler Dizisi, c. 2, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.

Eldem, Vedat (1970), *Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Karpat, Kemal H. (2003), *Osmanlı Nüfusu (1830-1914), Demografik ve Sosyal Özellikleri*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2003.

McCarthy, Justin (1998), *Müslümanlar ve Azınlıklar, Osmanlı Anadolusunda Nüfus ve İmparatorluğun Sonu*, İnkılap Yayınevi, İstanbul.

(2006), *Osmanlı'ya Veda / İmparatorluk Çökerken Osmanlı Halkları*, Etkileşim Yayınları, İstanbul.

Pamuk, Şevket, *Türkiye'nin 200 Yıllık İktisadi Tarihi*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2014.

Shaw, Stanford J. (1978), "The Ottoman Census System and Population, 1831-1914", *International Journal of Middle East Studies*, c. 9, s. 325-38.

Shorter, Frederic C. (1985), "The Population of Turkey after the War of Independence", *International Journal of Middle East Studies*, c. 17, s. 417-41.

Shorter, Frederic C. ve Miroslav Macura (1983), *Türkiye'de Nüfus Artışı (1935-1975), Doğurganlık ve Ölümlülük Eğilimleri*, Yurt Yayınları, Ankara.

Toprak, Zafer (2000), "Osmanlı Devleti'nde Sayısallaşma ya da Çağdaş İstatistiğin Doğuşu", Halil İnalcık ve Şevket Pamuk (derl.), *Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik*, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, s. 95-112.

Yıldırım, Onur (2006), *Diplomasi ve Göç: Türk-Yunan Mübadelesinin Öteki Yüzü*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SAYIM HAZIRLIĞI VE SAYIM GÜNÜ

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısına dair istatistiki bilgilerin tümünün, modern bir sayım uygulaması ile kayıt altına alınması ihtiyacı görünüyordu.

Hatta Gazi Mustafa Kemal Paşa daha 1 Mart 1923'teki Meclis'in dördüncü toplanma yılı konuşmasında nüfus sayımının gerekliliğinden şu sözlerle bahsediyordu: "Efendiler, nüfus meselesi bir memleketin en mühim mesail-i hayatiyesindendir. İdari, askeri, mali ve iktisadi mesailde memleket nüfusunun miktar-ı sahihini bilmek ne kadar elzem ise her sene yapılacak ihsaiyat (istatistik) ile nüfusun tezayüt (artış) veya tenakus (eksilmenin) miktarı anlaşılmadan, esbabı tezayüdün idamesi (artışın sebeplerinin sürdürülmesi) ve esbabı tenakusun izalesi (eksilmenin sebeplerinin ortadan kaldırılması) için tedabir ittihaz etmek kabil olamayacağı derkârdir (önlem almanın mümkün olmayacağı açıktır). Binaenaleyh yeniden tahrir-i nüfus icrasına pek acil ve mübrem bir lüzum muhakkaktır. Nihayetsiz gavail ve iştigalat (bitmeyen sıkıntılar ve uğraşılar) hasebiyle şimdiye kadar milli hükümetin meşgul olamadığı nüfus meselesinin yeni sene zarfında ehemmiyetle nazarı dikkate alınması ve umumi bir tahriri nüfus hakkında vekaletçe mutasavver layihanın bir an evvel Meclis'e takdimiyle iktisabı kanuniyet etmesi temenni olunur."

Hükümetin Cumhuriyetin daha ilk yıllarında sayım hazırlığı içinde olduğu basında yer alan haber ve makalelerden de anlaşılıyor. Örneğin *Şehremaneti Mecmuası*'nın Nisan 1925 tarihli 8. sayısında, Cemiyet-i Umumiye-i Belediye zabıt kâtiplerinden Mehmet Halid (Bayrı) "Nüfus Hareketleri ve Belediyeler" başlıklı yazısında nüfus sayımının neden elzem olduğuna dikkat çeken bir yazı kaleme almıştı. Mehmet Halid Bey bunun için önce yenilenmiş bir nüfus kanununa ihtiyaç olduğunu şöyle anlatıyor: "Medeni memleketlerde nüfus hareketleri, her türlü içtimai vakaların başında gelir. Bir tevellüt ve bir vefat içtimai heyetin kârı yahut zararı halinde tespit olunur. Nüfus bir milletin terakki hamlelerinde istinat edeceği ilk esas olduğu için bunlara ehemmiyet verilir. Kazanç az, ziyan çok ise, bunun illiyeti araştırılır. Zararın tahfifine kârın tazifine çalışılır. Nüfusun en büyük kuvvet olduğunu basit bir akıl ile idrak etmek kabil olduğuna göre bu hususta uzun tafsilata ihtiyaç olmasa gerektir. Böyle olduğu halde, daha imparatorluk devrinden beri bizde nüfusa kıymet, nüfus hareketlerine katiyen ehemmiyet verilmemiştir. Bu, mücerred bir iddia değil, el ile tutulan gözle görülen bir hakikattir. Bugün nispeten en müterakki şehrimiz, bir

Nisan 1925 tarihli *Şehremaneti Mecmuası*'nda Cemiyet-i Umumiye-i Belediye zabıt *kâtiplerinden* (daha sonra uzun yıllar Belediye İstatistik ve Neşriyat Şubesi şefliği de yapacak olan) Mehmet Halid'in (Bayrı) "Nüfus Hareketleri ve Belediyeler" başlıklı yazısı ülkede sayım yapılmasına duyulan acil ihtiyaca dikkat çekiyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

zamanlar da payitahtımız olan İstanbul'da kaç kişinin yaşadığını biliyor muyuz? İstanbul'dan sarfınazar bir nüfusta sayılabilecek derecede nüfusu az olan herhangi bir küçük kasabamızdaki nüfusun sahih miktarından malumattar mıyız? İtiraf edelim ki bu suallere menfi cevaplar vermek mecburiyetinde olduğumuzu teslim ederken müteessir oluyoruz. Bu teessür mazinin günah, ihmal ve lakaydisini üzerimizden almasa bile, bizi herhalde halin ve istikbalin beklediği faaliyete sevk etmelidir. Artık heyet-i içtimaiyemiz, eski Şark medeniyetinin tembel ve köhne muhitinden çıkarak Garp medeniyeti dediğimiz ilim ve hayat dünyasının nuruna kavuşuyor. Bu sahaya adım atarken her şeyden evvel, kendimizi maddeten ve manen tanımış olmak icap eder. Aksi takdirde Garp medeniyetinin gözlerimizi kamaştıracak olan şaşaası içinde başımızın dönmesi, varlığımızın kaybolması tehlikesi vardır. Yaşadığı daire dâhilinde henüz nüfusunun adet-i sahihini bilmeyen bir milletin kendisini tanımış olduğu kuvvetle iddia olunabilir mi? Böyle bir iddia, şüphesiz doğru olamayacağı gibi, aynı zamanda aleyhimizedir. O halde Garp medeniyetinin güneşine döndüğümüz şu sıralarda gururumuzu çiğneyerek nüfusumuzun miktarını tayine çalışmakla kendimizi öğrenmeye başlamalıyız. Nüfusumuzun miktarını tayin etmek, ancak yeni bir tahrire vabestedir. Hükümet, bunu takdir ederek birkaç ay evvel umumi bir tahrir-i nüfus yapmak istediğini ilan etmişti. Belki, devlet bütçesinin darlığı bu arzunun husulunu tehir etti. Mamafih, bütçe müsait olsa da, yine ciddi bir tahrir-i nüfus yapmak imkânı bulunmuş olmayacaktır. Çünkü bugünkü nüfus teşkilatımız ve elyevm meri olan nüfus kanunumuz, yeni bir tahrir-i nüfusun selamet ve sıhhatini kâfil addolunamaz. Bunun için iptida, nüfus kanun ve teşkilatımızın tadil ve ıslahı, hatta büsbütün başka esaslar üzerinde yeniden tedvin ve inşası zaruridir. Nüfus kanunumuzun müstenidünileyhi olacak yeni esasları birer birer saymak büyük bir fayda temin etmez. Bu esasları bulmak, aramak hükümete ve millet meclisine düşen mühim vazifelerdendir."

1925 yılı sonunda ihtiyaca karşılık veren sayımın hazırlıklarına başlanmak üzere harekete geçildi. Nüfus sayımı üzerine uzmanlığıyla tanınan Uluslararası İstatistik Enstitüsü üyesi olan Belçikalı istatistikçi Prof. Camille Jacquart Türkiye'ye davet edildi ve kendisinden Cumhuriyetin ilk nüfus sayımı hakkında yapılacak çalışmalara destek olması istendi. Cumhuriyetin ilk nüfus sayımı hazırlıkları 3 Mayıs 1926'da Başvekâlet'e bağlı İstatistik Umum Müdürlüğü'nün kurulmasıyla başladı ve Camille Jacquart kurumun başına getirildi. Mehmet Halid (Bayrı) İstatistik Kurumu'nun kuruluş sürecini de şöyle anlatıyor: "Nüfusun sayılması, toprağın ve yapıların yazılması gibi, eski çağlardan beri hemen durmadan tekrarlanan teşebbüsler bir tarafa bırakılacak olursa, Türkiye'de ilk istatistik teşkilatı 1879 (h. 1297) senesinde yapılmıştır, denilebilir. 1879 nizamnamesi, Türkiye'nin istatistik sahasında attığı birinci adım ve bu bakımdan değerli ve dikkate şayan bir harekettir. Ne kadar çapraşık atılmış olursa olsun, bu adımın kıymetini inkâr etmek, içtimai tekâmüllerin seyrine yabancı kaldığımızı ispat etmekten başka bir işe yaramaz. 1908 senesinden 1927 yılına kadar Türkiye istatistik teşkilâtında hiçbir değişiklik yapılmamıştır. Yalnız 1908 inkılâbından sonra, bazı nezaretlerin istatistik idareleri az çok kuvvetlendirilmiştir. Bu idareler tarafından çıkarılan "İhsaiyatı Maliye Mecmuası"nı ehemmiyetle anmamak haksızlık olur. 1927 senesinde Türkiye'de istatistik teşkilâtının yeniden kurulmasında ilk ciddi adım, milli şefimiz İsmet İnönü tarafından atılmıştır. Bu yıl neşrolunan 1152 sayılı İstatistik Kanunu, istatistik tanzimi hususunda hükümet memurları ve müstahdemleriyle hususi ve mahalli idareler ve belediyeler mensuplarına, şahıslara ve bütün cemiyetlere ve şirketlere ve diğer hususi müesseselere düşen vazifeleri göstermekte olup memleketimizde istatistik işlerinin temel taşı mahiyetindedir."

İstatistik Kurumu'nun kurulmasının ardından 2 Haziran 1926'da "Umumi Tahrir-i Nüfus İcrası Hakkında Kanun" Meclis'te kabul edildi. Bu kanuna göre 1927'de Türkiye genelinde nüfus sayımı yapılması kararı alındı. 4 Ağustos 1926'da yayımlanarak yürürlüğe giren kanunun maddelerinde belirtildiği üzere sayım esnasında halka sorulacak sorular ve tüm hanelerin numaralandırılması İstatistik Umum Müdürlüğü ve nüfus müdürlükleri tarafından belirlenecek ve uygulama hakkında talimatname hazırlanacaktı. Nüfus sayımında devlet memurları, ordu mensupları, hâkimler, il encümeni üyeleri, il ve belediyelerde görevli memurlar, öğretmenler, öğrenci ve tüm okuryazar insanlara görev verilebilecekti. Ayrıca sayımla ilgili verilen görevi yerine getirmek zorunluydu. Verilen görevi yerine getirmemek, yerine getirilmesine engel olmak para cezasıyla cezalandırılacak, cezayı ödemeyenlere hapis cezası verilebilecekti. Bunun yanında sayımın sağlıklı yapılabilmesi için okullar bir haftaya kadar tatil

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1927 Nüfus Sayımı hazırlıkları kapsamında köylerde nümerotaj ve kayıt faaliyeti sürdürülürken (üstte, Cengiz Kahraman Arşivi). Mersin'de yayımlanan *Tarsus* gazetesinin 3 Mart 1927 tarihli nüshasında, 25 Şubat 1927 tarihinde yapılan deneme sayımı hakkında bilgi veriliyor: "Mersin'in tahrir-i nüfusunda elde edilen netayic. Geçen Cuma günü Mersin'in icra edilen nüfus tahriri tecrübesi neticesi de 20.607 nüfus mevcud olduğu anlaşılmıştır. Nüfus tahririne sabahleyin saat sekizde başlanmış ve saat on yedide nihayet verilmiştir" (altta, Milli Kütüphane Koleksiyonu).

de edilebilecekti. Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra nüfus sayımı hazırlıkları başladı. Önce kanunun ikinci maddesinde belirtilen deneme sayımlarının yapılması faaliyeti başladı. Buna göre 1 Ekim 1926'da Sivas'ta başlayan deneme sayımları, 14 Ocak 1927'de Ankara, 25 Şubat 1927'de Mersin, 12 Nisan 1927'de Tekirdağ ve 22 Nisan 1927'de Ödemiş ve buraya bağlı dört köyde gerçekleştirildi. Bu sayede Türkiye genelindeki nüfus sayımı yapılmadan önce hata ve eksiklerin görülmesi mümkün oldu. Deneme sayımlarda kazanılan deneyimin ardından genel nüfus sayımının yapılacağı zamanın belirlenmesine geçildi. Yaz aylarında Anadolu'da çoğunluğun hasatla uğraşması, kırsal kesimdekilerin bir kısmının yaylalarda bulunması, Doğu ve Güney Anadolu'da göçebe ve yarı göçebe nüfusa rastlanması, kış aylarında ise ulaşım güçlüğü dikkate alınarak 28 Ekim 1927 günü sayımın yapılmasına karar verildi. Hazırlıklar safhasında önce ülke genelindeki şehir, kasaba ve köylerin bir listesini çıkarmak gerekiyor-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

تحرير نفوس حاضرلقلرينه دوام ايديليور

دون بك اوغلى جاده‌سنه لوحه لر تعليق ايديلدى

Cumhuriyet gazetesinin 16 Eylül 1927 tarihli nüshasında "Tahrir-i nüfus hazırlıklarına devam ediliyor" başlıklı haber. Şehremaneti Mektupçusu Osman Nuri (Ergin) sokak tabelası asarken görülüyor. Haberde şöyle deniyor: "Dün heyet, Beyoğlu cihetindeki sokaklara levhaları asmış, numaraları kondurmuştur. Beyoğlu Cadde-i Kebir'inin de ismi İstiklal Caddesi'ne tahvil edilmiştir. İstiklal Caddesi levhası Taksim'de Fransız Hastahanesi'nin duvarına asılmıştır. Levhalar kırmızı zemin üzerine beyaz yazı ile yazılmıştır."

یکی سوقاق لوحه‌لری

(فینه‌لی آطه) ده کی روملرك کستاخلغی

آنقره جاده‌سی

İstanbul'da gazete ve matbaaların bulunduğu Babıâli Caddesi'nin alt kısmına Ankara Caddesi isminin verilmesi hakkında gazete haberi: "Yeni Sokak Levhaları. Şehremanetince tahrir-i nüfustan evvel cadde ve sokaklara da yeni ve milli isimleri muhtevi levhalar talik edilmiş idi. Bu meyanda Beyoğlu Cadde-i Kebir'ine İstiklal caddesi unvanı verilmekle beraber Babıâli caddesinin alt kısmına da 'Ankara' caddesi ismi verildi"

du. Bu liste valiliklere gönderilen talimatlar sonrası hazırlandı. Okullarda sayım hazırlıkları hakkında verilecek dersler planlandı ve sayımın öneminin anlaşılması için oluşturulan program uygulandı. Bu noktada sayım memurlarının tüm nüfusu tek tek ziyaret edebilmeleri için insanların yaşadığı veya kullandığı her yerin daha önceden belirlenmesi ve sonrasında da isimlendirilmesi ve numaralandırılması gerekiyordu. TBMM'de 10 Nisan 1927 günü kabul edilen 1003 sayılı "Binaların Numaralandırılması ve Sokaklara İsim Verilmesi Hakkında Kanun" 20 Nisan günkü *Resmi Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kanunda "Her şeyden evvel mahalli âdete riayet ve münasip isimlerin muhafaza edilmesi gerekir. Yeni isimlerin topografik özelliklerine, sokağın hususiyetine dikkat ederek sokağın mahalli tarihinden ya da milli tarihten gelen isimler verilebilir. Gülünç ve müstehcen isimler verilemez" deniyordu. Köylerde muhtarlık sınırları içerisinde bulunan evlere 1'den başlanarak sırayla numara verildi. Belediye teşkilatı bulunan yerlere ise, sokakların sağ tarafındaki binaların kapılarına, 2'den başlanarak 4 ve 6 şeklinde sırayla çift numaralar ve sokağın sol tarafındaki binaların kapılarına da 1'den başlanarak 3, 5 şeklinde sırayla tek numaralar verildi. Numarasız kalmış yerler numaralandırıldı. Binalar dışında her sokağa da isim ya da numara verildi. Bu oldukça zor ve sabır isteyen bir işti. Ülkenin en kalabalık şehri olan İstanbul'da bu görev yani nümerotaj heyeti reisliği, Şehremaneti Mektupçusu Osman Bey'e (Ergin) verildi. Osman Nuri Bey, Dr. Süheyl Bey'in (Ünver) de aralarında bulunduğu bir komisyon ile yaklaşık beş aylık sürede altı binden fazla sokağı isimlendirdi, ilk tabela ve numarayı da kendi astı. Yazar Orhan Okay, Osman Nuri Ergin'in o günlere dair kendisine anlattıklarını şöyle aktarıyor: "Altı binden fazla sokağa yeni isimler bulmakta epey güçlük çekmişti. Bazen bu sokakları geziyor, gözüne çarpan bir özelliğe göre isim verdiği oluyordu. Peçeli Kadın, Kuyulu Sokak, Küçük Çocuk, Saksağan, Feraceliler gibi daha yığınla sokak adı hep bu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

geziler sırasında karşılaştığı insan veya nesnelerle ilgili olarak konulmuştu. Belki yirmi-otuz tane Leblebici adını taşıyan sokak vardı. Onlardan bazılarını değiştirmiş, birkaçına da Leblebiciler. Leblebici, Leblebici Şaban gibi birbirinden ayıran ek ve sıfatlar eklemiş. Ama Samatya taraflarında bir sokağa Leblebici Recep adını verince kıyametler kopmuştu. Sokak sakinleri toplanmış, tabelâyı asan görevlilere engel olmuşlar. Meğer bu sokakta İstiklal Savaşı kahramanlarından jandarma yüzbaşı Recep Bey'in (daha sonraları CHP devrinin zorlu başvekillerinden Recep Peker) evi varmış. Zannımca ittihatçı olan ve Cumhuriyet devrinde İttihatçıların tasfiyesinden dolayı kırgın olan Osman Nuri Bey'in 'farkında olmayarak (!)' yaptığı bu hatayı düzeltmek için sokağa, biraz da sâkinlerinin zoruyla Müdafaa-i Milliye adını vermek zorunda kalmışlar." Sayım tarihinin kesinleşmesinin ardından kaymakam ve valiler yönetimlerindeki yerleri şehirlerde sokak ve köylerde blok esası üzerine 30-60 evden oluşan sayım bölgelerine ayırdı ve 1 Ekim itibariyle her bölgeye bir sayım memuru ve dört sayım memuruna da bir kontrol memuru tayin edildi. Ayrıca yedek sayım memurları bulundurulması talimatı da verildi. Böylece 52.276 sayım memuru görevlendirildi. Sayımın amacı, nasıl yapılacağı, sayım günü sorulacak soruların içeriği, yanıtların nasıl yazılacağı, sayım sonuçlarının nasıl toplanacağı, hem sayım memurlarına hem de valilere özel talimatnamelerle bildirildi. Ayrıca vali, kaymakam veya onların görevlendirdiği kişiler görevle ilgili bilgiler vermek için sayım memurlarına konferanslar düzenledi. Sayım cetvellerinin ve soru kâğıtlarının hazırlanması tamamlandı.

Bu noktada memleketin her tarafında her lisanda yayımlanan gazeteler aralıksız makaleler, hikâyeler ve resimlerle sayımın faydasını ve amacını halka anlattılar. Pek çok dergi sayıma yakın haftalarda sayıma özel sayılar yayımladı. Sayım hazırlıklarına ve sayım memurlarının görevlerine yer verildi. Sinemalar sayımın ne amaçla yapıldığını aktaran filmler gösterdi. Duvarlara sayım gününü ve sayıma katılımın gerekliliğini anlatan afişler yapıştırıldı. Hatta sayım sırasında sokağa çıkma yasağı ve evde bulunma zorunluluğunun hicvedildiği karikatürlere de gazete ve mizah dergilerinde sıkça yer verildi.

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın ikinci kongresindeki program beyannamesinde nüfus sayımı yapılmasının önemine işaret etti. Başvekil İsmet Bey (İnönü) hükümetin sayımı ne amaçla gerçekleştirdiği hakkında bir beyanname yayımladı. Beyannamede nüfus sayımının tam ve doğru olarak yapılması konusunda tüm devlet memurlarından gerekli hassasiyetin gösterilmesini istedi, sayımların amacının nüfusun sayısını tespit etmek ve milletin kuvvetini tanımak olduğunu anlattı. Kars Milletvekili Ağaoğlu Ahmet Bey, *Milliyet*'teki yazısında nüfus sayımını, göçebe aşiret zihniyetinden devlet zihniyetine geçişin bir göstergesi olarak niteledi. İstatistik Genel Müdürü Camille Jacquart önce Ankara'da devlet yetkililerine ve milletvekillerine sayım hakkında bir konferans verdi. Bu konferansını tahrirden bir ay önce İstanbul Darülfünunu'nda tekrarladı. Daha sonra bazı illeri gezerek sayım konuşmaları yaptı. Türkçe bilmeyenlerin nasıl sayılacağına dair özel bir talimat yayımlanmadı. Ancak gazetelerde sayım memurlarının çoğunlukla sayım bölgelerinde yaşayan kişilerden seçilmesinin bu sorunu ortadan kaldıracağı bilgisi verildi. 14 Ekim 1927 günü *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesinde yayımlanan yazı sayımdan ve sayıma katılan halktan beklentiyi net bir şekilde özetliyor:

Sayım öncesi İstanbul'un sokaklarını isimlendirmek ve binalarını numaralandırmakla görevli heyet: Ayaktakiler soldan sağa Süheyl (Ünver) Bey ve Osman Nuri (Ergin) Bey. Oturanlar soldan sağa Burhaneddin Bey ve Ziya Bey.

"Milletçe kuvvetimizi, sayımızı bilelim. Bunu 28 Teşrin-i Evvel Cuma günü öğreneceğiz. O gün memle-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

صاقین اونوتمایکز!

یارین تحریر نفوس کونی وهرير قاپالیدر ، هرشیکزی بو کون آیکز

"Sakın unutmayınız!" 27 Ekim 1927 günkü Cumhuriyet gazetesinin birinci sayfasında kullanılan bu küçük ilan vatandaşları sayım günü evlerinden ayrılmamaları ve alışverişlerini tamamlamaları konusunda uyarıyor. "Yarın tahrir-i nüfus günü ve her yer kapalıdır. Her şeyinizi bugün alınız. Yoksa aç, susuz, sigarasız kalırsınız. Sabahleyin saat beşten itibaren evinizde oturunuz. Kapınıza kadar gelecek tahrir memurlarının suallerine açık ve doğru olarak cevap veriniz. Yarın tahrir-i nüfus münasebetiyle gazetemiz intişar etmeyecektir."

28 Ekim 1927 günü ülkenin dört bir yanında sayım memurları önceden numaralandırdıkları, sokak isimlerini verdikleri ve basın yoluyla bilgilendirdikleri vatandaşların evlerine ellerindeki evraklar ve tespit edilmiş sorularıyla gittiler. Nüfus sayımında verilen bilgilerin kaydedilmesi sonraki sayım faaliyetinden farklı olarak genellikle kapı önlerinde yapıldı ve sorulara aile reisi yanıt verdi. 29 Ekim 1927 tarihli Son Saat'te yayımlanan fotoğraf, gazetenin foto muhabiri tarafından çekildi.

kette nüfus sayımı vardır. Hepimiz yazılmaya mecburuz. Nüfus sayımından dolayı hiç kimseden yeni vergi alınmayacaktır. Nüfus sayımı için ücret, masraf verilmeyecektir. Bütün masrafı devlet hazinesi ödemiştir. Memleketi iyi idare etmek için hükümetin her köyde, her şehirde ne kadar nüfus olduğunu bilmesi lazımdır. Bu suretle devlet işleri daha iyi, daha muntazam yürür. Hükümetin nüfus mevcudunu bilmesi katiyetten lazımdır. Nüfus bilmeyen hükümet karanlıkta yürüyor demektir. Hükümetimizin bütün maksadı, gayreti ahalinin saadetini, rahatını temin etmektir. Sayım işi memleketin idaresini daha fazla mükemmelleştirmek, vazifesini hakkıyla görebilmek içindir. 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) Cuma günü hepimiz bulunduğumuz yerlerde kalacak, sayım memurlarının gelmesini bekleyeceğiz. Memurlar gelince çoluk çocuğumuzu bir eksiksiz yazdıracağız, isterse o saat doğmuş küçük bir bebe olsun, yine yazılacaktır. Sayım memurları herkese son derece nezaketle davranacaklar, biz halk da onlara karşı elimizden geldiği kadar yardım, kolaylık etmek mecburiyetindeyiz. 28 Teşrin-i Evvel Cuma günü milletin mizan günüdür. Bütün dünya bize bakıyor, sayımızın, kuvvetimizin derecesi o gün belli olacaktır. Hükümetin sayım için ilan ettiği emirlerine noktası noktasına riayet etmek vatan borcudur.

Belediyeler kendi yayınlarında hazırlık faaliyeti hakkında bilgiler paylaştı. Bizzat nüfus müdürleri sayımın medeni bir memlekette neden gerekli olduğuna dair makaleler yayımladılar. *İstanbul Şehremaneti Mecmuası* nüfus sayımının amacını ve yöntemini anlatan "Tahrir-i Nüfus Fevkalade Sayısı" (Nüfus Sayımı Özel Sayısı) yayımladı. Dâhiliye Vekâleti Nüfus Genel Müdürü Abdülmuttalip Bey *İstanbul Şehremaneti Mecmuası*'nda "Medeni Devletlerde ve Türkiye'de Tahrir-i Nüfus İcrası, Ahval-i Medeniye Sicilatı ve Nüfus Defterleri Tanzimi Hakkındaki Usul ve Kavaidi Raporu" yayımladı ve bu raporda kendi idaresindeki nüfus müdürlüğü ile Fransız Nüfus İdaresi Teşkilatı arasında karşılaştırmalara yer verdi. Bu geniş propaganda faaliyetinin asıl amacı halkta ortaya çıkabilecek, sayımın askerlik veya vergi toplanması amacıyla yapıldığına dair düşüncenin ortadan kaldırılmasıydı. 9 Ekim 1927'de sayım için gereken numaralandırma faaliyeti tamamlandı. Akabinde diğer hazırlıklar bitmişti. Sayımdan bir-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

— چوق شکر، آرتق قاچ نفوس اولدیغمزی اوکرندك !

Kalem dergisinin Kasım 1927 tarihli sayısının kapağında İhap Hulusi tarafından yapılmış karikatür.
Üstte: "Umumi tahrir neticesinde Türkiye'de 14 milyon nüfus olduğu anlaşılıyor.

Çok şükür artık kaç nüfus olduğumuzu öğrendik.

İçimizde kaç adam olduğunu da anlayabilseydik!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

فائدەلی معلومات

28 Ekim 1927 tarihinde ülkede genel nüfus sayımı yapılacağını, evlere gelen memurların sorular soracağını ve alacakları cevapları kaydederek sayımı gerçekleştireceklerini bildiren İstanbul Valiliği tarafından yapılan açıklama metni (SALT Arşivi).

نفوس یازمعه کله جك مامورلرك صوردقلرینه دوغروجه جواب ویروب یازدیرالم.

نفوس فوتوسی

صاغیدن، صولدن یاسلمه‌یین رملت هر ایشده کری قالیر. صاغیدن یاسلمه

28 تشرین اولدن sonra یازدیرمم.

1927 yılındaki ilk sayımdan önce, Köy gazetesinin vatandaşları uyaran bir sayfası, sağdaki küçük çerçevenin içinde "nüfus yazıldıktan sonra katiyen vergi yoktur" ibaresi dikkat çekiyor.

kaç gün önce gazetelerde bu kez "Sakın unutmayın" başlığı altında sayım günü sokağa çıkma yasağı olduğu belirtilerek halkın ekmek ve yiyecek ihtiyaçlarını bir gün önceden karşılaması istendi. Bu yüzden fırınlar önünde uzun kuyruklar oluştu ve halk ihtiyaçlarını tamamlayarak evine kapandı. Artık sayım memurları bekleniyordu.

Sayım günü

Nüfus sayımı 28 Ekim 1927 Cuma günü sabah 08.00'de başladı. Sayımın olabildiğince eksiksiz, hızlı ve hata yapmadan ve aynı gün içerisinde herkesin kaydı yapılarak tamamlanması hedeflenmişti. İdare tarafından tahsis edilen ulaşım araçları sayım memurlarını sabah erken vakitlerden itibaren yerlerinden alarak görev yapacakları bölgelere bıraktı. Bir gün önce basın yoluyla sayım süresince sokağa çıkma yasağı olduğu ve bu sürede her yerin kapalı olacağı duyurulduğu için halk evlerinden ayrılmamıştı. Sayım ve kontrol memurlarının kollarında kırmızı beyaz kurdele takılıydı. Mıntıkalarına ulaşan sayım memurları, sayım öncesinde numaralandırılmış evlere tek tek ulaşarak belirlenen 15 soruyu her vatandaşa sordu ve yanıtlarını ellerindeki cetvellere kaydetti. Sayım memuru her hanedeki nüfusu elindeki cetvelde yer alan sorulara göre kaydediyor, çıkarken eve bir belge bırakıyordu. Böylece hem kontrol memurları bu evrak üzerinden sayım memurlarını denetliyor hem de evin nüfusunun sayılmış olduğu belgelenmiş oluyordu. İlk defa gerçekleştirilen genel nüfus sayımı ile birlikte yine ilk kez uygulanan sokağa çıkma yasağı nedeniyle halk bütün günü evinde geçirmek zorunda kaldı.

O tarihte lise öğrencisi olan ünlü yazar Nadir Nadi de sayım memuru olarak görevlendirilenler arasındaydı. Sayımla ilgili izlenimlerinde şunları yazıyor: "1927'de ilk nüfus sayımı yapıldığı zaman bu satırların yazarı da bir lise öğrencisi olarak arkadaşlarıyla beraber bir gün için devlet tarafından sayım işlerinde kullanılmıştı. Kasvetli bir Ekim sabahı bizi erkenden kaldırdılar, görevimizi anlattılar ve doldurmak üzere elimize cetveller verdiler. Her birimizin bölgesi krokimsi bir haritada kırmızı mürekkeple işaretlenmişti. Güle oynaya dağıldık, akşam ortalık kararıncaya kadar kapı kapı dolaşarak çalıştık. O sayımda nüfusumuzun on üç buçuk milyon kadar olduğu anlaşıldı. 760 bin kilometrekareye bu nüfus pek yetersiz

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

görülüyordu. Basında, üniversitede, halkevlerinde hatta okullarda bir an önce çoğalmamız gerektiğine dair ateşli çabalar harcanıyor, nutuklar çekiliyor, konferanslar veriliyordu. Yurdumuzu onarmak, toprağımızı işlemek, çağdaş uygarlığa yetişmek için çok sayıda çalışan akıllara ihtiyacımız vardı. Büyük millet olmanın başlıca şartı kalabalık millet olmak sanılıyordu. Hızlı nüfus artışını, yaratıcı toplum gücünün şaşmaz ölçüsü biliyorduk. Ah, bir yirmi milyona varabilseydik. Çorak yurdumuzu nasıl bayındır kılacağımızı, dost, düşman bütün dünya hayretler içinde görecek, hatta 30 milyonu bulduğumuz zaman bize kimse yan bakamayacaktı..."

Sayım memurları, mıntıkalarındaki tüm binaların sayımını tamamladıktan sonra, erkek ve kadın nüfusu sayım cetveline kaydederek imzaladılar. Ardından da bu cetvelleri kontrol memurlarına teslim ettiler. Kontrol memurları cetvelleri inceledikten sonra mülki amirlerine teslim ettiler. Mülki amir vali ve kaymakamlar teslim edilen cetvellerin sonucunu telgraf yoluyla İstatistik Umum Müdürlüğü'ne bildirdi. Ülkenin tamamından sonuçların ulaşması İstanbul hariç üç gün sürdü. İstanbul'un kalabalık nüfusu nedeniyle sonuçların teslimi sekiz gün sonra gerçekleşebildi. Sayım sonucu geçici rakamların açıklamasından sonra 17 ay boyunca ortalama yetmiş memurun tasnif çalışmalarını tamamlamalarının ardından Türkiye nüfusu 13.648.270 kişi olarak belirlendi.

1927 Nüfus Tahriri, Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan ilk nüfus sayımı olması sebebiyle sonuçları yalnızca Türkiye'de değil, Batı ülkelerinde de dikkat ve ilgiyle takip edilen öncü uygulamalardan biriydi. Böylece Cumhuriyetin ilk beş yıllık dönemi içinde okuryazar nüfusun belirlenmesi, çocuk ve gençlerden öğrenim görenlerin oranı, doğum ve ölüm oranları, ortalama yaşam süresi, ortalama yaş, kadın-erkek oranı, medeni hal, engelli nüfusun oranı, meslekler, bina sayıları, kirada oturanların oranları gibi pek çok istatistiki bilgiye ulaşıldı. Bu sayede işgücünün tanımlanması, yeni sanayi tesislerinin kurulması, tarımsal ve sanayi üretimi, hastane ve sağlık personeli ihtiyacı, okul ve öğretmen ihtiyaçlarının belirlenmesi, imar planları ve yeni yolların yapımı gibi toplumu yakından ilgilendiren pek çok konuda devletin yeni bir planlamayla hareket etmesi imkânı hazırlanmış oldu.

Derleyen: Kansu Şarman

Kaynakça

28 Teşrin-i evvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül III, Neticelerin Tahlili, 1929.

1927 Teşrin-i evvel Cumhuriyet Halk Fırkası Kongresi'nde İttifakla Kabul Edilen, Umumi Reis Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin Program Beyannameleri, 1927 Nizamnamesi, Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 1931.

Bayrı, Mehmet Halid, *"Nüfus Hareketleri ve Belediyeler"*, *Şehremaneti Mecmuası*, Nisan 1925.

Umumi Tahrir-i Nüfus İcrası Hakkında Kanun, 2 Haziran 1926.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Birinci Cilt, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları, 1997, s. 305.

Hâkimiyet-i Milliye, 14 Ekim 1927.

Şehremaneti Mecmuası, Tahrir-i Nüfus Fevkalade Sayısı, Eylül 1927.

Tunçay, Mete, *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetimin Kurulması (1923-1931)*, Yurt Yayınları, Ankara, 1981.

Pamuk, Şevket, *Türkiye'nin 200 Yıllık İktisadi Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.

Tamer, Aytül-Çavlin Bozbeyoğlu, Alanur, *"1927 Nüfus Sayımının Türkiye'de Ulus Devlet İnşasındaki Yeri: Basında Yansımalar"*, *Nüfusbilim Dergisi*, Sayı 26, 2004.

Köse, Mustafa, *1927 Nüfus Sayımı ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2010.

Tuğluoğlu, Fatih, *"Türkiye Cumhuriyeti'nin İkinci Nüfus Sayımı: 20 İlkteşrin 1935 'Ne Bir Eksik Ne Bir Fazla"* *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Güz, 2012.

Kahraman, Cengiz-Köse, Mehmet, *Fotoğraf ve Haberleriyle İstanbul Hafızası 1924-1931*, İBB, 2021.

Güneş, Songül, *İstanbul'un Son Şehremini Muhittin Üstündağ*, İBB, 2023.

Okay, Orhan, *Silik Fotoğraflar*, Ötüken Yayınları, 2001.

Ölçer, Erol, *Şehir Sokak Hafıza*, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, 2014.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

28 TEŞRİNİEVVEL 1927
UMUMÎ NÜFUS TAHRİRİ

FASİKÜL III

USULLER KANUN VE TALİMATNAMELER
NETİCELERİN TAHLİLİ

ANKARA
1929
BAŞVEKÂLET MÜDEVVENAT MATBAASI

Çalışmanın bu bölümü 1929 yılında Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından Türkçe ve Fransızca olarak basılan *28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri* adlı yayının "Usuller, Kanun ve Talimatnameler ile Neticelerin Tahlili" bölümlerini içeren üçüncü fasikülünün orijinal nüshasından alınmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

28 TEŞRİNİEVVEL 1927
UMUMÎ NÜFUS TAHRİRİ (GENEL NÜFUS SAYIMI)

BİRİNCİ FASIL
TAHRİRİN ESAS VE USULLERİ

1-Tahririn İhzarı (hazırlığı)

Nüfus tahriri kanunu:

2 Haziran 1926 tarih ve 893 numaralı kanun 1927 senesinde Türkiye Cumhuriyeti dahilinde umumî bir nüfus tahriri icrasını amir bulunuyordu. Aynı kanunun ikinci maddesi 1926 senesinde memleketin bazı aksamında tecrübe tahrirleri icrası için Dahiliye Vekâleti'ne mezuniyet verilmişti. *(zeyl vesika No:1)*

Tahririn ihzarı

Tahririn ihzarı bir sene devam etti. Memleketin yekdiğerinden çok farklı olan muhtelif mıntakalarındaki iklim, muvasala ve idare teşkilâtı vaziyetini görmek ve bilhassa idare reisleriyle yakından temas ederek tahrir usullerinin tatbik kabiliyeti hakkında malûmat edinmek lâzım geliyordu. Bu maksatla umum müdürlük şefleri memleketin muhtelif mıntakalarında tetkik seyahatları yaptılar. Tatbiki düşünülen usuller bu tetkikat esnasında idare rüesasına izah ve bunların reyleri alındığı gibi bu usuller tecrübe tahrirleri yapılarak bilfiil tatbik olundu.

Başlıca müşkülât şunlardan ibaret bulunuyordu:

1— Her mevkiin nüfus miktarı ve mevki adedi hakkında mevcut malûmatın vazih (açık, belli) olmaması.

2— Her mevkide tahrir memurluğu yapabilecek kâfi miktarda okuryazar kimse bulunup bulunmayacağı.

3— Meskûn mevakiin yekdiğerine uzaklığı ve muvasala (ulaşım) müşkülâtı.

4— Şark ve cenup (güney) vilâyetlerinde tamamen göçebe halinde bir kısım nüfus mevcut olması.

5— Bu mıntakalardan maada (başka) yerlerde, kışın şehirler civarında ikamet eden ve yazın hayvanat ve eşyasile yaylalara çekilen yarım göçebe bir kısım nüfus bulunması.

Tecrübe tahrirleri:

Tahrire tekaddüm eden (sayımın öncesinde) istihzarat (hazırlıklar) devresinde bu müşkülâta karşı alınması lâzım gelen tedabiri tayin ve muvakkat (geçici) talimatnameleri islâh için memleketin içtimaî, iklimî ve idarî nokta-i nazardan muhtelif şerait arzeden beş yerinde tecrübe tahrirleri yapıldı. Bunlardan:

Birincisi 1 Kânunuevvel (Aralık)1926'da Sivas şehrinde,

İkincisi 14 Kânunusani (Ocak) 1927'de Ankara şehrinde,

Üçüncüsü 29 Şubat 1927'de Mersin şehrinde,

(Deneme sayımı günü yanlış yazılmıştır. 1927'de Şubat ayı 28 gün çekmektedir. Deneme sayımı 25 Şubat 1927'de yapılmıştır. E.N.)

Dördüncüsü 12 Nisan 1927'de Tekirdağı şehrinde,

Beşincisi 22 Nisan 1927'de Ödemiş kasabası ile bir kısım köylerinde yapıldı. Tecrübeler tahrir memurları tarafından meskenleri bizzat ziyaret suretile doldurulan kollektif bülleten ile yapıldı ve netayiç çok şayanı memnuniyet görüldü.

Yalnız yapılan seyahat ve tetkikler ve umumiyetle idare rüesasının kanaatları tamamen göçebe vaziyetinde bulunan nüfusun aynı usul ile tahriri kabil olmayacağını göstermekte idi. Bunun için memleketin pek mahdut mıntakalarında mevcut bulunan bu nüfusun tahririne ait tedabirin mahallen tetkik, ihzar ve tatbiki, alâkadar vilâyetler valileriyle o mevkiin en büyük askerî amirinin riyasetinde müteşekkil olmak üzere Diyarbekir'de toplanan bir komisyona havale edildi, bu komisyon umum müdürlüğün verdiği direktif dahilinde göçebe nüfusu tabi oldukları reislerin ifadelerine nazaran yalnız kadın

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

erkek itibariyle adeden tesbit eyledi. Şu suretle alınan netice bu hususta tahmin edilen erkamın (rakamların) çok dununda (aşağısında) zuhur etmiştir.

Mevaki (mevkiler) listesi:

Muayyen günde tahririn her yerde icra edilip edilmediğini kontrol edebilmek için, memleket dâhilinde mevcut meskûn mevakiin (kasaba, şehir, köy) bir listesini elde etmek lâzım geliyordu. Tahrirden evvel bu liste vilâyetlere gönderilen nümuneler veçhile tanzim ve tertip edildi.

Tahrir tarihi:

Tecrübeler; tahririn, sair memleketlerin ekserisinde olduğu gibi sene başında yapılmasına imkân olmayacağını gösterdi. Memleketin muhtelif aksamındaki iklim farkları hasebile bu ameliyeyi kışın yapmak kabil değildi. Tecrübe tahrirleri esnasında memleketin muhtelif manatıkında (mıntıkalarında) iklim ve muvasala şeraiti hakkında alınan malûmat son baharın intihabını (seçilmesini) muvafık gösteriyordu. Bu mevsimde köylülerin tarla işleri hemen her yerde hitama (sona) erdiği gibi yaylalarda bulunan halk da kışlık meskeni aslîlerine avdet etmiş bulunurlar. Bu itibarla tahririn 28 Teşrinievvel'de icrası karargir oldu.

Evlerin ve sair binaların numaralanması:

Tahrir memurlarının bütün meskûn binaları birer birer ve kâmilen ziyaret edebilmeleri için insan ikamet eden her yerin daha evvel tesbit ve tayini zarurî idi. Bunun için bidayette tecrübe tahrirleri yapılan yerlerde her şeyden evvel binalara numara verdirildi. Her mevkide mevcut binaları 30-60 binadan mürekkep bloklar halinde ayırarak numaralamak ve her bloktan nüfus kesafetine nazaran bir veya birkaç tahrir mıntıkası teşkil etmek suretiyle hareket edildi. Yapılan tecrübeler büyük merkezler veya şehirler hariç olmak üzere ekseri şehir ve köylerde sokak isimleri mevcut olmadığını gösterdi. Binaenaleyh umumî tahrir için belediye hudutları dahilinde bulunan bilûmum meskûn mevakide sokaklara isim veya numara ve binalara da sokaklar dahilinde numara verilmesi zarureti hasıl oldu. Buna binaen ıstar edilen (çıkarılan) 10/4/1927 tarih ve 1003 numaralı kanun *(zeyl vesika No: 2)* memleket dahilinde mevcut bilûmum meskûn mevakide binaların numaralanması ve belediye hudutları dahilinde sokaklara isim verilmesi ve sokak isimlerini sokakların mebde ve müntehalarına (başladığı ve bittiği noktalara) ve numaraların da binaların kapıları üzerlerine maden levhalarla yazılmasını âmir bulunuyordu. Bu kanun ile bunu izahan Dahiliye Vekâletince ihzar edilen talimatname *(zeyl vesika No: 3)* dairesinde her şeyden evvel binaların numaralanması ameliyesine başlandı. Yalnız belediye hududu haricindeki mevakide numaralama ameliyesi yine bloklar teşkili ve blok dahilinde her binaya sıra ile numara verilmek suretile yapıldı. Numaralama ameliyesi neticesinde her sokak veya blok dahilinde mevcut binaların numaralarını ve nevilerini gösteren (A) cedveli tanzim edildi. *(zeyl örnek: A)* Bu cedveller her tahrir memuruna ziyaret edeceği binaları gösteriyordu. Numaralama ameliyesi kaymakam ve valiler tarafından teftiş edildiği gibi ayrıca imkân nisbetinde istatistik umum müdürleri tarafından da teftiş ve kontrola tabi tutuldu.

Bundan maada bu kanunun ve talimatnamenin tasrih ettiği (açıkça belirttiği) şerait dahilinde de vilâyet ve kazalar bilûmum mevkiler için bir binalar istatistiği vücuda getirdiler. Bu istatistik şunları ihtiva eder:

1— Evler yani ikamete mahsus binalar (Yatı mektepleri hastaneler bu kısma dahildir)
2— Mahiyetleri itibarile ikamete mahsus olmayan fakat insan oturan binalar
3— Meskenden başka gayeye hâdim binalar

Bu malumattan ikinci ve üçüncü kısımlarındaki binaların yekûnundan maada kısım itibarile tafsilat yani mektep, cami, mezbaha, değirmen, fırın ve maden ocağı gibi yerlerin miktarı musarrah (ortaya konmuş) bulunuyordu.

Bu baptaki talimatnameye nazaran 1927 Ağustos nihayetinde hitam bulması lâzım gelen numaralama ameliyesi bazı mevakide biraz teahhurle (gecikmeyle) memleketin heyeti umumiyesinde tahrirden evvel itmam edildi (tamamlandı).

Tahrir mıntakaları teşkili ve tahrir memurlarının tayini:

Tahririn tarihi tesbit edildikten ve kaymakam ve valiler idareleri altındaki mevakii, şehirlerde sokak ve köylerde blok esası üzerine 30-60 evden mürekkep tahrir mıntakalarına ayırdıktan sonra 1 Teşrinievvel'de her mıntakaya bir tahrir memuru ve 4 tahrir memuruna da bir kontrol memuru tayin etmeleri ve ayrıca ihtiyat tahrir memurları bulundurmaları emredildi. Tahrir kanununun dördüncü maddesi; hakimlerle heyeti vekile kararı üzerine hidematı umumiyeyi (genel hizmetler) sektedar etmemek (durdurmamak) için istisna edilecek bir kısım kimselerden maada okuryazar her şahsın tahrir memurluğu vazifesini kabul mecburiyetini âmirdi.

Umumiyetle her mevkide kâfi tahrir memuru bu-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

lundu. Yalnız bazı manatıkta köylere merkezlerden tahrir memurları gönderildi. Ve bazı yerlerde de yekdiğerine yakın ve nüfusu az olan birkaç köy için yalnız bir tahrir memuru tayin edilmesine müsaade edildi. Bu suretle tayin edilen tahrir memurlarının adedi 52,276 dır.

Tahrir memurlarına ücret verilmemiş yalnız ikametgâhı haricinde vazife gören tahrir memurlarına yol masrafları tediye olunmuştur.

Tahrir memurlarının vazifeye ihzarı:

Tahririn gayesi, sureti icrası ve sorulacak sualleerin mahiyeti ve cevapların nasıl yazılacağı ve tahririn hitamında yekûnların nasıl toplanacağı, tahrir memurlarına ve valilere mahsus talimatnamelerde *(zeyl vesika No 5 ve 6)* yazılmış olmakla beraber her mevkide vali ve kaymakamlar veya bunların tayin ettiği kimseler bu noktaları tahrir memurlarına konferanslarla izah eylediler. İstanbul ve Ankara'da bu iş tahrir komisyonları tarafından idare edildi.

Cetvel ve talimatnamelerin ihzarı, tab'ı ve sevki:

Dahiliye Vekâleti ile müttehiden tanzim edilen tahrir cetvel ve talimatnameleri 1 Eylül'de tahminî nüfus miktarına nazaran kâfi miktarda her tarafa gönderilmiş bulunuyordu. Bazı mevakide mıntakaların çok küçük teşkil edilmesi veya tahmin edilen nüfus miktarının daha fazla görülmesi hasebile cetvellerin bazı yerlerde de tekrar tabedilmesine (basılmasına) zaruret hâsıl olmuştur.

Her tahrir ve kontrol memuruna vazifesini ifa için bir zarf derununda zirdeki evrak verildi:

1— Tahrir edeceği binaların bulunduğu sokağın ismini ve binaların isimlerile nevilerini gösterir bir cetvel. *(zeyl örnek: A)*

2— Tahririn sureti icrasını gösterir talimatname *(zeyl vesika:7)*

3— 320 kişinin ismini ihtiva edebilecek ve üzerinde tahrir mıntıkasının numarasile mevkiin, sokağın ve memurun ismini havi bir tahrir cetveli *(zeyl örnek: D)*

Tahriri nüfusta teşkil edilen tahrir mıntıkalarile istihdam edilen tahrir memurlarının miktarı ve köy ve şehirlerde tayin edilenlerin tafsilâtı aşağıda gösterilmiştir:

Tahrirde bütün memlekette 53,673 tahrir mıntıkası teşkil edilmiştir. Bunlardan:
%29.37 merkezlerde
%70.63 köylerde

İstihdam edilen 52,276 tahrir memurundan:
%33.52 merkezlerde
%66.48 köylerde
Çalışmış ve köylerde çalışan 34,754 tahrir memurundan:
%30.52 merkezlerden gönderilmiş,
%69.48 de mahallinden tayin olunmuştur. Bu bapta vilâyet itibarile tafsilî malûmat (G) tablosunda gösterilmiştir

Tahrir komisyonları:

İstanbul ve Ankara şehirleri, nüfus kesafetleri (yoğunlukları) ve hususî şerait itibarile tahririn ihzar (hazırlığı) ve icrasında bazı müşkülât arzediyordu. Bunun için bu iki şehirde tahrir usullerinin sureti tatbiki ile tahrir mıntıkalarının tefriki, tahrir memurlarının intihap (seçimi) ve tayini, propaganda icrası ve sair tedabiri tetkik etmek üzere ayrı bir talimatname ile komisyonlar teşkil edildi, *(zeyl vesika No: 4)* Komisyonların mukarreratı (kararları) komisyona merbut (bağlı) bir icra dairesi tarafından tatbik olundu.

Propaganda:

Tahrir kanununun neşrinden itibaren halkı tahrire hazırlamak için bütün memleket dahilinde kuvvetli bir propaganda cereyanı başladı. Evvelemirde (öncelikle) ecnebi mütahassıs ve umum müdür Beynelmilel İstatistik Enstitüsü azasından ve halen Belçika Dahiliye ve Sıhhiye Nezareti Müsteşarı Mösyö Kamil Jakar (Camille Jacquart), Ankara'da devlet rüesasına meb'usana ve devair (resmi dairelerin) şeflerine verdiği konferansta tahririn ehemmiyet ve faidelerinden bahseyledi. Aynı günde Başvekil İsmet Paşa Hazretleri hükümetin tahrirdeki gaye ve mülahazalarından (düşüncelerinden) ve istatistik dairesinin ihdası sebebinden bahis bir nutuk irat eyledi *(zeyl vesika No: 8)* Mösyö Kamil Jakar bu konferansını tahrirden bir ay evvel İstanbul Darülfünununda da tekrar eyledi. Memleketin her tarafında her lisanda münteşir (yayımlanan) gazeteler bilâ fasıla makaleler, hikâyeler ve resimlerle tahririn faidesini ve gayesini halka anlattılar. Birçok mecmualar tahrire tekaddüm eden hafta zarfında münhasıran tahrirden bahis hususî nüshalar çıkardılar. Tahrirden iki hafta evvel bütün mekteplerde İstatistik Müdüriyeti Umumiyesiyle Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye dairesinin tesbit ettiği ilmî ve terbiyevî bir program dairesinde bütün muallimler talebeye tahrirden bahsetti. İstatistik Umum Müdürlüğünce hazırlanan bir konferans nümunesi dahilinde bütün Türk ocakları ve emsali müesseseler halka tah-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ririn faidesini anlatan konferanslar tertip eylediler.

İstatistik Umum Müdürlüğü şefleri zaman ve imkân nisbetinde muhtelif vilâyet ve kazalarda tahrir memurlarına ve halka konferanslar verdiler. Sinemalar tahrire tekaddüm eden aylar zarfında her gün tahririn faidesini izah eden yazı projeksiyonları gösterdiler. Her mevkide duvarlara tahrir gününü ve tahririn faidesini bildiren afişler yapıştırıldı. Bunlardan maada Başvekil halka ve memurlara hitaben mühim iki beyanname neşretti, *(zeyl vesika No: 9 ve 10)* Bütün bu propaganda mesaisi halkta mevcut olması muhtemel olan ve tahririn askerlik veya vergi tarhı maksadile yapıldığı hakkındaki fena itikatlari silmeye matuftu (dönüktü). Bu mesai çok şayanı memnuniyet neticeler verdi. Halk tahriri sükûnetle ve mütavaatla (itaat ederek) kabul etti. Tahrir memurları, vazifelerini azamî bir gayret ve ihtimamla vatanperverane bir surette ifa eylediler.

2 — Tahrir

Tahrir Cetveli

Tahrirde nüfusun kaydı için müçtemi cetvel usulü tercih edildi. Her tahrir memuru mıntakasında mevcut nüfusu bu cetvellere hane numarası sirasile kayt eyledi ve yukarıda bahsedilen hane numaralarını havi cetvel bu kayda esas teşkil eyledi. Cetvellerde mevcut sualler mümkün mertebe Beynelmilel İstatistik Enstitüsü'nün tavsiye eylediği şekilde tanzim edilmiştir.

Nüfusun sureti kaydı

Tahrir cetvellerine, tahrir günü Türkiye Cumhuriyeti arazisi dahilinde bilûmum binalarda, şömendöferlerde vaporlarda ve yollar üzerinde bulunan bilûmum eşhas kaydedildi. Bundan maada her hane halkına mensup olup da tahrir günü seyahat veya sair sebeplerle muvakkaten başka bir mevkide bulunan kimselerde ayrıca namevcut işaretile cetvellere kaydedildi. Fakat bu eşhas bil'ahara hiçbir tasnife tabi tutulmamış, neticeler daima nüfusu mevcude üzerine toplanmıştır. Tahrir günü şömendöferlerde, vaporlarda ve yollar üzerinde bulunan eşhasın sureti tahriri talimatnamelerinde ayrıca tasrih edildi. Kışla, yatı mektebi, hastane gibi müessesata tahrir memuru tayin olunmayarak bunlar komandan veya müdürleri tarafından tahrir edildiler.

3— Tahrir günü ve tahririn devam müddeti

Tahrir ameliyesini sür'at ve intizamla ikmal için halkın, her mevkide tahririn hitamına kadar evlerinden çıkmaları menedildi. Hastalık, yangın, ceraim vukuu gibi ihtimalâta karşı hususî tedabir ittihaz edildi (alındı).

Yalnız umumî hidematın ifasına mani olmamak için istisnaen bazı kimselere ruhsatiyeler verildi. Bu tedabire riayet olunmasını temin için zabıta, icabeden yerlerde ordu ile teşriki mesai eyledi. Tahrir ameliyesi ekseri mevkide sabahın saat sekizinden akşamın saat beşine kadar devam etti. Yalnız İstanbul'da hususî müşkülât hasebile tahrir saat onda bitti.

4 — İlk neticelerin toplanması

Tahrir memurları vazifelerinin hitamında mevcuden kaydettikleri nüfusun kadın ve erkek yekûnunu toplayarak cetvelin nihayetine kayt ve imza ederek kontrol memurlarına teslim ettiler. Kontrol memurları da cetvelleri tetkik ve tastik ettikten sonra kaymakam veya valiye teslim eylediler. Bu makamat da cetvellerin yekûnunu toplayarak neticeyi doğrudan doğruya İstatistik Umum Müdürlüğü'ne telgrafla bildirdiler. Neticelerin bildirilmesi için dört gün mühlet verilmişti. Bütün memleketten neticeler üç gün zarfında alındı, yalnız İstanbul ancak sekiz gün sonra bildirebildi. Bu suretle elde edilen muvakkat erkama göre Türkiye nüfusunun 13,649,954 olduğu ilân edildi.

Kaza ve vilâyetlerden, bu neticeler telgrafla bildirilmekle beraber ayrıca bir tahriratla da iş'arı talep olunmuştu. Tahriratla gelen ve her mevkiin merkez nüfusile merkeze tabi ve gayri tabi köylerin nüfusunu ayrı ayrı ihtiva eden listeler yekûnu ilk neticeden pek cüz'i farklı bulundu. Bu netayice nazaran Türkiye nüfusu 6,584,477 erkek ve 7,075,801 kadın olmak üzere 13,660,275 (toplamı 13,660,278 olmalıdır) zuhur etmiştir.

5 — Kat'i neticelerin toplanması ve tasnif ameliyesi

Tahririn hitamından ve ilk neticelerin iş'arından sonra kaza ve vilâyet nüfus dairelerinde cem edilen (toplanan) tahrir cedvelleri muhteviyatı her mevkide tahrir yapılıp yapılmadığı kontrol edildikten sonra, aynen ferdî fişler üzerine ücret mukabilinde nakledildi. Ve bu fişler Umum Müdürlüğe celbolundu. Fişlerin (8,632,000) (Powers) makina fişlerine nakledilerek makina ile tasnif ve mütebakisi (arta kalanı) el ile tasnif olundu. Yalnız, haklarında tafsilî malûmat elde edilemeyen ve miktarları her vilâye-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

te ait tablo zirinde not halinde tefrik ve zikredilen bir kısım nüfus, yalnız ait olduğu mevkiin nüfusu umumiye miktarına ilâve edilerek ayrıca tasnife tabi tutulmamış ve tasnif kadrolarının hiçbirisine dahil edilmemiştir. Tasnif ameliyesi ayda vasatî olarak yetmiş memur istihdamı ile 17 ay devam etti. Elde edilen kat'î netice neşredilen muvakkat rakamlardan (12,005) noksandır. Pek nadir istisnalarla her mevkiin nüfusu kat'î tasnif neticesinde pek cüz'i tebeddülâta (değişikliğe) uğramıştır. Bu farkların sebebi kaza ve vilâyetlerde cetvel yekûnları yapıldığı sırada maddî hatalar vücuda getirilmesinden münbais (dolayı) olduğu bittetkik anlaşılmıştır.

(*5. maddede belirtildiği üzere sayımdan sonra 17 ay süren tasnif faaliyetinin sonrasında geçici rakam olarak açıklanan 13,660,275 rakamından 12,005 kişi düşülerek 1927 umumi nüfus sayımının sonucu 13,648,270 olarak belirlenmiş ve istatistik hesaplamalar bu rakam üzerinden yapılmıştır. E.N.*)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İKİNCİ FASIL

Neticelerin tahlili

Nihaî rakamlara nazaran

Umumî nüfus tahriri fişlerinin tasnifi neticesinde 28 Teşrinievvel 1927 Cuma günü Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilinde (6,563,879) erkek ve (7,084,391) kadın olmak üzere (13,648,270) nüfus mevcut olduğu anlaşılmıştır.

Bu nüfus Avrupa ve Asya kıtalarına aşağıdaki (1) numaralı tablo veçhile inkisam etmektedir:

Bu tabloya nazaran umumî nüfusun %7.63 kısmı Avrupa Türkiyesinde, %92.37 kısmı Asya Türkiyesinde ve umumî mesahai sathiyesinin %3.15 kısmı Avrupa Türkiyesinde %96.85 kısmı da Asya Türkiyesinde bulunmaktadır.

Asya Türkiyesinde bulunan nüfusun muhtelif mıntakalar itibarile inkisamı aşağıdaki mufassal tabloda gösterilmiştir.

Avrupa ve Asya Türkiyesi

TABLO: 1

Mıntakalar	Nüfusi mevcude	%	Mesahai sathiye (yüzölçümü) kilometre murabbaı (karesi)	%	Bir kilometre murabbaına isabet eden nüfus
Avrupa Türkiyesi	1,040,669	7.63	23,975	3.15	43.4
Asya Türkiyesi	12,607,601	92.37	738,761	96.85	17.0
YEKÛN	13,648,270	100.00	762,736	100.00	17.9

Muhtelif mıntakalar itibarile nüfus, mesahai sathiye ve nüfus kesafeti (yoğunluğu)

TABLO: 2

Mıntakalar	Nüfusu mevcüde	%		Mesahai sathiye k^2	%		Bir km murabbaına isabet eden nüfus
		Umum nüfusa nazaran	Anodolu nüfusuna nazaran		Umum mesahai sathiyeye nazaran	Anadolu mesahai sathiyesine nazaran	
SAHİL VİLÂYETLERİ:							
Karadeniz sahil vilâyetleri	2,187,099	16.02	17.35	73,621	9.66	9.96	29.7
Marmara ve Adalar Denizi sahil vilâyetleri	2,723,995	19.96	21.60	92,744	12.16	12.55	29.0
Akdeniz sahil vilâyetleri	749,831	5.49	5.95	56,279	7.37	7.63	13.3
YEKÛN	5,660,925	41.47	44.90	222,644	29.19	30.14	25.4

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

DAHİL VİLÂYETLERİ:							
Garp vilâyetleri (Sahil vilâyetler hariç)	1,302,894	9.55	10.34	71,180	9.33	9.63	18.3
Merkezi Anadolu vilâyetleri	3,505,074	25.68	27.80	228,791	29.99	30.96	15.3
Şarkî Anadolu vilâyetleri	1,535,880	11.25	12.18	176,021	23.07	23.83	8.7
Cenubü şarkî Anadolu vilâyetleri	602,828	4.42	4.78	40,125	5.27	5.44	15.0
YEKÛN	6,946,676	50.90	55.10	516,117	67.66	69.86	13.4
ANADOLU YEKÛNU	12,607,601	92.37	100.00	738,761	96.85	100.00	17.0
TÜRKİYE AVRUPASI	1,040,669	7.63	—	23,975	3.15	—	43.4
YEKÛN	13,648,270	100.00	—	762,736[1]	100.00	—	17.9

Bu tabloya nazaran Asya Türkiyesinin sahil vilâyetleri Türkiye nüfusunun %41.47 ve Anadolu nüfusunun %44.90 kısmını ve mesahai sathiye itibarile umum memleket mesahai sathiyesinin %29.19 ve Anadolu mesahai sathiyesinin %30.14 kısmını teşkil etmektedir.

Dahil vilâyetlerine gelince; sahilsiz garp vilâyetleri ile (merkezî, şarkî, ve cenubü şarkî [güneydoğu] Anadolu) umum nüfusun %50.90 ve Anadolu nüfusunun %55.10 kısmını, mesahai sathiye itibarile de umum mesahai sathiyenin %67.66 ve Anadolu mesahai sathiyesinin %69.86 kısmını ihtiva etmektedir.

Avrupa'daki vilâyetlerle garp sahasındaki sahil vilâyetler dahil olmak üzere (7.63+19.96) Türkiye'nin garp tarafı umum nüfusun %27.59 ve umum mesahai sathiyenin (3.15+12.16) %15.31 kısmını teşkil etmektedir.

Bu miktarlara garp sahasındaki sahilsiz vilâyetler ilâve edilirse Türkiye'nin garbında umum nüfusun %37.14 ve umum mesahai sathiyenin %24.64 kısmı bulunmaktadır ki nüfusun üçte birinden biraz fazlası memleketin hemen hemen bir rub'unda (çeyreğinde) mütekâsif (yoğunlaşmış) bulunuyor demektir.

Karadeniz sahilinde bulunan vilâyetlere gelince; bunlar umum nüfusun %16.02 ve umum mesahai sathiyenin %9.66 kısmını işgal etmektedir. Garp aksamı ile memleketin bu sahası (şimal ve garp tarafı) umum nüfusun %53.16 ve umum mesahai sathiyesinin %34.30 kısmını ihtiva etmektedir ki bu suretle nüfusun nısfından ziyadesi (yarısından fazlası) mesahai sathiyenin üçte birini işgal eylemektedir.

İskân kesafeti (yoğunluğu)

Kilometre murabbaına (kilometrekaresine) Avrupa Türkiyesinde 43.4 ve Asya Türkiyesinde 17.0 olmak üzere bütün Türkiyede vasatî 17.9 nüfus isabet etmektedir. Bu vasatî muhtelif mıntakaların yekdiğerinden farklı vasatîlerinin neticesidir.

Coğrafî hudutlar itibarile her mıntakaya dahil vilâyetlerle bunların nüfusları ve mesahai sathiyeleri ve nüfus kesafetleri ve her vilâyette mevcut mevkiler adedi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Manatık (mıntıkalar) itibarile nüfus miktarı, mesahai sathiye, nüfus kesafeti ve mevaki adedi

TABLO: 3

VİLÂYETLER	Nüfusu mevcüde	Mesahai sathiye km murabbaı	km murabbaına isabet edan nüfus	Mevaki (mevkiler) adedi
1 — KARADENİZ SAHİLİ				
Artvin	90,066	6,880	13.0	288
Bolu	218,246	11,140	19.6	747
Giresun	165,033	4,170	39.6	350
Kastamonu	336,501	14,610	23.0	1,160
Ordu	202,354	5,026	40.2	468
Rize	171,657	4,590	37.4	365
Samsun	274,065	9,210	29.7	904
Sinop	169,965	5,755	29.5	466
Trabzon	290,303	4,630	62.7	581
Zonguldak	268,909	7,610	35.3	741
YEKÛN	2,187,099	73,621	29.7	6,070
2 — MARMARA VE ADALAR DENİZİ SAHİLLERİ				
Aydın	212,541	7,580	28.0	473
Balıkesir	421,066	14,315	29.4	974
Bursa	401,595	13,565	29.6	881
Çanakkale	155,527	7,590	20.4	520
İstanbul	171,258	2,132	80.3	145
İzmir	256,005	12,502	42.0	742
Kocaeli	286,600	8,450	33.9	1,267
Manisa	374,013	13,850	27.0	972
Muğla	175,390	12,760	13.7	443
YEKÛN	2,723,995	92,744	29.0	6,417
3 — AKDENİZ SAHİL				
Adana	227,718	16,160	14.0	588
Antalya	204,372	19,479	10.4	641
Cebelibereket	107,694	6,180	17.4	310
İçel	90,940	9,845	9.2	284
Mersin	119,107	4,615	25.8	259
YEKÛN	749,831	56,279	13.3	2,082

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Manatık itibarile nüfus mıktarı, mesahai sathiye, nüfus kesafeti ve mevaki adedi

VİLÂYETLER	Nüfusu mevcüde	Mesahai sathiye km murabbaı	km murabbaına isabet edan nüfus	Mevaki adedi
4 — TÜRK AVRUPASI				
Çanakkale	26,208	1,450	18.0	44
Edirne	150,840	7,565	19.9	281
İstanbul	623,186	3,350	186.0	185
Kırklareli	108,989	5,660	19.2	206
Tekirdağ	131,446	5,950	22.0	298
YEKÛN	1,040,669	23,975	43.4	1,014
5 — GARBİ ANADOLU (Sahil vilâyetler hariç)				
Afyonkarahisar	259,377	12,660	20.4	491
Bilecik	113,660	4,730	24.0	327
Burdur	83,614	6,615	12.6	182
Denizli	245,048	11,150	22.0	458
Eskişehir	154,332	13,335	11.6	374
Kütahya	302,426	14,415	21.0	769
İsparta	144,437	8,275	17.4	226
YEKÛN	1,302,894	71,180	18.3	2,827
6 — MERKEZİ ANADOLU				
Aksaray	127,031	10,101	12.6	301
Amasya	114,884	5,550	21.7	300
Ankara	404,720	25,380	15.9	1,106
Çankırı	157,219	8,665	18.1	467
Çorum	247,926	11,240	22.0	732
Kayseri	251,370	13,910	18.0	523
Kırşehir	126,901	9,090	14.0	332
Konya	504,384	48,990	10.3	922
Malatya	306,882	15,730	19.5	1,202
Maraş	186,855	13,465	13.9	471
Niğde	166,056	9,965	16.7	227
Sivas	329,551	26,930	12.2	1,221
Şebinkarahisar	108,735	5,410	20.0	487
Tokat	263,063	10,415	25.2	778
Yozgat	209,497	13,950	15.0	645
YEKÛN	3,505,074	228,791	15.3	9,714

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Manatık itibarile nüfus miktarı, mesahai sathiye, nüfus kesafeti ve mevaki adedi

VİLÂYETLER	Nüfusu Mevcüde	Mesahai sathiye km murabbaı	km murabbaına isabet eden nüfus	Mevaki adedi
7 — CENÜBÜŞARKÎ ANADOLU				
Gaziantep	215,762	11,200	19.3	720
Mardin	183,471	13,045	14.0	874
Urfa	203,595	15,880	12.8	1,425
YEKÛN	602,828	40,125	15.0	3,019
8 — ŞARKİ ANADOLU				
Bayazıt	104,586	13,250	7.9	783
Bitlis	90,631	16,507	5.4	1,015
Diyarbekir	194,316	14,875	13.0	1,356
Elâziz	213,777	17,813	12.0	1,569
Erzincan	132,325	14,276	9.3	751
Erzurum	270,426	26,330	10.3	1,254
Hakâri (Hakkari)	24,980	15,505	1.6	254
Gümüşane	122,231	10,100	12.1	553
Kars	204,846	14,440	14.2	710
Siirt	102,433	11,320	9.0	738
Van	75,329	21,605	3.4	865
YEKÛN	1,535,880	176,021	8.7	9,848
9 — İCMAL (TOPLAM)				
MINTAKALAR				
Karadeniz sahili	2,187,099	73,621	29.7	6,070
Adalar ve Marmara denizi sahilleri	2,723,995	92,744	29.0	6,417
Akdeniz sahili	749,831	56,279	13.3	2,082
Avrupa Türkiyesi	1,040,669	23,975	43.4	1,014
Garp vilâyetleri (sahiller hariç)	1,302,894	71,180	18.3	2,827
Merkezi Anadolu	3,505,074	228,791	15.3	9,714
Cenubüşarkî Anadolu	602,828	40,125	15.0	3,019
Şarkî Anadolu	1,535,880	176,021	8.7	9,848
UMUMÎ YEKÛN	13,648,270	762,736	17.9	40,991

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu tabloların tetkikinden anlaşılacağı üzre en yüksek kesafet (yoğunluk) Avrupa Türkiyesinde 43.4 İstanbul hariç olmak üzre Asya Türkiyesinde sahil vilâyetlerde kesafet, Karadeniz sahilinde 29.7 Marmara ve Adalar Denizi sahillerinde 29.0 olup buna mukabil şarkî Anadolu mıntakasında 8.7'dir.

Aşağıdaki cetvel muhtelif mıntakaların nüfus kesafetini ve her mıntakaya dahil vilâyetlerde azamî ve asgari kesafette olanları göstermektedir:

TABLO: 4

MINTAKALAR	Mıntakanın kesafeti	Azamî		Asgari	
		Vilâyetler	Kesafet	Vilâyetler	Kesafet
Karadeniz sahili	29.7	Trabzon	62.7	Artvin	13.0
Marmara ve Adalar Denizi sahilleri	29.0	İstanbul (Asya)	80.3	Muğla	13.7
Akdeniz sahili	13.3	Mersin	25.8	İçel	9.2
Türkiye Avrupası	43.4	İstanbul (Avrupa)	186.0	Çanakkale	18.0
Garp vilâyetleri (sahiller hariç)	18.3	Bilecik	24.0	Eskişehir	11.6
Merkezî Anadolu	15.3	Tokat	25.2	Konya	10.3
Şarkî Anadolu	8.7	Kars	14.2	Hakâri	1.6
Cenubüşarkî Anadolu	15.0	Gaziantep	19.3	Urfa	12.8

Bu tabloda görüldüğü üzre kesafet noktai nazarından tecanüs (benzerlik) ancak garbî Anadolu ve cenubü şarkî (güneydoğu) Anadolu mıntakalarında vardır. Yalnız nisbeten zayıf kesafette olan merkezî Anadolu ile Akdeniz sahil vilâyetlerinden Mersin ve Tokat vilâyetleri istisnaen yüksek kesafetler arzetmektedirler. (Mersin %25.8; Tokat %25.2)

Sureti umumiyede şarka doğru gittikçe nüfus daha ziyade dağınık bulunmaktadır. Nüfus kesafeti Anadolu'nun garp sahil mıntakasına ve Karadeniz sahillerine nisbetle, merkez mıntakasında hemen hemen bir misli noksan ve şark mıntakasında iki mislinden fazla noksan bulunmaktadır.

Mevaki kesafet ve adedi

Tahrir tarihinde Türkiye idarî taksimat itibarile 63 vilâyet 328 kaza ve 699 nahiyeden mürekkep bulunuyordu. Buna 39,901 köy ilâve edilirse Türkiye'de mevcut mevaki adedi 40,991 adedine baliğ olur. Bu miktara nazaran her mevkiye Türkiye Avrupasında 1026 ve Türkiye Asyasında 315 olmak üzre bütün memleket dahilinde 333 nüfus isabet etmektedir.

Anadolu'da mevakii, nüfus adedi itibarile en yüksek olan vilâyetler garp sahil vilâyetlerile garp dahil vilâyetleridir. (461 ve 424)

Mevakii nüfus adedi itibarile en zayıf olan saha şark vilâyetleridir ki bu mıntakada her mevkiye 156

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

nüfus isabet etmektedir. Memleketin bu sahasında mevakiin kesafeti Anadolu'nun 315 olan umumî vasatisinden bir misli noksandır.

Mevakiin mesahai sathiye itibarile olan dağınıklığı derecesi tetkik edilirse, meskûn mevaki adedine en ziyade Karadeniz sahil mıntakası (82) ile cenubu şarkî Anadolu mıntakasında (75), en az meskûn mevaki adedine Akdeniz sahil mıntakası (37) ile Türkiye Avrupasında (42) ve merkezî Anadolu mıntakasında (42) tesadüf edilir. Aşağıdaki tablo her mıntakada 1000 kilometre murabbaına isabet eden mevaki adedile muhtelif mıntakalarda her mevkia

TABLO: 5

MINTAKALAR	1000 kilometre murabbaına isabet eden mevaki adedi	Beher mevkiye isabet eden Nüfus
Karadeniz sahil vilâyetleri	82	360
Marmara ve Adalar Denizi sahil vilâyetleri	69	424
Akdeniz sahil vilâyetleri	37	360
Avrupa Türkiyesi	42	1026
Garp vilâyetleri (sahiller hariç)	40	461
Merkezî Anadolu vilâyetleri	42	361
Cenubü şarkî Anadolu vilâyetleri	75	199
Şarkî Anadolu vilâyetleri	56	156
MEMLEKET YEKÛNU	54	333

isabet eden nüfus miktarını göstermektedir,

Bu tetkikattan istintaç olunabilir ki (sonuç çıkarılabilir ki) bazı mıntakalardaki nüfus kesafetinin zafiyeti, mevakiin mesahai sathiye ile mütenasip (orantılı) olan miktar ve adedinden ziyade bu mevkilerin her birinin az miktarda nüfusa malik olmalarından ileri gelmektedir. Binaenaleyh Türkiye nüfusunun inkişafı yeni iskân merkezleri ihdasından ziyade mevcut mevaki nüfusunun tezayüdüne (artmasına) tabidir denilebilir.

Mesken ve sair binalar

Tahririn ihzarı esnasında her mevkide mevcut bulunan binaların istatistiği tanzim edilmişti. Bu bapta Umum Müdürlükte cemedilen malûmata nazaran Türkiye'de 1927 Ağustos'unda;

I- 2,769,057 ev
II- 88,865 ikamete mahsus olmayan fakat insan oturan binalar.
III- 802,653 sair binalar
3,660,575 Yekûn

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

bina mevcut olduğu anlaşılmıştır. Bu binaların vilâyet itibarile miktarları (F-I) tablosunda gösterilmiştir. İkinci ve üçüncü zümreye dahil olan binaların mahiyet ve nevileri itibarile inkısamlarına (ayrımlarına) gelince, bunlardan:

14,425 Mektep
28,705 Cami
9,820 Resmî daire
1,702 Hamam
836,866 Sair binalar

olmak üzre inkısam etmektedir. Maahaza (bununla birlikte) bu mebaninin (binaların) bir kısmının tesmiye edildiği (isimlendirildiği) nevin gayri bir gayede kullanıldığını nazarı dikkatten ayırmamak lâzımdır.

İşbu binaların vilâyet itibarile miktarları (F-2) tablosunda gösterilmiştir:

Ev mıktarlarile nüfus miktarlarının mukayesesine gelince: Bütün vilâyetlerde azamî (Mersin: 637) asgarî (Bilecik: 237) olmak üzre bütün memlekette 100 eve 492 nüfus isabet etmektedir.

İstanbul Şehremanetinin pek yüksek nisbetine gelince (100 eve 723 nüfus) bazan birçok ailelerin bir arada ikamet eyledikleri büyük apartmanları hesaba katmak icap eder.

Her vilâyette 100 eve isabet eden nüfus miktarı

TABLO: 8

VİLÂYETLER	100 haneye isabet eden nüfus	VİLÂYETLER	100 haneye isabet eden nüfus	VİLÂYETLER	100 haneye isabet eden nüfus	VİLÂYETLER	100 haneye isabet eden nüfus	VİLÂYETLER	100 haneye isabet eden nüfus
Adana	540	Burdur	425	Gaziayıntap	557	Kocaeli	506	Siirt	573
Afyonkarahisar	473	Bursa	447	Giresun	465	Konya	454	Sinop	532
Aksaray	518	Cebelibereket	582	Gümüşane	399	Kütahya	450	Sivas	526
Amasya	485	Çanakkale	428	Hakâri	524	Malatya	313	Şebinkarahisar	465
Ankara	508	Çankırı	519	İçel	414	Manisa	420	Tekirdağ	492
Antalya	420	Çorum	542	İsparta	484	Maraş	651	Tokat	520
Artvin	419	Denizli	381	İstanbul Ş.E.	723	Mardin	606	Trabzon	488
Aydın	356	Diyarbekir	597	İzmir	423	Mersin	637	Urfa	637
Balıkesir	430	Edirne	473	Kars	747	Muğla	364	Van	575
Bayazıt	582	Elâziz	479	Kastamonu	512	Niğde	378	Yozgat	510
Bilecik	237	Erzincan	515	Kayseri	480	Ordu	541	Zonguldak	625
Bitlis	612	Erzurum	484	Kırklareli	505	Rize	418		
Bolu	519	Eskişehir	464	Kırşehir	505	Samsun	556	YEKÛN	492

Şehirler

Tasnifte merkez - nüfusu 10,000'den az olan kaza ve vilâyetler, köyleri ile birlikte ve nüfusu bundan fazla olanların köyleri ve merkezleri ayrı olarak tasnif edilmiştir.

Bu esasa nazaran Türkiyede:

I- 10,000-20,000 nüfuslu 40 şehir
II- 20,000-30,000 nüfuslu 15 şehir
III- 30,000-40,000 nüfuslu 7 şehir

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

IV- 40,000 ve daha fazla nüfuslu 9 şehir bulunduğu anlaşılmıştır.

Aşağıdaki tablo yukarda zikredilen gruplara dahil şehirlerin isimlerile kadın erkek nüfus miktarlarını ihtiva etmektedir.

10,000 ve daha fazla nüfuslu şehirler

TABLO: 9

ŞEHİRLER	Erkek	Kadın	Yekûn	ŞEHİRLER	Erkek	Kadın	Yekûn
1- 10,000'den 20,000'e kadar nüfuslu şehirler				**2- 20,000'den 30,000'e kadar nüfuslu şehirler**			
Muğla	5,208	4,920	10,128	Elâziz	11,037	9,015	20,052
İskilip (Çorum)	4,743	5,560	10,303	Malatya	10,149	10,588	20,737
Söke (Aydın)	5,462	4,928	10,390	Mersin	11,832	9,339	21,171
Yozgat	5,177	5,821	10,998	Tarsus (Mersin)	10,962	10,910	21,872
Bandırma (Balıkesir)	5,746	5,381	11,127	Tokat	12,097	10,293	22,390
Merzifon (Amasya)	5,500	5,834	11,334	Adapazarı (İzmit)	11,267	11,267	22,534
Giresun	6,570	5,244	11,814	Kilis (Gaziantep)	11,477	11,191	22,668
İnegöl (Bursa)	5,601	6,281	11,882	Mardin	12,705	10,547	23,252
Zonguldak	8,500	3,447	11,947	Afyonkarahisar	12,394	11,028	23,422
Aydın	6,032	5,946	11,978	Trabzon	13,518	11,069	24,587
Edremit (Balıkesir)	7,004	5,157	12,161	Balıkesir	14,270	11,470	25,740
Adalar (İstanbul)	5,594	6,716	12,310	Maraş	13,351	12,631	25,982
Burdur	6,414	6,391	12,805	Sivas	14,504	13,994	28,498
Amasya	7,006	5,818	12,824	Manisa	15,545	13,139	28,684
Kırklareli	6,842	6,002	12,844	Urfa	14,941	14,157	29,098
M. Kemalpaşa (Bursa)	6,207	6,865	13,072	YEKÛN	190,049	170,638	360,687
Bergama (İzmir)	7,002	6,221	13,223				
Bakırköy (İstanbul)	7,412	6,007	13,419	**3- 30,000'den 40,000'e kadar nüfuslu şehirler**			
Nevşehir	6,209	7,236	13,445	Samsun	17,627	12,745	30,372
Ayvalık (Balıkesir)	6,992	6,557	13,549	Diyarbekir	17,655	13,054	30,709
Rize	6,874	7,007	13,881	Erzurum	16,559	14,898	31,457
Kars	9,133	4,768	13,901	Eskişehir	16,644	15,697	32,341
Tekirdağ	7,793	6,776	14,569	Edirne	16,863	17,665	34,528
Kastamonu	7,408	7,182	14,590	Kayseri	19,517	19,617	39,134
Siverek (Urfa)	7,100	7,862	14,962	Gaziantep	19,835	20,163	39,998
Siirt	9,099	6,000	15,099	YEKÛN	124,700	113,839	238,539
İzmit	9,177	6,038	15,215				
Zile (Tokat)	7,320	8,057	15,377	**4- 40,000 ve daha fazla nüfuslu şehirler**			
Denizli	8,061	7,726	15,787	Konya	23,937	23,559	47,496
İsparta	8,108	7,871	15,979	Bursa	30,557	31,133	61,690
Erzincan	9,606	6,486	16,092	Adana	38,561	34,016	72,577
Ödemiş (İzmir)	8,311	8,482	16,793	Ankara	49,348	25,205	74,553
Kasaba (Manisa)	8,763	8,134	16,897	Üsküdar (İstanbul)	60,300	64,056	124,356
Uşak (Kütahya)	8,348	8,619	16,967	İzmir	81,996	71,928	153,924
Kütahya	8,569	8,713	17,282	İstanbul	125,579	120,403	245,982
Antalya	8,329	9,036	17,365	Beyoğlu (İstanbul)	151,540	143,250	294,790
Akhisar (Manisa)	9,322	8,704	18,026	YEKÛN	561,818	513,550	1,075,368
Tire (İzmir)	9,259	9,488	18,747				
Çorum	9,718	9,946	19,664	**YEKÛNU UMUMÎ**	**1,162,086**	**1,061,254**	**2,223,340**
YEKÛN	285,519	263,227	548,746				

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu tabloya nazaran:
Nüfus umumiyenin
% 4.02 Kısımı 10 000 - 20 000 nüfuslu şehirlerde
% 2.64 20 000 - 30 000
% 1.75 30 000 - 40 000
% 7.88 40 000 ve daha fazla
olmak üzere umum nüfusun %16.29 kısmı 10,000'den fazla nüfuslu şehirlerde sakin bulunmaktadır.

Nüfus tahririnin muvakkat neticelerini kaza ve vilâyetlerin şehir ve köy nüfusları itibarile ayrı ayrı ihtiva eden (içeren) 3 numaralı neşriyatımızdaki rakamlara nazaran nüfusun %20.35 kısmı 5000 ve daha fazla nüfuslu şehirler ve umum nüfusun %75.80 kısmı köylerde ve %24.20 kısmı merkezlerde bulunmaktadır.

Cinsiyet itibarile Türkiye nüfusu

Umum nüfusta 6,563,879 erkek ve 7,084,391 kadın vardır. Kadın fazlası 520,512 dir.

Bu rakamlara nazaran umum nüfusun %48.09 kısmını erkekler ve %51.91 kısmını kadınlar teşkil etmektedir. Şu halde 1000 erkeğe mukabil 1079 kadın var demektir.

13 vilâyet hariç olmak üzre diğer vilâyetlerde kadınlar erkeklerden fazladır. Kadın miktarı bilhassa Rize'de 1000 erkeğe mukabil 1371 kadın, Kastamonu 1264, Ordu 1240, Çankırı 1226, Denizli 1221, Trabzon 1217, İçel 1210, Bolu 1205'dir.

Erkek miktarının kadın miktarından fazla olduğu vilâyetler sırasile: 1000 erkeğe mukabil Bayazıt'ta 829, Kars'ta 882, Van'da 905, Bitlis'te 906, Hakkari'de 926, Cebelibereket'te 941, Adana'da 957, İstanbul'da 963, Ankara'da 970, Kırklareli'de 986 Mersin ve Diyarıbekir'de 995 kadın vardır.

Aşağıdaki tablo her vilâyette 1000 erkeğe mukabil kadın miktarını göstermektedir.

Her vilâyette 1000 erkek nüfusa mukabil kadın miktarı

TABLO: 10

VİLÂYETLER	Kadın	VİLÂYETLER	Kadın	VİLÂYETLER	Kadın	VİLÂYETLER	Kadın	VİLÂYETLER	Kadın	VİLÂYETLER	Kadın
Adana	957	Bitlis	906	Elâziz	1041	İzmir	9535	Maraş	999	Şebin karahisar	1187
Afyonkarahisar	1154	Bolu	1205	Erzincan	1057	Kars	882	Mardin	1026	Tekirdağ	1004
Aksaray	1102	Burdur	1161	Erzurum	1044	Kastamonu	1264	Mersi	995	Tokat	1114
Amasya	1057	Bursa	1083	Eskişehir	1069	Kayseri	1121	Muğla	1194	Trabzon	1217
Ankara	970	Cebelibereket	941	Gaziayintap	1037	Kırklareli	986	Niğde	1125	Urfa	1014
Antalya	1192	Çanakkale	1072	Giresun	1166	Kırşehir	1198	Ordu	1240	Van	905
Artvin	1022	Çankırı	1226	Gümüşane	1129	Kocaeli	1027	Rize	1371	Yozgat	1136
Aydın	1140	Çorum	1135	Hakâri	926	Konya	1116	Samsun	1079	Zonguldak	1111
Balıkesir	1041	Denizli	1221	İçel	1210	Kütahya	1171	Siirt	1034		
Bayazıt	829	Diyarbekir	995	İsparta	1092	Malatya	1121	Sinop	1173	UMUMÎ YEKÛN	1079
Bilecik	1124	Edirne	1052	İstanbul	963	Manisa	1043	Sivas	1142		

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

On binden fazla nüfuslu şehirlerdeki kadın ve erkek nisbetlerine gelince.

Bu nisbet umum nisbetlerin aksine olarak bu kısım şehirlerde erkekler, kadınlardan daha fazla bulunmaktadır:

10,000-20,000 nüfuslu şehirlerde 1000 erkeğe 900 kadın

20,000-30,000 nüfuslu şehirlerde 1000 erkeğe 897 kadın

30,000- 40,000 nüfuslu şehirlerde 1000 erkeğe 912 kadın

40,000 ve daha fazla nüfuslu şehirlerde 1000 erkeğe 914 kadın

olmak üzre bu şehirlerin heyeti umumiyesinde 1000 erkeğe 913 kadın isabet etmektedir.

Bu nisbetler büyük merkezlerden İstanbul'da (Şehremaneti dahilinde 1000 erkeğe 971 kadın

Ankara şehrinde " 510

İzmir " 877 dır.

Ankara'nın bu yüksek farkı hususî şeraitten ileri gelmektedir.

Nüfusun hali medeni itibarile inkısamı[2]

Bekarlar:

Bütün memlekette bekâr nisbeti erkeklerde %55.57, kadınlarda %42,09 olmak üzre nüfusu umumiyede %48,58'dir. Cüz'i farklarla bu nisbetlere her vilâyette tesadüf edilmektedir. Sureti umumiyede bekâr nisbeti kadınlarda erkeklerden daha azdır.

Erkeklerde en zayıf bekâr nisbetine:

Hakâri	Vilâyetinde	%47.91
İsparta		%50.32
Bilecik		%50.55

Erkeklerde en yüksek bekâr nisbetine:

Rize	Vilâyetinde	%62.96
Kırşehir		%59.85
Cebelibereket		%59.23

Kadınlarda en zayıf bekâr nisbetine:

Bilecik	Vilâyetinde	%36.00
Kastamonu		%38.19
Burdur		%38.36

Kadınlarda en yüksek bekâr nisbetine:

Kars	Vilâyetinde	%49.97
Hakâri		%46.17
Bayazıt		%46.15

tesadüf edilmektedir.

Evliler:

Bütün memlekette evli nisbeti erkeklerde %42.60, kadınlarda %41.97 olmak üzre umum nüfusta %42.27 nisbetindedir. Bütün vilâyetlerin kadın erkek evli nisbetleri pek cüz'î farklarla bu nisbetlere yakındır.

Erkeklerde en zayıf evli nisbetine:

Rize	Vilâyetinde:	%35.24
Adana		%38.78
Cebelibereket		%38.78

Erkeklerde en yüksek evli nisbetine :

Bilecik	Vilâyetinde	%47.65
Hakâri		%47.38
Kastamonu		%46.93

Kadınlarda en zayıf evli disbetine :

Muğla	Vilâyetinde	%36.78
Rize		%37.47
İstanbul		%37.70

Kadınlarda en yüksek evli nisbetine :

Van	Vilâyetinde	%47.14
Hakâri		%46.62
Gümüşane		%45.79

tesadüf edilmektedir.

Dullar:

Bütün memlekette erkeklerde %1.53, kadınlarda %15.02 olmak üzre dul nisbeti heyeti umumiyede %8.53'tür. Her vilâyetin nisbetleri buna yakın olduğu gibi dul kadınla dul erkek nisbeti arasındaki inhiraflar (sapmalar) da her vilâyette yekdiğerine yakındır.

Boşamış ve boşanmışlar:

Bu nisbet bütün memlekette erkeklerde %0.26, kadınlarda %0.88 olmak üzre heyeti umumiyede %0.58'dir. Boşanmış kadın nisbeti hemen hemen bütün vilâyetlerde boşamış erkek nisbetinden yüksektir.

İşbu nisbetlere ait vilâyet itibarı ile tafsilî malûmat (A) tablosunda gösterilmiştir.

Nüfusun yaş itibarile inkisamı

Bu inkisam istatistik noktai nazarından şayanı memnuniyet bir netice vermemiştir. Bilhassa küçük yaşlara ait nisbetler normal nisbetlerin ekseriyetle çok dûnundadır (aşağısındadır). Bu da küçük çocukların yaşlarının ya ihmal veya cehil dolayısile doğru beyan edilmemesinden ileri gelmiştir.

Yaş inkısamları ancak 20 yaşından sonra normal bir nisbet göstermektedir. Bunun içindir ki yaşa ait malû-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

mat gerek tasnifte ve gerek tahlilde gruplar halinde teksif edilmiştir (bir araya getirilmiştir). Bu esasa nazaran nüfusu umumiyenin erkeklerde %52.81, kadınlarda %43.67 ve her ikisinin yekûnunda %48.06 kısmı 20 yaşından dûn bulunmaktadır. Yani nüfusun hemen hemen yarısını gençler ve çocuklar teşkil etmektedir. 20-60 yaşındaki nüfus erkeklerde %41.92, kadınlarda %50.78, her ikisinde %46.52 nisbetindedir. Şayanı dikkat olarak genç kadınlar aynı yaştaki genç erkeklerden daha az olduğu halde kâhil (yaşlı) kadınlar, kâhil erkeklerden daha fazla görülmektedir. 61 ve daha fazla yaşında olan nüfus ise erkeklerde %5.15, kadınlarda %5.41 olmak üzre yekûnda %5.29 nisbetindedir. Şu halde denilebilirki nüfusu umumiyenin nısfından biraz fazla bir kısmını %51,81, 20 yaşını mütecaviz olanlar, nısfından bir az noksanını da %48,06, 20 yaşından küçük olanlar teşkil etmektedir. Bu hususta tafsilî malûmat (A) tablosunda gösterilmiştir.

Evli ve bekâr nisbetlerinin mukayesesi

Memleket nüfusunun %42.27 kısmını evli, mütebakisini (geriye kalanını) %57.69 evli olmayanlar teşkil etmektedir. Buna mukabil 20 yaşını mütecaviz olan nüfus %51.81 nisbetindedir. On sekiz ve on dokuz yaşında olan ve nisbetini bilmediğimiz bir kısım nüfusun da evli olabileceğini nazarı itibara alacak olursak evlenmek yaşında olan kimselerin ekseriyeti azimesinin (büyük çoğunluğunun) aile teşkil ettikleri anlaşılmaktadır. Bu nisbetlere İçel ve Rize vilâyetlerinde görülen ve birtakım hususi şeraitten mütevellit olması lâzım gelen mühim inhiraflar istisna edilirse hemen her vilâyette küçük farklarla tesadüf edilmektedir. Aşağıdaki tablo her vilâyetteki yüzde evli nisbetile 20 ve daha fazla yaşında olan nüfusun yüzde nisbetini vilâyet itibarile ihtiva etmektedir.

Vilâyet itibarile yüzde evli nisbeti ile 19 yaşını mütecaviz nüfusun mukayesesi

TABLO: 11

VİLÂYETLER	Yüzde evli nisbeti	19 yaşından fazla olanların yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Yüzde evli nisbeti	19 yaşından fazla olanların yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Yüzde evli nisbeti	19 yaşından fazla olanların yüzde nisbeti
Adana	40.16	49.42	Edirne	42.45	53.05	Malatya	40.00	50.27
Afyonkarahisar	42.81	50.48	Elâziz	44.13	50.60	Manisa	42.45	54.64
Aksaray	41.07	64.12	Erzincan	44.75	50.46	Maraş	41.24	47.98
Amasya	43.41	52.00	Erzurum	44.52	50.94	Mardin	43.31	52.54
Ankara	44.31	53.20	Eskişehir	41.95	52.17	Mersin	40.43	50.14
Antalya	39.09	49.88	Gaziayıntap	41.48	50.78	Muğla	38.07	52.49
Artvin	41.51	48.39	Giresun	43.17	48.67	Niğde	42.60	48.07
Aydın	39.53	54.10	Gümüşane	44.57	47.85	Ordu	39.86	45.37
Balıkesir	41.83	53.51	Hakâri	47.02	58.90	Rize	36.53	47.46
Bayazıt	44.29	52.47	İçel	40.74	40.50	Samsun	42.01	48.99
Bilecik	46.05	53.86	İsparta	43.11	52.51	Siirt	44.22	52.68
Bitlis	43.77	51.13	İstanbul	40.27	63.65	Sinop	42.85	48.57
Bolu	43.36	51.31	İzmir	42.31	57.62	Sivas	43.35	49.67
Burdur	42.47	52.89	Kars	41.38	45.77	Şebinkarahisar	44.23	47.70
Bursa	43.17	55.09	Kastamonu	45.36	54.04	Tekirdağ	42.75	52.62
Cebelibereket	40.84	48.11	Kayseri	41.22	48.20	Tokat	43.13	49.37
Çanakkale	43.52	54.11	Kırklareli	43.37	53.45	Trabzon	41.35	46.33
Çankırı	43.54	49.17	Kırşehir	41.03	46.55	Urfa	41.11	52.12
Çorum	44.00	50.18	Kocaeli	41.86	51.52	Van	45.40	51.27
Denizli	40.33	52.86	Konya	41.54	49.66	Yozgat	42.41	48.33
Diyarbekir	44.28	53.64	Kütahya	43.43	52.61	Zonguldak	44.73	51.47
						UMUM NÜFUSTA	42.27	51.81

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Nüfusun okumak bilenler itibarile inkisamı

Arap harflerile okumak bilen nüfus erkeklerde %12.99 kadınlarda %3.67 olmak üzere umum nüfusta %8.16 nisbetinde olup okumak bilen nüfusun miktarı 1,111,496 kişiden ibarettir. (A) tablosu her vilâyette okumak bilen ve bilmeyen nüfusun yüzde nisbetlerini tafsilen havi bulunmaktadır (içermektedir). Eğer kadın ve erkek nüfustan tahsil sinninde olmayan yani 7 yaşına kadar olan nüfus çıkarılarak nisbetler hesap edilirse erkeklerde okumak bilenler nisbeti %17.42, kadınlarda %4.63 olmak üzere nüfusu umumiyede %10.58 nisbetine baliğ olur.

Aşağıdaki tablolar *(No:12 - A, B, C)* her vilâyette kadın, erkek nüfus ile yekûnlarından, yedi yaşına kadar olan nüfus tarh edildikten sonra mütebaki nüfustan okumak bilenlerin yüzde nisbetlerini göstermektedir.

Ehemmiyetleri (önemleri) sırasile her vilâyette yedi yaşını mütecaviz nüfusta okumak bilenlerin yüzde nisbeti

A — Erkeklerde

TABLO: 12

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Hakâri	3.08	Malatya	9.39	Denizli	13.93	Balıkesir	17.69
Van	3.54	Siirt	9.65	Kastamonu	14.38	Muğla	18.25
Amasya	4.60	Gümüşane	9.69	Cebelibereket	14.56	Edirne	18.70
Bitlis	4.92	Çorum	10.22	İçel	14.61	Bolu	18.72
Mardin	5.66	Elâziz	10.68	Giresun	14.94	Çanakkale	19.10
Yozgat	5.93	Sinop	10.78	Manisa	15.09	Tekirdağ	19.37
Bayazıt	6.14	Çankırı	10.84	Zonguldak	15.09	Mersin	19.82
Kars	6.61	Gaziantep	11.04	Konya	15.48	Ankara	20.48
Tokat	7.31	Artvin	11.12	Samsun	16.06	Burdur	21.48
Bursa	7.43	Ordu	11.28	Niğde	16.35	Kocaeli	21.75
Urfa	7.43	Sivas	12.35	Trabzon	16.43	Eskişehir	24.27
Aksaray	7.94	Kütahya	12.59	Kayseri	16.77	Rize	26.93
Diyarbekir	8.06	Erzincan	13.22	Aydın	16.87	İzmir	30.18
Şebin Karahisar	9.12	Afyonkarahisar	13.32	Adana	17.02	Bilecik	30.64
Maraş	9.19	Antalya	13.39	İsparta	17.57	İstanbul	53.70
Erzurum	9.39	Kırşehir	13.45	Kırklareli	17.58		

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ehemmiyetleri sırasile her vilâyette yedi yaşını mütecaviz nüfusta okumak bilenlerin yüzde nisbeti

B — Kadınlarda

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Bitlis	0.13	Sinop	1.04	Kütahya	1.37	Bolu	3.26
Van	0.16	Malatya	1.05	Kayseri	1.57	Samsun	3.36
Amasya	0.22	Erzurum	1.07	Niğde	1.66	Adana	3.82
Bayazıt	0.23	Kars	1.09	Cebelibereket	1.69	Balıkesir	3.83
Gümüşane	0.37	Rize	1.12	Kastamonu	1.87	Mersin	4.56
Siirt	0.39	Bursa	1.15	Antalya	1.88	Eskişehir	5.14
Aksaray	0.41	Çorum	1.15	Gaziantep	2.04	Ankara	5.35
Kırşehir	0.43	Afyonkarahisar	1.19	Ş. Karahisar	2.04	İsparta	5.44
Mardin	0.44	İçel	1.19	Konya	2.06	Tekirdağ	5.59
Hakâri	0.50	Çankırı	1.23	Erzincan	2.08	Kocaeli	5.65
Yozgat	0.64	Trabzon	1.30	Burdur	2.26	Kırklareli	5.77
Tokat	0.68	Diyarbekir	1.33	Muğla	2.34	Çanakkale	5.80
Artvin	0.78	Ordu	1.34	Zonguldak	2.37	Edirne	6.78
Urfa	0.80	Sivas	1.35	Aydın	2.43	İzmir	11.86
Elâziz	0.91	Denizli	1.36	Manisa	2.80	İstanbul	36.97
Maraş	1.04	Giresun	1.36	Bilecik	2.83		

Ehemmiyetleri sırasile her vilâyette yedi yaşını mütecaviz nüfusta okuma bilenlerin yüzde nisbeti

C — Kadın ve erkek yekûnunda

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Hakâri	1.85	Maraş	4.93	İçel	7.01	Balıkesir	10.50
Van	1.92	Ş. Karahisar	5.01	Kastamonu	7.12	Burdur	10.86
Amasya	2.29	Erzurum	5.04	Erzincan	7.33	Rize	10.87
Bitlis	2.60	Corum	5.19	Giresun	7.33	İsparta	11.11
Mardin	2.96	Çankırı	5.28	Trabzon	7.62	Kırklareli	11.67
Yozgat	2.96	Ordu	5.49	Cebelibereket	8.13	Mersin	12.07
Bayazıt	3.47	Elâziz	5.54	Konya	8.17	Çanakkale	12.08
Aksaray	3.57	Sinop	5.67	Niğde	8.17	Edirne	12.23
Tokat	3.76	Artvin	5.79	Zonguldak	8.18	Tekirdağ	12.40
Kars	3.97	Kırşehir	5.95	Kayseri	8.35	Ankara	12.94
Urfa	4.02	Sivas	6.17	Manisa	8.72	Kocaeli	13.44
Bursa	4.10	Gaziantep	6.25	Aydın	9.01	Eskişehir	14.17
Gümüşane	4.54	Kütahya	6.34	Samsun	9.27	Bilecik	15.50
Diyarbekir	4.61	Afyonkarahisar	6.62	Muğla	9.34	İzmir	21.22
Malatya	4.68	Denizli	6.80	Bolu	9.95	İstanbul	45.48
Siirt	4.75	Antalya	6.89	Adana	10.46		

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Nüfusun muhtelif meslekler itibarile inkisamı

Nüfusun meslekler itibarile inkisamı büyük meslek zümrelerine nazaran tasnif edilmiştir.

Nüfusun ekseriyeti azimesinin ziraatle meşgul bulunması ve sair mesleklerin küçük bir nisbette olması ve tahrir cetvellerinde meslek için verilen cevapların mufassal (ayrıntılı) bir tasnife imkân verecek derecede vazıh görülmemesi hasebile bu ilk tahrir için mesleklerin dokuz büyük zümre halinde tefriki (ayrılması) tercih edildi. Bu esaslara nazaran dokuz meslek zümresine dahil bulunan meslekli nüfus nisbeti erkeklerde %54.84 ve kadınlarda %24.83 olmak üzere yekûnu umumide %39.26 nisbetindedir.

Bu nisbetin erkeklerde %40.87 ve kadınlarda %23.88 olmak üzre umum yekûnda %32.05 kısmı ziraî mesleklere, mütebakisi diğer zümrelere aittir. Yani meslekli nüfusun ekseriyeti azimesi ziraatle meşgul bulunmaktadır.

Diğer meslek zümrelerinde ziraî meslekten sonra diğer meslekler sırasile sınaî (umum nüfusta %2.20) ticarî (umum nüfusta %1.89) hidematı umumiye (genel hizmetler), (umum nüfusta %1.84) serbest ve sair meslekler (umum nüfusta %1.28) nisbetindedirler.

Ziraî mesleklerde kadınlar erkeklerden bir mislinden biraz fazla noksan olduğu halde (%40.87'ye mukabil %23.88) sinaî mesleklerde kadınlar erkeklerden dörtte bir derecesinde (%4.07'ye mukabil %0.47), ticarî mesleklerde üçte birden az nisbetinde (%3.79'a mukabil %0.13), hidematı umumiyede (%3.81'e mukabil %0.02 nisbetinde), serbest ve sair mesleklerde (%2.30'a mukabil %0.34 nisbetinde) görülmektedir.

Şu halde denilebilir ki Türkiye'de kadınlar meslek itibarile en ziyade ziraatle meşgul bulunmaktadırlar.

Bu hususta vilâyet itibarile tafsilî malûmat (B) cetvelinde gösterilmiştir. Bütün bu malûmat küçük çocuklar da dahil olduğu halde umum nüfusa nazaran hesap edilmiştir. 12 yaşından küçük çocuklar bir meslek sahibi olmayacağı için tasnifte bu yaştaki nüfus daima mesleksizler meyanına geçirilmiştir.

12 yaşından dûn (aşağı) çocuklar nüfusu umumiyeden tarhedildikten (çıkarıldıktan) sonra mütebaki miktar meslekli nüfus miktarına nispet edilecek olursa yukarıda görülen yüzdeler mahsûs derecede yükselmektedir.

Bu esasa nazaran nüfusu umumiyenin erkeklerde %85.49 kadınlarda %35.14 olmak üzre yekûnda %58.46 kısmı bir meslekle müştegil bulunmaktadır.

Bu nispetlerin bütün memleket dahilinde meslek zümreleri itibarile sureti inkisamı aşadaki 13 numaralı tabloda gösterilmiştir:

TABLO:13

MESLEKLER	Erkek	Kadın	Yekûn
	%	%	%
Ziraî	64.46	33.80	47.71
Sınaî	6.42	0.65	3.27
Ticarî	5.98	0.17	2.81
Serbest	1.09	0.15	0.58
Umumî hizmetler	6.01	0.03	2.75
Muhtelif	2.53	0.34	1.34
Meslekler yekûnu	86.49	35.14	58.46
Mesleksizler	13.51	64.86	41.54
Yekûn	100.00	100.00	100.00

Bu tablonun tetkikinden anlaşılacağı üzre yukarda da söylediğimiz veçhile ziraî meslekler birinci dereceyi sınaî ve ticarî mesleklerle hidamatı umumiye sırasile ikinci, üçüncü ve dördüncü dereceleri işgal etmektedirler.

Aşadaki tablolar (*No:14-A, B, C,*) meslekli nüfusun erkeklerde, kadınlarda ve yekûnu umumide 12 yaşındaki nüfus çıkarıldıktan sonra mütebaki nüfus miktarına nispetini vilâyet itibarile ve derece sırasile ihtiva etmektedir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Her vilâyette on iki yaşını mütecaviz nüfusta meslek sahibi olanların yüzde nisbeti

A — Erkeklerde

TABLO:14

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VilâyetLFR	%
Niğde	73.86	Adana	84.09	Çorum	86.47	Şebinkarahisar	90.28
Denizli	75.01	Bursa	84.42	Trabzon	86.54	Tekirdağ	90.31
Rize	75.78	Çanakkale	84.49	Hakâri	86.58	Zonguldak	90.90
Mardin	77.43	Malatya	84.56	Manisa	86.73	Kastamonu	91.03
İsparta	77.50	Elâziz	84.66	Van	86.86	Kars	91.07
Kırklareli	77.78	Maraş	84.92	Amasya	86.95	Kütahya	91.20
Kayseri	79.06	İçel	85.06	İstanbul	87.13	Ankara	91.27
Mersin	79.51	Konya	85.50	Muğla	87.65	Samsun	91.97
Diyarbekir	79.98	Artvin	85.55	Bitlis	87.70	Yozgat	91.99
Afyonkarahisar	81.38	Edirne	85.71	Bolu	88.07	Sivas	92.05
Urfa	81.48	Kocaeli	85.74	Burdur	88.34	Bayazıt	92.27
Siirt	81.61	Erzincan	85.91	Antalya	88.72	Tokat	92.50
Aydın	82.76	Bilecik	86.10	Erzurum	89.64	Çankırı	93.85
Gaziayıntap	83.15	Balıkesir	86.13	Giresun	89.82	Ordu	97.46
Kırşehir	83.94	İzmir	86.16	Aksaray	89.82	Sinop	99.14
Cebelibereket	84.05	Eskişehir	86.43	Gümüşane	90.12		

B — Kadınlarda

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Hakkâri	2.64	Mersin	19.43	Manisa	30.71	Bolu	48.13
Bitlis	5.27	Adana	20.29	Balıkesir	30.88	Kütahya	52.52
Siirt	7.88	İzmir	21.04	Erzincan	31.06	Burdur	52.98
Van	7.98	Bayazıt	21.17	Yozgat	37.28	Sivas	53.42
Kırşehir	8.21	Maraş	21.29	Aydın	37.64	Artvin	55.58
İstanbul	10.98	Kayseri	21.33	Malatya	38.03	Tokat	58.48
Urfa	11.40	Bursa	21.65	Ankara	38.83	Çankırı	59.64
Cebelibereket	11.68	Tekirdağ	23.38	Gümüşane	39.13	Samsun	61.65
Aksaray	12.57	Kırklareli	25.85	Bilecik	39.31	Zonguldak	62.94
Diyarbekir	12.90	Gaziantep	26.19	Muğla	41.36	Kastamonu	63.31
Mardin	13.10	İçel	26.58	Rize	42.50	Trabzon	63.46
Edirne	13.75	Konya	26.70	Antalya	42.62	Şebinkarahisar	66.56
Çorum	15.03	Erzurum	28.38	İsparta	44.07	Ordu	82.72
Eskişehir	16.98	Elâziz	29.67	Kocaeli	44.16	Sinop	84.52
Çanakkale	17.64	Denizli	29.87	Kars	44.48	Giresun	85.56
Niğde	18.50	Amasya	29.89	Afyonkarahisar	45.38		

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

C — Yekûnda

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Kırşehir	38.71	Çanakkale	48.85	Erzurum	56.90	Kars	68.22
Niğde	42.11	Denizli	48.85	Balıkesir	57.20	Burdur	68.38
Siirt	42.39	Eskişehir	49.25	Malatya	57.28	Kütahya	69.17
Mardin	43.70	Maraş	50.53	Manisa	57.32	Sivas	69.59
Urfa	44.01	Bursa	50.75	Aydın	57.76	Artvin	69.76
Diyarbekir	44.48	Kırklareli	51.54	İsparta	59.47	Trabzon	72.61
Çorum	45.67	İçel	51.68	Bayazıt	59.50	Tokat	72.97
Aksaray	45.69	Adana	51.85	Yozgat	59.99	Çankırı	73.49
Kayseri	46.07	Gaziantep	51.98	Bilecik	60.21	Kastamonu	74.54
Hakâri	46.76	Konya	52.79	Gümüşane	60.87	Samsun	75.27
Cebelibereket	46.98	Rize	53.96	Muğla	61.11	Zonguldak	75.44
Bitlis	47.37	İzmir	54.18	Antalya	62.03	Şebinkarahisar	75.96
Edirne	47.79	Elâziz	55.30	Afyonkarahisar	63.12	Giresun	87.56
İstanbul	48.28	Erzincan	55.87	Kocaeli	63.99	Ordu	88.48
Van	48.34	Amasya	55.94	Bolu	64.88	Sinop	90.66
Mersin	48.58	Tekirdağ	56.09	Ankara	64.97		

Meslek zümrelerinden en büyük nisbeti haiz olan ziraî mesleklerin on iki yaşına kadar olan nüfus çıkarıldıktan sonra her vilâyetteki yüzde nisbetleri derece sırasile zirdeki tablolarda *(No: 15 - A, B, C)* gösterilmiştir.

Her vilâyette on iki yaşını mütecaviz nüfusta ziraî meslekler nisbeti

A — Erkeklerde

TABLO:15

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
İstanbul	22.58	Kırklareli	62.05	Afyonkarahisar	67.98	İçel	75.24
Bayazıt	44.62	Eskişehir	62.15	Muğla	68.95	Bolu	76.02
İzmir	48.00	Kayseri	62.62	Tekirdağı	69.73	Giresun	76.13
Mersin	51.80	Çanakkale	62.75	Trabzon	70.19	Erzurum.	76.34
Mardin	52.46	Bursa	62.78	Konya	70.54	Zonguldak	77.31
Rize	52.64	Ankara	64.10	Hakâri	71.35	Kastamonu	78.43
Diyarbekir	53.35	Cebelibereket	65.42	Malatya	72.08	Tokat	78.98
Balıkesir	53.43	Bitlis	65.54	Antalya	72.92	Sivas	79.22
Siirt	55.22	Edirne	65.64	Kars	73.24	Gümüşane	79.83
Denizli	58.62	Manisa	65.75	Burdur	73.43	Şebinkarahisar	82.68
Niğde	59.27	Erzincan	65.79	Samsun	73.54	Aksaray	83.70
Urfa	59.28	Kocaeli	66.26	Kırşehir	73.67	Çankırı	84.57
İsparta	59.32	Maraş	66.47	Çorum	74.52	Yozgat	84.67
Aydın	60.30	Van	66.58	Bilecik	75.09	Ordu	89.48
Gaziantep	61.00	Elâziz	67.01	Kütahya	75.15	Sinop	92.05
Adana	61.15	Amasya	67.65	Artvin	75.18		

B — Kadınlarda

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Hakâri	2.63	Niğde	16.91	Elâziz	28.69	Bolu	47.68
Bitlis	5.16	Adana	18.55	Amasya	28.92	Kütahya	48.42
İstanbul	5.81	İzmir	19.06	Erzincan	30.85	Burdur	51.05
Kırşehir	6.25	Kayseri	19.45	Aydın	34.64	Sivas	53.23
Siirt	7.42	Balıkesir	19.99	Yozgat	36.67	Artvin	55.24
Van	7.67	Bayazıt	20.39	Malatya	36.88	Tokat	57.80
Cebelibereket	10.15	Maraş	20.46	Ankara	37.98	Çankırı	58.85
Urfa	11.05	Bursa	21.03	Bilecik	38.96	Samsun	60.87
Mardin	11.85	Tekirdağ	22.83	Gümüşane	39.01	Kastamonu	62.56
Diyarbekir	12.16	İçel	25.27	Muğla	40.21	Zonguldak	62.61
Aksaray	12.46	Kırklareli	25.40	Antalya	40.80	Trabzon	63.14
Edirne	12.95	Konya	25.63	İsparta	40.99	Şebinkarahisar	66.40
Çorum	14.64	Gaziantep	25.64	Rize	41.84	Ordu	82.34
Eskişehir	16.21	Denizli	26.77	Kocaeli	43.57	Sinop	83.98
Çanakkale	16.58	Manisa	27.30	Kars	44.24	Giresun	85.10
Mersin	16.82	Erzurum	28.16	Afyonkarahisar	45.02		

C - Yekûnda

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
İstanbul	14.33	Çanakkale	38.13	Amasya	46.60	Kütahya	59.93
Siirt	29.78	Hakâri	38.75	Erzincan	46.65	Burdur	60.80
Mardin	31.17	Adana	39.62	İçel	46.73	Sivas	64.12
Diyarbekir	31.55	Denizli	40.16	İsparta	49.43	Artvin	64.67
Kırşehir	33.40	Çorum	40.32	Erzurum	50.58	Trabzon	65.94
Bayazıt	33.45	Bursa	40.38	Ankara	51.00	Samsun	66.56
Urfa	33.49	Maraş	41.60	Malatya	51.44	Tokat	66.82
İzmir	33.78	Gaziantep	41.65	Muğla	52.47	Kastamonu	68.99
Mersin	33.79	Aksaray	43.02	Antalya	54.32	Çankırı	69.27
Niğde	34.98	Kırklareli	43.53	Kocaeli	54.39	Zonguldak	69.18
Bitlis	36.00	Konya	45.56	Bilecik	55.09	Ş. Karahisar	72.86
Cebelibereket	37.11	Manisa	45.56	Afyonkarahisar	56.33	Giresun	80.89
Eskişehir	37.57	Rize	45.56	Gümüşane	56.41	Ordu	85.13
Van	37.82	Tekirdağ	45.75	Yozgat	56.60	Sinop	87.37
Edirne	37.87	Aydın	46.48	Kars	59.02	Balıkesir	87.73
Kayseri	37.96	Elâziz	46.55	Bolu	59.58		

Diğer meslek zümrelerinin nispeti inkısamına gelince: Bu meslekler yukarda görüldüğü veçhile kadınlarda şayanı dikkat (dikkate değer) bir nispette değildir. Erkek nüfusun sanayi ve ticaretle meşgul kısmının, on iki yaşına kadar olan nüfus çıkarıldıktan sonra her vilâyetteki nispeti aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir. *(No: 16-A, B.)*

Her vilâyette on iki yaşını mütecaviz erkek nüfusta sınaî meslekler nisbeti

Tablo: 16-A

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VilâyetLFR	%	VİLÂYETLER	%
Hakâri	0.52	Giresun	3.09	Malatya	5,14	Ankara	7.06
Kars	1.23	Erzurum	3.20	Mardin	5.17	Kütahya	7.22
Van	1.67	Çankırı	3.22	Amasya	5.17	Adana	7.44
Bayazıt	1.71	İçel	3.60	Samsun	5.21	Balıkesir	7.46
Yozgat	1.79	Diyarbekir	3.70	Tekirdağ	5.26	Rize	7.66
Bitlis	1.93	Trabzon	3.94	Urfa	5.35	Aydın	7.75
Aksaray	1.97	Bilecik	4.02	Niğde	5.54	Bursa	7.79
Şebinkarahisar	2.13	Kırşehir	4.09	Zonguldak	5.57	İsparta	7.81
Ordu	2.44	Kastamonu	4.27	Maraş	5.80	Denizli	7.93
Sinop	2.61	Çorum	4.41	Kocaeli	5.86	Manisa	8.25
Artvin	2.77	Cebelibereket	4.42	Konya	5.96	Mersin	8.25
Gümüşane	2.88	Afyonkarahisar	4.59	Kayseri	6.03	Eskişehir	8.42
Sivas	3.03	Kırklareli	4.60	Burdur	6.15	Gaziantep	8.54
Siirt	3.05	Bolu	4.69	Muğla	6.34	İzmir	11.73
Elâziz	3.06	Tokat	4.80	Çanakkale	6.68	İstanbul	15.62
Erzincan	3.09	Antalya	5.11	Edirne	7.01		

Her vilâyette on iki yaşını mütecaviz erkek nüfusta ticarî meslekler nisbeti

Tablo: 16-B

VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%	VİLÂYETLER	%
Hakâri	0.91	Malatya	3.17	Niğde	3.97	Balıkesir	5.53
Bayazıt	1.65	Elâziz	3.23	Diyarbekir	3.99	Samsun	5.54
Ş. Karahisar	1.70	Bitlis	3.25	Trabzon	4.00	Amasya	5.65
Artvin	1.74	Gümüşane	3.28	Konya	4.05	Manisa	5.82
Aksaray	1.75	Burdur	3.30	Rize	4.21	Eskişehir	5.82
Sinop	1.85	Zonguldak	3.42	Tekirdağ	4.25	Bursa	5.91
Yozgat	2.06	Denizli	3.44	Kocaeli	4.36	Edirne	6.35
Ordu	2.38	Erzurum	3.46	Kırklareli	4.41	Aydın	6.40
Çankırı	2.41	Afyonkarahisar	3.51	Kütahya	4.42	Urfa	6.71
İçel	2.44	Sivas	3.58	Mardin	4.51	Gaziantep	7.11
Kırşehir	2.50	Giresun	3.64	Antalya	4.77	Adana	7.19
Erzincan	2.56	Siirt	3.69	Muğla	4.82	Kars	7.28
Bilecik	2.70	İsparta	3.76	Kayseri	4.87	Mersin	10.77
Kastamonu	3.00	Maraş	3.84	Cebelibereket	4.88	İzmir	11.15
Van	3.10	Tokat	3.87	Ankara	4.97	İstanbul	21.12
Çorum	3.14	Bolu	3.89	Çanakkale	5.22		

Meslekli kadın nispeti gene yukarıda işaret ettiğimiz veçhile en ziyade ziraî meslekler zümresinde görülmektedir. Bu nispetlere nazaran kadınların ziraî mesleklere iştiraki üçte bir nispetinde demektir.

Muhtelif meslek zümrelerinde bulunan nüfusun meslekli kimseler yekûnuna nispetine gelince; zirdeki tablo (5,351,215) kişiden ibaret bulunan meslek eshabının muhtelif meslek zümreleri itibarile inkısamını göstermektedir.

TABLO: 17

MESLEKLER	Erkek		Kadın		Yekûn	
	Erkamı mutlaka (kesin rakamlar)	%	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%
Ziraî	2,678,737	74.53	1,689,324	96.17	4,368,061	81.63
Sınaî	266,895	7.43	32,474	1.85	299,369	5.59
Ticarî	248,512	6.92	8,843	0.50	257,355	4.81
Serbest	45,247	1.25	7,416	0.42	52,663	0.98
Umumî hizmetler	249,771	6.94	1,715	0.10	251,486	4.70
Muhtelif	105,334	2.93	16,947	0.96	122,281	2.29
Meslekler yekûnu	3,594,496	100.00	1.756.719	100.00	5,351,215	100.00

Tablonun da mütalaasından anlaşılacağı üzre muhtelif meslek zümreleri meyanında ziraî meslekler %81.63 olmak üzre gene en yüksek nispeti irae etmektedir (göstermektedir). Bu nispet erkeklerde %74.53 kadınlarda %96.17'dir.. Bu suretle meslekli kadınlar meyanında ziraatle meşgul olanlar sair meslek zümrelerine nazaran gene en büyük nispeti vermektedir.

Sınaî meslekler zümresi hariç olmak üzre (%1.85) sair mesleklerde bulunan kadınlar umum meslek sahibi kadınların yüzde birinden daima noksandır. Bu nisbetler de yukarıdaki mütalaaları teyit ve Türkiye'de kadınların başlıca ziraatle meşgul olduğunu tebarüz ettirmektedir (ortaya çıkarmaktadır).

Nüfusun maluliyetler itibarile inkisamı

Nüfusu umumiyede malûl nisbeti erkeklerde %2.07, kadınlarda %0.81 olmak üzere her ikisinde %1.42 nisbetindedir. Bu hususta vilâyet itibarile tafsilât (C) tablosunda münderiçtir.

Yekûnu 193,348 olan malûllerin bütün memleket dahilinde muhtelif malûliyetler itibarile inkisamı aşağıdaki tabloda tafsilen gösterilmiştir.

Malûl nüfusun başlıca maluliyetler itibarile inkisamı

TABLO: 18 Her nevi malûliyetin yekûna yüzde nisbeti

MALÛLİYETLER	Erkek		Kadın		Yekûn	
	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%
Kör	15,322	11.28	11,638	20.24	26,960	13.94
Sağır	9,801	7.22	5,041	8.77	14,842	7.68
Topal	32,714	24.08	17,328	30.13	50,042	25.88
Çolak	16,290	11.99	2,804	4.88	19,094	9.88
Kambur	1,864	1.37	1,172	2.04	3,036	1.57
Saire (diğerleri)	59,857	44.06	19,517	33.94	79,374	41.05
YEKÛN	135,848	100.00	57,500	100.00	193.348	100.00

Bu tabloda görüldüğü üzere sair malûliyetler zümresi hariç olmak üzere en yüksek malûl nisbeti topallarla âmalara (gözleri görmeyenlere) aittir. (%25.88 ve %13.94). Bu nisbetlerin her ikisi bütün malûliyetlerde olduğu gibi erkeklerde kadınlardan daha fazladır. Malûller miktarı coğrafî inkisam itibarile tetkik edilirse bunlardan (93,534)ü yani %48.37 kısmı zirdeki yirmi iki vilâyette tekâsüf ettiği anlaşılmaktadır.

Malûl nüfus nisbeti en yüksek olan vilâyetler

TABLO: 19

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka (kesin rakamlar)	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
Gaziantep	5,432	2.52	Yozgat	3,627	1.73
Urfa	4,355	2.21	Mardin	3,044	1.69
Kastamonu	7,150	2.13	Burdur	1,374	1.65
Niğde	3,509	2.11	Konya	8,232	1.63
Adana	4,586	2.01	Çankırı	2,554	1.62
Malatya	6,160	2.01	Sinop	2,736	1.61
Diyarbekir	3,689	1.92	İçel	1,442	1.59
İstanbul	14,673	1.85	Kayseri	3,998	1.59
Bolu	4,001	1.84	Antalya	3,221	1.58
Siirt	1,867	1.82	Çorum	3,871	1.56
Mersin	2,141	1.80	YEKÛN	93,534	
Cebelibereket	1,872	1.74			

Sair vilâyetlerde malûl nisbeti yüzde bir buçuktan noksandır.

Nüfusun dinler itibarile inkisamı

Nüfusu umumiyenin %97.36 kısmını İslam dininde olanlar ve %2.64 kısmını gayrimüslimler teşkil etmektedir. Bu nisbetlerin her vilâyete ait tafsilâtı (D) tablosunda münderiçtir.

Gayrimüslimlerin muhtelif dinler itibarile tam ve mazbut bir inkisamı yapılamadı. Çünkü birçok tahrir cetvellerinde Ermeni ve Hıristiyan namı altında dine ait umumî cevaplar verildiği görüldüğünden tasnif tablolarını buna nazaran tertip etmek zarureti hasıl oldu. Maahaza üç din grubu arasında şu veçhile (İslam, İsevi, Musevi) olarak tertip yapmaya imkân vardır.

Yani nüfus umumiyenin:
%97.36 kısmını İslamlar
%1.89 İseviler
%0.60 Museviler teşkil etmektedir.

Bunlardan maada sair dinler %0.13 ve dini meçhul veya dinsizler %0.02 nisbetindedirler.

Gayrimüslimlerin coğrafî tevezzüüne (dağılımına) gelince; yekûnu 359,882 olan bu nüfus 335,869 yani %93.32 kısmı aşağıda tabloda muharrer (yazılı) vilâyetlerde bulunmaktadır.

TABLO: 20

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
İstanbul	247,318	31.14	Sivas	4,375	1.33
Mardin	17,182	9.52	Kayseri	3,254	1.30
Çanakkale	9,585	5.27	Kırklareli	1,331	1.22
İzmir	24,626	4.68	Eiâziz	2,536	1.19
Siirt	3,974	3.88	Ankara	4,541	1.12
Diyarbekir	6,570	3.42	Mersin	1,313	1.10
Yozgat	4,197	2.00	Malatya	3,323	1.08
Tekirdağ	1,744	1.33	Yekûn	335,869	

Tabloda görüldüğü üzre gayrimüslim nüfustan (247,318) kişi İstanbul vilâyeti dahilinde (%68.72), (24,626) kişi İzmir vilâyetinde (%6.84) ve (17,182) kişi Mardin vilâyetinde (%4.77) bulunmaktadır. Şu halde umum gayrimüslimlerin yüzde 80.33 kısmı İstanbul, İzmir ve Mardin vilâyetlerinde bulunuyor demektir.

Nüfusun ana lisanları itibarile inkisamı

Umum nüfusun %86.42 kısmı yani 11,778,810 nüfus aile lisanı olarak Türkçe, mütebakisi olan %13.58 kısmı yani 1,851,678 nüfus Türkçenin gayri lisanlarını konuşmaktadır. (D) tablosu bu hususta vilâyet itibarile tafsilî malûmatı ihtiva eder.

Türkçenin gayri lisanların başlıcalarını Kürtçe 1.184.446 nüfus (umum nüfusa nazaran %8.69) Arapça (134.273 %0.98), Rumca (119,822 nüfus: %0.88), Çerkesçe (95,901 nüfus: %0.70), Yahudice (68,900 nüfus: %0.51), Ermenice (64,745 nüfus %0.48) teşkil etmektedir ki bunların dördü (1,668,089 nüfus) umum nüfusun %12.21 kısmına baliğ olur.

Türkçenin gayri lisanların yekûnu olan 1,851,678 rakamına dahil muhtelif lisanların işbu yekûna nazaran yüzde nisbetleri aşağıdaki tabloda tafsilen gösterilmiştir:

Ana lisanı Türkçenin gayri olan nüfusun başlıca lisanlar itibarile inkisamı

Erkamı mutlaka (kesin rakamlar) ve her grubun yekûna yüzde nisbeti

TABLO: 21

LİSANLAR	Erkek		Kadın		Yekûn	
	Erkamı mutlaka (kesin rakamlar)	%	Erkamı mutlaka (kesin rakamlar)	%	Erkamı mutlaka (kesin rakamlar)	%
Kürtçe	580,670	64.60	603,756	63.38	1,184,446	63.96
Arapça	66,036	7.34	68,237	7.16	134,273	7.25
Rumca	52,987	5.89	66,835	7.02	119,822	6.47
Çerkesçe	45,772	5.09	50,129	5.26	95,901	5.17
Yahudice	32,215	3.59	36,685	3.85	68,900	3.72
Ermenice	28,460	3.16	36,285	3.81	64,745	3.49
Arnavutça	12,470	1.39	9,304	0.97	21,774	1.17
Bulgarca	11,214	1.25	9,340	0.98	20,554	1.16
Tatarca	5,214	0.58	6,251	0.66	11,465	0.62
Fransızca	3,721	0.41	4,735	0.50	8,456	0.45
İtalyanca	3,780	0.42	3,468	0.36	7,248	0.39
İngilizce	937	0.10	1,001	0.11	1,938	0.10
Acemce	1,114	0.12	573	0.06	1,687	0.09
Saire (diğerleri)	54,411	6.06	56,058	5.88	110,469	5.96
YEKÛN	899,021	100.00	952,657	100.00	1,851,678	100,00

Bu tablodan anlaşılacağı veçhile Kürtçe, Arapça, Rumca, Çerkesçe, Yahudice ve Ermenice lisanları Türkçenin gayri lisanların %90.06 kısmını, Arnavutça, Bulgarca, Tatarca, Fransızca, İtalyanca, İngilizce ve Acemce lisanları yüzde 3.98 kısmını ve sair tafsil edilmeyen lisanlar da %5.96 kısmını teşkil etmektedirler.

Türkçenin gayri lisanlardan başlıcalarının coğrafî inkisamı

1- Kürtçe:

Türkçenin gayri lisanlardan en yüksek nisbette olan Kürtçenin coğrafî inkisamına gelince; aşağıdaki tablo Kürtçe konuşan 1,184,446 nüfusun en ziyade bulunduğu vilâyetlerle her vilâyetteki miktarın vilâyet nüfusu umumiyesine yüzde nisbetini ihtiva etmektedir.

Ana lisanlarında Kürtçe nisbeti yüksek olan vilâyetler

TABLO: 22

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
Hakâri	17,005	88.94	Sivas	42,271	12.82
Van	57,723	76.63	Gaziayıntap	16,348	7.58
Bitlis	67,678	74.67	Cebelibereket	7,211	6.70
Siirt	75,962	74.16	Kırşehir	8,160	6.43
Diyarbekir	132,209	68.78	Aksaray	8,141	6.41
Mardin	109,841	60.86	Ankara	21,430	5.30
Bayazıt	60,926	58.26	Çorum	12,311	4.96
Elâziz	112,493	52.88	Konya	21,396	4.24
Urfa	82,788	42.06	Amasya	3,256	2.83
Malatya	28,323	41.81	Adana	5,744	2.52
Erzincan	54,877	41.47	Yozgat	5,020	2.40
Kars	42,945	20.96	Tokat	6,080	2.31
Maraş	26,857	14.37	Kayseri	4,780	1.90
Erzurum	36,422	13.47	Gümüşane	1,943	1.59
			YEKÛN	1,170,140	

Tablonun tetkikinden de anlaşılacağı üzere 28 vilâyette 1,170,140 kişi ana lisanı olarak Kürtçe konuşmaktadır ki bu miktar umum Kürtçe konuşanların %98.79 kısmını teşkil eder, bu vilâyetlerden Hakkari, Van, Bitlis, Siirt, Diyarbekir, Mardin, Bayazıt, Elâziz, Urfa, Malatya ve Erzincan vilâyetlerinin her birinde Kürtçe konuşanların adedi bu vilâyetlerin her birinde ellişer bini mütecaviz olup sadece bu vilâyetlerin yekûnu bütün memlekette Kürtçe konuşanların %74.53 kısmını teşkil eylemektedir. Bu tabloda muharrer olmayan vilâyetlerde Kürtçe konuşanlar nisbeti yüzde birden azdır.

2- Arapça:

Türkçenin gayri lisanlarda ikinci derecede ehemmiyeti haiz olan Arapçanın coğrafi inkisamına gelince: Aşağıdaki tablo Arapça konuşan 134,273 nüfusun en ziyade bulunduğu vilâyetleri ve vilâyet nüfusu umumiyesine yüzde nisbetini ihtiva etmektedir.

Ana lisanlarında Arapça nisbeti yüksek olan vilâyetler

TABLO: 23

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
Mardin	51,734	28.19	Gaziayıntap	3,544	1.64
Siirt	20,178	19.70	İstanbul	3,092	0.39
Urfa	25,593	12.57	Cebelibereket	1.247	1.15
Mersin	12,661	10,63	Diyarbekir	2,206	1.13
Adana	11.956	5.25	YEKÛN	132,211	

Bu tabloda görüleceği veçhile dokuz vilâyette cem'an (toplam olarak) 132,211 kişi Arapça konuşmaktadırlar ki umum Arapça konuşanların %98.46 kısmı bu dokuz vilâyette tekâsüf etmiş demektir.

Yalnız Mardin vilâyetinde Arapça konuşanlar (51,734 nüfus) umum Arapça konuşanların %39.27 kısmını ihtiva etmek itibarile en yüksek nisbeti haizdir.

Ana lisanlarında Rumca nisbeti yüksek olan vilâyetler

TABLO: 24

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
İstanbul	91,902	11.57
Çanakkale	7,938	4.37
İzmir	7,531	1.43
Balıkesir	1,513	0.36
Bursa	1,445	0.36
Antalya	1,324	0.65
Aydın	1,322	0.62
Yekûn	112,975	

3- Rumca:

Rumca konuşan 119,822 nüfusun en yüksek nisbet gösterdiği vilâyetler yukardaki tabloda gösterilmiştir:

Bu tabloda görüldüğü üzere Rumca konuşanlardan 112,975 nüfus, yani Rumca konuşanlardan %94.28 kısmı yedi vilâyette tekâsüf etmiştir.

Bunlardan İstanbul vilâyetinde bulunanlar umum Rumca konuşanların %76.70, Çanakkale vilâyetinde bulunanlar %6.62, İzmir vilâyetinde bulunanlar %1.29, Balıkesir vilâyetinde bulunanlar %1.26, Bursa vilâyetinde bulunanlar %1.21, Antalya vilâyetinde bulunanlar %1.11, Aydın vilâyetinde bulunanlar %1.10 kısmını teşkil etmektedirler.

4- Çerkesçe:

Aşağıdaki tablo Çerkesçe konuşan 95,901 nüfusun en çok bulunduğu vilâyetlerle bu vilâyetlerdeki miktarını ve bu nüfusun vilâyet nüfusu umumiyesine yüzde nisbetini ihtiva etmektedir.

Ana lisanlarında Çerkesçe nisbeti yüksek olan vilâyetler

TABLO: 25

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
Bolu	12,082	5.54	Maraş	3,010	1.61
Kayseri	13,616	5,42	Balıkesir	6,435	1.53
Kocaeli	8,959	3.13	Amasya	1,535	1.34
Tokat	7,131	2.71	Sivas	4,381	1.33
Çorum	5,297	2.14	Yozgat	2,652	1.27
Samsun	5,616	2.05	Bitlis	1,119	2.29
Çanakkale	3,680	2.02	Sinop	1,952	1.15
Bilecik	2,293	2.02	Bursa	4,311	1.08
			Yekûn	84,069	

Bu on altı vilâyette 84,069 kişi yani umum Çerkesçe konuşanların % 87.66 kısmı bulunmaktadır.

Her birisi 5000'den fazla Çerkesçe konuşan nüfusu havi olan Bolu, Kocaeli, Tokat, Balıkesir, Samsun ve Çorum vilâyetlerindeki Çerkesçe konuşanlar (59,136 nüfus) umum Çerkesçe konuşanların % 61.66 kısmını teşkil eylemektedir. Bu tabloya dahil olmayan sair vilâyetlerde Çerkesçe konuşanlar nisbeti % 1.00'den azdır.

5- Yahudice :

Aşağıdaki tablo Yahudice konuşan 68,900 nüfusun en ziyade mütekâsif (yoğunlaşmış) bulunduğu vilâyetlerdeki miktarını ve bu nüfusun vilâyet nüfusuna yüzde nisbetini irae etmektedir (göstermektedir).

Ana lisanlarında Yahudice nisbeti yüksek olan vilâyetler

TABLO: 26

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
İstanbul	39,199	4.93
İzmir	16,800	3.19
Edirne	5,876	3.89
Bursa	1,718	0.42
Çanakkale	1,303	0.71
Tekirdağ	1,197	0.91
Yekûn	66,093	

Bu tabloya nazaran Yahudice konuşan nüfusun ekseriyeti azimesi (büyük çoğunluğu) (66,093 nüfus) altı vilâyette toplanmıştır. Bu vilâyetlerdeki miktar umum Yahudice konuşanların %95.92 kısmına baliğ olmaktadır.

Bu altı vilâyetten yalnız İstanbul ve İzmir'de bulunanlar (55,999 nüfus) umum Yahudice konuşanların %81.27 kısmını teşkil etmektedir.

6- Ermenice:

Aşağıdaki tablo Ermenice konuşan 64,745 nüfusun en çok bulunduğu vilâyetlerdeki miktarile bu nüfusun vilâyet nüfuslarına yüzde nisbetini göstermektedir.

Ana lisanlarında Ermenice nisbeti yüksek olan vilâyetler

TABLO: 27

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
İstanbul	45,255	5.69
Sivas	4,122	1.25
Malatya	2,625	0.85
Elâziz	2.399	1.12
Yozgat	1,801	0.85
Kastamonu	1,660	0.49
Yekûn	57,862	

Bu tabloya nazaran Ermenice konuşan nüfusun ekseriyeti azimesi (57,862 nüfus) bu yedi vilâyettedir. Bu vilâyetlerdeki miktar umum Ermenice konuşanların %89.35 kısmını teşkil eder. Sadece İstanbul vilâyetinde Ermenice konuşan nüfus bütün Ermenilerin %69.89 kısmı nisbetindedir.

Nüfusun tâbiiyet itibarile inkısamı

Umum nüfusta Türk tâbiiyetini haiz olanlar %96.77, ecnebi tâbiiyetinde bulunanlar %3.23 nisbetini teşkil etmektedir. Bu nisbetin %0.12'si Asya ve Afrika memleketlerine, %3.07'si Avrupa memleketlerine ve %0.04 kısmı sair memleketlere ait bulunmaktadır. Bu hususta tafsilî (ayrıntılı) nisbetler (E) tablosunda münderiçtir (bulunmaktadır).

Yekûnu 86,693 kişiye baliğ olan ecnebi tâbiiyetini haiz nüfusun işbu yekûna nazaran muhtelif tâbiiyetler arasındaki inkısamı aşağıdaki tabloda tafsilen gösterilmiştir.

Ecnebi tab'asının başlıca memleketler itibarile inkısamı

Erkamı mutlaka ve her grubun yekûna yüzde nisbeti

TABLO: 28

MEMLEKETLER	Erkek		Kadın		Yekûn	
	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%
Yunanistan	12,729	26.67	13,702	35.16	26,431	30.49
İtalya	5,705	11.95	5,868	15.06	11,573	13.35
İran	5,621	11.78	2,859	7.34	8,480	9.78
Bulgaristan	5,083	10.65	2,365	6.07	7,448	8.59
Rusya	3,454	7.24	2,752	7.06	6,206	7.16
Sırbistan	2,126	4.45	1,757	4.51	3,883	4.48
Fransa	1,650	3.46	1,777	4.56	3,427	3.95
İngiltere	1,659	3.48	1,754	4,50	3,413	3.94
Sair Avrupa memleketleri	1,566	3.28	1,325	3.40	2,891	3.33
Almanya	1.398	2.93	908	2.33	2,306	2.66
Macaristan	1,231	2.58	599	1.54	1,830	2.11
Arnavutluk	1,438	3.01	214	0.55	1,652	1.91
Romanya	771	1.62	759	1.95	1,530	1.76
Avusturya	805	1.69	630	1.62	1,435	1.66
Saire (diğerleri)	2,487	5.21	1,701	4.35	4,188	4.83
YEKÛN	47,723	100.00	38,970	100.00	86,693	100.00

Bu tabloya nazaran ecnebi tab'ası meyanında en yüksek nisbeti Yunan (26431 nüfus %30.49) ile, İtalyan tab'ası (11,573 nüfus %13.35) teşkil eylemektedir.

Sureti umumiyede ecnebi tab'ası en ziyade İstanbul, İzmir, Ankara vilâyet merkezlerinde bulunmaktadır.

Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

Umum nüfusun %99.36 kısmını Türkiye dahilinde doğanlar ve %0.64 kısmını Türkiye haricinde doğanlar teşkil etmektedir. Bu kısımdan %0.08'i Asya ve Afrika memleketlerinde %0.55'i Avrupa memleketlerinde; %0.01'i sair memleketlerde doğanlara ait bulunmaktadır.

Bu hususta vilâyet itibarile tafsilî malûmat (E) tablosunda münderiçtir. Yekûnu 439,974 kişiye baliğ olan ecnebi memleketlerde doğmuş nüfusun işbu yekûna nazaran başlıca memleketler itibarile yüzde inkısam nisbetleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Ecnebi (yabancı) memleketlerde doğan nüfusun başlıca memleketler itibarile inkısamı

Erkamı mutlaka ve her grubun yekûna yüzde nisbeti

Tablo: 29

MEMLEKETLER	Erkek		Kadın		Yekûn	
	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%	Erkamı mutlaka	%
Rusya	93,095	40.65	88,769	42.08	181,864	41.34
Bulgaristan	50,841	22.20	50,322	23.85	101,163	22.99
Yunanistan	38,947	17.00	36,488	17.29	75,435	17.15
Sırbistan	12,992	5.67	10,758	5.09	23,750	5.40
Romanya	9,550	4.17	9,781	4.63	19,331	4.39
İran	7,117	3.11	3,079	1.53	10,196	2.32
Saire (diğerleri)	16,481	7,20	11,754	5.53	28,235	6.41
YEKÛN	229,023	100.00	210,951	100.00	439,974	100.00

Bu tablonun mütalaasından anlaşılacağı üzere Türkiye haricinde doğanların %41.34 kısmının Rusya'da, %22.99 kısmının Bulgaristan'da ve %17.15 kısmının da Yunanistan'da doğmuş olduğu anlaşılmıştır ki bu nisbetlerin yekûnu %81.48 eder.

Ecnebi memleketlerde doğan nüfusun coğrafî tevzüüne gelince bu hususta tafsilât zirdeki tabloya derç olunmuştur:

Ecnebi memleketlerde doğan nüfusun nisbeti en yüksek olan vilâyetler

Tablo: 30

VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti	VİLÂYETLER	Erkamı mutlaka	Vilâyet nüfusuna yüzde nisbeti
Kars	110,846	54.11	Van	5,459	7.25
Edirne	35,195	23.33	Kocaeli	14,274	4.98
Kırklareli	18,053	16.56	Bilecik	5,456	4.81
Tekirdağ	13,582	10.33	Balıkesir	18,073	4.30
Bursa	34,402	8.57	Cebelibereket	4,558	4.24
Eskişehir	12,707	8.24	Çanakkale	7,270	4.01
İstanbul	62,571	7.88	Yekûn	363,308	
Erzurum	20,862	7.72			

Bu tabloya dahil on dört vilâyette sakin ecnebi memlekette mütevellit (doğan) nüfusun miktarı umum memaliki ecnebiyede doğanların %82.57 kısmını teşkil etmektedir.

Umum Müdür Vekili
M. CELÂL

Bölüm Notları

Bu mesahai sathiyede bataklıklar (1,170 K²) göller (8,434 K²) dahil değildir.

4 Haklarında tasnife muktazı tafsili malûmat elde edilmeyerek yalnız kadın erkek miktarları tesbit ve nüfus yekûnlarına ilâve edilen Diyarbekir, Hakâri, Mardin, Urfa, Elâziz vilâyetlerine ait 18782 nüfus bu ve müteakip tahlillerdeki nisbetlerin hiçbirine dahil değildir.

UMUMÎ TAHLİL TABLOLARI

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Adana	Erkek	58.95	38.78	1.84	0.35	0.08	53.75	42.37	3.78	0.10	12.67	87.33
	Kadın	45.51	46.61	12.05	0.74	0.09	47.07	48.79	4.05	0.09	2.95	97.05
	Yekûn	52.38	40.16	6.83	0.54	0.09	50.49	45.50	3.92	0.09	7.92	92.08
Afyonkarahisar	Erkek	55.01	43.66	1.11	0.19	0.03	55.04	40.58	4.31	0.07	10.00	90.00
	Kadın	40.60	42.08	16.08	0.94	0.30	44.61	50.34	5.01	0.04	0.96	99.04
	Yekûn	47.46	42.81	9.14	0.58	0.01	49.45	45.80	4.68	0.07	5.15	94.85
Aksaray	Erkek	58.93	39.70	1.16	0.18	0.03	60.67	34.98	4.25	0.10	5.26	94.74
	Kadın	45.21	42.31	11.95	0.49	0.04	47.52	48.38	3.99	0.11	0.33	99.67
	Yekûn	51.74	41.07	6.82	0.34	0.03	53.79	42.01	4.11	0.09	2.67	97.33
Amasya	Erkek	54.27	44.30	1.25	0.16	0.02	53.74	41.43	4.76	0.07	3.49	96.51
	Kadın	40.34	42.56	16.52	0.56	0.02	42.41	52.03	5.47	0.09	0.18	99.82
	Yekûn	47.11	43.41	9.10	0.36	0.02	47.92	46.88	5.12	0.08	1.79	98.21
Ankara	Erkek	53.17	45.41	1.13	0.21	0.08	48.77	47.42	3.71	0.10	15.70	84.30
	Kadın	42.42	43.18	13.66	0.64	0.10	44.68	50.81	4.41	0.10	4.21	95.79
	Yekûn	47.87	44.31	7.30	0.43	0.09	46.72	49.09	4.11	0.08	10.04	89.96
Antalya	Erkek	59.05	39.59	1.03	0.29	0.04	57.02	38.92	3.94	0.12	10.00	90.00
	Kadın	42.95	38.66	17.11	1.23	0.05	44.11	50.90	4.86	0.13	1.52	98.48
	Yekûn	50.29	39.09	9.78	0.80	0.04	50.00	45.44	4.44	0.12	5.38	94.62
Artvin	Erkek	56.82	41.22	1.81	0.09	0.06	55.64	37.65	6.43	0.28	8.37	91.63
	Kadın	45.61	41.79	12.19	0.35	0.06	47.15	46.34	6.25	0.26	0.62	99.38
	Yekûn	51.15	41.51	7.06	0.22	0.06	51.34	42.05	6.34	0.27	4.45	95.55
Aydın	Erkek	56.94	41.10	1.45	0.47	0.04	50.86	43.97	5.10	0.07	13.29	86.71
	Kadın	40.36	38.15	19.73	1.72	0.04	41.37	52.63	5.89	0.11	2.02	97.98
	Yekûn	48.11	39.53	11.19	1.13	0.04	45.81	48.58	5.52	0.09	7.28	92.72

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Balıkesir	Erkek	55.15	42.86	1.66	0.28	0.05	49.28	45.04	0.55	0.08	13.67	86.33
	Kadın	41.79	40.85	16.27	1.05	0.04	43.62	50.40	5.87	0.11	3.06	96.94
	Yekûn	48.33	41.83	9.12	0.68	0.04	46.40	47.78	5.73	0.09	8.27	91.73
Bayazıt	Erkek	54.92	43.44	1.51	0.09	0.04	48.12	47.13	4.65	0.10	4.52	95.48
	Kadın	46.15	45.32	8.29	0.13	0.11	46.61	48.96	4.34	0.09	0.18	99.82
	Yekûn	50.95	44.29	4.58	0.11	0.07	47.44	47.96	4.51	0.09	2.55	97.45
Bilecik	Erkek	50.55	47.65	1.51	0.27	0.02	51.16	42.98	5.73	0.13	23.38	76.62
	Kadın	36.00	44.64	18.03	1.24	0.09	41,44	52.10	6.33	0.13	2.29	97.71
	Yekûn	42.86	46.05	10.25	0.78	0.06	46.02	47.82	6.04	0.12	12.22	87.78
Bitlis	Erkek	55.99	42.52	1.29	0.05	0.15	50.96	45.28	3.64	0.12	3.31	96.69
	Kadın	45.81	45.16	8.87	0.13	0.03	46.36	49.93	3.63	0.08	0.10	99.90
	Yekûn	51.14	43.77	4.89	0.10	0.10	48.76	47.49	3.64	0.11	1.77	98.23
Bolu	Erkek	54.15	43.89	1.54	0.38	0.04	55.09	38.55	6.27	0.09	13.83	86.17
	Kadın	40.37	42.93	15.50	1.18	0.02	43.18	50.04	6.66	0.12	2.62	97.38
	Yekûn	46.62	43.36	9.17	0.81	0.04	48.58	44.83	6.48	0.11	7.71	92.29
Burdur	Erkek	54.94	43.78	0.99	0.29	—	52.76	42.56	4.61	0.07	16.48	83.52
	Kadın	38.36	41.36	18.56	1.71	0.01	42.09	52.54	5.27	0.10	1.85	98.15
	Yekûn	46.02	42.47	10.44	1.06	0.01	47.02	47.92	4.97	0.09	8.61	91.39
Bursa	Erkek	53.48	44.48	1.68	0.32	0.04	48.58	45.35	5.99	0.08	5.78	94.22
	Kadın	38.83	41.97	17.97	1.17	0.06	41.34	52.01	6.54	0.11	0.93	99.07
	Yekûn	45.86	43.17	10.15	0.77	0.05	44.81	48.81	6.28	0.10	3.27	96.73
Cebelibereket	Erkek	59.23	38.78	1.72	0.27	—	55.11	41.57	3.23	0.09	10.38	89.62
	Kadın	45.59	43.05	10.85	0.51	—	48.30	48.55	3.07	0.08	1.28	98.72
	Yekûn	52.62	40.84	6.15	0.39	—	51.81	44.96	3.15	0.08	5.96	94.04

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Çanakkale	Erkek	53.24	44.78	1.60	0.34	0.04	49.12	44.23	6.60	0.05	14.62	85.38
	Kadın	41.22	42.36	15.24	1.16	0.02	42.79	49.78	7.37	0.06	4.63	95.37
	Yekûn	47.02	43.52	8.67	0.77	0.02	45.83	47.11	7.00	0.06	9.45	90.55
Çankırı	Erkek	54.78	43.50	1.49	0.19	0.04	58.76	34.91	6.23	0.10	7.74	92.26
	Kadın	40.75	43.56	14.80	0.81	0.08	44.16	50.04	5.69	0.11	0.98	99.02
	Yekûn	47.05	43.54	8.82	0.53	0.06	50.72	43.24	5.92	0.11	4.01	95.99
Çorum	Erkek	54.91	43.72	1.18	0.16	0.03	56.58	38.50	4.86	0.06	7.34	92.66
	Kadın	41.34	44.25	13.69	0.70	0.02	43.74	51.37	4.82	0.07	0.92	99.08
	Yekûn	47.69	44.00	7.83	0.45	0.03	49.75	45.34	4.84	0.07	3.92	96.08
Denizli	Erkek	56.68	42.10	0.95	0.23	0.04	53.45	41.84	4.62	0.09	10.71	89.29
	Kadın	39.07	38.87	20.19	1.83	0.04	41.76	52.82	5.30	0.12	1.13	98.87
	Yekûn	46.99	40.33	11.53	1.11	0.04	47.03	47.87	4.99	0.11	5.45	94.55
Diyarbekir	Erkek	54.59	44.03	1.27	0.09	0.02	51.46	44.31	4.07	0.16	5.86	94.14
	Kadın	40.67	44.54	14.29	0.50	—	40.99	55.08	3.85	0.08	1.03	98.97
	Yekûn	47.65	44.28	7.77	0.29	0.01	46.24	49.68	3.96	0.12	3.45	96.55
Edirne	Erkek	55.07	42.91	1.72	0.28	0.02	50.49	43.39	6.08	0.04	14.48	85.52
	Kadın	41.72	42.02	15.24	0.99	0.03	43.49	49.70	6.76	0.05	5.04	94.96
	Yekûn	48.23	42.45	8.65	0.64	0.03	46.91	46.63	6.42	0.04	9.64	90.36
Elâziz	Erkek	52.83	45.49	1.56	0.09	0.03	52.59	41.95	5.34	0.12	7.70	92.30
	Kadın	43.45	42.82	13.27	0.45	0.01	45.31	50.41	3.37	0.91	0.70	99.30
	Yekûn	48.04	44.13	7.53	0.28	0.02	48.88	46.26	4.34	0.52	4.14	95.86
Erzincan	Erkek	54.54	43.82	1.54	0.08	0.02	54.07	39.33	6.36	0.24	9.39	90.61
	Kadın	42.85	45.62	11.14	0.38	0.01	44.97	50.08	4.88	0.07	1.57	98.43
	Yekûn	48.54	44.75	6.47	0.23	0.01	49.39	44.86	5.60	0.15	5.37	94.63

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Erzurum	Erkek	54.94	43.72	1.24	0.07	0.03	53.40	40.07	6.36	0.17	6.82	93.18
	Kadın	43.68	45.28	10.71	030	0.03	44.60	49.75	5.51	0.14	0.82	99.18
	Yekûn	49.18	44.52	6.08	0.18	0.04	48.90	45.01	5.93	0.16	3.75	96.25
Eskişehir	Erkek	55.76	42.60	1.35	0.27	0.02	51.29	44.16	4.43	0.12	18.50	81.50
	Kadın	42.41	41.34	15.17	1.07	0.01	44.57	50.34	5.03	0.06	4.11	95.89
	Yekûn	48.86	41.95	8.49	0.68	0.02	47.82	47.44	4.73	0.01	11.05	88.95
Gaziayıntep	Erkek	58.02	39.95	1.74	0.18	0.11	53.68	40.55	5.66	0.11	7.72	92.28
	Kadın	44.53	42.94	12.08	0.41	0.04	44.74	49.91	5.28	0.07	1.58	98.42
	Yekûn	51.14	41.48	7.00	0.30	0.08	49.13	45.32	5.46	0.09	4.60	95.40
Giresun	Erkek	56.00	42.63	1.16	0.18	0.03	58.02	37.31	4.26	0.41	10.73	89.27
	Kadın	40.87	43.63	14.59	0.89	0.02	44.91	50.31	4.46	0.32	1.03	98.97
	Yekûn	47.85	43.17	8.39	0.56	0.03	50.97	44.30	4.37	0.36	5.51	94.49
Gümüşane	Erkek	55.57	43.19	1.16	0.05	0.03	58.43	36.58	4.87	0.12	6.53	93.47
	Kadın	42.41	45.79	11.49	0.26	0.05	46.34	49.73	3.77	0.16	0.28	99.72
	Yekûn	48.59	44.57	6.64	0.16	0.04	52.01	43.56	4.29	0.14	3.22	96.78
Hakâri	Erkek	47.91	47.38	2.83	0.09	1.79	39.94	55.29	4.36	0.41	2.28	97.72
	Kadın	46.17	46.62	7.05	0.06	0.10	41.63	54.48	3.60	0.29	0.38	99.62
	Yekûn	47.09	47.02	4.83	0.07	0.99	40.74	54.90	4.00	0.36	1.37	98.63
İçel	Erkek	56.43	42.25	1.01	0.25	0.06	59.06	36.66	4.19	0.09	10.56	89.44
	Kadın	44.12	39.49	15.06	1.33	—	57.74	36.38	3.80	2.08	0.94	99.06
	Yekûn	49.68	40.74	8.71	0.84	0.03	58.32	36.52	3.98	1.18	5.29	94.71
İsparta	Erkek	50.32	43.93	5.17	0.56	0.02	50.51	44.27	5.15	0.07	13.35	86.65
	Kadın	41.67	42.35	14.79	1.17	0.02	44.56	49.69	5.65	0.10	4.31	95.69
	Yekûn	45.80	43.11	10.19	0.88	0.02	47.40	47.10	5.41	0.09	8.63	91.37

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
İstanbul	Erkek	54.03	42.76	2.42	0.72	0.07	37.45	55.87	6.63	0.05	46.52	53.48
	Kadın	42.43	37.70	18.23	1.57	0.07	35.10	56.83	8.02	0.05	32.07	67.93
	Yekûn	48.34	40.27	10.18	1.14	0.07	36.30	56.34	7.31	0.05	39.43	60.57
İzmir	Erkek	54.01	43.41	1.99	0.54	0.05	43.37	50.96	5.62	0.05	24.60	75.40
	Kadın	40.06	41.18	17.29	1.43	0.04	41.24	51.92	6.78	0.06	9.72	90.28
	Yekûn	47.21	42.31	9.46	0.97	0.05	42.33	51.43	6.19	0.05	17.33	82.67
Kars	Erkek	57.97	40.53	1.31	0.08	0.11	57.34	36.16	5.94	0.56	4.69	95.31
	Kadın	49.97	42.33	7.50	0.13	0.07	49.96	43.98	5.95	0.11	0.81	99.19
	Yekûn	54.22	41.38	4.21	0.10	0.09	53.87	39.83	5.94	0.36	2.87	97.13
Kastamonu	Erkek	51.04	46.93	1.70	0.28	0.05	53.61	38.59	7.67	0.13	10.85	89.15
	Kadın	38.19	44.13	16.74	0.88	0.06	39.61	52.72	7.48	0.19	1.55	98.45
	Yekûn	43.86	45.36	10.10	0.62	0.06	45.80	46.48	7.56	0.16	5.65	94.35
Kayseri	Erkek	58.35	40.35	1.08	0.14	0.08	58.76	35.91	5.24	0.09	11.93	88.07
	Kadın	42.35	41.99	14.95	0.66	0.05	45.38	49.65	4.83	0.14	1.25	98.75
	Yekûn	49.89	41.22	8.41	0.41	0.07	51.68	43.17	5.03	0.12	6.28	93.72
Kırklareli	Erkek	53.85	43.88	1.86	0.35	0.06	48.69	44.96	6.26	0.09	13.69	86.31
	Kadın	42.11	42.84	14.09	0.93	0.03	44.19	49.07	6.64	0.10	4.57	95.43
	Yekûn	48.02	43.37	7.93	0.63	0.05	46.45	47.01	6.44	0.10	9.16	90.84
Kırşehir	Erkek	59.85	39.14	0.91	0.10	—	61.79	35.07	3.10	0.04	9.29	90.71
	Kadın	43.88	42.60	12.88	0.64	—	46.41	49.32	4.22	0.05	0.35	99.65
	Yekûn	51.14	41.03	7.43	0.40	—	53.41	42.85	3.70	0.04	4.41	95.59
Kocaeli	Erkek	55.40	42.34	1.88	0.29	0.09	51.43	43.17	5.31	0.09	16.64	83.36
	Kadın	42.95	41.39	14.66	0.94	0.06	45.35	48.81	5.68	0.16	4.48	95.52
	Yekûn	49.08	41.86	8.36	0.62	0.08	48.35	46.02	5.50	0.13	10.48	89.52

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Konya	Erkek	57.17	41.61	1.03	0.17	0.02	55.82	40.05	4.03	0.10	11.55	88.45
	Kadın	42.97	41.48	14.64	0.89	0.02	45.21	49.87	4.76	0.16	1.65	98.35
	Yekûn	49.68	41.54	8.21	0.55	0.02	50.21	45.24	4.42	0.13	6.32	93.68
Kütahya	Erkek	54.04	44.62	1.12	0.19	0.03	53.25	41.64	5.04	0.07	9.45	90.55
	Kadın	38.89	42.41	17.55	1.12	0.13	42.23	51.96	5.71	0.10	1.11	98.89
	Yekûn	45.86	43.43	9.99	0.69	0.03	47.31	47.21	5.40	0.08	4.95	95.05
Malatya	Erkek	59.22	39.06	1.55	0.13	0.04	57.06	38.00	4.77	0.17	6.35	93.65
	Kadın	43.75	40.86	14.64	0.72	0.03	42,88	52.15	4.84	0.13	0.82	99.18
	Yekûn	51.04	40.00	8.47	0.45	0.04	49.58	45.47	4.80	0.15	3.43	96.57
Manisa	Erkek	54.43	43.38	1.77	0.39	0.03	48.71	46.13	5.08	0.08	11.93	88.07
	Kadın	40.24	41.55	17.00	1.17	0.04	42.00	52.23	5.69	0.08	2.28	97.72
	Yekûn	47.19	42.45	9.55	0.78	0.03	45.28	49.24	5.40	0.08	7.00	93.00
Maraş	Erkek	58.23	40.29	1.29	0.14	0.05	56.46	38.51	4.89	0.14	6.38	93.62
	Kadın	45.93	42.18	11.47	0.38	0.04	47.33	48.15	4.41	0.11	0.80	99.20
	Yekûn	52.08	41.24	6.38	0.26	0.04	51.90	43.33	4.65	0.12	3.59	96.41
Mardin	Erkek	53.97	43.70	1.99	0.11	0.23	49.19	45.54	4.66	0.61	4.05	95.95
	Kadın	44.41	42.92	12.36	0.26	0.05	44.92	51.03	3.79	0.26	0.34	99.66
	Yekûn	49.13	43.31	7.24	0.18	0.14	47.03	48.32	4.22	0.43	2.17	97.83
Mersin	Erkek	57.78	40.35	1.62	0.22	0.03	52.74	43.14	4.04	0.08	14.94	85.06
	Kadın	45.81	40.51	12.97	0.67	0.04	46.74	48.21	4.91	0.14	3.56	96.44
	Yekûn	51.81	40.43	7.29	0.44	0.03	49.75	45.67	4.47	0.11	9.26	90.74
Muğla	Erkek	58.66	39.62	1.30	0.38	0.04	53.84	41.31	4.78	0.07	14.11	85.89
	Kadın	42.02	36.78	19.15	2.02	0.03	42.04	51.68	6.16	0.12	1.94	98.06
	Yekûn	49.61	38.07	11.02	1.27	0.03	47.42	46.96	5.53	0.09	7.48	92.52

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Niğde	Erkek	56.71	41.81	1.28	0.17	0.03	58.50	36.44	4.98	0.08	11.79	88.21
	Kadın	41.90	43.31	13.98	0.78	0.03	45.91	49.09	4.91	0.09	1.34	98.66
	Yekûn	48.88	42.60	8.00	0.49	0.03	51.85	43.13	4.94	0.08	6.26	93.74
Ordu	Erkek	59.01	39.71	1.08	0.15	0.05	64.72	30.33	4.78	0.17	7.97	92.03
	Kadın	42.61	39.99	16.61	0.72	0.07	46.16	48.97	4.68	0.19	1.07	98.93
	Yekûn	49.93	39.86	9.68	0.47	0.06	54.45	40.65	4.72	0.18	4.16	95.84
Rize	Erkek	62.96	35.24	1.54	0.24	0.02	64.04	30.35	5.46	0.15	18.15	81.85
	Kadın	40.82	37.47	20.60	1.08	0.03	43.90	50.06	5.89	0.15	0.90	99.10
	Yekûn	50.15	36.53	12.56	0.73	0.03	52.39	41.75	5.71	0.15	8.18	91.82
Samsun	Erkek	55.87	42.49	1.44	0.17	0.03	57.39	38.65	3.88	0.08	11.92	88.08
	Kadın	41.95	41.57	15.72	0.72	0.04	44.93	50.50	4.48	0.09	2.65	97.35
	Yekûn	48.64	42.01	8.85	0.46	0.04	50.93	44.79	4.20	0.08	7.10	92.90
Siirt	Erkek	53.32	44.93	1.57	0.10	0.08	48.86	47.00	3.89	0.25	6.66	93.34
	Kadın	43.80	43.52	12.37	0.28	0.03	45.46	50.87	3.55	0.12	0.29	99.71
	Yekûn	48.48	44.22	7.06	0.19	0.05	47.14	48.97	3.71	0.18	3.42	96.58
Sinop	Erkek	55.77	42.65	1.36	0.17	0.05	58.52	35.42	5.92	0.14	7.78	92.22
	Kadın	42.84	43.00	13.46	0.62	0.08	45.07	49.15	5.59	0.19	1.38	98.62
	Yekûn	48.78	42.85	7.90	0.42	0.05	51.27	42.84	5.73	0.16	4.32	95.68
Sivas	Erkek	55.80	42.85	1.24	0.08	0.03	57.76	37.00	5.12	0.12	8.63	91.37
	Kadın	42.03	43.80	13.74	0.38	0.05	43.59	51.31	4.97	0.13	1.07	98.93
	Yekûn	48.45	43.35	7.90	0.24	0.06	50.20	44.63	5.04	0.13	4.60	95.40
Şebinkarahisar	Erkek	56.00	42.80	0.99	0.18	0.03	61.89	32.90	5.10	0.11	6.00	94.00
	Kadın	39.68	45.42	14.30	0.56	0.04	44.05	51.12	4.75	0.08	1.57	98.43
	Yekûn	47.14	44.23	8.22	0.38	0.03	52.21	42.79	4.91	0.09	3.60	96.40

A

Nüfusun halimedenî, yaş grupları ve tahsil itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grupun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Halimedenî					Yaş grupları				Okumak bilen ve bilmeyen	
		Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	20 yaştan küçük	20-60	61+	Yaşı meçhul	Bilen	Bilmeyen
Tekirdağ	Erkek	54.48	43.61	1.61	0.28	0.02	50.11	43.81	6.02	0.06	14.95	85.05
	Kadın	42.90	41.88	14.25	0.95	0.02	44.53	48.75	6.65	0.07	4.40	95.60
	Yekûn	48.68	42.75	7.94	0.61	0.02	47.32	46.29	6.33	0.06	9.67	90.33
Tokat	Erkek	55.84	42.92	1.11	0.11	0.02	58.82	36.55	4.57	0.06	5.20	94.80
	Kadın	40.59	43.37	15.51	0.52	0.01	43.17	51.90	4.88	0.05	0.79	99.21
	Yekûn	47.80	43.13	8.71	0.33	0.03	50.57	44.63	4.74	0.06	2.87	97.13
Trabzon	Erkek	57.47	41.35	1.01	0.14	0.03	61.60	33.64	4.60	0.16	10.98	89.02
	Kadın	42.17	41.36	15.73	0.71	0.03	46.89	47.82	5.16	0.13	1.00	99.00
	Yekûn	49.07	41.35	9.10	0.45	0.03	53.53	41.43	4.90	0.14	5.50	94.50
Urfa	Erkek	58.01	39.98	1.86	0.10	0.05	51.78	43.57	4.49	0.16	5.28	94.72
	Kadın	45.75	42.22	11.66	0.34	0.03	43.79	52.38	3.73	0.10	0.61	99.39
	Yekûn	51.83	41.11	6.80	0.22	0.04	47.75	48.01	4.11	0.13	2.93	97.07
Van	Erkek	54.66	43.84	1.42	0.06	0.02	50.51	44.70	4.54	0.25	2.39	97.61
	Kadın	45.89	47.14	6.86	0.08	0.03	46.43	49.94	3.55	0.08	0.12	99.88
	Yekûn	50.50	45.40	4.00	0.07	0.03	48.56	47.19	4.08	0.17	1.30	98.70
Yozgat	Erkek	57.70	41.08	1.08	0.13	0.01	59.76	35.13	5.02	0.09	4.14	95.86
	Kadın	43.01	43.59	12.83	0.54	0.03	44.35	51.29	4.26	0.10	0.51	99.49
	Yekûn	49.88	42.41	7.33	0.35	0.03	51.57	43.72	4.61	0.10	2.21	97.79
Zonguldak	Erkek	52.66	45.42	1.71	0.18	0.03	53.83	40.21	5.87	0.09	11.25	88.75
	Kadın	41.78	44.10	13.38	0.71	0.03	43.55	50.19	6.15	0.11	1.90	98.10
	Yekûn	46.93	44.73	7.85	0.46	0.03	48.43	45.46	6.01	0.10	6.32	93.68
UMUMÎ YEKÛN	Erkek	55.57	42.60	1.53	0.26	0.04	52.81	41.92	5.15	0.12	12.99	87.01
	Kadın	42.09	41.97	15.02	0.88	0.04	43.67	50.78	5.41	0.14	3.67	96.33
	Yekûn	48.58	42.27	8.53	0.58	0.04	48.06	46.52	5.29	0.13	8.16	91.84

B

Nüfusun meslekler itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grupun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler						
		Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler
Adana	Erkek	38.47	4.68	4.52	3.18	2.07	47.08	52.92
	Kadın	12.46	0.24	0.37	0.01	0.55	86.37	13.63
	Yekûn	25.75	2.51	2.49	1.64	1.31	66.30	33.70
Afyonkarahisar	Erkek	48.98	3.32	2.54	2.95	0.85	41.36	58.64
	Kadın	28.94	0.10	0.04	0.01	0 09	70.82	29.18
	Yekûn	38.24	1.59	1.20	1.38	0.45	57.14	42.86
Aksaray	Erkek	46.63	1.10	0.98	0.73	0.60	49.96	50.04
	Kadın	8.46	—	—	—	—	91.54	8.46
	Yekûn	26.57	0.54	0.47	0.34	0.31	71.77	28.23
Amasya	Erkek	43.73	3.35	3.65	4.17	1.30	43.80	56.20
	Kadın	21.06	0.45	0.04	0.02	0.19	78.24	21.76
	Yekûn	32.08	1.86	1.80	2.04	0.72	61.50	38.50
Ankara	Erkek	42.70	4.71	3.32	8.39	1.69	39.19	60.81
	Kadın	26.21	0.13	0.08	0.10	0.28	73.20	26.80
	Yekûn	34.58	2.46	1.73	4.30	0.99	55.94	44.06
Antalya	Erkek	45.47	3.19	2.98	1.96	1.74	44,66	55.34
	Kadın	29.35	0.67	0.28	0.01	0.35	69.34	30.66
	Yekûn	36.71	1.82	1.51	0.89	0.98	58.09	41.91
Artvin	Erkek	45.70	1.69	1.02	2.43	1.16	48.00	52.00
	Kadın	36.58	0.08	0.05	—	0.09	63.20	36.80
	Yekûn	41.08	0.88	0.54	1.20	0.62	55.68	44.32
Aydın	Erkek	42.10	5.33	4.41	2.45	2.67	43.04	56.96
	Kadın	25.98	1.09	0.14	0.02	1.00	71.77	28.23
	Yekûn	33.52	3.07	2.14	1.15	1.78	58.34	41.66

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler						
		Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler
Balıkesir	Erkek	42.90	5.04	3.74	4.75	1.82	41.75	58.25
	Kadın	21.39	0.20	0.20	0.01	0.23	77.97	22.03
	Yekûn	31.92	2.57	1.93	2.33	1.02	60.23	39.77
Bayazıt	Erkek	27.11	1.05	1.00	13.97	12,94	43.94	56.06
	Kadın	12.78	0.32	0.09	—	0.07	86.74	13.26
	Yekûn	20.62	0.72	0.59	7.64	7.10	63.33	36.67
Bilecik	Erkek	49.92	2.68	1.79	1.89	0.96	42.76	57.24
	Kadın	28.55	0.08	0.06	0.03	0.10	71.18	28.82
	Yekûn	38.61	1.30	0.88	0.90	0.51	57.80	42.20
Bitlis	Erkek	37.62	1.12	1.87	8.21	1.53	49.65	50.35
	Kadın	3.15	0.02	—	—	0.04	96.79	3.21
	Yekûn	21.23	0 59	0.99	4.31	0.82	72.06	27.94
Bolu	Erkek	47.85	2.95	2.48	0.97	1.19	44.56	55.44
	Kadın	34.43	0 12	0.03	0.01	0.15	65.26	34.74
	Yekûn	40.51	1.40	1.13	0.45	0.63	55.58	44 12
Burdur	Erkek	48.74	4.09	2.19	2.55	1.07	41.36	58.64
	Kadın	37.81	1.04	0.11	0.01	0.28	60.75	39.25
	Yekûn	42.87	2.45	1.07	1.19	0.64	51.78	48.22
Bursa	Erkek	42.79	5.31	4.04	3.46	1.94	42.46	57.54
	Kadın	15.31	0.20	0.05	0.02	0.19	84.23	15.77
	Yekûn	28.50	2.65	1.96	1.67	1.04	64.18	35.82
Cebelibereket	Erkek	38.51	2.61	2.88	3.53	1.95	50.52	49.48
	Kadın	6.67	0.32	0.03	—	0.65	92.33	7.67
	Yekûn	23.07	1.50	1.50	1.82	1.32	70.79	29.21

B

Nüfusun meslekler itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler							VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler						
		Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler			Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler
Çanakkale	Erkek	41.86	4.46	3.49	3.80	2.76	43.63	56.37	Erzurum	Erkek	46.44	1.95	2.10	2.99	1.05	45.47	54.53
	Kadın	11.78	0.44	0.10	0.01	0.21	87.46	12.54		Kadın	18.83	0.04	0.01	0.01	0.09	81.02	18.98
	Yekûn	26.30	2.38	1.73	1.84	1.44	66.31	33.69		Yekûn	32.33	0.97	1.04	1.47	0.56	63.63	36.37
Çankırı	Erkek	50.10	1.91	1.43	1.22	0.94	44.40	55.60	Eskişehir	Erkek	40.51	5.49	3.80	5.06	1.48	43.66	56.34
	Kadın	41.76	0.10	0.08	0.01	0.37	57.68	42.32		Kadın	11.38	0.25	0.05	0.02	0.22	88.08	11.92
	Yekûn	45.50	0.91	0.69	0.56	0.62	51.72	48.28		Yekûn	25.46	2.78	1.86	2.46	0.83	66.61	33.39
Çorum	Erkek	44.77	2.65	1.90	1.69	0.94	48.05	51.95	Gaziayıntap	Erkek	35.49	4.97	4.14	1.63	2.15	51.62	48.38
	Kadın	10.32	0.10	0.04	0.01	0.12	89.41	10.59		Kadın	17.39	0.15	0.06	0.01	0.15	82.24	17.76
	Yekûn	26.45	1.30	0.91	0.80	0.50	70.04	29.96		Yekûn	26.27	2.52	2.06	0.80	1.14	67.21	32.79
Denizli	Erkek	38.50	5.20	2.26	2.16	1.13	50.75	49.25	Giresun	Erkek	47.56	1.93	2.28	1.61	2.73	43.89	56.11
	Kadın	19.85	1.96	0.10	—	0.23	77.86	22.14		Kadın	51.55	0.07	0.05	—	0.15	48.18	51.82
	Yekûn	28.24	3.42	1.07	0.98	0.64	65.65	34.35		Yekûn	49.70	0.93	1.08	0.75	1.34	46.20	53.80
Diyarbekir	Erkek	33.00	2.28	2.47	8.87	2.84	50.54	49.46	Gümüşane	Erkek	44.75	1.62	1.85	1.25	1.05	49.48	50.52
	Kadın	8.49	0.19	0.05	—	0.27	91.00	9.00		Kadın	26.03	0.05	0.01	—	0.02	73.89	26.11
	Yekûn	20.77	1.24	1.27	4.45	1.56	70.71	29.29		Yekûn	34.82	0.78	0.87	0.59	0.51	62.43	37.57
Edirne	Erkek	44.04	4.71	4.27	2.95	1.54	42.49	57.51	Hakâri	Erkek	45.79	0.33	0.59	8.51	0.33	44.45	55.55
	Kadın	9.20	0.23	0.07	0.06	0.21	90.23	9.77		Kadın	1.69	—	—	—		98.31	1.69
	Yekûn	26.18	2.41	2.12	1.47	0.86	66.96	33.04		Yekûn	24.83	0.18	0.31	4.47	0.18	70.03	29.97
Elâziz	Erkek	40.20	1.84	1.93	4.91	1.90	49.22	50.78	İçel	Erkek	45,43	2.27	1.48	1.52	0.67	48.63	51.37
	Kadın	18.93	0.22	0.04	0.01	0.38	80.42	19.58		Kadın	16.78	0.50	0.13	0.02	0.22	82.35	17.65
	Yekûn	29.35	1.02	0.97	2.41	1.12	65.13	34.87		Yekûn	29.74	1.30	0.74	0.70	0.43	67.09	32.91
Erzincan	Erkek	38.17	1.80	1.48	7.40	1.00	50.15	49.85	İsparta	Erkek	39.07	5.15	2.48	2.70	1.65	48.95	51.05
	Kadın	20.51	0.07	0.01	—	0.06	79.35	20.65		Kadın	28.93	1.44	0.24	0.10	0.40	68.89	31.11
	Yekûn	29.08	0.96	0.72	3.58	0.50	65.16	34.84		Yekûn	33.78	3.21	1.31	1.34	1.00	59.36	40.64

B

Nüfusun meslekler itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler							VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler						
		Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler			Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler
İstanbul	Erkek	17.70	12.25	16.57	9.72	9.96	33.80	66.20	Konya	Erkek	44.34	3.75	2.55	1.64	1.46	46.26	53.74
	Kadın	4.58	0.85	0.79	0.16	2.27	91.35	8.65		Kadın	18.09	0.45	0.08	0.01	0.23	81.14	18.86
	Yekûn	11.27	6.66	8.82	5.03	6.19	62.03	37.97		Yekûn	30.50	2.00	1.25	0.79	0.81	64.65	35.35
İzmir	Erkek	34.87	8.52	8.10	7.31	3.80	37.40	62.60	Kütahya	Erkek	48.10	4.63	2.84	1.56	1.25	41.62	58.38
	Kadın	14.02	0.48	0.19	0.04	0.76	84.51	15.49		Kadın	34.97	2.51	0.07	0.01	0.37	62.07	37.93
	Yekûn	24.70	4.59	4.24	3.76	2.32	60.39	39.61		Yekûn	41.01	3.49	1.34	0.73	0.78	52.65	47.35
Kars	Erkek	40.85	0.68	4.05	3.97	1.23	49.22	50.78	Malatya	Erkek	39.76	2.84	1.75	0.85	1.45	53.35	46.65
	Kadın	26.90	0.08	0.01	—	0.05	72.96	27.04		Kadın	25.70	0.50	0.05	—	0.25	73.50	26.50
	Yekûn	34.31	0.40	2.17	2.11	0.67	60.34	39.66		Yekûn	32.32	1.60	0.85	0.41	0.82	64.00	36.00
Kastamonu	Erkek	50.79	2.77	1.95	2.04	1.40	41.05	58.95	Manisa	Erkek	45.12	5.66	4.00	3.09	1.64	40.49	59.51
	Kadın	47.02	0.35	0.02	0.01	0.18	52.42	47.58		Kadın	19.85	2.13	0.10	0.01	0.24	77.67	22.33
	Yekûn	48.68	1.42	0.87	0.91	0.42	47.40	52.60		Yekûn	32.21	3.86	2.01	1.52	0.93	59.47	40.53
Kayseri	Erkek	36.73	3.54	2.86	1.98	1.26	53.63	46.37	Maraş	Erkek	37.95	3.31	2.20	3.02	2.01	51.51	48.49
	Kadın	13.56	1.06	0.08	0.01	0.16	85.13	14.87		Kadın	13.75	0.22	0.05	0.01	0.28	85.69	14.31
	Yekûn	24.49	2.23	1.39	0.93	0.68	70.28	29.72		Yekûn	25.86	1.76	1.12	1.51	1.15	68.60	31.40
Kırklareli	Erkek	41.77	3.10	2.96	3.55	0.98	47.64	52.36	Mardin	Erkek	31.88	3.15	2.75	7.05	2.23	52.94	47.06
	Kadın	17.71	0.18	0.03	—	0.09	81.99	18.01		Kadın	7.75	0.41	0.26	0.02	0.13	91.43	8.57
	Yekûn	29.82	1.65	1.50	1.79	0.54	64.70	35.30		Yekûn	19.67	1.76	1.49	3.49	1.17	72.42	27.58
Kırşehir	Erkek	40.34	2.24	1.37	0.96	1.06	54.03	45.97	Mersin	Erkek	33.19	5.29	6.9.	3.00	2.56	49.05	50.95
	Kadın	4.73	1.23	0.02	—	0.08	94.44	5.56		Kadın	11.49	0.48	0.79	0.01	0.51	86.72	13.28
	Yekûn	20.65	1.70	0.63	0.44	0.52	76.06	23.94		Yekûn	22.37	2.89	3.85	1.51	1.54	67.84	32.16
Kocaeli	Erkek	43.39	3.20	2.86	5.11	1.59	43.85	56.15	Muğla	Erkek	45.88	4.22	3.21	2.57	2.45	41.67	58.33
	Kadın	30.46	0.20	0.09	0.01	0.11	69.13	30.87		Kadın	30.09	0.32	0.24	0.02	0.30	69.03	30.97
	Yekûn	36.84	1.68	1.45	2.52	0.86	56.65	43.35		Yekûn	37.29	2.09	1.59	1.18	1.28	56.57	43.43

B

Nüfusun meslekler itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler							VİLÂYETLER	Cinsiyet	Meslekler						
		Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler			Zirâî	Sınaî	Ticarî	Umumî hizmetler	Serbest ve saire	Mesleksiz	Meslekliler
Niğde	Erkek	34.72	3.25	2.33	1.10	1.88	56.72	43.28	Tekirdağ	Erkek	46.64	3.52	2.84	5.67	1.73	39.60	60.40
	Kadın	11.82	0.78	0.06	0.01	0.26	87.07	12.93		Kadın	15.90	0.19	0.03	0.02	0.14	83.72	16.28
	Yekûn	22.60	1.64	1.12	0.52	1.02	72.80	27.20		Yekûn	31.24	1.85	1.43	2.84	0.93	61.71	38.29
Ordu	Erkek	50.70	1.39	1.35	0.73	1.06	44.77	55.23	Tokat	Erkek	46 98	2.86	2.30	1.61	1.28	44.97	55.03
	Kadın	58.67	0.09	0.05	0.02	0.11	41.06	58.94		Kadın	41.61	0.19	0.04	0.01	0.24	7.91	42.09
	Yekûn	55.10	0.67	0.63	0.34	0.54	42.72	57.28		Yekûn	44.15	1.45	1.11	0.77	0.73	51.79	48.21
Rize	Erkek	27.19	3.96	2.18	2.75	3.07	60.85	39.15	Trabzon	Erkek	38.41	2.16	2.19	2.61	1.98	52.65	47.35
	Kadın	29.97	0.36	0.01	0.01	0.09	69.56	30.44		Kadın	43.21	0.06	0.03	0.01	0.13	56.56	43.44
	Yekûn	28.80	1.87	0.93	1.17	1.35	65.88	34.12		Yekûn	41.04	1.01	1.00	1.19	0.96	54.80	45.20
Samsun	Erkek	45.77	3.25	3.45	2.75	2.02	42.76	57.24	Urfa	Erkek	35.17	3.18	3.99	3.75	2.26	51.65	48.35
	Kadın	43.00	0.24	0.09	0.02	0.20	56.45	43.55		Kadın	7.43	0.07	0.04	0.01	0.12	92.33	7.67
	Yekûn	44.33	1.68	1.71	1.33	1.08	49.87	50.13		Yekûn	21.21	1.61	2.00	1.86	1.18	72.14	27.86
Siirt	Erkek	32.44	1.80	2.17	8.74	2.82	52.03	47.97	Van	Erkek	37.81	0.95	1.77	6.96	1.84	50.67	49.33
	Kadın	4.80	0.09	0.09	—	0.11	94.91	5.09		Kadın	4.60	0.12	—	0.03	0.03	95.22	4.78
	Yekûn	18.39	0.93	1.12	4.30	1.44	73.82	26.18		Yekûn	22.02	0.56	0.93	3.67	0.98	71.84	28.16
Sinop	Erkek	55.03	1.57	1.11	0.80	0.76	40.73	59.27	Yozgat	Erkek	47.47	1.01	1.16	1.02	0.92	48.42	51.58
	Kadın	59.00	0.23	0.07	0.02	0.05	40.63	59.37		Kadın	25.51	0.10	0.02	—	0.29	74.08	25.92
	Yekûn	57.17	0.85	0.55	0.38	0.38	40.67	59.33		Yekûn	35.80	0.52	0.55	0.49	0.58	62.06	37.94
Sivas	Erkek	45.83	1.75	2.07	2.85	0.75	46.75	53.25	Zonguldak	Erkek	49.41	3.57	2.19	1.65	1.27	41.91	58.09
	Kadın	37.48	0.05	0.01	—	0.06	62.40	37.60		Kadın	44.54	0.09	0.06	0.01	0.07	55.23	44.77
	Yekûn	41.37	0.85	0.98	1.33	0.38	55.09	44.91		Yekûn	46.84	1.74	1.07	0.79	0.64	48.92	51.08
Şebinkarahisar	Erkek	45.14	1.17	0.93	1.02	1.04	50.70	49.30	UMUMÎ YEKÛN	Erkek	40.87	4.07	3.79	3.81	2.30	45.16	54.84
	Kadın	46.48	0.07	—	0.01	0.03	53.41	46.59		Kadın	23.88	0.46	0.13	0.02	0.34	75.17	24.83
	Yekûn	45.87	0.57	0.42	0.47	0.50	52.17	47.83		Yekûn	32.05	2.20	1.89	1.84	1.28	60.74	39.26

C

Gayri malûl ve malûl nüfusun inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grupun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET		VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET	
		Gayri Malûl	Malûl			Gayri Malûl	Malûl
Adana	Erkek	97.06	2.94	**Balıkesir**	Erkek	98.56	1.44
	Kadın	98.95	1.05		Kadın	99.61	0.39
	Yekûn	97.99	2.01		Yekûn	99.11	0.89
Afyonkarahisar	Erkek	97.89	2.11	**Bayazıt**	Erkek	98.85	1.15
	Kadın	99.31	0.69		Kadın	99.71	0.29
	Yekûn	98.65	1.35		Yekûn	99.24	0.76
Aksaray	Erkek	98.47	1.53	**Bilecik**	Erkek	98.23	1,77
	Kadın	99.39	0.61		Kadın	99.50	0.50
	Yekûn	98.96	1.04		Yekûn	98.91	1.09
Amasya	Erkek	98.23	1.77	**Bitlis**	Erkek	98.41	1.59
	Kadın	99.18	0.82		Kadın	99.45	0.55
	Yekûn	98.72	1.28		Yekûn	98.91	1.09
Ankara	Erkek	98.48	1.52	**Bolu**	Erkek	97.35	2.65
	Kadın	99.42	0.58		Kadın	98.84	1.16
	Yekûn	98.94	1.06		Yekûn	98.16	1.84
Antalya	Erkek	97.67	2.33	**Burdur**	Erkek	97.58	2.42
	Kadın	99.05	0.95		Kadın	99.02	0.98
	Yekûn	98.42	1.58		Yekûn	98.35	1.65
Artvin	Erkek	98.22	1.78	**Bursa**	Erkek	98.34	1.66
	Kadın	99.40	0.60		Kadın	99.63	0.37
	Yekûn	98.83	1.17		Yekûn	99.48	0.52
Aydın	Erkek	98.25	1.75	**Cebelibereket**	Erkek	97.49	2.51
	Kadın	99.51	0.49		Kadın	97.49	2.51
	Yekûn	98.92	1.08		Yekûn	98.26	1.74

C

Gayri malûl ve malûl nüfusun inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET		VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET	
		Gayri Malûl	Malûl			Gayri Malûl	Malûl
Çanakkale	Erkek	97.97	2.03	**Erzurum**	Erkek	98.02	1.98
	Kadın	99.42	0.58		Kadın	99.32	0.68
	Yekûn	98.73	1.27		Yekûn	98.68	1.32
Çankırı	Erkek	97.80	2.20	**Eskişehir**	Erkek	98.00	2.00
	Kadın	98.85	1.15		Kadın	99.51	0.49
	Yekûn	98.38	1.62		Yekûn	98.77	1.23
Çorum	Erkek	97.85	2.15	**Gaziantep**	Erkek	96.23	3.77
	Kadın	98.95	1.05		Kadın	98.68	1.32
	Yekûn	98.44	1.56		Yekûn	97.48	2.52
Denizli	Erkek	98.66	1.34	**Giresun**	Erkek	98.86	1.14
	Kadın	99.62	0.38		Kadın	99.60	0.40
	Yekûn	99.18	0.82		Yekûn	99.25	0.75
Diyarbekir	Erkek	97.30	2.70	**Gümüşane**	Erkek	97.86	2.14
	Kadın	98,86	1.14		Kadın	99.29	0.71
	Yekûn	98.08	1.92		Yekûn	98.62	1.38
Edirne	Erkek	98.23	1.77	**Hakâri**	Erkek	98.87	1.13
	Kadın	99.48	0.52		Kadın	99.57	0.43
	Yekûn	98.87	1.13		Yekûn	99.20	0.80
Elâziz	Erkek	98.17	1.83	**İçel**	Erkek	97.52	2.48
	Kadın	99.31	0.69		Kadın	99.16	0.84
	Yekûn	98,75	1.25		Yekûn	98.41	1.59
Erzincan	Erkek	98.15	1.85	**İsparta**	Erkek	98.54	1.46
	Kadın	99.25	0.75		Kadın	98.75	1.25
	Yekûn	98.72	1.28		Yekûn	98.65	1.35

C

Gayri malûl ve malûl nüfusun inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET		VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET	
		Gayri Malûl	Malûl			Gayri Malûl	Malûl
İstanbul	Erkek	97.52	2.48	**Konya**	Erkek	97.61	2.39
	Kadın	98.81	1.19		Kadın	99.04	0.96
	Yekûn	98.15	1.85		Yekûn	98.37	1.63
İzmir	Erkek	98.10	1.90	**Kütahya**	Erkek	98.25	1.75
	Kadın	99.38	0.62		Kadın	99.50	0.50
	Yekûn	98.73	1.27		Yekûn	98.92	1.08
Kars	Erkek	98.89	1.11	**Malatya**	Erkek	97.22	2.78
	Kadın	99.53	0.47		Kadın	98.68	1.32
	Yekûn	99.19	0.81		Yekûn	97.99	2.01
Kastamonu	Erkek	97.29	2.71	**Manisa**	Erkek	98.02	1.98
	Kadın	98.33	1.67		Kadın	99.35	0.65
	Yekûn	97.87	2.13		Yekûn	98.70	1.30
Kayseri	Erkek	97.62	2.38	**Maraş**	Erkek	98.07	1.93
	Kadın	99.11	0.89		Kadın	99.30	0.70
	Yekûn	98.41	1.59		Yekûn	98.69	1.31
Kırklareli	Erkek	98.45	1.55	**Mardin**	Erkek	97.55	2.45
	Kadın	99.59	0.41		Kadın	99.05	0.95
	Yekûn	99.02	0.98		Yekûn	98.31	1.69
Kırşehir	Erkek	97.93	2.07	**Mersin**	Erkek	97.26	2.74
	Kadın	99.33	0.67		Kadın	99.15	0.85
	Yekûn	98.69	1.31		Yekûn	98.20	1.80
Kocaeli	Erkek	98.16	1.84	**Muğla**	Erkek	97.81	2.19
	Kadın	99.42	0.58		Kadın	99.34	0.66
	Yekûn	98.80	1.20		Yekûn	98.64	1.36

C

Gayri malûl ve malûl nüfusun inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grupun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET		VİLÂYETLER	Cinsiyet	MALÛLİYET	
		Gayri Malûl	Malûl			Gayri Malûl	Malûl
Niğde	Erkek	97.24	2.76	**Tekirdağı**	Erkek	98.49	1.51
	Kadın	98.46	1.54		Kadın	99.65	0.35
	Yekûn	97.89	2.11		Yekûn	99.07	0.93
Ordu	Erkek	98.31	1.69	**Tokat**	Erkek	97.89	2.11
	Kadın	99.33	0.67		Kadın	99.12	0.88
	Yekûn	98.87	1.13		Yekûn	98.54	1.46
Rize	Erkek	97.83	2.17	**Trabzon**	Erkek	98.09	1.91
	Kadın	99.12	0.88		Kadın	99.28	0.72
	Yekûn	98.57	1.43		Yekûn	98.75	1.25
Samsun	Erkek	98.05	1.95	**Urfa**	Erkek	96.95	3.05
	Kadın	99.20	0.80		Kadın	98.61	1.39
	Yekûn	98.64	1.36		Yekûn	97.79	2.21
Siirt	Erkek	97.38	2.62	**Van**	Erkek	98.30	1.70
	Kadın	98.94	1.06		Kadın	99.38	0.62
	Yekûn	98.18	1.82		Yekûn	98.81	1.19
Sinop	Erkek	97.68	2.32	**Yozgat**	Erkek	97.50	2.50
	Kadın	98.99	1.01		Kadın	98.95	1.05
	Yekûn	98.39	1.61		Yekûn	98.27	1.73
Sivas	Erkek	98.10	1.90	**Zonguldak**	Erkek	98.16	1.84
	Kadın	99.31	0.69		Kadın	99.06	0.94
	Yekûn	98.75	1.25		Yekûn	98.63	1.37
Şebinkarahisar	Erkek	98.66	1.36	**UMUMÎ YEKÛN**	Erkek	97.93	2.07
	Kadın	99.43	0.57		Kadın	99.19	0.81
	Yekûn	99.07	0.93		Yekûn	98.58	1.42

D

Nüfusun dinler ve ana lisanları itibarile inkısamı

İslâmlar ve gayri müslimler - Başlıca ana lisanları

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Dinler		Ana lisanları			
	İslam	Gayrimüslim	Türkçe	Çerkesce	Kürtçe	Saire
Adana	99.71	0.29	90.63	0.90	2.52	5.95
Afyonkarahisar	99.98	0.02	99.04	0.61	0.05	0.30
Aksaray	99.85	0.15	93.22	0.16	6.41	0.21
Amasya	99.10	0.90	93.61	1.34	2.83	2.22
Ankara	98.88	1.12	93.08	0.21	5.30	1.41
Antalya	99.95	0.05	98.89	0.29	0.08	0.74
Artvin	99.93	0.07	91.61	0.05	0.02	8.32
Aydın	99.96	0.04	98.87	0.03	0.09	1.01
Balıkesir	99.85	0.15	95.59	1.53	0.22	2.66
Bayazıt	100.00	—	41.66	0.01	58.26	0.07
Bilecik	99.96	0.04	96.51	2.02	—	1.47
Bitlis	99.68	0.32	22.83	1.24	74.67	1.26
Bolu	99.99	0.01	92.84	5.54	0.13	1.49
Burdur	99.96	0.04	99.73	—	0.13	0.14
Bursa	99.48	0.52	95.18	1.08	0.11	3.63
Cebelibereket	99.96	0.04	90.23	0.46	6.70	2.61
Çanakkale	94.73	5.27	91.91	2.02	0.01	6.06
Çankırı	99.99	0.01	99.91	—	0.05	0.04
Çorum	99.91	0.09	92.80	2.14	4.96	0.10
Denizli	99.98	0.02	99.73	0.12	0.07	0.08
Diyarbekir	96.58	3.42	29.22	—	68.78	2.00
Edirne	95.48	4.52	93.22	—	0.07	6.71
Elâziz	98.81	1.19	45.91	—	52.88	1.21
Erzincan	99.94	0.06	58.31	0.07	41.47	0.15
Erzurum	99.98	0.02	85.42	0.05	13.47	1.06
Eskişehir	99.83	0.17	95.82	0.79	0.44	2.95
Gaziantep	99.63	0.37	90.53	0.04	7.58	1.85
Giresun	99.96	0.04	99.65	—	0.01	0.34
Gümüşane	99.99	0.01	98.32	0.04	1.59	0.05
Hakâri	99.59	0.41	5.46	0.02	88.94	5.58
İçel	99.75	0.25	99.85	—	—	0.15
İsparta	99.97	0.03	99.60	0.01	0.11	0.28

D

Nüfusun dinler ve ana lisanları itibarile inkısamı

İslâmlar ve gayrimüslimler - Başlıca ana lisanları

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Dinler		Ana lisanları			
	İslam	Gayri müslim	Türkçe	Çerkesce	Kürtçe	Saire
İstanbul	68.86	31.14	72.33	0.01	0.21	27.45
İzmir	95.32	4.68	92.74	0.12	0.24	6.90
Kars	99.61	0.39	78.20	0.08	20.96	0.76
Kastamonu	99.49	0.51	98.82	—	0.47	0.71
Kayseri	98.70	1.30	92.01	5.42	1.90	0.67
Kırklareli	98.78	1.22	96.06	0.02	0.08	3.84
Kırşehir	99.95	0.05	93.29	0.24	6.43	0.04
Kocaeli	99.97	0.03	90.57	3.13	0.42	5.88
Konya	99.83	0.17	94.81	0.35	4.24	0.60
Kütahya	99.86	0.14	99.55	—	0.02	0.43
Malatya	98.92	1.08	57.30	—	41.81	0.89
Manisa	99.87	0.13	98.90	0.10	0.17	0.83
Maraş	99.79	0.21	83.10	1.61	14.37	0.92
Mardin	90.48	9.52	6.58	0.01	60.86	32.55
Mersin	98.90	1.10	87.02	0.17	0.47	12.34
Muğla	99.74	0.26	99.14	—	0.07	0.79
Niğde	99.98	0.02	98.60	0.15	0.14	1.11
Ordu	99.86	0.14	95.36	0.07	0.07	4.50
Rize	99.99	0.01	99.95	—	0.01	0.04
Samsun	99.75	0.25	95.41	2.05	0.57	1.97
Siirt	96.12	3.88	5.35	—	74.16	20.49
Sinop	99.38	0.62	95.98	1.15	0.48	2.39
Sivas	98.67	1.33	83.61	1.33	12.82	2.24
Şebinkarahisar	99.95	0.05	99.32	0.01	0.63	0.04
Tekirdağ	98.67	1.33	96.72	—	0.05	3.23
Tokat	99.52	0.48	93.74	2.71	2.31	1.24
Trabzon	99.89	0.11	99.83	—	0.02	0.15
Urfa	99.77	0.23	41.75	—	42.05	16.20
Van	99.83	0.17	23.10	—	76.63	0.27
Yozgat	98.00	2.00	94.78	1.27	2.40	1.55
Zonguldak	99.78	0.22	99.66	—	0.02	0.32
YEKÛN	97.36	2.64	86.42	0.70	8.69	4.19

E

Nüfusun tabiiyet ve mahalli tevellüt itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grupun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Tabiiyetler				Mahalli tevellüt			
	Türkiye	Asya ve Afrika memleketleri	Avrupa memleketleri	Saire	Türkiye	Asya ve Afrika memleketleri	Avrupa memleketleri	Saire
Adana	99.68	0.19	0.12	0.01	98.84	0.44	0.58	0.14
Afyonkarahisar	99.98	0.01	0.01	—	99.06	0.01	0.93	—
Aksaray	100.00	—	—	—	99.85	—	0.14	0.01
Amasya	99.98	—	0.02	—	98.61	0.03	1.31	0.05
Ankara	99.40	0.05	0.54	0.01	98.57	0.08	1.28	0.07
Antalya	99.97	—	0.03	—	99.50	0.19	0.29	0.02
Artvin	99.83	0.10	0.07	—	99.71	0.08	0.21	—
Aydın	99.96	—	0.04	—	99.65	0.02	0.33	—
Balıkesir	99.92	0.01	0.07	—	95.70	0.02	4.22	0.06
Bayazıt	99.91	0.09	—	—	97.33	0.65	1.96	0.06
Bilecik	99.95	—	0.05	—	95.19	0.02	4.76	0.03
Bitlis	99.75	0.21	0.04	—	98.54	0.37	1.05	0.04
Bolu	99.99	—	0.01	—	99.02	—	0.98	—
Burdur	99.98	—	0.02	—	99.73	—	0.20	0.07
Bursa	99.87	0.01	0.11	0.01	91.43	0.03	8.38	0.16
Cebelibereket	99.90	0.04	0.06	—	95.76	0.30	3.91	0.03
Çanakkale	99.84	—	0.16	—	95.99	—	3.93	0.08
Çankırı	100.00	—	—	—	99.96	—	0.04	—
Çorum	100.00	—	—	—	99.50	0.01	0.47	0.02
Denizli	99.99	—	0.01	—	99.61	—	0.38	0.01
Diyarbekir	100.00	—	—	—	99.83	0.02	0.06	0.09
Edirne	98.69	—	1.31	—	76.67	0.02	23.29	0.02
Elâziz	99.99	—	0.01	—	99.88	—	0.10	0.02
Erzincan	100.00	—	—	—	99.79	0.01	0.17	0.03
Erzurum	99.90	0.09	0.01	—	92.28	0.08	7.56	0.08
Eskişehir	99.69	0.01	0.30	—	91.76	0.04	8.17	0.03
Gaziantep	99.96	0.02	0.01	0.01	99.71	0.23	0.05	0.01
Giresun	99.96	—	0.04	—	99.93	—	0.06	0.01
Gümüşane	100.00	—	—	—	99.98	—	0.02	—
Hakâri	100.00	—	—	—	99.83	0.07	0.10	—
İçel	99.94	0.01	0.03	0.02	99.79	—	0.20	0.01
İsparta	99.99	—	0.01	—	99.90	—	0.08	0.02

E

Nüfusun tabiiyet ve mahalli tevellüt itibarile inkısamı

Nisbî rakamlar

Her grubun yekûna yüzde nisbeti

VİLÂYETLER	Tabiiyetler				Mahalli tevellüt			
	Türkiye	Asya ve Afrika memleketleri	Avrupa memleketleri	Saire	Türkiye	Asya ve Afrika memleketleri	Avrupa memleketleri	Saire
İstanbul	91.60	0.90	7.39	0.11	92.12	0.72	7.05	0.11
İzmir	98.71	0.04	1.23	0.02	97.77	0.13	2.04	0.06
Kars	99.90	0.08	0.02	—	45.89	0.10	53.97	0.04
Kastamonu	99.98	—	0.01	0.01	99.98	—	0.01	0.01
Kayseri	99.93	—	0.06	0.01	99.55	0.01	0.43	0.01
Kırklareli	99.85	—	0.15	—	83.44	0.02	16.53	0.01
Kırşehir	100.00	—	—	—	99.95	0.01	0.04	—
Kocaeli	99.94	0.01	0.05	—	95.02	0.04	4.92	0.02
Konya	99.96	0.01	0.03	—	98.47	0.02	1.45	0.06
Kütahya	99.86	—	0.11	0.03	99.48	0.01	0.46	0.05
Malatya	99.99	—	0.01	—	99.92	—	0.05	0.03
Manisa	99.91	0.01	0.08	—	98.38	0.04	1.57	0.01
Maraş	99.98	—	0.02	—	99.71	0.01	0.27	0.01
Mardin	99.99	—	0.01	—	99.96	0.01	0.02	0.01
Mersin	99.33	0.46	0.21	—	98.16	1.15	0.53	0.16
Muğla	99.71	0.18	0.11	—	99.03	0.25	0.71	0.01
Niğde	100.00	—	—	—	98.40	0.01	1.51	0.08
Ordu	99.99	—	0.01	—	99.51	—	0.48	0.01
Rize	99.99	—	0.01	—	99.95	—	0.05	—
Samsun	99.82	0.07	0.11	—	98.51	0.12	1.35	0.02
Siirt	100.00	—	—	—	99.86	—	0.07	0.07
Sinop	99.98	—	0.02	—	99.80	—	0.19	0.01
Sivas	100.00	—	—	—	99.49	—	0.44	0.07
Şebinkarahisar	100.00	—	—	—	99.22	0.13	0.63	0.02
Tekirdağ	99.89	—	0.11	—	89.67	—	10.31	0.02
Tokat	99.97	0.01	0.02	—	98.25	—	1.74	0.01
Trabzon	99.88	0.05	0.07	—	99.86	0.04	0.09	0.01
Urfa	99.99	0.01	—	—	99.98	0.01	0.01	—
Van	99.96	0.04	—	—	92.75	3.60	3.64	0.01
Yozgat	100.00	—	—	—	99.12	—	0.87	0.01
Zonguldak	99.79	—	0.20	0.01	99.79	0.01	0.19	0.01
UMUMÎ YEKÛN	99.36	0.08	0.55	0.01	96.77	0.12	3.07	0.04

F—1

Binalar istatistiki

Ağustos 1927 tarihinde tesbit olunan hane ve mebani miktarı

1— Haneler ve sair binalar

VİLÂYETLER	İkamete mahsus haneler	İkamete mahsus olmayan fakat meskûn bulunan	Diğer mebani	Yekûn
Adana	42,146	1,341	6,477	49,964
Afyonkarahisar	54,881	1,258	14,264	70,403
Aksaray	24,504	672	1,190	26,366
Amasya	23,488	380	5,800	29,668
Ankara	79,664	1,752	24,202	105,618
Antalya	48,645	755	12,016	61,416
Artvin	21,498	950	12,819	35,267
Aydın	59,723	2,295	12,027	74,045
Balıkesir	97,956	3,004	29,446	130,406
Bayazıt	17,960	289	1,290	19,539
Bilecik	47,963	376	7,332	55,671
Bitlis	14,813	65	3,995	18,873
Bolu	42,051	1,867	27,237	71,155
Burdur	19,666	277	3,408	23,351
Bursa	89,892	2,508	23,156	115,556
Cebelibereket	18,517	262	3,032	21,811
Çanakkale	42,488	759	14,512	57,759
Çankırı	30,268	1,231	6,790	38,289
Çorum	45,763	1,438	6,477	53,678
Denizli	64,295	3,420	14,321	82,036
Diyarbekir	32,554	74	2,862	35,490
Edirne	31,910	913	8,564	41,387
Elâziz	44,615	3,727	4,231	52,573
Erzincan	25,688	792	9,038	35,518
Erzurum	58,250	5,012	41,935	105,197
Eskişehir	33,265	1,145	5,649	40,059
Giresun	35,481	159	6,197	41,837
Gümüşhane	30,610	350	21,095	52,055
Gaziantep	38,723	124	8,714	47,561
Hakâri	4,764	28	1,446	6,238
İçel	21,978	660	3,492	26,130
İzmir	124,402	6,086	34,914	165,402

F—1

Binalar istatistiki

Ağustos 1927 tarihinde tesbit olunan hane ve mebani miktarı

1— Haneler ve sair binalar

VİLÂYETLER	İkamete mahsus haneler	İkamete mahsus olmıyan fakat meskûn bulunan	Diğer mebani	Yekûn
İsparta	29,856	422	5,398	35,676
İstanbul	95,526	—	39,918	135,444
Kars	27,428	1,875	3,606	32,909
Kastamonu	65,680	1,113	66,098	132,891
Kayseri	52,383	263	11,541	64,187
Kırklareli	21,565	465	3,794	25,824
Kırşehir	25,110	104	3,627	28,841
Kocaeli	56,592	4,835	20,259	81,686
Konya	111,212	3,240	23,087	137,539
Kütahya	67,179	4,573	17,731	89,483
Malatya	59,817	1,270	9,665	70,752
Manisa	89,052	2,056	19,379	110,487
Mardin	30,264	1,201	3,521	34,986
Maraş	28,722	2,500	241	31,463
Mersin	18,691	1,634	2,957	23,282
Muğla	48,175	454	8,132	56,761
Niğde	43,936	252	10,999	55,187
Ordu	37,432	32	14,636	52,100
Rize	41,050	233	5,548	46,831
Samsun	49,275	1,037	19,630	69,942
Siirt	17,883	1,034	5,076	23,993
Sinop	31,921	203	41,719	73,843
Sivas	62,611	1,086	11,133	74,830
Şebinkarahisar	23,383	1,471	9,979	34,833
Tekirdağ	26,685	798	5,461	32,944
Trabzon	59,490	3,524	11,818	74,832
Tokat	50,550	2,198	13,850	66,598
Urfa	31,931	1,044	5,090	38,065
Van	13,102	886	743	14,731
Yozgat	41,079	2,156	3,814	47,049
Zonguldak	43,056	2,937	26,275	72,268
YEKÛN	2,769,057	88,865	802,653	3,660,575

F—2

Binalar istatistiki

Ağustos 1927 tarihinde tesbit olunan hane ve mebani miktarı

2— Haneden gayri diğer mebani taksimatı

VİLÂYETLER	Mektep	Cami	Resmî daire	Hamam	Sair mebani	YEKÛN
Adana	169	286	142	8	7,213	7,818
Afyonkarahisar	333	636	85	51	14,417	15,522
Aksaray	172	278	53	6	1,353	1,862
Amasya	161	348	92	51	5,528	6,180
Ankara	521	1,034	341	20	24,038	25,954
Antalya	263	129	690	37	11,652	12,779
Artvin	106	277	57	4	13,325	13,769
Aydın	178	713	170	14	13,247	14,322
Balıkesir	450	1,031	310	47	30,612	32,450
Bayazıt	21	30	47	3	1,478	1,579
Bilecik	272	352	45	93	6,946	7,708
Bitlis	25	113	30	5	3,887	4,060
Bolu	366	1,093	84	25	27,536	29,104
Burdur	103	239	40	8	3,295	3,685
Bursa	591	1,126	135	191	23,621	25,664
Cebelibereket	78	152	90	5	2,969	3,294
Çankırı	214	486	68	10	7,243	8,021
Çanakkale	179	548	444	47	14,053	15,271
Çorum	246	565	89	50	6,965	7,915
Denizli	251	923	129	13	16,425	17,741
Diyarbekir	19	277	46	12	2,582	2,936
Edirne	240	364	276	25	8,572	9,477
Elâziz	74	339	94	19	7,432	7,958
Erzincan	87	250	86	9	9,398	9,830
Erzurum	139	474	105	17	46,212	46,947
Eskişehir	279	373	124	29	5,989	6,794
Giresun	313	315	76	11	5,641	6,356
Gümüşane	99	394	35	6	20,911	21,445
Gaziantep	85	281	111	26	8,335	8,838
Hakâri	2	70	28	—	1,374	1.474
İçel	103	195	34	5	3.815	4.152
İzmir	520	1,061	449	90	38,880	41,000

F—2

Binalar istatistiki

Ağustos 1927 tarihinde tesbit olunan hane ve mebani miktarı

2— Haneden gayri diğer mebani taksimatı

VİLÂYETLER	Mektep	Cami	Resmî daire	Hamam	Sair mebani	YEKÛN
İsparta	176	400	56	33	5,155	5,820
İstanbul	177	296	126	64	39,255	39,918
Kars	63	148	500	9	4,761	5,481
Kastamonu	566	900	132	92	65,521	67,211
Kayseri	256	611	99	26	10,812	11,804
Kırklareli	167	163	210	7	3,712	4,259
Kırşehir	111	238	32	5	3,345	3,731
Kocaeli	634	895	169	42	23,354	25,094
Konya	819	217	1,550	40	23,701	26,327
Kütahya	372	875	88	57	20,912	22,304
Malatya	117	294	79	14	10,428	10,935
Manisa	288	984	147	52	19,964	21,435
Mardin	19	361	105	7	4,230	4,722
Maraş	57	240	39	11	2,394	2,741
Mersin	128	149	50	8	4,256	4,591
Muğla	222	519	174	15	7,656	8,586
Niğde	242	449	47	24	10,489	11,251
Ordu	327	479	87	7	13,768	14,668
Rize	242	581	101	3	4,854	5,781
Samsun	628	827	253	35	18,924	20,667
Siirt	17	355	62	16	5,660	6,110
Sinop	204	333	100	11	41,274	41,922
Sivas	152	630	153	24	11,260	12,219
Şebinkarahisar	244	216	58	8	10,924	11,450
Tekirdağ	188	280	146	14	5,631	6,259
Trabzon	542	786	125	16	13,873	15,342
Tokat	232	661	73	46	15,036	16,048
Urfa	28	93	102	32	5,879	6,134
Van	204	372	99	14	5,281	5,970
Yozgat	9	56	84	5	1,475	1,629
Zonguldak	335	545	169	25	28,138	29,212
YEKÛN	14,425	28,705	9,820	1.702	836,866	891,518

G

Vilâyet itibarile tahrir mıntakaları ve memurları adedi

VİLÂYETLER	Tahrir mıntakaları adedi			Tahrir memurları adedi				
	Merkezlerde	Köylerde	Yekûn	Merkezlerde	Köylerde			Yekûn
					Mahallinden	Merkezden	Yekûn	
Adana	411	560	971	409	68	425	493	902
Afyonkarahisar	233	675	908	233	144	531	675	908
Aksaray	59	369	428	56	63	222	285	341
Amasya	134	356	490	134	52	317	369	503
Ankara	937	1,175	2,112	927	250	590	840	1,767
Artvin	21	184	205	31	68	119	187	218
Antalya	109	667	776	173	132	602	734	907
Aydın	284	526	810	292	249	282	531	823
Balıkesir	455	1,408	1,863	466	553	882	1,435	1,901
Bayazıt	32	226	258	32	21	201	222	254
Bilecik	74	341	415	73	156	186	342	415
Bitlis	55	208	263	53	4	184	188	241
Bolu	119	825	944	119	111	714	825	944
Burdur	79	210	289	79	84	94	178	257
Bursa	460	1,151	1,611	462	266	907	1,173	1,635
Cebelibereket	90	390	480	86	103	254	357	443
Çanakkale	233	723	956	217	278	440	718	935
Çankırı	82	571	653	82	168	286	454	536
Çorum	212	526	738	217	18	377	395	612
Denizli	206	824	1,030	204	452	375	827	1,031
Diyarbekir	110	461	571	106	22	389	411	517
Edirne	284	402	686	270	236	167	403	673
Elâziz	86	446	532	137	206	175	381	518
Erzincan	68	387	455	58	47	348	395	453
Erzurum	167	705	872	162	22	496	518	680
Eskişehir	199	505	704	199	92	413	505	704
Gaziayıntap	232	394	626	235	37	362	399	634
Giresun	61	542	603	59	43	180	223	282
Gümüşane	34	279	313	49	15	267	282	331
Hakâri	7	35	42	6	10	29	39	45
İçel	45	345	390	42	103	245	348	390
İsparta	186	414	600	190	160	254	414	604

G

Vilâyet itibarile tahrir mıntakaları ve memurları adedi

VİLÂYETLER	Tahrir mıntakaları adedi			Tahrir memurları adedi				
	Merkezlerde	Köylerde	Yekûn	Merkezlerde	Köylerde			Yekûn
					Mahallinden	Merkezden	Yekûn	
İstanbul	2,819	635	3,454	4,405	486	206	692	5,097
İzmir	1,893	1,368	3,261	1,905	801	538	1,339	3,244
Kars	95	568	663	95	72	417	489	584
Kastamonu	244	1,364	1,608	244	493	621	1,114	1.358
Kayseri	237	721	958	246	225	484	709	955
Kırklareli	86	266	352	99	138	154	292	391
Kırşehir	112	298	410	109	89	216	305	414
Kocaeli	268	861	1,129	272	340	524	864	1,136
Konya	577	1.334	1,911	565	490	771	1.261	1,826
Kütahya	267	902	1,169	267	230	622	852	1,119
Malatya	209	1,018	1,227	197	172	711	883	1,080
Manisa	587	1,238	1,825	609	441	839	1,280	1,889
Maraş	112	448	560	113	34	416	450	563
Mardin	111	431	542	103	61	227	288	391
Mersin	142	242	384	232	132	123	255	487
Muğla	174	711	885	174	215	386	601	775
Niğde	247	501	748	218	142	351	493	711
Ordu	62	485	547	62	218	265	483	545
Rize	83	700	783	83	187	425	612	695
Samsun	269	716	985	264	64	665	729	993
Siirt	73	302	375	71	72	225	297	368
Sinop	69	614	683	69	90	300	390	459
Sivas	276	1,076	1,352	271	71	619	690	961
Şebinkarahisar	56	379	435	61	56	272	328	389
Tekirdağ	172	396	568	171	219	170	389	560
Tokat	161	709	870	161	94	614	708	869
Trabzon	116	778	894	109	252	321	573	682
Urfa	201	446	647	201	136	309	445	646
Van	42	189	231	39	2	170	172	211
Yozgat	73	647	720	85	160	454	614	699
Zonguldak	167	736	903	164	192	419	611	775
Umumî yekûn	15,764	37,909	53,673	17,522	10,607	24,147	34,754	52,276

ÖRNEKLER

Hane ve sair binalar cetveli

Örnek : A

Köy:.....
Nahiye:.....
Kaza:.....
Vilâyet:

Sokakların ismi veya numaraları	**Binaların numaraları**	**Binanın cinsi**	**MÜLÂHAZAT (DÜŞÜNCELER)**

Köy:.....

Nahiye:.....

Kaza:.....

Vilâyet:

Örnek: B

1003 numara ve 10 Nisan 1927 tarihli kanunun üçüncü maddesi hükmüne tevfikan tanzim olunacak hane ve sair binalar cetveli

1—İkamete mahsus haneler

2- İkamete mahsus olmayan; fakat meskûn bulunan binalar

3— İkamete mahsus olmayan sair binalar

YEKÛN

İki ve üç numaralı maddelere dahil binalar:

Madde 2	Madde 3	
Adet	**Adet**	
		Mektep
		Cami
		Müze
		Resmî dâire
		Hamam
		Ekmek fırını
		Dükkân, mağaza
		Banka ve ticarethane
		Atelye (2) / Maden ocağı (3) / Taş ocağı (4) — (1) Büyük ve küçük sanayi müesseseleri
		Fabrika ve imalâthane (5)
		Sair binalar

(1) İkametgâha mahsus haneler haricinde büyük ve küçük sanayi müesseseleri miktarı, sanayiin mahiyetine istihsalâtın (üretilenlerin) ve mevaddı mamulenin (işlenmiş maddelerin) nevi ve cinsine göre ayrı olarak gösterilecektir.

(2) Atelye; kunduracı, terzi, nalbant, demirci, doğramacı, . . ilâ . . . gibi.

(3) Maden ocakları; kömür, linyit, manganez, emlâh. ... ilâ .... gibi.

(4) Taş, kireç. . ilâ. ocakları gibi.

(5) İstihsal olunan mevada göre; halı, mensucat, pamuk, ipek. . ilâ. . fabrikaları gibi.

Köy:.....
Nahiye:.....
Kaza:.....
Vilâyet:

Örnek: C

1003 numara ve 10 Nisan 1927 tarihli kanunun üçüncü maddesi hükmüne tevfikan tanzim olunacak hane ve sair binalar cetveli

ADET

Köylerde	Şehirde

1— İkamete mahsus haneler
2— İkamete mahsus olmayan, fakat meskûn bulunan binalar
3—İkamete mahsus olmayan sair binalar
YEKÛN

İki ve üç numaralı maddelere dahil binalar

Madde: 2		Madde: 3		
Köylerde	**Şehirde**	**Köylerde**	**Şehirde**	
				Mektep
				Cami
				Müze
				Resmî daire
				Hamam
				Ekmek fırını
				Dükkân, mağaza
				Banka ve ticarethane
				Atelye (2) / Maden ocağı (3) / Taş ocağı (4) — (1) Büyük ve küçük sanayi müesseseleri
				Fabrika ve imalâthane (5)
				Sair binalar

(1) İkametgâha mahsus haneler haricinde büyük ve küçük sanayi müesseseleri miktarı, sanayiin mahiyetine istihsalatın ve mevaddı mamulenin nevi ve cinsine göre ayrı olarak gösterilecektir.
(2) Atelye, kunduracı, terzi, nalbant, demirci, sobacı, doğramacı, ilâ... gibi
(3) Maden ocakları, kömür, linyit manganez, emlâh, ilâ... gibi
(4) Taş, kireç, ilâ... ocakları gibi
(5) İstihsal olunan ıncvada göre, halı, mensucat, pamuk, ipek, ilâ... fabrikaları gibi

Örnek : D

UMUMÎ NÜFUS TAHRİRİ

Mıntıka numarası:

Hane veya binanın numarası	Aile ismi (yani lakap ve şöhret) Peder ismi ve isim	Erkek mi, kadın mı	Doğduğu tarih veya yaşı	Doğduğu yer	Hali medenî (Bekâr, evli, dul, boşamış veya boşanmış)	Ana lisanı (aile arasında konuşulan lisan)

Tahrir memurunun imzası
Kontrol memurunun tasdiki

Dahilî ikametgâhı	Tabiiyet	Meslek veya içtimaî vaziyeti	Okumak biliyor mu?	Din	Vücutça sakatlığı veya noksanlığı	Evvelce nüfusa kaydedilmiş midir ?	Hüviyet cüzdanı var mıdır?	MÜLÂHAZAT

KANUNLAR, TALİMATNAMELER VE SAİR VESİKALAR

VESİKA 1

Umumî tahriri nüfus icrası hakkında kanun

(2 Haziran 1926)

Kanun No: 893

Madde 1 — 1927 senesinde Türkiye Cumhuriyeti'nde umumî tahriri nüfus icra edilecektir.

Madde 2 — 1926 senesinde memleketin bazı aksamında tahriri nüfus tahsisatından tecrübe tahriri icrasına Dahiliye Vekili mezundur.

Madde 3 — Ahalinin cevap vermeye mecbur oldukları suallerle tahrir ve hanelere numara vaz'ı gibi tahriri nüfusun neticesini temine mahsus bilcümle tedabir İstatistik ve Nüfus Müdüriyeti Umumiyelerince tesbit ve bir talimatname ile tayin olunur.

Madde 4 — Hakimlerden maada bilumum memurini devlet, ordu mensubini, vilâyet encümeni daimîleri azası, vilâyetler ve belediyelerden maaş ve tahsisat alan memurin, muallimler, mekâtip talebesi, bilcümle okur yazarlar, rüesayı memurini mülkiye tarafından tevdi olunan tahrir memurluğunu kabul ve ifaya mecburdurlar. İcap ederse azamî bir hafta müddetle mekteplerde tatil olunabilir. Ancak hidematı umumiye ve mahalliyenin ve hayatı iktisadiyei memleketin haleldar olmamasını teminen tahrir memurluğundan istisnası icap edenler İcra Vekilleri Heyetince tayin olunur.

Madde 5 — Dördüncü maddede zikrolunan vazifeyi kabul etmeyenlerle tahriri nüfusa müteallik talimatnameye mugayir harekette bulunanlardan beş liradan aşağı ve yirmi beş liradan yukarı, tahrir memurluğu vazifesine tayin edilen bir kimsenin o vazifeyi kabul etmesine mani olanlardan on liradan aşağı ve elli liradan yukarı olmamak üzere cezayı naktî alınır. Bu cezalar vali veya kaymakam tarafından hükmolunur. Hükmün itiraz, temyiz ve müruruzamanı yoktur.

Madde 6 — Beşinci maddede mezkûr cezayı tediye etmeyenler her yüz kuruş için müddei umumî tarafından yirmi dört saat müddetle derhal hapis olunurlar.

Madde 7 — Tahriri nüfus tahsisatı Dahiliye bütçesine vazolunur. Bu tahsisatın tevzi ve sarfı ve ledelicap muvazzaf (görevlendirilmiş) memurlarına da ücret ve masarifi (harcamaları) zaruriye suretile itası Dahiliye Vekiline aittir.

Madde 8 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 9 — Bu Kanun ahkâmını (hükümlerini) icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

VESİKA 2

Binaların numaralanması ve *Sokaklara isim verilmesi hakkında kanun*

(10 Nisan 1927)

Kanun No: 1003

Madde 1 — Belediye teşkilâtı bulunan yerlerde belediye hududu dahilinde bulunan mebanii resmiye (resmi binalar) ile ev, mağaza, dükkân, gazino, hamam ve cami gibi ikamete mahsus olsun olmasın bilcümle binalar belediyelerce numaralanır. Bu numaralar lâvhalara yazılarak binaların kapıları üzerine asılır. Belediye teşkilâtı bulunmayan yerde bu gibi binaların numaralanması ve numaraların kapılara asılması vali ve kaymakamların tayin edecekleri memurlar tarafından yapılır.

Madde 2 — Belediyelerce hudutları dahilindeki her sokağa bir isim verilir. Bu isimler lâvhalara yazılarak sokakların başladığı ve bittiği noktalara asılır.

Madde 3 — Binalar numaralandıktan sonra her sokak dahilinde:

A — İkamete mahsus evlerin adedi,

B — İkamete mahsus olmadığı halde içerisinde insan yatıp kalkan binaların adet ve cinsleri,

C — İkamete mahsus olmayan ve içerisinde insan yatmayan binaların adet ve cinsleri,

Hakkında numaralama işlerile mükellef olan heyetler tarafından nümunesine muvafık cetveller yapılır, bu cetvellerin musaddak birer nüshası mahallinin en büyük mülkiye memuru vasıtasile nüfus, tapu, vergi ve belediye dairelerile kadastro heyetlerine tevdi olunur.

Madde 4 — Bu kanuna göre konulan bina numaralarile sokak isimlerinin hükümet ve belediye işlerinde kullanılması mecburidir.

Madde 5 — Binaların numaralanması ve sokaklara isim verilmesi Dahiliye Vekâleti'nce yapılacak bir talimatname ile tesbit olunur. Sokaklara isim yerine numara da konulabilir.

Madde 6 — Binaların numaralanma masrafı belediyece hane sahiplerinden tahsil olunur. Belediyesi olmayan mahallerde bu masraf ihtiyar meclisleri marifetile tahsil olunur.

Madde 7 — 26 Şubat 1340 tarih ve 423 numaralı Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu'nun onuncu maddesinde muharrer (yazılı) hammal, kayık ve saire gibi bilcümle vesaiti nakliyeye belediyelerce birer numara vaz ve tahrir ve tevzii hakkındaki ahkâm (hükümler) baki kalmak üzere mezkur (zikredilen) maddenin ahkâmı sairesi (diğer hükümleri) mülgadır (kaldırılmıştır).

Madde 8 — Bu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

Madde 9 — Bu kanunun ahkâmını icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

VESİKA 3

Binaların numaralanmasına ve sokaklara isim verilmesine ait talimatname

Tarihi: 15 Nisan 1927

1003 numaralı kanun, memleketin her tarafında, hanelere ve sair binalara numara konulmasını, hane ve binaların kapıları üzerine numaralı lâvhalar talik edilmesini emir etmektedir, işbu kanun bundan başka belediye teşkilatı olan mahallerde, bütün sokaklara isim verilmesi ve bu numaraları havi lâvhaların her sokağın mebde ve müntehasına talik edilmesi mecburiyetini de ihtiva eylemektedir.

Aşağıdaki talimat bu ameliyatın ne suretle yapılacağını tasrih ve işbu kanunun, hini tatbikında makamatı resmiyeye terettüp edecek vezaifi izah edecektir.

1: Bu ameliyata memur makamat

Madde 1 — Belediye teşkilâtı mevcut olan mahallerde hanelere ve sair binalara numara vaz'ı aynı zamanda bütün sokaklara isim verilmesi işi belediyelere aittir.

Madde 2 — Diğer mahallerde yani belediye teşkilâtı olmayan yerlerde vali veya kaymakamlar bu işle meşgul olacak memurları tayin edeceklerdir.

2: Binaların numaralanmasında ve sokaklara isim verilmesinde takip edilecek usul

Madde 3 — Her mahallin hududu dahilindeki bütün binaların numaralanması lâzımdır. Yalnız ikamete mahsus haneler değil aynı zamanda devairin işgal ettiği binalar, mektepler, kışlalar, müzeler, hapishaneler gibi resmî mebani, hususî ve resmî hastaneler, dükkânlar, mağazalar, fabrikalar, camiler, hamamlar ve kahvehaneler velhasıl bütün binalar numaralanacaktır.

Madde 4 — Her hane veya binanın ancak bir numarası olacak ve bu numara hanenin sokağa girilip çıkılan başlıca kapısı - cümle kapısı - üzerine vaz olunacaktır. Bir hanenin doğrudan doğruya aynı sokağa açılan iki veya müteaddit (farklı farklı) kapıları olduğu takdirde bunlara da aynı numara mükerrer ve üçüncü defa konulabilir: (Mükerrer 15 İkinci mükerrer 15 ilâh) gibi. Şayet bir hanenin müteaddit (birden çok) sokaklara nazır kapıları bulunur ve hane halkının bir kısmı da bu kapılardan işlerse o zaman bunların her birine ayrı ayrı numara koymak icap eder. Derununda birçok aileler ikamet eden ve sokak üzerinde yalnız bir kapısı bulunan apartımanlı hanelere, hanlara ve otellere ancak bir numara konulur.

Apartıman, han ve otel dahilindeki kapılara da sokak numarasından müstakil olmak üzere bina dahilinde ayrıca (1) den itibaren hususî numaralar ve yahut A, B . . ilh gibi harfler konulabilir.

Şehir ve köylerde; mutfak, arabalık, samanlık, ağıl, ahır gibi hane müştemilatından olan bir sokağa açılır ayrı kapısı olmayan binalara numara vazına lüzum yoktur. Ancak bir eve merbut ve müstakil bina halinde olan fabrikalar, değirmenler, imalâthanelerin numaralanması lâzımdır. Bu numaralar evin sokak kapısı üzerine yazılır. Misal: 24 - 27 gibi.

Büyük bir çiftliğin aksamından olan binalar için ayrıca bir numara sırası takip edilir.

Madde 5 — Birkaç evden ibaret bulunan çıkmaz sokaklardaki binalar, civarındaki sokağa merbut (bağlı) addedilerek (sayılarak) o sokaktaki haneler meyanında numara alırlar. Fakat hususî bir ismi bulunan mühim çıkmazlardaki binalar, bir sokak addile ayrıca numaralanırlar. Geçitler bir sokak addolunur ve sokaklar hakkındaki kaideye tabidir.

Madde 6 — Bir meydanın veya bir sokağın takip ettiği hizalar haricinde bulunan kulübeler, köşkler, barakalar bulundukları sokak veya meydanın binaları numaralandıktan sonra aynı numara sırasını yani sağda iseler sağ tarafın son numarasını ve solda iseler, sol tarafın son numarasını takiben numaralanırlar.

Madde 7 — Bir şehrin belediye hudutları dahilinde ve fakat şehirin toplu bulunduğu saha haricinde bulunan ve muntazam sokakları bulunmayan yerlerdeki mebaniye (1) den itibaren nihayete kadar sıra ile numara verilir. Eğer bu gibi mevakiin muayyen bir ismi mevcut değilse bir isim izafe edilerek (18) inci maddede muharrer cetvelde ve kayıtlarda o isim tahtında zikredilir.

Madde 8 — Numaralanma ameliyesinin teftişatı neticesinde numaralanması unutulmuş binalara tesadüf edilir ve bütün numaraların değiştirilmesi müşkül bulunursa bu kabil binalara kendisinden evvelki binanın numarası suret olmak üzere kesir halinde numara verilir. 7-1, 7-2 gibi.

Numaralanma ameliyesinin ikmalinden sonra müteaddit binalar bir tek bina haline ifrağ edilmiş (çevrilmiş) olursa bu binaya evvelki binaların numaralarının hepsi birden yazılır: 25-29 gibi.

Madde 9 — Meydanlar dahi sokaklar gibi bir isimle tevsim edilerek bu isimleri havi levhalar meydanın münasip mahallerine vaz ve talik olunacak ve meydana nazır binalar ayrıca sıra numarası alacaklardır.

Madde 10 — İki bina arasında bulunan arsalara, arsanın vüsati (genişliği) ve mutasarrıflarının (mülk sahiplerinin) adedi nazarı itibara alınmayarak yalnız bir numara verilecektir. Bu numaralar duvar mevcut ise duvar üzerine eğer duvar yoksa hususî bir direk veya büyük bir taş üzerine yazılır.

Madde 11 — Hane ve diğer binalara verilecek numara sırasını tayin için evelemirde her binanın hangi sokağa ait olduğunu bilmek lâzımdır. Binaenaleyh her şeyden evvel sokağın güzergâhı ve bu hattın mebdeinden müntehasına kadar ihtiva ettiği hane ve diğer binalar tesbit edilir. Umumiyetle, sokağın merkeze en yakın kısmı veyahut büyük sokaklardan birine telâki noktası sokak mebde'i addolunur. Sokağın sağ tarafında bulunan hanelere çift: 2, 4, 6, 8 ilh ve sol tarafındaki hanelere de tek 1, 3, 5, 7 ilh numaraların verilmesi daha muvafık ve ameli olur. Büyük cadde ve sokaklar geçtikleri bütün mahallerde aynı ismi muhafaza edebilirler. Ancak güzergâhlarındaki muhtelif aksam içinde kendilerini amuden (dikine) kateden bir meydan veya sokaktan itibaren muhtelif isimler alabilirler. Büyük sokaklar tarafından katedilen ikinci derecedeki sokaklar için de ameliye aynıdır. Bunlar büyük sokağın her iki tarafı için aynı ismi muhafaza ederler. Yalnız her ayrılan kısım içinde muhtelif isim verilebilir.

Madde 12 — Sokaklara isim vermek hususunda her şeyden evvel mahallî âdata riayet ve mevcut münasip isimleri muhafaza etmek icap eder. Nadiren ismi bulunmayan veya yeniden inşa olunan sokaklar ya topoğrafi vaziyetine nazaran — aşağı sokak, yukarı sokak — veya sokağın hususiyetine göre çeşme, fırın, değirmen sokağı yahut da o mahallin tarihinden veya milli tarihinden istiane edilecek (faydalanılarak) isimlerle tevsim olunurlar (isimlendirilir). Gülünç ve müstehcen isimler konulamaz.

Madde 13 — Sokaklara isim yerine numara da verilebilir. Ancak bu takdirde sokaklara numara verilmesinde bir sıra takip edilmesi lâzımdır. Mesela: kasabanın merkezinden başlayarak şimalden cenuba, şarkdan garba bunun aksi de caizdir — giden sokaklar sıra ile numaralanır.

Madde 14 — Bir belediye hududu dahilinde ya sokak ismi esası yahut sokak numarası esası tatbik olunur. Her ikisi birden tatbik edilemez.

Madde 15 — Sokak numara veya isminin lâakal (en azından) 20 santimetro tulünde (uzunluğunda) ve 15 santimetro irtifaında (yüksekliğinde) saç veya demir lâvhalar üzerine büyük hurufat (harflerle) ile ve gayet okunaklı bir surette yazılması lâzımdır. Lâvhaların zemini kırmızı ve numaralar beyaz boyadan olacaktır. Rakam veya harfların lâvhalar zemini üzerinde vazıhen farkedilecek surette yazılması ve boyaların bozulmayacak nevilerden intihap edilmesi lâzımdır. Bu lâvhalar her yerde sokağın mebdeindeki ilk hane ile nihayetindeki son hane üzerine asılacaktır. Sokak uzun olursa bundan başka münasip görülecek diğer mahallere de bu lâvhalardan talik edilecektir. Lâvhaların duvarlara iyi tutturulmasına ve yolcular tarafından yetişilemeyecek derecede binanın yüksek mahalline astırılmasına dikkat olunacaktır.

Madde 16 — Sokaklara isim verilmesi yalnız belediye teşkilâtı olan mahallerde mecburidir. Ancak yukarıda üçüncü dördüncü maddelerde zikredildiği veçhile hanelere numara vaz'ı bilâ tefrik her mahalde kanunen mecburîdir. Belediye teşkilatı olmayan mahallerde binaların numaraları (1) den itibaren nihayete kadar bilâ fasıla yekdiğerini takip decek yani her mahalde mebani adedi kadar numara verilecektir.

Umumiyetle numaralar bina kapısının üst pervazı ve geceleyin kapı önüne konulan tahtalar tarafından setredilmiyecek bir mahalline asılacak lâvhalar üzerine yazılacaktır. Köylerde haneler üzerine asılacak lâvhalar aynı eb'atta ve aynı yazı ile tahtadan olabilir.

Her tarafta numaralar okunaklı yazılacak, boyalar da koyu ve bozulmayacak neviden olacaktır.

Madde 17 — Bundan evvelki talimatname mucibince yalnız bir mıntaka addedilerek 75 haneye kadar olan köylerdeki binalar numaralanmış ise buraların tekrar numaralanması icap etmez. Yalnız 18 inci madde mucibince cetvelleri yapılır. Ancak iki veya daha ziyade mıntakaya -bloka- ayrılmış olarak numaralanmış köy evleri işbu talimat mucibince numaralanır.

3: Binaler cetveli

Madde 18 — Hanelere numara vaz'ı ile muvazzaf (görevli) bulunan makamat, bu ameliyeyi ikmal ettikten sonra bu baptaki kanunun üçüncü maddesi ahkâmına tevfikan binaların birer cetvelini yapacaklardır.

Bu cetvel belediye teşkilâtı olan mahallerde her sokak için ayrı ve sokakların isimlerine - sokakların isim yerine numara verilen yerlerde - sokakların sıra numarasına göre binaların sıra numaralarını kâmilen (tümüyle) ve yegânyegân (tek tek) ihtiva edecektir. Belediye teşkilâtı olmayan yerlerde bu cetveller yalnız, binaların sıra numarası itibarile yapılacaktır. Bu cetvelin nümunesi olan -A- cetveli, işbu talimatnameye leffedilmiştir (iliştirilmiştir).

Belediye teşkilâtı olmayan yerler için yapılacak cetvelin birinci sütunu bittabi boş kalacaktır. Her cetvelin balâsına (üzerine) ait olduğu mahallin ismi behemehal (mutlaka) yazılmalıdır. Cetvelin birinci sütununa sokağın ismi veyahut sıra numarası, ikinci sütununa binaya verilmiş olan numara, üçüncü sütununa her binanın numarası hizasına gelmek üzere o binanın ne cins bina olduğu yazılacaktır. Meselâ binanın hane yani bizatihi mesken yahut, hane olarak yapıldığı halde içinde insan yatan bir mektep, banka olduğu ve yahut hiçbir veçhile içinde insan yatmayan bir cami, fabrika veya değirmen . . . ilh olduğu kayt ve işaret edilecektir. Bu cetvelin bütün mebaniyi ihtiva etmekle beraber mesken addedilemeyecek bir mahiyette fakat herhangi bir suretle içinde insan yatan mağaza, kulübe, kovuk, baraka ve ev haline getirilmiş vagonları da ihtiva etmesine bilhassa dikkat olunacaktır. Bu cetvellere bütün sokakların ve bütün binaların dahil edilmiş olmasına azamî itina olunacaktır. Cetvelde sokakların kaydı sırası, şehrin taksimatı belediyesine ve eğer var ise planına uygun olacaktır.

Madde 19 -- Bu şerait dahilinde tanzim edilecek (A) cetveli beş nüsha olarak tertip edilecek, bunlardan bir tanesi belediye dairesinde kalarak mütebakisi mahallin en büyük mülkiye memuruna tevdi edilecektir. Mumaileyh (adı geçenler) de bunları nüfus, tapu, maliye ve kadastro dairelerine tevdi eyleyecektir.

Madde 20 — Belediyeler veya numaralama ameliyesi ile muvazzaf heyetler bu cetvellerden maada her mevki için (A) cetveli esas (alınarak) modeli melfuf (iliştirilmiş halde) bir (B) cetveli dolduracaklardır. Bu cetvel binaların üç sınıf üzerine yekûnlarını ihtiva edecektir.

Bu üç sınıf binalar şunlardır:

1: Haneler, yani ikamete mahsus binalardır. Leylî mektepler, hastahaneler ... ilh bu kısma dahildir.

2: Mahiyetleri itibarile ikamete mahsus olmayan, fakat derununda bir veya birkaç kişi ikamet eden binalardır. Misal: derununda müdürü ikamet eden bir mektep, odacısı bulunan bir dairei resmiye, kapıcısı ikamet eden bir fabrika gibi.

3: İkametten başka gayeye hadim binalardır. Misal: maden, fabrika, müze, cami ... ilh gibi.

Birinci kısımda haneler adedinin bir rakamla gösterilmesi noktasına dikkat olunmalıdır.

İkinci ve üçüncü kısımlarda diğer binaların yekûnundan gayri ayrıca bu binalar için kısım itibarile tafsilât verilecek ve neye mahsus oldukları işaret olunacaktır. Mektep, cami, mezbaha, değirmen, ağıl, ekmek fırını, kireç fırını ve mahiyetlerine göre maden, kömür, taş ocakları - istihsalâtın (üretilenlerin) nev'i gösterilecektir - gibi merbut cetvellerdeki şekil ve eb'ada da riayet edilecektir.

Madde 21 — İşbu (B) cetvelleri ikişer nüsha olarak yapılacak, birisi mahallî belediye veya ihtiyar meclisinde kalarak diğer nüshası nüfus idarelerine verilmek üzere kazalarda kaymakamlara, merkezi vilâyetlerde valilere gönderilecektir. Müteakiben nüfus idareleri (B) cetvellerinin sureti melfuf (C) modeline göre bir icmalini yapacaklardır. Bu icmal cetvelleri (B) cetvellerindeki malûmatı şehir ve bütün köyler için, iki yekûn halinde ihtiva edecektir.

İki nüsha olmak üzere tertip edilen bu cetveller vilâyetlere ve vilâyetlerden de Vekâlet'e gönderilecektir. Dahiliye Vekâleti bunlardan bir nüshasını İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi'ne gönderecektir.

Madde 22 — Hanelerin numaralanması ameliyesi her mahalde işbu talimatnamenin ahzından (alınışından) itibaren iki, İstanbul'da ise üç ay sonra ikmal edilmiş olacaktır.

Madde 23 — Vilâyet ve kaza merkezlerinden gayri mahallerde hanelere numara vaz'ına memur edilen kimseler ya vali veya kaymakama bu ameliyenin hitam bulduğunu ve yukarıda mevzbahs edilen bina cetvellerinin de hazırlandığını müş'ir (gösteren) bir rapor göndereceklerdir.

Madde 24 — Vali ve kaymakamlar hanelere ve binalara numara vaz'ı ameliyesinin muayyen (belirli) müddet zarfında muntazaman ikmalinden mes'uldurlar. Bu ameliyeleri dikkat ve ehemmiyetle takip ederler. En geç olarak eylülün birinci günü valiler Dahiliye Vekâleti'ne gönderecekleri bir raporla işbu talimatname ile talep olunan hidematın, vilâyetlerinin bütün mevakiinde tamamen ifa ve ikmal edildiğini bildireceklerdir.

Sokak isimlerinin ve hane numaralarının istimali (kullanılması) mecburiyeti

Madde 25 — Kanunun dördüncü maddesi sokak isimlerile hane numaralarının bilûmum hükümet ve belediye işlerinde istimalinin mecburî olduğunu göstermektedir.

Bu numaraların nüfus, tapu ve kadastro kayıtlarında sureti istimalleri alâkadar vekâletlerce bilâhere tayin ve tebliğ olunacaktır.

4: Masarif (Harcamalar)

Madde 26 — Bu talimatname ahkâmına göre evlerin numaralanması için muktezi (gerekli olduğu anlaşılmış) masarif iki kısımdır: Birincisi lâvha bedeli, ikincisi de de müstahdemin (hizmetlilerin) ücreti.

Kanunun altıncı maddesi veçhile bu masraflar belediye teşkilâtı bulunan yerlerde bina sahiplerinden tahsil olunacaktır.

Madde 27 — Belediye teşkilâtı olmayan yerlerde kanun, 26'ncı maddede zikredilen masrafın ihtiyar meclisleri vasıtasile tahsilini emretmektedir. Binaenaleyh belediye teşkilâtı olmayan yerlerde bu husus için sarfı icap eden para, mezkûr kanunun 44'üncü maddesinin 5 numaralı fıkrası mucibince salma suretile temin ve ihtiyar meclisleri marifetile tahsil olunur.

Madde 28 — Bina sahiplerinden tahsil edilecek para bu işler için ihtiyar edilen masraf miktarını tecavüz edemez. Aksi surette muamele yapanlar, vazifelerini sui istimal etmiş addolunur.

5: Cezaya müteallik ahkâm

Madde 29 — Numarasız binalarda oturanlar her halde kaza veya vilâyete ve mevcut olan yerlerde belediyelere malûmat verirler.

Madde 30 — Numarası buzulmuş veya silinmiş binalarda bulunanlar bu numaraları tekrar yazdırırlar.

Madde 31 — Bu talimatname ahkâmına mugayir (aykırı) harekette bulunarak hane ve binalarını numaralandırmayanlar ve numaralarını okunamayacak halde silenler, bozanlar, numara veya isim levhalarını söküp kaldıranlar belediyelerce cezalandırılırlar.

6: Kanun ahkâmının infazı hakkındaki vade

Madde 32 — Sokaklara isim ve binalara numara verilmesi hakkındaki 1003 numaralı kanun, 8'inci maddesi veçhile, tarihi neşrinden itibaren mevkii mer'iyete (yürürlüğe) girmiştir. Binaenaleyh sokaklara isim ve binalara numara vermekle mükellef olan makamat derhal işe başlamak mecburiyetindedirler. İşbu talimatname ile tayin edilen ameliyeler talimatnamenin vusulünden itibaren iki ay zarfında ikmal edilmiş bulunacaktır.

Madde 33 — Vali ve kaymakamlar ve belediye reisleri işbu müddet zarfında kanun ahkâmının tamamen ifasından mes'uldurlar. Evvelce tamim edilen -hane, ikametgâh ve sair binaların tahrir mıntakalarına ayrılması ve numaralanması- hakkındaki talimatname ahkâmı mülgadır.

Maddei muvakkate

Muayyen müddet zarfında numaralama ameliyesinin ikmali saç lâvhalar imalinden dolayı geç kalacak olursa kapılara sabit boyalı fırçalarla numaralar yazılır ve badehu (daha sonra) lâvha taliki ameliyesine devam olunur.

VESİKA 4

Ankara ve İstanbul umumî nüfus tahriri için hususî birer komisyon teşkili hakkında kararname ve merbutu talimatname

T. C.
BAŞVEKÂLET
Kalemi Mahsus Müdüriyeti
Adet: 5497

Kararname

Umumî tahriri nüfus istihzaratı için Ankara ve İstanbul'da teşkil edilecek hususî komisyonların sureti teşkil ve vazaifi hakkında Dahiliye Vekâleti Celilesince tanzim ve tevdi edilmiş olan merbut talimatnamenin meriyete vaz'ı, Vekâleti müşarünileyhanın (sözkonusu bakanlığın) 18/19 Temmuz 1927 tarih ve 5514/578 numaralı tezkeresile vuku bulan teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyetince 11 Ağustos 1927 tarihinde tasvip ve kabul olunmuştur.

11 Agustos 1927

Talimatname

Madde 1 — Ankara Şehremaneti hududu ile İstanbul Şehremaneti hududu ve civarındaki nüfusun kesafetine ve tahrir esnasında tesadüf olunması muhtemel bazı hususî müşkülâta binaen Ankara ve İstanbul'da mevcut bilumum teşkilâtı devletin tahriri umumîde müzaheretini ve nüfusun sıhhatle tadat (sayılmasını) ve tesbitini müemmen (güvence altına alan) tedabir hakkında işbu teşkilâtın reylerinden istifade etmek üzere Ankara ve Istanbul'da birer (tahriri nüfus komisyonu) teşkil edilmiştir.

Komisyonlar içtimalarını vilâyet hükümet konaklarında yapacaklardır. Komisyonların sureti teşkili ile salâhiyet ve vazaifi berveçhi zirdir (belirtildiği gibidir):

1 — Komisyonların salâhiyet ve vezaifi

Madde 2 —Ankara'da şehremaneti hududu dahilinde ve İstanbul'da Çatalca ve Şile kazaları hariç olmak üzere İstanbul Vilâyetinin hudutları dahilinde umumî tahriri nüfus için hükümet tarafından verilecek talimatnamelerin tamamii ifasını müemmen tedabiri müzakere ve ittihaz etmek.

Madde 3 — Bu gayeyi teminen komisyonlar bilhassa zirdeki hususatı tetkik edeceklerdir:

A.— Halkımızın, vatanî bir ehemmiyeti mahsusayı haiz olan tahriri nüfus işlerini tam bir inzibat ve mutavaatla karşılamasını tahminen her yerde ve her muhitte propaganda teşkilâtı yapmak.

B.— Taksimatı idariye esaslarına tevfikan tahrir memurları mıntakalarını teşkil etmek.

Komisyonlar hane ve binaların numaralanması ile iştigal etmeyeceklerdir. Bu vazife münhasıran (yalnızca) şehremanetlerine aittir.

C.— Tahrir ve kontrol memurları tedariki.

Tahrir ve kontrol memurlarını komisyonun tertip edeceği listeye nazaran valiler tayin edecektir.

D.— Tahrir ve kontrol memurları için konferanslar tertip etmek.

H. — Tahrire ait cetvel ve talimatnameleri tahrir ve kontrol memurlarına tevzi etmek.

V. — Hiçbir ferdin tahrirden hariç kalmaması ve tahririn mümkün olduğu derecede doğru olarak sükûnet ve intizamla yapılabilmesi için salâhiyettar makamlar tarafından ittihaz ve icrası icap eden zabıta tedbirlerini tetkik ve teemmül eylemek.

Z. — Komisyonların karar verecekleri ve icrasına âzalarından birini sureti mahsusada memur etmedikleri tedbirleri tatbika memur olmak üzere birer (icra dairesi) teşkili.

2— Komisyonların sureti teşekkülü

Madde 4 — Komisyon Ankara'da berveçhi zir zevattan teşekkül eder:

1— Vali
2— Şehremini
3— Maarif Emini
4— Merkez Kumandanı
5— Vilâyet Polis Müdürü
6— Vilâyet Nüfus Müdürü

Komisyon İstanbul'da berveçhi zir zevattan teşekkül eder:

1— İstanbul Valisi
2— İstanbul Şehremini
3— Kolordu Kumandanı
4— Darülfünun Emini
5— İstanbul Maarif Emini
6— Bakırköy Kaymakamı
7— Üsküdar Kaymakamı
8— Beyoğlu Kaymakamı
9— İstanbul Polis Müdürü
10— İstanbul Vilâyeti Nüfus Müdürü
11— İstanbul Ticareti Bahriye Müdürü
12— İstanbul Şehremaneti Nümerotaj Heyeti Reisi

Nüfus Müdürü Umumisi ile Merkezî İstatistik Müdürü Umumisi komisyonların mesai ve müzakeratına iştirak [edeceklerdir].

Madde 5 — Komisyonlar hususi mesaili tetkik ve netayicini bir raporla kendisine bildirmek üzere kendi azaları arasında tali komisyonlar teşkil edebilirler.

Komisyonların Ankara'da dört ve İstanbul'da yedi azasının iştirakile ittihaz edecekleri (alacakları) mukarrerat (kararlar) muteberdir (geçerlidir).

Madde 6 — Komisyonlar muayyen bir mes'ele hakkında tahriren reyini bildirmek üzere veya reyi istişarî ile müzakeratına teşrik suretile herhangi bir memuru ve yahut herhangi bir şahsı davet edebilirler. Bu suretle davet olunan kimseler komisyonla teşriki mesaiye mecburdurlar.

Madde 7 — Komisyon azalarına, celselere iştirak şartile her celse için tahriri nüfus tahsisatından onar lira hakkı huzur verilir. Manii olan aza, komisyona yerlerine muavinlerini gönderebilirler.

Madde 8 — Komisyonun reisi vali ve reis vekili şehreminidir. Komisyonun kâtibini vali tayin eder.

3— İcra dairesi

Madde 9 — Komisyonun mukarreratı, bütün tahrir işleri ile muvazzaf bir icra dairesi tarafından tatbik olunacaktır.

Madde 10 — Dairenin müdür ve müstahdemi (çalışanları) bilâhare tayin edilecektir. Dairenin masarifi ve müstahdemine verilecek ücurat (ücretler), Dahiliye Vekâleti bütçesine mevzu tahriri nufus tahsisatından Dahiliye Vekâleti'nin tasvibi (onayı) şartile tediye olunur.

4— Komisyonların müddeti

Madde 11 — Komisyonların ve icra dairelerinin vazifesi tahriri nüfus ile hitama irer (biter). Mahaza komisyon ve icra dairesinin kat'î surette ne zaman tatili faaliyet etmesi lâzım geleceğini Nüfus ve İstatistik Müdüriyeti Umumiyeleri tesbit edeceklerdir.

VESİKA 5

Valilere mahsus umumî 1 numaralı talimatname

2 Haziran 1926 tarih ve 893 numaralı kanuna tevfikan 1927 senesinde Türkiye Cumhuriyeti'nde umumî bir tahriri nüfus icra edilecektir. Bu ameliyenin tarihi icrası bilâhare bildirilecek ve lâzım gelen mufassal talimatnameler ile tahrir cetvelleri ve modelleri zamanında tarafınıza irsal kılınacaktır.

Umumî tahriri nüfus ameliyesi vakti icrasından çok evvel ihzar ve tetkik edilmek icabeden bir iştir. Tahririn tamamen sahih neticeler verebilmesi için tahririn saha ve şümulü (kapsamı) ile bu hususta istimal olunacak vesait (kullanılacak araçlar) ittihaz edilecek tedabir (alınacak tedbirler) hakkında şimdiden bazı izahat vermek icap ediyor.

İşbu talimat bu hususdaki izahatı ihtiva etmektedir. Her şeyden evvel, memleketimizde ilmî usullerle ilk defa yapılacak olan bu ameliyenin ehemmiyeti nazarı dikkate alınmalıdır. Hükümet bu ameliyeyi hüsnü neticeye isal (iyi bir sonuca ulaştırmak) için valilerin ve kaymakamların gayret ve faaliyetlerine istinat etmektedir (dayanmaktadır). Faaliyetinizin hakkile müessir (etkili) olabilmesi ve memleketin her tarafında aynı usul ile sarfı mesai edilebilmesi için tahririn gayesi ve usulü icrası hakkında şimdiden vazih bir fikir edinmek lâzımdır. Bu itibarla berveçhi zir izahatın itinayi mahsus ile tetkik ve mütalaasını rica eylerim.

Birinci fasıl
Umumî tahriri nüfusun gayesi ve faidesi

Umumî tahriri nüfusun gayesi, muayyen bir günde Türkiye Cumhuriyeti dahilinde bulunan nüfusun miktarını tayin etmektir.

Nüfusun bu surette tadadı esnasında hükümet, sekenenin (sakinlerin) cinsiyet, yaş, hali şahsî, tâbiiyet, meslek ve sanat itibarile sureti terekkübü ve memleketin iktisadî ve içtimaî vaziyeti hakkında da malûmat istihsal edecektir (sağlayacaktır).

İşbu malûmatı istihsal (sağlanan bilgiler) ve içtimaî evsaf (toplanan vasıflar) itibariyle nüfus miktarını bilmekteki büyük faide ve ehemmiyet aşikârdır, İdarei hükümetle alâkadar olan her fert nüfus hakkında sahih malûmatı ihsaiyeye (sayımla ilgili açık bilgiye) malik (sahip) olmak ihtiyacını her gün şiddetle hissetmektedir. Zaten menabii kuvveti (kaynaklarının gücünü) ve ihtiyacatı tanımadan bir memleketi tam bir muvaffakiyetle idare etmek müşküldür. Halbuki nüfus bir memleketin başlıca unsuru, bütün kuvvetlerinin başlıca kaynağıdır. Esasen hükümet makinasının çarkları da nüfusun sıhhat, maarif, asayiş, münakale (nakliyat) ve müvasale (ulaşım) gibi ihtiyacatını temin için işler. Şu halde devlet teşkilât ve kuvvetleri vazifesini hakkile yapabilmek için nüfus hakkında sahih ve tam malûmata sahip bulunmak zaruretindedir. Halbuki mütekâmil bir idare mekanizmasının bu pek zarurî olan anasırına (unsurlarına) halâ malik değiliz. Bu hususlarda elde mevcut olan malûmat birçok seneler evvel gayri müntazam usullerle elde edilmiş tahminattan başka birşey değildirler. Son harplerve muahedeler (antlaşmalar) neticesinde memleketin hudutları değişmiş, mübadele-i ahali yapılmıştır. Hülâsa hâlâ nüfusun sadece yekûnu hakkında bile elimizde kat'î malûmat kalmamıştır.

Tahririn gayesi işte bizi, nüfus hakkındaki bu bilgisizliğimizden kurtarmak ve yekdiğerinden pek farklı ve gayrı kat'î tahminler yerine vazıh ve müspet (açık ve sağlam) malûmat ikame etmektir.

Bunun için neticeleri daima şüpheli olan tahmin usulleri yerine bu defa bütün memleket dahilindeki nüfusun birer birer ve bir günde kâmilen kayt ve tadadını temin edecek birtakım tedabirin ittihazı icap etmektedir.

Bu tedabirin ana hattı, bütün nüfusun birer birer isim ve mahlasları, cinsiyetleri, yaşları ve hüviyetlerini tayin eden sair birtakım evsaf ile -tahrir cetveli- denilen cetvellere Kaydedilmesidir. Bir şahsın iki defa kaydedilmemesi ve her tarafta toplanılan nüfus yekûnlarını bir araya getirerek muayyen bir günde Türkiye'deki nüfusun yekûnu umumîsini bulabilmek için bu kayt ve tahrir ameliyesinin, memleketin her tarafında aynı günde icra ve itmamı lâzımdır.

Nüfus, tahrir cetvellerine bu suretle birer birer ve bir günde kaydedilince, bunların cetveller üzerinde miktarını saymak şüphesiz kolaydır. Binaenaleyh her vilâyetin kazalarındaki nüfusu toplayarak vilâyetlerin ve vilâyetlerin de yekûnunu bir araya getirerek bütün memleketin nüfus miktarını bir günde tespit etmek mümkün olur.

Şüphesiz böyle bir ameliyeyi her tarafta aynı zamanda ve muvaffakiyetle yapabilmek için bir usul tahtında ve çok evvelden hazırlanmak icabeder. Bu ameliyenin başarılabilmesi için, bütün teşkilâtı hükümetin ve vatandaşların büyük bir kısmının teşriki mesai ve müzahereti pek zaruridir. Ve bu teşriki mesai de bazı teşkilâta tabi tutulmak icap eder. Şimdi umumî tahriri nüfus ameliyesinin üç safhasını tarif ve izah edelim:

A — İhzarî safha (hazırlık dönemi)

B — Tahrir ve tadat ameliyesi (sayım işlemi)

C — Netayicin merkezde cem'i ve tahrir cetvelleri muhteviyatının tasnifi (sonuçların toplanması ve bilgilerin sınıflandırılması)

A: - İhzarî safha

Tahriri nüfusun alet ve vasıtası tahrir cetvelleridir.

Bu cetvellere her tahrir memuru kendisine gösterilen mıntaka dahilindeki nüfusu birer birer kayt eder.

Her tahrir memurunun mıntakasını tayin edebilmek için evvelemirde yapılacak bir iş vardır ki buna da -hane ve bilûmum binaların numaralanması- denir.

Binaların numaralanması ameliyesi yapıldıktan sonra tahrir memurları tayin edilerek bunlara, vazifelerini ne suretle ifa edecekleri öğretilir.

Şimdi, ihzari safhaya ait olan bu üç şeyi, yani tahrir cetveli ile numaralama ameliyesini ve tahrir memurlarının tayin ve vazifeye hazırlanmalarını izah edelim:

1- Tahrir cetveli

Nüfusun yegân yegân esamisini ihtiva ettiği için, buna -esami listesi- dahi denir. Cetvel memleketin her tarafı için aynı şekildedir. Cetvelin münderecatı (içeriği) vekâlet ile İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi arasında müştereken tespit edilmiştir.

Nüfus işbu cedvellere hane numaraları ve hane halkı sırasile yazılacaktır. Beher cetvele takriben 250 - 300 nüfus kayt olunur.

Vekâlet umumî tahriri nüfus tarihinden takriben iki ay evvel miktarı kâfi tahrir cedvellerini vilâyetlere gönderecek ve valiler bunları kazalara, her kazanın tahmini nüfus nisbetinde tevzi ve isal eyleyecektir (dağıtım ve ulaşımını sağlayacaktır).

Bu suretle tevzi edilecek tahrir cetvelleri miktarı, her mahallin tahminî nüfus miktarından bir az fazla olacak ve cetveli noksan gelen yerlere gönderilmek üzere her mahalde bir miktar ihtiyat cetvel bulundurulacaktır.

2- Hane ve sair bilûmum binaların numaralanması

Umumî tahriri nüfus için ittihaz edilecek tedbirlerden en mühimmi, hanelerin ve sair bilumum binaların tahrirden evvel numaralanmasıdır.

Bilûmum binaların numaralanmasındaki gaye, tahrir memurlarının mıntakalarını tayin ve tahdit edebilmek ve her binayı behemehal bir tahrir mıntakasına rapteylemektir.

1003 numaralı kanunu ahir, her yerde hane ve sair binalara numara vaz'ını mecburi kılmış ve bu ameliyenin istilzam edeceği masarifin sureti teminini de tayin etmiştir.

İşbu kanunun sureti tatbikini müş'ir talimatname tarih ve .... numara ile tamim edilmiştir. İşte bütün mebani bu kanun ve talimatnameye tevfikan numaralandıktan sonra, bunların her mahalde müteaddit tahrir memuru mıntakalarına tefriki kolaylaşmış olur.

Tahrir mıntakaları, sokak isimleri mevcut olan yerlerde, sokaklar dahilinde sıra numarası takip edilmek şartile, sokak isimleri olmayan yerlerde de bu hususi talimatnameye tevfikan, muttasıl (bitişik) veya münferit (ayrı) binalar mecmuasından mürekkep (birlikteliğinden oluşan) mıntakalar teşkili suretile yapılır. Bu mıntakaya dahil binaların adedi bir tahrir memurunun tahrir günü 4-5 saat zarfında ziyaret edebileceği miktardan fazla olmamalıdır ki bu da takriben 250 - 300 nüfusu sakin bulunan 50 - 75 binadan ibaret olabilir. Mahaza bu miktarlar mecburî değildir. Her mıntakadaki bina adedi oradaki nüfusun kesafetile mütenasip (uyumlu) olmalıdır.

Numaralama talimatnamesine tevfikan tanzimi lâzım gelen ve binaların yegân yegân numaralarını müş'ir -A - cetveli, tahrir mıntakalarının tayin ve tahdidi için mükemmel bir esas teşkil eder.

3 — Tahrir memurları

Tahrir günü her tahrir mıntakasında 250 - 300 nüfusu tahrir cetvellerine kayt etmeye memur edilecek kimselere (Tahrir memuru) denir.

Vali ve kaymakamlar bu tahrir memurlarını bizzat doğrudan doğruya tayin ederler. Tahrir memurlarının gayet dikkat ve itina ile intihap edilmeleri son derece haizi ehemmiyettir.

75 haneyi tecavüz etmeyen köyler için bir tahrir memuru kâfi gelebilir. Nüfusları çok olmayan ve yekdiğerinden uzak bulunmayan iki köyün tahririni bir tek memur yapabilir.

Tahrir memurlarının okuryazar ve halkı isticvap ederek (cevap isteyerek) cetvellerde muharrer suallerin cevaplarını istihsal ve kayt edebilecek bir kabiliyette olmaları şarttır. Bir mahalde, orada mukim olanlardan kâfi miktar tahrir memuru bulunmadığı takdirde vali ve kaymakamlar bu gibi yerler için başka taraflardan memur tayin ve intihap edecekler ve bu memurlar, tahrir günü vazife başında bulunmak üzere daha evvel tayin edildikleri mahalle gideceklerdir. Bu suretle mahalli ahara gönderilen memurlara tahriri nüfus tahsisatından harcırah verilecektir.

Mahallinde icrayı vazife eden tahrir memurları bir gûna ücret ve saire almayacaklardır.

Tahriri nüfus kanununun zirde münderiç dördüncü maddesi, tahrir memurluğu mükellefiyetinin tahmil olunabileceği (yüklenebilecek) kimseleri tadat etmiştir:

Hakimlerden maada bilûmum memurini devlet, ordu mensubini, vilâyet encümeni daimileri azası, vilâyetler ve belediyelerden maaş ve tahsisat alan memurin, muallimler, mekâtip talebesi, bilcümle okur yazarlar, rüesayi memurini mülkiye tarafından tevdi olunan tahrir memurluğunu kabul ve ifaya mecburdurlar. İcap ederse bir hafta müddetle mektepler de tatil olunabilir. Ancak hidematı umumiye ve mahaliyenin ve hayatı iktisadiyei memleketin haleldar olmamasını teminen tahrir memurluğundan istisnası icap edenler, İcra Vekilleri Heyetince tayin olunur.

Başvekâlet İstatistik Müdüriyeti Umumiyesince tanzim ve Dahiliye Vekâletince kabul edilen talimatnameler, tahrir memurlarının ne suretle ifayi vazife edeceklerine dair mufassal izahatı havi olacaktır. Bu talimatnameler ahkâmına nazaran tayini lâzım gelen kontrol memurları tahrir günü, tahrir memurlarının mesaisine nezaret ve mürakabe (gözetmek) ve icabında onlara muavenetle (korumakla) mükellef olacaklardır.

Bundan maada vilâyet ve kaza merkezlerinde, tahrir ve kontrol memurlarına, vazifelerinin sureti icrası hakkında konferanslar ve irat eyleyecekleri sual ve istizahata cevap verilecektir.

B — Tahrir ve Tadat ameliyesi

Umumî tahriri nüfus günü her tahrir memuru kendi mıntakasındaki binaları birer birer ziyaret ederek derunundaki nüfusu, talimatnamelere muvafık bir şekilde tahrir cetvellerine kayt edecektir.

Tahrir ameliyesini bitirdikten sonra her tahrir memuru aynı gün zarfında cetveline kayt ettiği nüfusun cinsiyet itibarile (kadın-erkek) yekûnunu yaparak tahrir cetveli zirindeki mahale yazacak ve badehu imzasını atarak kaymakam veya valiye teslim edecektir.

Tahrir cetvellerini tehir eden köylerden kaymakam ve valiler bunları jandarma vasıtasile derhal celp ettireceklerdir. Müteakiben valiler merkez vilâyetin ve kaymakamlar kazalarının bütün cetvellerindeki yekûnları toplayarak kadın, erkek miktarını en geç tahrir gününden beş gün sonra Ankara'da Başvekâlet İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi'ne telgrafla bildireceklerdir.

C — Netayicin (Sonuçların) merkezde cem'i ve tahrir cetvellerinin tasnifi

Müteakiben İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi evvelâ vilâyet itibarile yekûnları ve badehu bütün memleketin nüfusu umumiyesi miktarını cem ve tevhit eyleyecektir.

Umumî tahrir; nüfus zürra (ziraatla uğraşanlar) ve erbabı sanayi hakkında hususî malûmat ve cetveli de ihtiva edecektir. Umumî tahriri nüfusun işbu kısımlarının sureti icrasına ait hususî cetveller ile usuller hakkında bilâhare hususî talimatnameler irsal kılınacaktır.

İşte umumî tahriri nüfus ameliyesinin mekanizması bundan ibarettir. Sureti icra hakkında daha fazla tafsilât bilahare verilecek talimatnamelerde izah edilecektir. Bu mufassal talimatnamelerde varidi hatır olacak (akla gelebilecek) bilûmum mesailin (meselelerin) tarzı halli, meselâ: tahrir mıntakalarının teşkili, tahrir cetvellerinin sureti imlâsı, göçebelerin ve aşairin sureti kayt ve tahrirleri hakkında kâfi tafsilât mevcut bulunacaktır. Bu talimatnamelerin irsaline intizaren şimdilik berveçhi zir hususatın icrası lâzımdır:

Madde 1 — İşbu talimatın vusulü bildirilecektir.

Madde 2 — İşbu talimatın birer sureti vilâyete merbut bilûmum kaymakamlara tamim ile beraber onların da işbu tamimi aldıklarına dair vilâyetçe malûmat istihsal edilecektir.

Madde 3 — Fırsat düştükçe kaymakamlarla tahriri nüfus meselesi müzakere edilerek bilhassa her kazada tahrir memurluğu vazifesini ifa edecek eşhasın bulunup bulunamayacağı hususu tezekkür edilecektir.

Madde 4 — Merkezi vilâyet ve ona merbut köylerle, kâfi tahrir memuru tedarik edemeyecek kazalar için şimdiden tahrir memuru tedariki vesaili istikmal olunacaktır.

Madde 5 — Halkı tahriri nüfus ameliyesine hazırlamak ve tahririn gayesini izah etmek için gazetelerle veya sair vesait ile vakit vakit neşriyat ve tenviratta bulunulacaktır. Umumî tahriri nüfus işinin bütün vatandaşların kemali merbutiyetle alaka ve yardım göstermeleri lâzımgelen millî bir vazife olduğu fikri herkese ehemmiyetle telkin edilmelidir. Hükümetin tahriri nüfustaki gayesini halkımıza anlatmak için mümkün olan propagandaya tevessül edilmek lâzımdır. Bu propagandanın şekil ve tarzı icrası intihabınıza (seçiminize) bırakılmıştır. Bu hususlaki kıymettar mesainizin ziri idarenizdeki memurin ve müstahdemin ile beraber vatandaşlarımız üzerinde feyizli ve seri netayiç hasıl edeceğine eminim efendim.

VESİKA 6

Valilere mahsus 2 numaralı talimatname

Mukaddeme

Bundan evvel irsal kılınan bir numaralı talimatnamede umumî tahriri nüfusun ehemmiyeti hakkında nazarı dikkatiniz celp edilerek bu ameliyenin ana hatları itibarile mekanizması ve bu işte muvaffakiyet husulü için uhtenize terettüp eden (düşen) vazife izah olunmuştu. Bu vazifenin iyice anlaşılması ve muvaffakiyetle başarılabilmesi için tahririn esas ve usullerile beraber tahrir esnasında müsadif olunacak mesailin tarzı halline (karşılaşılacak meselelerin çözümüne) dair berveçhi zir izahat ita olunur:

Her şeyden evvel tahririn memleketin her tarafında, her mevkiinde aynı usullerle icrası ve bu usullerin her tarafta aynı suretle anlaşılmış olması sureti kat'iyede lâzımdır.

Bu hususun temini için de işbu talimat ile verilen izahat ve direktiflerin itinayı mahsus ile mütalâa ve tetkiki icabeder.

Aynı zamanda tahrire ait bilcümle emir, karar ve talimatnamelere tamamen ve harfiyyen riayet olunmasının temini ve hiçbir nokta hakkında hiçbir bahane ile talimatnamelerdeki usullerden inhiraf (bozulma) ile bunların yerlerine başkalarının ikame edilmemesi hassaten lâzımdır. Talimat ve emirnamelerle tamim edilen usuller, medit (uzun) tetkikat neticesinde mütehassıslar tarafından tespit edilmiş bulunduğu için şimdiye kadar bu tarzda bir tahrir ameliyesi ile meşgul olmamış olan rüesayı mülkiyenin (mülki amirlerin) tecrübe ve tetkik mahsulü olan işbu usullerin yerine kendiliklerinden şekiller ve usuller ikame ve ilâve etmeleri kafiyen caiz görülemez. Binaenaleyh vali ve kaymakamların talimatnameler ahkâmını tam bir surette tatbik etmeleri ehemmiyetle mültezemdir (gereklidir).

Birinci fasıl

Hane ve sair bilûmum binaların numaralanması ve tahrir memurları mıntakalarının teşkili

Madde 1 — Hane ve bilumum binaların numaralanması ve sokaklara isim verilmesi hakkındaki kanun hidematı umumiyenin icrasını ve umumî tahriri nüfus ameliyesini kolaylaştırmak için vaz olunmuştur. Tahriri nüfusun muvaffakiyetle icrası için her mevkiin vüs'atine (genişliğine) göre tahrir mıntakalarının ayrılması ve her mıntakanın da tahrir memurlarının bir günde ve birkaç saat zarfında dolaşabileceği vüs'atte olması lâzımdır. Her mevkiin bu suretle mıntakalara taksimi numara vazedilmiş müteaddit hane ve binalardan mürekkep gruplar teşkili suretile olur.

Bu hane gruplarının her birine (tahrir mıntakası) denir. Bir tahrir mıntakası yekdiğerine muttasıl binalardan mürekkep olabileceği gibi dağınık hanelerden de mürekkep olabilir.

A — Tahrir mıntakası teşkilinde umumî faide

Madde 2 — Her tahrir mıntakası 25-60 binadan ibaret olabilir. Fakat bu miktarlar bu hanelerde sakin aile ve nüfus kesafetine merbuttur. Yani her mıntakayı teşkil ederken derununda sakin nüfus adedinin tahminen üç yüzden fazla olmamasına dikkat etmek lâzımdır. Bina adedi 75'i mütecaviz olmayan köyleri bir tek tahrir mıntakası addederek bu kabil köylerde yalnız birer mıntaka teşkili temini maksada kâfi gelebilir.

Madde 3 — Dağlık arazi sahalarındaki dağınık binalarla şehirlerin hariç ve etrafındaki münferit binalardan da bir mıntaka teşkili kabildir. Bu kabil vaziyetlerde dikkat edilecek nokta bu gibi yerlerdeki binaların tahrir memurlarının bir günde dolaşabileceği derecede yekdiğerine yakın olmalarıdır.

Madde 4 — Bazan da yekdiğerine muttasıl ve bir sokak üzerindeki müteaddit binalar bir ada teşkil ederler. Bu gibi yerlerde de yukarıda izah edildiği veçhile tahrir memurlarının bir günde dolaşabilmesini teminen müteaddit mıntakalar teşkil edilmek lâzımgelir.

Madde 5 — Her tahrir mıntakası tahriri nüfus noktai nazarından bir cüz'i tam (bütün) teşkil eder. Binaenaleyh tahrir mıntakası adedi kadar tahrir memuru istihdam edileceği nazarı itibara alınmalıdır.

Madde 6 — Nazarı dikkate alınacak bir nokta dahi her binanın mutlaka bir mıntakaya dahil olması ve bir binanın yalnız bir mıntakaya dahil olarak diğer bir mıntakaya mükerreren dahil edilmemesidir. Bunun için de her mıntaka hududunun tamamen vazıh bir şekilde tesbiti ve tahrir memuruna verilecek cetvel üzerinde vazıhan gösterilmesi icabeder.

Madde 7 — Tahrir mıntakaları teşkilâtı, sokak isimleri veya sokak numaraları mevcut olan ve nümerotajı sokak esası üzerine yapılan belediye merkezleri ile nümerotajı sokak esası üzerine yapılmamış olan yerlerde bir birinden farklıdır.

B — Sokak ismi mevcut olan ve nümerotajı sokak esası üzerine yapılan mevakide mıntaka teşkili

Madde 8 — Kanunen sokak isimleri vaz'ı mecburî olan ve nümerotajı sokak esası üzerine yapılan yerlerde mıntaka teşkili için esas sokaklardır. Böyle yerlerde mıntakaları teşkil ederken ikinci madde ahkâmına riayet etmek şartile her mıntaka bir sokaktan veya müteaddit sokaklardan teşkil edilebileceği gibi eğer sokak dahilindeki haneler adedi pek fazla ise bir sokak üzerinde müteaddit mıntakalar da teşkil edilmek lâzım gelir. Meselâ altmıştan fazla bina bulunan sokaklar binaların numarasına göre müteaddit mıntakaya ayrılır. Şöyle ki, sokağın tek numaralarile bir mıntaka, çift numaralarile de diğer bir mıntaka teşkil edilir. Ve yahut bir numaradan elli numaraya kadar bir mıntaka, elli birden yüze kadar diğer bir mıntaka, yüz birden yüz elliye kadar da üçüncü bir mıntaka teşkil edilir.

Madde 9 — Büyük şehirlerde mıntaka taksimatı yaparken her şeyden evvel şehri büyük semtlere ve badehu bu semtleri de küçük mahallelere ayırmak ve bunlara birer sıra numarası ve yahut harf vererek -a, b, c gibi- badehu bu semtler ve mahalleler dahilinde mıntaka teşkilâtı yapmak lâzımdır. Bu suretle hareket edilirse tahriri umumiyi müteakip her semtin veya mahallenin nüfusunu tespit etmek mümkün olur.

Bununla beraber mahalle hudutlarının sokak taksimatı ile tetabuk etmediği yerlerde mahalle taksimatını mıntaka teşkiline esas ittihaz etmek doğru olamaz.

Madde 10 — Mıntaka teşkilâtı yaptıktan sonra her mıntakaya bir sıra numarası vermek lâzım gelir. Aynı zamanda mıntakalar için de melfuf (ekli) nümune veçhile (üzerine) bir cetvel yapılacaktır. Bu cetvelin birinci sütununa mıntakaların sıra numarası ikinci sütununa o mıntakaya dahil sokakların isimleri ile bu sokaklardaki binaların birinci ve sonuncu numaraları yazılacak - 1-32, 1-50 gibi - ve üçüncü sütuna bilâhare her mıntakanın tahrir memurunun ismi kaydolunacaktır.

Madde 11 — Her sokağın ismi veya sıra numarası mevcut olur ve bütün binalar, sokak esası üzerine numaralanmış bulunursa izah edilen şekilde mıntaka taksimatının icrası kolaylıkla mümkündür. Yalnız bilhassa dikkat edilecek bir nokta her binanın bir sokağa merbut olması ve bir numarası bulunması meselesidir. Bir sokağa merbut olmayan veyahut numarası bulunmayan binaların tahrir günü tahrir memurunun ziyaretinden hariç kalarak nüfusunun tespit edilmemesi ihtimali vardır. Bilhassa şehrin toplu bulunduğu merkez kısmında sokak taksimatı yapılırken şehrin muhitinde ve etrafında arsalar, bahçeler, bağlar arasındaki münferit binaların nazarı itibara alınmamış bulunması ve bu kabil binalarla bir sokak teşkil edilmemesi ve hatta bu binaların numaralanmamış olması ihtimali varittir (mümkündür). Bu ihtimal şehirleri hariçle birleştiren yollar üzerindeki binalar için de varittir. Bu kabil yolların da bir ismi olması icap ettiğine nazaran bunların mevkiin hududuna nazaran bir tahrir mıntakasına raptı ve bu suretle tahririnin temini lâzımgelir.

Mıntaka teşkilâtı yaparken numaralı veya numarasız bir binanın herhangi bir sokakla irtibatı olmadığı görülürse, numarası yoksa mükerrer bir numara verilerek bir sokağa raptolunması ve en yakın mıntakanın binaları meyanında gösterilmesi icabeder.

C — Belediye teşkilâtı olmayan mahallerde tahrir mıntakaları teşkili

Madde 12 — Belediye teşkilâtı olmayan yani sokak ismi bulunmayan yerlerde, tahrir mıntakaları teşkilâtı berveçhizir (aşağıda olduğu gibi) yapılır.

Madde 13 — Hane ve bina adedi 75'i mütecaviz bulunmazsa taksimat icrasına lüzum yoktur. Bütün binalar bir tahrir mıntakası addolunur.

Madde 14 — Bu miktardan fazla bina bulunan yerlerde iki veya müteaddit mıntaka teşkil edilir. Meselâ: birinci mıntaka bir ilâ elli numaraya kadar olan binaları, ikinci mıntaka 51 ilâ 100, üçüncü mıntaka 101 ilâ 150 numaraya kadar olan mebaniyi ihtiva eder. Ve her mıntakaya bir numara verilir.

Madde 15 — Bu gibi mevakii numaralayanlar berveçhibalâ (yukarıda olduğu) şekilde mıntakalara ayırırken aynı zamanda onuncu maddede muharrer şekilde bir cetvel tanzim ederek onun birinci sütununa mıntakaların sıra numarasını, ikinci sütuna o mıntakaya dahil binaların ilk ve son numaralarını - 1 ilâ 50, 51 ilâ 100 gibi - üçüncü sütuna da bilahare o mıntakanın tahrir memurunun ismini yazacaklar ve bu cetveli vali veya kaymakama tevdi edeceklerdir.

Madde 16 — Vali veya kaymakamlar bu cetveller vasıtasile ne kadar tahrir memuru tayini lâzımgeleceğini tayin ederler. Birkaç mıntakadan mürekkep uzak köylerin tahririne yalnız bir tahrir memuru tayin edilebilir: Hatta bu mıntakalar muhtelif mevakide bulunsa bile yine bunların tahririnin bir tek memur ile temini kabildir, bu hususta ileride izahat verilecektir.

Madde 17 — Belediye teşkilâtı olmayan ve mebani adedi fazla olan yerlerde tahrir mıntakası teşkilinde mevaki birkaç kısma ayrılarak badehu her kısım dahilindeki numara sırasına göre ve 12'inci maddede izah edildiği şekilde mıntaka teşkilâtı yapılır. Yani mevkiin ayrıldığı kısımlara birer sıra numarası verilerek her biri dahilinde mevcut bina adedine göre 1, 2, 3, ilâh mıntakalar teşkil olunur.

İkinci fasıl

Tahrir ve kontrol memurlarının tayini

Madde 18 — Bir memleketin muayyen bir gündeki nüfusunu tadat edebilmek (sayabilmek) için bunların isimleri ve evsafı mümeyyezelerile (ayrılarak) tahrir cetvellerine yazılmaları icap eder. Nüfusu bu suretle cetvellere kaydedecek olanlara -tahrir memuru - denir. Tahrir memurlarının vazifesi tahrir günü cetvellerile beraber nüfusun ikametgâhlarına giderek onlardan matlup cevapları istihsal ve cetvele kaydetmek, bunları saydıktan sonra cetvelleri kontrol memurlarına veya tayin edilecek makamata tevdi etmekten ibarettir.

Madde 19— Tahrir memurları evvelce de söylendiği veçhile vali veya kaymakamlar tarafından, o mahaldeki tahrir mıntakaları adedi nisbetinde tayin edilir. Ayrıca tahrir günü herhangi bir sebeple vazife başına gelemeyecek olan memurların mıntakaları tahrirden hariç kalmaması için bir miktar da ihtiyat tahrir memuru tefrik ve el altında bulundurulur.

Madde 20 — Tahrir memurları okuyup yazma bilen kimseler meyanından intihap olunacaktır. Her mıntaka tahrir memurunun mümkün mertebe o mıntakalardan intihap veya o mıntakanın taksimat ve vaziyetini tanıyan kimselerden olmasına itina edilmesi lâzımdır. Tahrir memuru, memur olduğu mıntakayı ve bilhassa sekenesini (sakinlerini) tanıyacak olursa vazifesini daha ziyade muvaffakiyetle ifa eder.

Tahriri nüfus kanununda tasrih edildiği veçhile okuyup yazma bilen her şahıs tahrir memurluğu vazifesini kabul ve ifaya mecburdur.

Tahrir memurluğu mükellefiyeti, bilumum memurini devlete, ordu mensubinine vilâyet encümeni daimileri azasile vilâyet ve belediyelerden maaş ve tahsisat alan memurin ve muallimlere ve mekâtip talebesine tahmil olunabilir. Fakat icabında tahrir memurluğuna tayin edilecek mektep talebesinin memur oldukları vazifenin ehemmiyetini halka ihsas ve telkin edecek kadar yaşlı olanlardan intihap edilmesi icabeder.

Madde 21 — Tahrir memurluğu mükellefiyetinden, tahrir kanununa nazaran hakimler hariçtirler. Aynı zamanda hidematı umumiye ve mahalliyenin ve hayatı iktisadiyei memleketin haleldar olmamasını teminen tahrir memurluğundan berveçhi zir (aşağıda gösterilen) kimseler dahi istisna edilmişlerdir:

1— Heyeti Vekile âzası

2— Vekâletlerin müsteşar, müdürü umumî ve müstakil müdürleri ve maarif eminleri.

3— Vekâletlerin şifre memurları ve müfettişleri.

4— Kolordu, fırka, alay kumandanları ve şube reisleri.

5— Doktor ve eczacılar.

6— Devlet veya şirket şimendiferlerile posta, telgraf ve telefon, seyrisefain ve liman memurin ve müstahdimini.

7— Hidematı umumiyei belediye memurları su, tenvirat, tahniye, itfaiye ilh... gibi.

Madde 22 — Herhangi bir mevkide tahrir memurluğu vazifesini ifa edecek evsafı haiz kimse bulunamazsa bu gibi yerler için başka mahallerden sureti mahsusada tahrir memuru göndermek icap eder.

Birkaç köy için bir tek tahrir memuru tayini caiz olabilir. Yalnız şu şartla ki bu köyler tahrir memurunun tahrir günü akşama kadar dolaşıp cetvellerini doldurabilecek derecede yekdiğerine yakın ve nüfusları az olmalıdır.

Madde 23 — Bazı menatıkta bir tahrir memuruna birkaç köy verildiği takdirde bile, gene kâfi miktar tahrir memuru bulunamaması ihtimali vardır. Bu vaziyet köylerin yekdiğerinden pek uzak ve vesaiti münakalenin (ulaşımın) müşkül bulunduğu yerler için daha ziyade varittir.

Bu takdirde bir tahrir memuruna, mesafe nazarı itibara alınmaksızın vaziyete göre birçok köylerin tahriri nüfusu tevdi olunur. Bu memur tahriri umumî gününden daha evvel vazifeye başlayarak geçtiği köylerdeki nüfusun muvakkat bir cetvelini doldurur.

Mesela, bu köyleri tahrir edecek memur umumî tahrir gününden 10-15 gün veya daha evvel faaliyete başlar ve evvelce keyfiyetten haberdar edilen halkı cetvellerine kaydeder ve merkeze avdetle cetvellerini kaymakama veya valiye teslim eder. Bu köylerin muhtarları, tahrir memurları köylerini tahrir edip gittikten sonra umumî tahrir gününe kadar köyde olan nüfus vukuatını yani ölenleri, doğanları, girenleri çıkanları bir kâğıda kaydederek kaymakama veya valiye, umumî tahrir gününü müteakip getirirler. Vali veya kaymakam da evvelce bu köyleri dolaşan tahrir memurunun getirdiği cetvelleri bu vukuat haberine nazaran tashih eder.

Yeni ölenleri tayy (çıkarmak), doğanları ilâve ve keza köye giren ve çıkanları da ilâve ve tenzil eder. Bu suretle cedveller, bu köylerde de aynı gün zarfında tahrir yapılmış gibi mükemmel bir hale gelir.

Madde 24 — Her kaza ve vilâyet merkezinde tahrir gününden bir ay evvel tahrir memurlarının isimlerini, sıra numaralarını ve hizasında, memur edildikleri tahrir mıntakasının numarasını havi bir liste tanzim edilmek lâzımdır.

Madde 25 — Tahrir memurlarının keyfiyeti tayinleri, kendilerine memur oldukları tahrir mıntakasının numarasını müş'ir bir tezkere ile tebliğ edilmek icap eder. Kendilerine icabında memur edildikleri vazifeyi müsbit bir vesika teşkil edecek olan bu tezkere vilâyet veya kazanın mührü resmisi ve imza ile müveşşah (düzenlenmiş) olacaktır.

Madde 26 — Bu tezkere ile birlikte veyahut bilahare her tahrir memuruna:

— Balâsında kendisinin ismi ile tahrir edeceği mıntakanın numarasını ve semtin ismini havi bir tahrir cetveli.

— Tahrir memurlarına mahsus talimatnameden bir nüsha verilir.

(Bu talimatname yakında gönderilecektir.)

— Tahrir mıntakasındaki binaların cetveli. (Bu cetvel nümerotaj hakkındaki kanun ve talimatname ile tayin edilen - A - cetvelidir)

Madde 27 — Vali ve kaymakamlar merkezlerde ve daha sair münasip görecekleri yerlerde tahrir ve kontrol memurlarına konferanslar tertip eyleyeceklerdir. Bu konferanslarda tahrir ve kontrol memurlarına tahririn gayesi izah edilecek ve amelî misallerle nüfusu tahrir cetvellerine ne şekilde ve ne gibi şerait dahilinde kayt edecekleri öğretilecektir. Bu konferanslarda tahrir cetvelinin her sütununun ayrı ayrı izah ve tarif edilmesi ve memurların talep edecekleri izahata ve irat eyleyecekleri suallere cevap verilmesi lâzımdır.

Madde 28 — Tahriri nüfus kanununun 3'üncü maddesinde muharrer kimseler meyanında tahrir memurlarına muavenet ve nezaret etmek üzere kontrol memurları tayin edilecektir. Şehirlerde ve mıntaka adedi fazla olan mahallerde dört tahrir memuru için bir kontrol memuru tayin edilir. Köyler için kontrol memuru tayini mecburî değildir. Keza kontrol memuruna da keyfiyeti tayini vilâyet veya kazanın mührü resmîsi ile mahtum bir tezkere ile bildirilecek ve bu tezkerede kendisine kontrolü tevdi olunan mıntakaların numaralarile bu mıntakalara tayin edilen tahrir memurlarının isimleri münderiç bulunacaktır. Tahrir memurlarına verilecek konferanslara kontrol memurları da iştirak edeceklerdir. Bundan maada kontrol memurları zirdeki hususatı da yapacaklardır:

1 - Tahrir gününden birkaç gün evvel tahrir memurlarına mıntakalarını birer birer göstermek ve mıntakanın hudutlarını irae etmek.

2 - Tahrir günü sabahleyin kendisine merbut tahrir memurlarının vazife başında olup olmadıklarını teftiş ederek bulunmayanlar varsa vali veya kaymakama ihbarı keyfiyet etmek.

3-Tahrir memurlarının mıntakalarını muntazaman dolaşıp her meskeni ziyaret edip etmediklerini teftiş ve icabında onlara muavenet etmek.

4- Tahrir bitince tahrir cetvellerini memurlardan toplayarak kontrol etmek ve vali veya kaymakama teslim eylemek.

Madde 29 — Tahrir ve kontrol memurluğu vazaifi bilâ ücrettir. Fakat kendi ikametgâhları olan belde haricinde tahrir memurluğuna gidenler bunun için masarifi rahiye alacaklardır.

Madde 30 — Her vilâyet veya kaza merkezinde tahrir mıntakalarının numaralarile tahrir memurlarının ve mukabillerinde kontrol memurlarının isimlerini havi birer cetvel tanzim edilecektir. Bu cetvel iki nüsha olacak, bir tanesi merkezi vilâyet veya kaza ile ona doğrudan doğruya merbut köylerin, diğeri de sair köylerin tahrir mıntakalarını ihtiva edecektir.

Leylî (yatılı) mektepler, kışlalar, askerî, mülkî ve hususî hastaneler ile hapishaneler hakkında tedabiri hususiye (özel tedbirler)

Madde 31 — Aralarında aile rabıtası olmamakla beraber müşterek hayat geçiren kimselerin bulundukları, askerî, mülkî ve hususî hastanelerle leylî talebesi bulunan bilumum mektepler, jandarma koğuşları, kışla ve hapishaneler ve bunlara mümasil yerlerin tahriri bu müessesatın müdürleri veya kumandanları tarafından yapılacaktır. Her mahallin kaymakam veya valileri rüesayi askeriye ile temas ederek askerî müesseselere ne kadar tahrir cetveli lâzım olacağını evvelden tesbit ve tekarrür ettireceklerdir. Cetveller mahallin en büyük askerî kumandanının memur edeceği kimseler tarafından usulü veçhile doldurulacaktır.

Diğer mektep, hapishane ve hastane gibi müessesatın tahrir cetvelleri bu mahallerin müdürleri veya mesuliyetleri tahtında memur edecekleri kimseler tarafından doldurularak vali veya kaymakama diğer tahrir memurları için tayin edilen vade zarfında teslim olunacaktır.

Madde 32 — Bu kabil müessesatça doldurulacak tahrir cetvellerine ancak o müesseselerde yatan kalkan, yani hayatını orada geçiren kimseler dahil edilir, meselâ: kışlalar için, kışla haricinde evi barkı veya ikametgâhı olan zabitan dahil edilmeyecek bunlar kendi asıl ikametgâhlarında mahallelerinin nüfusu meyanında tahrir edileceklerdir.

Keza leylî mekteplerin hariçte kendi ikametgâhında yatıp kalkan muallimleri de mektepçe imla edilecek (yazılacak) olan tahrir cetveline dahil olmayacaklardır. Bunlarda yine sair nüfus meyanında asıl ikametgâhlarında tahrir olunacaklardır.

Madde 33 — Bu kabil müessesat nümerotaj talimatnamesinde muharrer mezkûr tahrir memurlarına verilecek olan -A- binalar cetveline dahil bulunacak fakat cetvelde bu kabil binaların hizasına ve mülâhazat hanesine - müessesedir ziyaret ve tahrir edilmeyecektir- şerhi verilecektir.

Üçüncü Fasıl

Tahrir cetvellerine kaydedilecek eşhas

Tahriri nüfusun gayesi, muayyen bir günde Türkiye Cumhuriyeti dahilindeki nüfusun miktarını tesbit etmektir. Bunun için tahrir günü memleket dahilinde bulunan bütün sekene tahrir cetvellerine kayt edileceklerdir.

Madde 34 — Tahrir cetvellerine yazılacak eşhas kimlerdir?

A - Evvelemirde tahriri nüfus günü Türkiye arazisi dahilinde bulunan bütün insanlar gerek ikametgâhı daimileri dahilinde olsun ve gerek herhangi bir sebeple seyahat için Türkiye'ye gelmiş kimseler olsun, yerli, yabancı, ecnebi kâffei eşhas (şahısların tümü) tahrir cetvellerine kayt olunurlar. Yani herhangi bir mahallin esas sekenesi ile beraber otellerdeki yolcular, hastanelerdeki hastalar, kışlalardaki askerler, leylî mekteplerdeki talebeler, hepsi tahrir cetvellerinde münderiç bulunmak icap eder. Binaenaleyh her tahrir memuru kendi mıntakasında tahrir günü mevcut bulunan ve tahrir gününden evvelki geceyi o mıntakada bir hanede veya sair bir binada veyahut herhangi bir meskende geçirmiş olan her şahsı cetveline kayt edecektir.

Hatta bu kimseler tahrir günü muvakkaten herhangi işi yapmak üzere mesela tahrir memuru olarak veyahut bir polis ise vazifesi başında bulunmak üzere meskeninden infikâk etmiş olsa bile gene tahrir cetveline mevcut nüfus olarak kayt olunmak lâzım gelir. Kezalik (keza) verilen emir hilâfına olarak tahrir günü tarlaya veya başka yere gitmek üzere ikametgâhlarından ayrılanlar dahi aynı veçhile kayt olunmak lâzım gelir.

Tahrir cetveline kayt olunacak eşhas yazılırken evvelemirde o mahallin yerli olanları kayt ve badehu yabancı veyahut ecnebi olup da otel, han veya misafireten hanelerde hazır bulunanlar kayt olunurlar. Aynı suretle kışlalarda, hastanelerde, leylî mekteplerde ve hapishanelerde bulunanlar da tahrir edilmek icap eder.

B — Bunlardan maada tahrir yapılan mahal, nüfusundan yani ailesi ikametgâhı, yurdu orada olup da muvakkaten başka memlekette herhangi bir sebeple, meselâ askerlik, tahsilde bulunmak suretlerile namevcut bulunanlar dahi cetvellere kayt edileceklerdir. Fakat bunların isimleri hizasına namevcut işareti konularak altı çizilecektir.

Madde 35 — Cetvellerde isimleri geçecek olan nüfus umumiyetle ya bir evde veyahut bir otelde velhasıl bir mesken dahilinde bulunur. Fakat tahrire takaddüm eden (önceki) geceyi, çadır, baraka, ağaç kovuğu, vagon, tren, vapur gibi yerlerde geçiren ve hatta sokakta yol üstünde geceleyen kimseler de bulunabilir bunların da tahrire dahil olmaları lâzımdır. Tahrire tekaddüm eden geceyi bir trende geçirmiş olan yolcular o trenin tahrir günü sabahı saat altıdan sonra muvasalat edeceği istasyonda tahrir edileceklerdir. Bu suretle tahrir günü saat altıdan sonra tren uğrağı olan yerlerin vali veya kaymakamları bu trenler için ayrıca bir tahrir memuru tayin ederek işbu trendeki eşhası tahrir ettireceklerdir. Bir noktaya bilhassa dikkat etmek lâzımdır ki: Bu suretle tahrir edilecek trenler ancak tahrire tekaddüm eden gece

yolda bulunup da tahrir günü sabahleyin saat altıdan sonra bir istasyonda tevakkuf eden (bekleyen) trenlerdir. Yoksa tahrir sabahı herhangi bir istasyondan hareket eden trenlerin tahririne hacet yoktur. Çünkü bunlarda bulunacak yolcular hareket ettikleri mahalde tahrir edilmiş bulunacaklardır, tahrire takaddüm eden geceyi bir gemide geçirmiş olan kimselere gelince: bunlar tahrir günü vasıl olacakları ilk limanda, vapurdan çıkmadan evvel tahrir edilirler. Bunun için de o limanın tabi olduğu kaza veya vilâyet icabına göre bu iş için bir veya müteaddit tahrir memuru tayin edecektir.

Göçebe ve aşiretlerin yani müstakil birlik ikametgâhları olmayan ve eşya ve sürüleri ile mütemadiyen tebdili mekân eden kimselerin tahriri için ayrıca tedabir ittihaz ve tebliğ edilecektir.

Madde 36 — Hülâsa her mahalde tahriri nüfus evvelemirde ikametgâhı orada olsun olmasın tahrir günü orada hazır bulunan kâffei eşhasın tahrir cetvellerine kaydını icap ettirdiği gibi aynı zamanda ikametgâhları orada olup ve muvakkaten başka yerlerde bulunan kimseler de keza kaydedilerek isimleri hizasına namevcut işareti konulur.

Dördüncü fasıl

Umumî tahriri nüfus gününden evvel ittihaz olunacak sair tedabir

Madde 37 — Tahrirde muvaffakiyeti ve bu mühim ameliyenin murakabesini (gözetimini) temin için hükümetçe tesbit ve tebliğ olunacak umumî tahrir gününden evvel daha bir kısım tedabirin ittihazı icap eder.

A — Umumî tahriri nüfus günü seyrü seferin men'i (seferlerin durdurulması)

Madde 38 — Her vali ve kaymakam bütün halka umumî tahriri nüfus günü tahrir ameliyesinin hitamından evvel ikametgâhlarından çıkmamaları lüzumunu emir ve ilân edecek ve tramvaylar da dahil olduğu halde bütün vesaiti naknin faaliyeti men ve tevkif olunacaktır.

Madde 39 — Şimendiferler, posta ve telgraf gibi tatili faaliyeti mümkün olmayan hidematı umumiye ile tahrir günü müstahdemininin sabahleyin iş başında bulunması lazım gelen su, elektrik gibi müesseseler mensubini için tabi oldukları daire müdürünün talep ve müracaatı üzerine zabite tarafından tahrir günü ikametgâhını terk edebileceğine dair ve şahsa mahsus olmak üzere bir (ruhsatiye) verilecektir. Bu ruhsatiyelerin alâkadaran tarafından tahrir gününden lâakal (en az) sekiz gün evvel talep edilmesi ve hini talepte ruhsatiyelerin kimlere ait olacağının isim ve adresle tavzihi (açıklanması) icap eder. Bu suretle ruhsatiye verilecek kimseler eğer bir aile reisi veya ikametgâhında münferiden yaşayan kimselerden iseler kendilerine tahrirden evvel balâsına ikametgâhlarının bulunduğu mıntakanın numarasile ikametgâhlarının numarası muharrer ve tahrir cetvelindeki sualleri cami bir cetvel tevzi olunacaktır.

Bu kabil kimseler bu cetveli bizzat kendileri veyahut ifadelerine nazaran zabitece memur edilecek bir şahs, aile efradı varsa onlar da dahil olmak üzere dolduracaktır.

Badehu bu cetveller bu gibi eşhasın ikamet ettikleri tahrir mıntakasının tahrir memuruna tevdi olunacak ve tahrir memuru da bunların muhteviyatını o mıntakaya ait tahrir cetvelinde hane numarası itibarile ait olduğu sütuna aynen nakl ve kaydedecektir.

B — Tahrir memurlarının mıntakalarını müş'ir olarak (işaret etmek üzere) tanzim edilecek cetveller

Madde 40 — Her kaza ve her vilâyet merkezi tahrir mıntakalarını müş'ir olarak iki cetvel tertip edecektir. Bu cetvellerden birisi üç sütunu havi olacak ve bu sütunlara berveçhi zir malûmat yazılacaktır:

A — Birinci cetvelin:

Birinci sütununa: Tahrir mıntakasının sıra numarası.

İkinci sütununa: Tahrir memurunun isim ve hüviyeti.

Üçüncü sütununa: Tahrir cetvelinin tahrir memuru tarafından doldurulduğunu ve merbut olduğu kontrol memuru tarafından teslim ve tevdi edildiğini müşir bir işaret.

B — İkinci cetvel zirdeki malûmatı havi beş sütunu ihtiva edecektir:

Birinci sütuna: Tahrir mıntakasının sıra numarası.

İkinci sütuna: Tahrir memurunun isim ve hüviyeti.

Üçüncü, dördüncü ve beşinci sütunlara: Tahrir edilen nüfustan tahrir günü hazır bulunanların yani mevcut eşhasın kadın ve erkek miktarile her ikisinin yekûnu.

Bu ikinci cetvelin birisi merkezi kaza veya vilâyet ile doğrudan doğruya onlara tabi köylere, diğeri merkezi kaza veya vilâyete merbut sair nahiye ve köylere ait olmak üzere iki nüsha olarak tanzimi icap eder.

Beşinci fasıl

Tahrir günü

Madde 4 — Bundan evvelki fasıllarda tafsilen izah edilen bütün tedabir muntazaman ittihaz edilmiş bulunursa tahrir ve kontrol memurları tahrir gününün sabahı vazifeleri başında bulunarak tahrir cetvellerini muvaffakiyetle doldururlar. Tahrir memurlarının cetvelleri ne suretle dolduracaklarına dair izahat kendilerine tevzi olunacak hususî talimatnamede münderiç bulunacaktır.

Eğer tahrir gününün sabahı kontrol memuru bazı tahrir memurlarının vazife başında bulunmadıklarını görecek olursa keyfiyeti derhal kaymakam veya valiye bildirir. Kaymakam veya vali de bu gibilerin yerine ihtiyat memurlardan birisini tayin ederek vazife başına derhal gönderir.

Madde 42 — Tahrir memurları mıntakalarındaki bilumum mesken ve binaları ziyaretle cetvellerini doldurduktan sonra cetvelde münderiç mevcut ve namevcut eşhasın kadın ve erkek itibarile yekûnlarını yapacaklar ve badehu cetvelleri kontrol memuruna tevdi eyleyeceklerdir. Her kontrol memuru da cetvelleri bittetkik talimatnamenin emrettiği şerait dahilinde doldurulduğunu ve mevcut, namevcut eşhasın kadın ve erkek itibarile yekûnlarının sıhhatle yapılıp yapılmadığını tetkik ettikten sonra cetvelleri vali veya kaymakamlara teslim edecektir.

Cetvellerin teslimini mübeyyin olarak (açıkça ortaya koyan) makamı vilâyete veya kaymakamlıktan kontrol memurlarına birer makbuz verilecek ve her mıntakaya ait cetvelin merkeze vürudu (erişmesi) 40'ıncı maddede zikredilen listeye işaret edilecektir. Cetvellerin teslimi için asgarî yirmi dört, azamî yirmi sekiz saat mühlet verilecektir.

Tahririn ertesi günü öğle vakti bütün cetveller merkezde cemedilmiş olmak lâzım gelir. Eğer bu tahrir veya kontrol memuru cetvelini vaktinde getirmeyecek olursa bulunduğu mahalle bir polis veya jandarma göndererek derhal getirilmek icap eder. Fakat yirmi kilometrodan fazla bir mesafedeki köylerde tahrir yapmaya giden memurlar için bu mühleti tahrir günü hariç olmak üzere azamî iki gün daha temdit (uzatmak) icap eder, ittihaz edilen bütün tedabire rağmen herhangi bir tahrir mıntakasında tahrir günü tahriri nüfus yapılmadığı anlaşılacak olursa bu gibi yerler ertesi veya daha ertesi günlerde muhakkak yine tahrir edilmek icap eder.

Madde 43 — Makbul bir mazeret olmaksızın muayyen müddet zarfında cedvellerini teslim etmeyen tahrir ve kontrol memurları tahriri nüfus kanununa tevfikan tecziye olunurlar (cezalandırılırlar).

Madde 44 — Tahrir memurunun tahrir cetvelinde münderiç suallere cevap vermekten imtina eden her şahıs ve alelûmum tahrire mutavaat göstermeyen (itaat etmeyen) kimselerin ismini tahrir memurları tanzim edecekleri raporlara derç ederler ve bu gibi kimseler tahriri nüfus kanununa nazaran tecziye edilirler. Aynı zamanda tahrirden saklanan veya suallere cevap vermeyen kimseler zabite marifetile takip edilerek her halde tahrir edilmek lâzım gelir.

Madde 45 — Hiçbir kimsenin tahrirden hariç kalmaması için tahrir günü sehven veya herhangi bir suretle cetvellere ismi girmeyen eşhasın hükümete müracaatı lüzumu her yerde ilân edilmek lazımdır. Bu gibi kimseler bulunduğu ve müracaat ettikleri takdirde isimlerinin ikamet ettikleri mıntakaların tahrir cetvellerine ilâve edilmesi ve cetvel zirindeki evvelki yekûnun da her halde tashihi lâzımdır.

Altıncı fasıl

Umumî tahriri nüfus neticelerinin cem'i

Madde 46 — Valiler, merkez vilâyet ve ona tabi köylerin ve kaymakamlar, merkezî kaza ile ona tabi nahiye ve bilûmum köylerin tahrir cetvellerini tahriri umumî gününden iki gün sonra-madde 42-fıkra: 4-merkezde cemedeceklerdir.

Aynı zamanda tahrir cetvellerinin vürudu merkezi vilâyet veya kazaya mebut bütün mevakiin - köy, nahiye ve saire - esamisini havi muntazam bir liste üzerinde takip ve işaret edilecektir. Bu listenin bütün mevakiin esamisini tamamen ihtiva etmesine bilhassa itina edilmek ve resmî listenin doğruluğunda şübhe tahaddüsü (şüphe belirmesi) ihtimali varsa tahrirden evvel bunun ikmal ve tashihine sarfı mesai eylemek icap eder.

Tahririn bütün mevakide icra edildiğine ve bütün tahrir cedvellerinin merkeze vürut ettiğine kanaat hasıl edebilmek için böyle bir cetvelin temini ve onun üzerinden tahririn takip ve mürakabesi pek mühim bir mes'ele teşkil eder.

Madde 47 — Vali ve kaymakamlar hudutları dahilinde bulunan bütün mıntakalara ait tahrir cetvellerini merkezde bitamamiha (tamamen) cemettikten sonra bu cetvellerdeki -mevcut eşhas yekûnunu- kadın ve erkek ayrı olarak 40'ıncı maddede bahsedilen ikinci cetvele kayt edecekler. Ve kadın erkek ayrı olmak üzere:

Evvelâ: Merkezi vilâyet veya kazanın mevcut nüfusunu -köyler hariç-

Saniyen: Merkezi vilâyet veya merkezi kazaya merbut köylerin mevcut nüfusunu.

Salisen: Mütebaki (arta kalan) nahiye ve köylerin mevcut nüfusunu tesbit edeceklerdir.

Badehu her merkezi vilâyet ve ona merbut köylerle her kaza ve mülhakatı için bu miktarların kadın, erkek ayrı ayrı yekûnu umumîsi bulunacaktır. Yapılacak cem'i ameliyelerinin kontrolü için ufkî ve şakulî (yatay ve dikey) yekûnların yekdiğerine mutabık olup olmadığına dikkat etmek lâzımdır.

Madde 48 — Bu ameliye dahi en geç olarak tahrirden üç gün sonra bitmiş bulunmak lâzımdır. Her kaymakam ve vali müteakiben tahririn en geç dördüncü günü elde ettiği netayici yani mevcut eşhas yekûnunu kadın erkek ayrı olmak üzere telgrafla Başvekâleti Celile İstatistik Müdiriyeti Umumiyesi'ne bildireceklerdir.

Bu telgrafta valiler vilâyet merkezi ile ona merbut köylerin yekûnunu, kaymakamlar da merkez kaza ile kaza-ya dahil bütün köy ve nahiyelerin nüfusunu bildireceklerdir:

Aynı zamanda bu telgrafı göndermekle beraber taahhütlü bir tahriratla her vali ve kaymakam zirdeki malûmatı İstatistik Müdiriyeti umumiyesine bildireceklerdir.

— Köyler hariç olmak üzere merkezi kaza veya vilâyetin kadın, erkek nüfusu mevcudesi yekûnu.

— Merkezi kaza veya merkezi vilâyete merbut köylerdeki kadın erkek nüfusu mevcude yekûnunu.

— Vilâyet veya kazanın sair nahiye ve köylerindeki kadın, erkek nüfusu mevcude yekûnu.

Yedinci fasıl

Tahrir cetvellerinin irsali

Madde 49 — Bilûmum tahrir cetvelleri en geç umumî tahriri nüfustan sekiz gün sonra posta ile Ankara'da Başvekâlet İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi'ne gönderilecektir. Cedveller bir veya müteaddit paketler dahilinde mukavim ambalaj kâğıdına sarılmış, iyice bağlanmış olarak gönderilecektir. Aynı zamanda resmî bir tahriratla cetvellerin gönderildiği İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi'ne bildirilecek, Müdüriyeti Umumiye bunların vüsulünü mahallerine iş'ar edecektir.

VESİKA 7

Tahrir memurlarına mahsus mufassal talimatname

Birinci kısım

Tahrir memurlarının vazifesi

Madde 1 — Tahrir memurları, umumî tahriri nüfus günü, tayin edildikleri tahrir mıntakasındaki bütün binaları birer birer ziyaret ederek nüfusu tahrir cetvellerine kayt ve isimleri hizasına cetvelde talep edilen malumatı derç edeceklerdir. Bu iş bittikten sonra her tahrir memuru aşağıda tarif olunan şekilde kaydettiği nüfusun yekûnunu da hesap edecektir.

Madde 2 — Her tahrir memuruna umumî tahriri nüfus gününden evvel kazalarda kaymakam, vilâyetlerde vali tarafından aşağıdaki cetveller ve talimatname verilir:

1— Tahriri nüfus cetveli.

2— Her tahrir memurunun tayin edildiği mıntakadaki binaların numaralarını havi (A) cetveli.

3— Tahrir memurluğu vezaifini gösteren mufassal talimatname.

4— (H) markalı büyük bir zarf.

Her tahrir memuru bu cetvelleri tamamen teslim aldığına dair bir makbuz verecektir.

Madde 3 — Her tahrir memuru talimatname ve cetvelleri aldıktan sonra evelemirde işbu talimatnameyi kemali itina ile okuyacak ve badehu (A) cetvelini eline alarak tayin edildiği tahrir mıntakasını dolaşarak mıntakanın hududunu, vaziyetini, binaların bulundukları mahalleri görüp tanıyacaktır.

Madde 4 — Umumî tahriri nüfus günü sabahı her tahrir memuru elinde tahrir cetveli ve binaları gösteren (A) cetveli olduğu halde saat 8'de mıntakasının 1 numaralı binası önüne gelecektir. Bu suretle işe başlayan her tahrir memuru işbu talimatnamenin tarifatı dairesinde (A) cetvelindeki bütün binaları dolaşarak nüfusu elindeki tahrir cetveline kaydedecektir.

Madde 5 — Bu suretle vazifesini ikmal eden her tahrir memuru hanesine avdetle tahrir cetveli ve kaydettiği nüfusun yekûnunu şu suretle hesap edecektir.

Evelâ: Mıntakasındaki nüfustan o gün bizzat mevcut ve hazır bulunanların kadın erkek yekûnunu.

Saniyen: Esasen o mıntakada sakin nüfustan olup da tahrir günü herhangi bir sebeple Türkiye'nin başka bir şehir veya köyünde veya ecnebi memleketlerde bulunanların kadın erkek yekûnunu.

Bu yekûnların yani mevcut ve namevcut nüfusun kadın erkek miktarını tadat ettikden sonra bunları tahrir cetvelinin sonunda gösterilen mahalle yazacaktır. (21'inci maddeye müracaat)

Madde 6 — Her tahrir memuru bu vazaifi tahrir gününün ertesi günü öğleye kadar bitirerek (A) cetveli ile tahrir cetvelini (H) markalı zarfa koyarak mensup olduğu kontrol memuruna teslim etmeye mecburdur.

Madde 7 — Kontrol memuruna veya gösterilecek başka bir makama teslimi icap eden bu zarfı kapatmadan teslim etmek icap eder.

İkinci kısım

1 — Umumî tahriri nüfusun gayesi

Madde 8 — Umumî tahriri nüfusun gayesi bütün memleketin dahilindeki nüfusun her tarafta aynı zamanda tahrir cetvellerine esami üzerine yazılarak muntazam bir surette sayılması demektir. Nüfusu bu suretle sayabilmek için bütün memleket - tahrir mıntakaları - denilen küçük küçük kısımlara ayrılarak her bir mıntakaya bir tahrir memuru tayin edilir. Ve her tahrir memuru tahriri umumî günü mıntakasının nüfusunu tahrir cetveline kaydeder.

Bir memleketin hakikî nüfus miktarını bilmek için bu suretle bir tahriri umumî yapmaktan başka çare yoktur. Tahriri umumî neticesinde elde edilecek malûmatın, hükümet işlerinde ve memleketin asayişini, sihhati umumiyesini, maarifini ve belediyelerin idaresini muvaffakiyetle temin hususlarında pek ziyade faydası vardır. Bir memleketin kuvvetini gösteren başlıca şey nüfustur.

Bu şekilde yapılacak umumî tahriri nüfuslar birkaç senelik muntazam fasılalarla tekrar edilerek nüfusu umumiyenin ne kadar arttığını öğrenmek mümkün olur.

Umumî tahriri nüfusun muvaffakiyetle icrası her şeyden evvel tahrir memurlarının bu vazifeyi canı gönülden dikkat ve intizam ile doğru olarak yapmalarına bağlıdır. Çünkü nüfusu cetvellere kaydedecek, yekûnları toplayacak olan onlardır. Nüfusun hakikî miktarını anlayabilmek için tahrir memurlarının kendilerine verilen işbu talimatnameyi dikkatle okumaları ve verilecek izahatı dikkatle dinleyerek temamen tatbik etmeleri icap eder.

2 — Tahrir memurlarının mıntakaları ve tahrir günü ziyaret edecekleri yerler

Madde 9 — Her tahrir memuru tayin edildiği tahrir mıntakasında mevcut binaları ziyaret ederek bunlardaki nüfusu kaydedecektir. Her tahrir mıntakasında mevcut binaların miktarı ve numaraları kendisine verilen - A cetvelinde muharrerdir. A cetveline dahil bulunduğu halde tahrir memurunun ziyaret etmemesi lâzım gelen ve tahrirleri başka suretle yapılacak olan binalar biraz aşağıda zikredilmiştir. Tahrir memuru mıntakasını tahrir ederken hanelerden maada mesken, ikametgâh hizmetini gören her binayı, hatta barakaları, ev haline getirilmiş vagonları, kovukları, çadırları, velhasıl içinde insan yatması muhtemel olan her yeri ziyaret ederek içlerindeki nüfusu kayt edecektir. Tahrir memuru şayet mıntakası dahilinde (A) cetveline dahil edilmemiş, numarasız bir yere tesadüf ederse bu yere, bir evvelki binanın numarasını mükerrer olarak vererek - meselâ: 4 mükerrer gibi - oradaki nüfusu da tahrir cetveline kayt edecek ve tahrir cetvelinin mülâhazat hanesine: (Numaralanmamış) şerhini verecektir.

Madde 10 — Bir tahrir mıntakası dahilinde olup da tahrir memurunun ziyaret etmeyeceği binalar - A - cetvelinde işaret edilmiştir. Bu binaları tahrir memuru ziyaret etmeyecek ve derunundaki nüfusu da kayt eyleyemeyecektir. Buralardaki nüfus, hükümet tarafından başka suretle tahrir edilecektir. Bu binalar şunlardır:

Kışlalar, jandarma koğuşları, mülkî, askeri, hususî bilûmum hastaneler, hapishane ve tevkifhaneler, bilumum leyli mektepler, ecnebî devletlerin sefarethaneleri ve maslahatgüzarlıkları.

Madde 11 — Konsoloshaneler, tahrir memurları tarafından ziyaret ve derunundaki nüfus kayt edilecektir.

3— Tahrir cetvellerine yazılacak nüfus

Madde 12 — Tahrir cetveli, her tahrir memurunun mıntakasındaki nüfusu ve bu nüfusa ait olarak cetvelin muhtelif sütunlarındaki malûmatı ihtiva edecektir. Tahrir memuru mıntakası dahilindeki binaları ziyaret ederek buralardaki nüfusu ya aile reisinin veyahut bizzat kendilerinin verecekleri cevap üzerine tahrir cetveline kayt eder. Tahrir cetvellerine iki sınıf nüfus kayt edilir.

Birincisi: Tahrir günü tahrir mıntakasında bizzat mevcut bulunan insanlardır. Yani tahrir günü sabahı her tahrir mıntakasındaki binalarda mevcut olan eşhas, ikametgâhı, ailesi, evi, barkı ister orada olsun ister olmasın kaffeten (tümüyle) tahrir cetvellerine kayt edilmek icap eder. Şu halde, bir tahrir mıntakasındaki otellere, hanlara, hanelere velev bir gün için misafir olarak gelmiş olan yolcular, yabancılar, ecnebiler, bilâ tefrik cetvellere dahil edilmek lâzımdır.

Bir tahrir mıntakasında sakin kimselerden olup da tahrir esnasında başka bir mıntakadaki bir haneye veya çalışmak üzere tarlaya veya vazife başına giden - polis, şimendifer, posta ve telgraf, kontrol ve tahrir memurları gibi - kimseler, yine asıl ikametgâhlarının bulundukları mıntakanın tahrir cetveline dahil edilirler. Yoksa tahrir esnasında, berayı vazife bulundukları mıntakanın cetveline kayt olunmazlar.

İkincisi : Bu suretle mevcut olan eşhastan maada, ailesi, ikametgâhı o memlekette olup da muvakkaten hatta bir gün için başka bir memlekete veya ecnebi memleketlere hizmeti askeriye, seyahat, tahsil, ticaret veya herhangi bir iş için gitmiş olanlar da tahrir cetveline kayt olunmak icabeder. Çünkü onlar da oranın nüfusundandırlar. Fakat böyle namevcut olarak kayt edilenlerin isimlerinin nihayetine - namevcut - diye yazılarak altı çizilir. Şu halde her tahrir memuru ziyaret ettiği binalarda mevcut bulduğu nüfusu kaydettikten maada oradakilere o aile veya hane halkına mensup olup da muvakkaten başka bir şehirde veya ecnebi memleketinde bulunan kimseleri olup olmadığını soracak ve alacağı izahat üzerine bunları da cetveline -namevcut- işareti ile kayt edecektir. Binaenaleyh askerlikte veya muvakkaten başka memlekette, seyahatte, tahsilde veya hastanede ve ecnebi memleketlerde bulunanlar bu suretle namevcut kayt edilecek demektir.

Madde 13 — Hapishane ve tevkifhanede bulunanlar ister bir gün için hapishanede bulunsun, ister ertesi günü tahliye edilecek olsun kat'iyyen hiçbir suretle kaydolunmazlar. Bunlar bulundukları hapishanelerde ayrıca tahrir edileceklerdir.

Madde 14 — Fakat bir ailenin kocaya gitmiş kızı veya oğlu ayrı bir ev teşkil etmiş ise o aileye mensup diye anası ve babası aile efradı meyanında kayt edilmemek lâzımdır. Bu gibiler artık filen yaşadıkları yerlerde kayt olunurlar. Namevcut tabiri halen o aile ile müşterek hayat geçirmekte iken geçici bir sebeple o şehir veya mevkiden başka bir yerde muvakkaten bulunanlara aittir.

Üçüncü kısım
Tahrir cetvellerine yazılacak malûmat

Madde 15 — Tahrir cetveli, tahrir edilen her şahsın ismi hizasında cetvelde gösterilen malûmatı ihtiva edecektir. Cetvele bu malûmatı yazarken dikkat edilecek noktalar şunlardır:

Madde 16 — Cetveli mutlak mürekkep veya boyalı kalem ile yazmaya lüzum yoktur. Renkli kurşun kalemi ile dahi yazılabilir. Yazılar okunaklı olacaktır, yazılan cetvelleri bilahare tebyiz etmeye (temize çekmeye) de lüzum yoktur. Keza evvela başka bir kâğıda müsvedde yapılarak badehu cetvele nakledilmesi caiz değildir. Çünki tebyiz ederken birçok yanlışlıklar olabilir.

Madde 17 — Her sütunda tekerrür eden aynı nevi cevaplar için (=) caize işareti konulmayacaktır. Cetvele yazılacak bütün malûmat tekerrür dahi etse yine aynen yazılmak icap eder.

Madde 18 — Her hane halkını yazdıktan sonra cetvelde boş bir satır bırakman, badehu diğer hane halkını yazmak lâzımdır. Bu suretle her memlekette kaç hane halkı mevcut olduğu anlaşılacaktır. Hane halkından maksat aynı bina dahilinde veya bir binanın bir kısmında birlikte hayat geçiren kimseler demektir. Bunların aralarında aile rabıtası olması şart değildir. Binaenaleyh hane halkından ayrılmış olan aile efradı artık o hane halkından addolunamazlar. Ve bittabi beraber tahrir edilmeleri icap eder:

Bilâkis bir hane halkı ile birlikte yaşayan yabancı kimseler o hane halkı ile beraber birlikle tahrir edilmek icap eder. Meselâ: bir ailenin veya münferit bir şahsın nezdinde yatıp kalkan hizmetçi bu kimselerin bulunduğu hane halkı meyanında dahildir. Keza münferiden bir odada veya bir apartımanın bir daire veya odasında oturan tek bir şahıs da başlı başına bir hane halkı gibi nazarı itibare alınacaktır. Keza aralarında akrabalık olmaksızın bir arada yaşayan iki veya daha ziyade şahıs da bir hane halkı teşkil ederler.

Madde 19 — Tahrir cetvelinde 16 sütun vardır. Bu sütunlara yazılacak cevapları almak için evvelemirde tahrir edilen şahsın nüfus tezkeresi veya hüviyet cüzdanı ecnebi ise pasaportu talep edilir. Eğer o şahsın bu kabil evrakı varsa tahrir cetveline yazılacak cevaplar bu vesikalardaki malûmata nazaran yazılır. Talep edilen malûmatın bir kısmı, bu vesikalarda mevcut değildir. Bunlar -meselâ: okuyup, yazma, sakatlık gibi- bittabi ifadesine göre yazılır. Eğer tahrir edilen şahıs vesikasını kaybetmiş veya hiç yok ise bütün cevaplar ifadesine göre doldurulur.

Madde 20 — Cevapları yanlış doldurmamak için her bir sütuna ait malûmatı zirdeki izahata nazaran yazmak lâzımdır.

Birinci sütun:

Bu sütuna tahrir memuru tahrir edilen şahsın oturmakta olduğu ve kendisine verilen - A - işaretli binalar cetvelinde muharrer binanın numarasını yazacaktır. Bir hanede bulunan müteaddit eşhasın isimlerini sıra ile yazarken hane numarasını tekrar tekrar yazmaya lüzum yoktur. Yalnız birinci şahsın ismi hizasına numarayı yazmak kifayet eder (yeterli olur).

Ziyaret edilen yer, ev olduğu halde gayri meskûn ise numarasının hizasına gayri meskûn hane diye işaret edilir. Eğer bina, içinde hiç insan yatmayan dükkân, cami, ilâh... gibi bir bina ise -gayri meskûn cami, fabrika ilâh- diye işaret edilir.

İkinci sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın evvelâ aile ismi yani lâkap ve şöhreti, badehu pederinin ve kendisinin ismi yazılacaktır. Meselâ: Demirci oğullarından Ahmet efendi mahtumu Hüseyin efendi gibi.

Evli kadınların aile ismi pederinin şöhretine göre değil kocasının aile ismine göre yazılır. Meselâ: Demirci oğlu Hüseyin Efendinin kızı Fatma, Değirmenci oğlu Mahmut Efendiye kocaya gitmiş, Fatma'nın aile ismini yazarken Demirci oğlu değil, Değirmenci oğlu Mahmut Efendi zevcesi diye yazmak lâzımdır.

Üçüncü sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın cinsiyeti yazılacaktır. Yani kadın ise - kadın - erkek ise - erkek - kelimesi yazılır.

Dördüncü sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın doğduğu tarih yazılacaktır. Eğer nüfus tezkeresi mevcut ise tezkeredeki tevellüt yazılır. Eğer nüfus tezkeresi yok ise ifadesine göre yazılır. Eğer o şahıs tarihi tevellüdünü dahi unutmuş ise ifadesine göre sadece yaş yazılır. Eğer yaşını söylemez ise tahrir memuru görünüşüne nazaran yaşını tahmin ederek cetvele ona göre yazar. Tarihi tevellüdü yeni takvime göre hesap edilerek yazılması şart değildir. Eski Rumî tarih yazılabilir.

Beşinci sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın doğduğu memleketin ismi yazılır. Köy ve mahalle isimlerini sıra ile yazmaya lüzum yoktur. Yalnız şehir ismi kâfidir. Meselâ: Ankara, Akşehir gibi. Ecnebi memleket tebaasından ise veya Türk olup da ecnebi memlekette doğmuş ise doğduğu memleket yazılır. Fransa, İtalya gibi. Adres ve fazla tafsilât yazmaya lüzum yoktur.

Altıncı sütun:

Bu sütuna tahrir edilen kimsenin hali medenîsi yazılır. Kadın, erkek, büyük, küçük her fert hali medenî itibarile zirdeki dört sıfattan birisini haiz bulunur:

1 — Hiç evlenmemiş yani başından nikâh geçmemiş erkeğe - bekâr - veya - ergen - derler. Hiç evlenmemiş yani başından nikâh geçmemiş kadına - bakire - derler.

2 — Tahriri nüfus yapıldığı anda evli bulunan kadın ve erkeğe evli denir.

3 — Karısı ölmüş olan erkekle kocası ölmüş olan kadına yani her ikisine de - dul - denir. Bunlar dul kaldıktan sonra evlenmiş iseler tabii yine evli diye yazılırlar.

4— Karısını boşamış olan ve halen evli bulunmayan erkeğe: boşamış - derler. Kocasından boşanmış ve bir daha kocaya gitmemiş olan kadına - boşanmış - derler. Halk ekseriya bu farkları düşünmezler. Onun için karısı ölmüş bir adama sorulunca derhal bekârım der, halbuki sıfatı duldur. Onun için bu sütunu doldururken suali iyice izah etmek ve tekrar tekrar sormak lâzımdır.

Yedinci sütun:

Bu sütuna ana lisanı yazılır. Ana lisanından maksat, o kimsenin hanesinde çoluk çocuğu ile konuştuğu lisandır. Meselâ: bir kısım Musevîler, Boşnaklar ve saire vardır ki Türk oldukları ve Türkçe bildikleri halde aileleri arasında Musevice, Boşnakça konuşurlar.

Sekizinci sütun:

Tahrir olunan şahsın daimî ikametgâhı hangi şehir veya köy ise oranın ismi bu sütuna yazılacaktır. Daimî ikametgâhdan maksat, bir şahsın ailesi ile veya mensup olduğu hane halkı ile ikamet ettiği ve yerleştiği yerdir.

İkametgâhı daimî, mutlak bir şahsın işinin gücünün bulunduğu yer demek değildir. Meselâ: Bir yere çalışmaya giden ve esasen başka yerde oturan kimselerin ikametgâhı oturdukları yerlerdir.

Memleketimizde bir iş için muvakkaten yerleşmiş olan ecnebilerin de daimî ikametgâhları oturdukları şehirdir. Fakat kısa bir zaman için bir iş zımnında Türkiye'ye gelen ve derhal memleketlerine avdet edecek olan ecnebilerin ikametgâhı daimîleri asıl kendi memleketleri olarak gösterilir. Fakat bir memlekete seyahat, tahsil, askerlik, ticaret veya herhangi bir iş için muvakkaten gelmiş olan Türkler, ikametgâhı daimîleri esasen sakin bulundukları yer neresi ise orasıdır. Daimî ikametgâhı yazarken fazla tafsilât yani uzun uzadıya adres yazılmayacaktır. Meselâ sadece Konya, Ödemiş veya Rusya, Macaristan gibi memleket isimlerini yazmak kifayet eder.

Dokuzuncu sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahıs hangi devletin tebaası ise o devletin ismi yazılır. Meselâ : Türkiye, Fransa.. gibi.

Onuncu sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın san'atı, mesleki, bir san'at veya mesleki yoksa vaziyeti yazılır.

Meslek veya san'atı yazarken sadece amele, memur, usta yazmak kâfi değildir. Bu san'at ve mesleklerin ziraat, ticaret, san'at kısımlarından hangisine ait olduğu işaret edilmelidir. Meselâ: Saraç, marangoz, ziraat amelesi, ticarethanede kâtip, ipek fabrikasında makinist veya amele, halı atelyesinde işçi diye tasrih edilmelidir. Eğer tahrir edilen şahıs bir sanat sahibi olmayıp da hükümet hizmetinde ise devlet memuru, belediye hizmetinde ise belediye memuru denir.

Ne sıfatı ve ne de memuriyeti olmayan kimseler için mütekait (emekli) memur, mütekait zabit, mülk sahibi, akar sahibi gibi içtimai bir vaziyetleri varsa o yazılır. Eğer hiç bir san'at ve vaziyeti yoksa bu gibilere yoktur işareti verilir. Bir iş ve güç sahibi olması imkânı olmayan kadın ve çocuklar için de keza "yoktur" denir. Daimî ve mutat bir surette ziraatta çalışan kadınlar dahi "çiftçi amele" diye kaydolunmak icabeder.

On birinci sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahıs matbu bir varakayı meselâ bir kitap veya gazeteyi okuyabiliyorsa "evet" okuyamıyorsa "hayır" yazılır. Okumak bilip bilmediğinde tereddüt edilen kimselere, tahrir cetvelinin bir tarafını göstererek okutmak maksadı temin eder.

On ikinci sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın mensup olduğu din yazılır. Mesela: Müslüman, Hıristiyan, Musevi gibi. Yalnız Hıristiyan için mezhep de ilâve olunacaktır. Mesela Ortodoks, Katolik, Protestan gibi.

On üçüncü sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahsın vücudunda mühim bir sakatlığı varsa o yazılır. Mesela körlük, topallık, sağırlık, dilsizlik, kamburluk, çolaklık, kötürümlük gibi. Ehemmiyetsiz vücut arızaları yazılmaz.

On dördüncü sütun:

Bu sütuna tahrir edilen şahıs evvelce nüfusa kaydedilmiş ise kaydedildiği yerin ismi yazılır. Kaydolmamış ise "kaydedilmemiştir" yazılır.

On beşinci sütun

Bu sütuna tahrir edilen şahsın nüfus teskeresi veya hüviyet cüzdanı varsa "vardır" yoksa "yoktur" kelimesi yazılır.

Tahrir cetvellerinin imlâsından sonra yapılacak vazife

Madde 21 — Her tahrir memuru mıntakasındaki binaları dolaşarak nüfusu tahrir cetveline kâmilen kaydettikten sonra bunun yekûnunu yapacaktır.

Evvelâ : Tahrir cetvelinde o gün tahrir sahasında mevcut olarak kaydedilmiş olan eşhasın kadın, erkek miktarını tadat edecek. -Yani namevcut işareti konulmayan nüfus miktarını-

Saniyen : Namevcut işareti koyarak kaydettiği nüfusun kadın, erkek miktarını tadat edecek.

Salisen : Bu iki yekûnu tahrir cetvelinin nihayetindeki mahalli mahsusa kaydedecektir.

Bu iş bittikten sonra tahrir memuru cetvelinin zirini imza ederek doğruluğunu tasdik eder ve bir de vazifesinin sureti ifasına, bazı hususî hallere, müşküllere tesadüf etmiş ise ona dair rapor tanzim ederek tahrir cetvelini, (A) binalar cetvelini, raporu kâffeten (H) markalı zarfa koyarak kontrol memuru varsa ona, yoksa kaymakama teslim eder ve kendisine işbu evrakı teslim ettiğine dair bir makbuz verilir.

1927
MÜLKÎ TEŞKİLÂTA NAZARAN
VİLÂYET VE KAZALAR

1927 TÜRKİYE CÜMHURİYE

CARTE INDIQUANT LES LIMITES ADMINISTRATIVES DES V

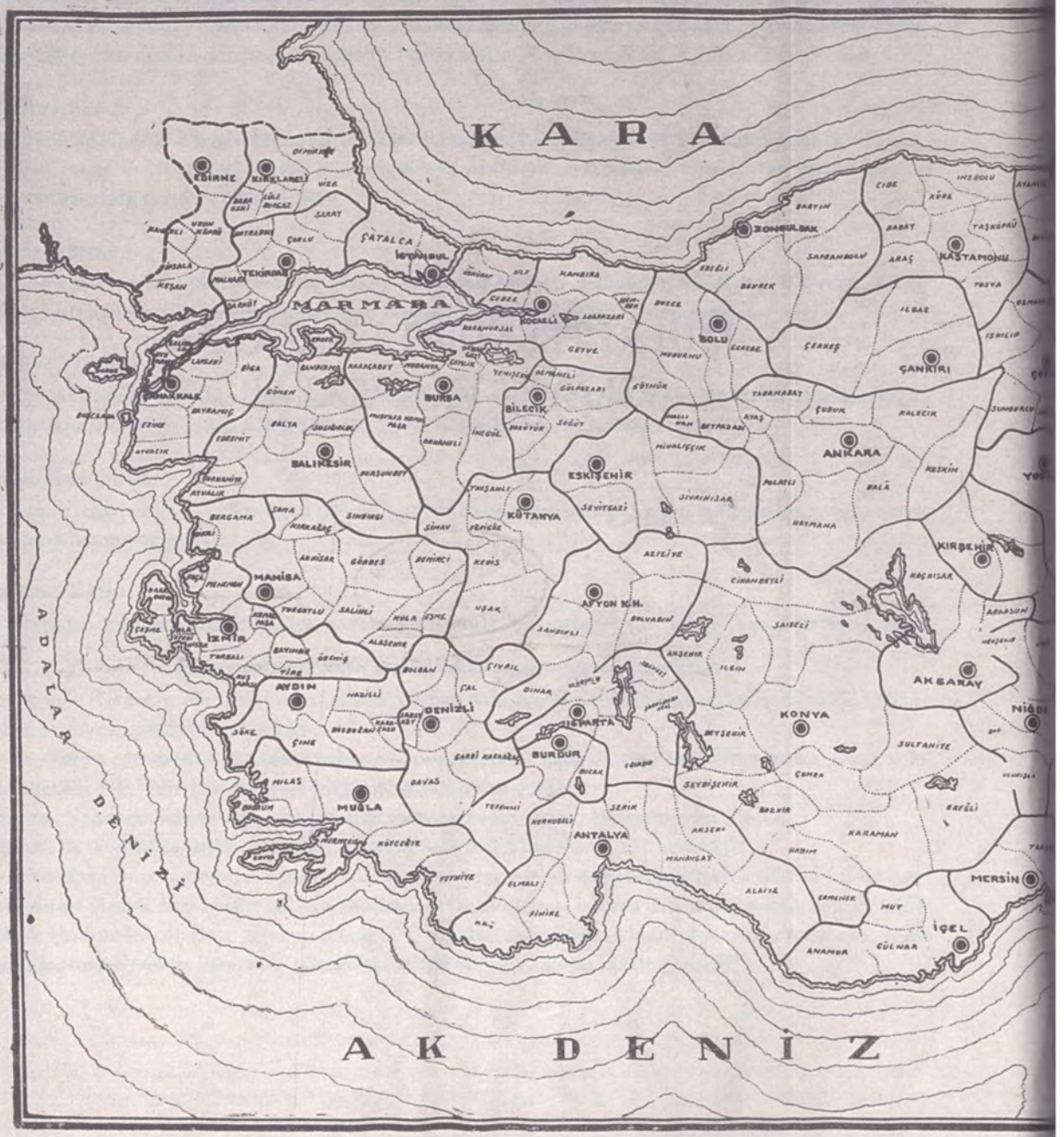

1929'da İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından 1927 nüfus sayımının sonuçlarına dair yayımlanan fasikülde yer alan ve Harita Müdüriyeti Umumiyesi'nin 1927 haritası örnek alınarak yapılan Türkiye Cumhuriyeti Mülki Taksimat Haritası.

1927
Mülkî teşkilâta nazaran

1— Vilâyetler

Adana	Edirne	Malatya
Afyon Karahisar	Elâziz	Manisa
Aksaray	Erzincan	Maraş
Amasya	Erzurum	Mardin
Ankara	Eskişehir	Mersin
Antalya	Gazi Ayıntap - Antep	Muğla
Artvin	Giresun	Niğde
Aydın	Gümüşane	Ordu
Balıkesir	Hakâri	Rize
Bayazıt	İçel	Samsun
Bilecik	İsparta	Siirt
Bitlis	İstanbul	Sinop
Bolu	İzmir	Sivas
Burdur	Kars	Şebin Karahisar
Bursa	Kastamonu	Tekirdağ
Cebelibereket	Kayseri	Tokat
Çanakkale	Kırklareli	Trabzon
Çankırı	Kırşehir	Urfa
Çorum	Kocaeli	Van
Denizli	Konya	Yozgat
Diyarbekir	Kütahya	Zonguldak

2— Kazalar

Adalar	(İstanbul)	Ardahan	(Kars)	Bayburt	(Gümüşane)
Adapazarı	(Kocaeli)	Arapçay	(Kars)	Bayındır	(İzmir)
Adıyaman	(Malatya)	Artova	(Tokat)	Bayramiç	(Çanakkale)
Ahlat	(Bitlis)	Avanos	(Kırşehir)	Bergama	(İzmir)
Akçaabat	(Trabzon)	Ayancık	(Sinop)	Besni - Behisni	(G. Ayıntap)
Akçadağ	(Antalya)	Ayaş	(Ankara)	Beşiri	(Siirt)
Akdağ Madeni	(Yozgat)	Ayvalık	(Balıkesir)	Beyoğlu	(İstanbul)
Akhisar	(Manisa)	Aziziye	(A. Karahisar)	Beypazarı	(Ankara)
Akseki	(Antalya)	Babaeski	(Kırklareli)	Beyşehir	(Konya)
Akşehir	(Konya)	Bafra	(Samsun)	Beytişebap	(Hakâri)
Alâiye	(Antalya)	Bahçe	(Cebelibereket)	Biga	(Çanakkale)
Alaşehir	(Manisa)	Bakırköy	(İstanbul)	Birecik	(Urfa)
Alucra	(Şebinkarahisar)	Balâ	(Ankara)	Bodrum	(Muğla)
Anamur	İçel	Balya	(Balıkesir)	Boğazlıyan	(Yozgat)
Andırın	(Maraş)	Bandırma	(Balıkesir)	Boldan	(Denizli)
Araç	(Kastamonu)	Bartın	(Zonguldak)	Bolvadin	(A. Karahisar)
Arapkir	(Malatya)	Baskil	(Elâziz)	Bor	(Niğde)
Arapsun	(Aksaray)	Başkale	(Van)	Boyabat	(Sinop)

Kazalar — Mabat

Bozcaada	(Çanakkale)
Bozdoğan	(Aydın)
Bozkır	(Konya)
Bozüyük	(Bilecik)
Bucak	(Burdur)
Bulanık	(Bitlis)
Burhaniye	(Balıkesir)
Bünyan	(Kayseri)
Ceyhan	(Cebelibereket)
Cide	(Kastamonu)
Cizre	(Mardin)
Cihanbeyli	(Konya)
Çal	(Denizli)
Çapakçur	(Elâziz)
Çarşamba	(Samsun)
Çatalca	(İstanbul)
Çemişkezek	(Elâziz)
Çerkeş	(Çankırı)
Çermik	(Diyarbekir)
Çeşme	(İzmir)
Çine	(Aydın)
Çivril	(Denizli)
Çıldır	(Kars)
Çorlu	(Tekirdağ)
Çubuk	(Ankara)
Çumra	(Konya)
Daday	(Kastamonu)
Darende	(Sivas)
Demirci	(Manisa)
Demirköy	(Kırklareli)
Derik	(Mardin)
Develi	(Kayseri)
Devrek	(Zonguldak)
Dinar	(A. Karahisar)
Divrik	(Sivas)
Diyadin	(Bayazıt)
Dörtyol	(Cebelibereket)
Dursunbey	(Balıkesir)
Düzce	(Bolu)
Eceabat	(Çanakkale)
Edremit	(Balıkesir)
Eğrigöz	(Kütahya)
Elbistan	(Maraş)
Eleşkirt	(Bayazıt)
Elmalı	(Antalya)
Erbaa	(Tokat)
Erciş	(Van)
Ereğli	(Konya)
Ereğli	(Zonguldak)
Ergani madeni	(Elâziz)
Ermenek-Ermenak	(Konya)
Eruh	(Siirt)
Eşme	(Manisa)
Ezine	(Çanakkale)
Fatsa	(Ordu)
Feke	(Adana)
Fethiye	(Muğla)
Finike	(Antalya)
Foça	(İzmir)
Garbî Karaağaç	(Denizli)
Garzan	(Siirt)
Gebze	(Kocaeli)
Gedis-z	(Kütahya)
Gelibolu	(Çanakkale)
Gemlik	(Bursa)
Genç	(Elâziz)
Gercüş	(Mardin)
Gerede	(Bolu)
Gereze-Gerze	(Sinop)
Gevar	(Hakâri)
Gevaş	(Van)
Geyve	(Kocaeli)
Göksün	(Maraş)
Göle	(Kars)
Gölpazarı	(Bilecik)
Gönen-Gönan	(Balıkesir)
Gördes	(Manisa)
Görele	(Giresun)
Göynük	(Bolu)
Gülnar	(İçel)
Gümüşhacıköy	(Amasya)
Gürün-Görün	(Sivas)
Hadım	(Konya)
Hafik	(Sivas)
Haran	(Urfa)
Havza	(Samsun)
Haymana	(Ankara)
Hayrebolu	(Tekirdağ)
Hekimhan	(Malatya)
Hendek	(Kocaeli)
Hilvan	(Urfa)
Hizan	(Bitlis)
Hınıs	(Erzurum)
Hopa	(Rize)
Hozat	(Elâziz)
Hüseyinabat	(Çorum)
Iğridir	(İsparta)
İmroz	(Çanakkale)
İncesu	(Kayseri)
İnebolu	(Kastamonu)
İnegöl	(Bursa)
İskilip	(Çorum)
İspir	(Erzurum)
İğdır	(Bayazıt)
İlgaz	(Çankırı)
Ilgın	(Konya)
İslahiye	(Cebelibereket)
Kadirli	(Adana)
Kağızman	(Kars)
Kâhta	(Malatya)
Kalecik	(Ankara)
Kandıra	(Kocaeli)
Kangal	(Sivas)
Karaburun	(İzmir)
Karacabey	(Bursa)
Kar	(Aydın)
Karaisalı	(Adana)
Karaköse	(Bayazıt)
Karaman	(Konya)
Karamursal	(Kocaeli)
Kaş	(Antalya)
Kavaklı	(Edirne)
Keban	(Elâziz)
Kelkit	(Gümüşane)
Kemah	(Erzincan)
Kemaliye	(Malatya)
Kemalpaşa	(İzmir)
Keskin	(Ankara)
Keşan	(Edirne)
Kiğı	(Erzincan)
Kilis	(G. Ayıntap)
Kırkağaç	(Manisa)
Koçhisar - Şerefli	(Aksaray)
Korkudeli	(Antalya)
Koyulhisar	(Ş. Karahisar)
Kozan	(Adana)
Köyceğiz	(Muğla)
Kula	(Manisa)

Kazalar — Mabat

Kulp	(Diyarbekir)
Kuru çay	(Erzincan)
Kuşadası	(İzmir)
Küre	(Kastamonu)
Lâpseki	(Çanakkale)
Lice	(Diyarbekir)
Lüleburgaz	(Kırklareli)
Maçka	(Trabzon)
Malazgirt	(Bitlis)
Malkara	(Tekirdağ)
Manavgat	(Antalya)
Mazkirt	(Elâziz)
Mecidiye	(Kırşehir)
Mecidözü	(Çorum)
Menemen	(İzmir)
Mermeris	(Muğla)
Merzifon	(Amasya)
Mesudiye	(Ş. Karahisar)
Midyat	(Mardin)
Mihalıççık	(Eskişehir)
Milâs	(Muğla)
Mucur	(Kırşehir)
Mudanya	(Bursa)
Mudurnu	(Bolu)
Muradiye	(Van)
M. Kemal Paşa	(Bursa)
Muş	(Bitlis)
Mut	(İçel)
Mutki	(Bitlis)
Nallıhan	(Ankara)
Nazilli	(Aydın)
Nazimiye	(Erzincan)
Nevşehir	(Niğde)
Niksar	(Tokat)
Nizip	(G. Ayintap)
Nusaybin	(Mardin)
Of	(Trabzon)
Oltu	(Erzurum)
Orhaneli	(Bursa)
Orhangazi	(Bursa)
Osmancık	(Çorum)
Osmaneli	(Bilecik)
Osmaniye	(Diyarbekir)
Ovacık	(Elâziz)
Ödemiş	(İzmir)
Palu	(Elâziz)
Pasinler	(Erzurum)
Pazar-Atine	(Rize)
Pazarcık	(Maraş)
Pertek	(Elâziz)
Pervari	(Siirt)
Pınarbaşı	(Kayseri)
Plümür	(Erzincan)
Polatlı	(Ankara)
Posof	(Kars)
Pütürge	(Malatya)
Refahiye	(Erzincan)
Resülayn	(Mardin)
Reşadiye	(Tokat)
Safranbolu	(Zonguldak)
Saideli	(Konya)
Saimbeyli	(Adana)
Salihli	(Manisa)
Sandıklı	(Afyonkarahisar)
Saray	(Tekirdağ)
Saray-Mahmud	(Van)
Sarayköy	(Denizli)
Sarıkamış	(Kars)
Sasun	(Siirt)
Savur	(Mardin)
Seferihisar	(İzmir)
Serik	(Antalya)
Seydişehir	(Konya)
Seyitgazi	(Eskişehir)
Silvan	(Diyarbekir)
Simav	(Kütahya)
Siverek	(Urfa)
Sivrihisar	(Eskişehir)
Sındırğı	(Balıkesir)
Soma	(Manisa)
Sorgun	(Yozgat)
Söğüt	(Bilecik)
Söke	(Aydın)
Sultaniye	(Konya)
Sungurlu	(Çorum)
Susığırlık	(Balıkesir)
Suşehri	(Ş. Karahisar)
Sürmene	(Trabzon)
Sürüç	(Urfa)
Şarki Karaağaç	(İsparta)
Şarkışla	(Sıvas)
Şarköy	(Tekirdağ)
Şavşat	(Artvin)
Şemdinan	(Hakâri)
Şile	(İstanbul)
Şiran	(Gümüşane)
Şirvan	(Siirt)
Şitak	(Van)
Şirnak	(Siirt)
Tarsus	(Mersin)
Taşköprü	(Kastamonu)
Tavas	(Denizli)
Tavşanlı	(Kütahya)
Tefenni	(Burdur)
Tercan	(Erzurum)
Terme	(Samsun)
Tire	(İzmir)
Tirebolu	(Giresun)
Torbalı	(İzmir)
Tortum	(Erzurum)
Torul	(Gümüşane)
Tosya	(Kastamonu)
Turgutlu	(Manisa)
Tutak	(Bayazıt)
Tuzluca	(Bayazıt)
Uluborlu	(İsparta)
Ulukışla	(Niğde)
Urfa	(İzmir)
Uşak	(Kütahya)
Uzunköprü	(Edirne)
Ünye	(Ordu)
Ürgüp	(Niğde)
Üsküdar	(İstanbul)
Vakfıkebir	(Trabzon)
Varlo	(Bitlis)
Vezirköprü	(Samsun)
Viranşehir	(Urfa)
Vize	(Kırklareli)
Yabanabat	(Ankara)
Yalvaç	(İsparta)
Yaylak	(Urfa)
Yenişehir	(Bursa)
Yıldızeli	(Sivas)
Yusufeli	(Artvin)
Zara	(Sivas)
Zile	(Tokat)

MUFASSAL NETİCELER

2

Vilâyet İTİBARİLE İCMAL

KADRO I
NÜFUSUN HALİMEDENÎ VE YAŞ GRUPLARI İTİBARİLE İNKISAMI

Çalışmanın "Mufassal Neticeler ve Vilâyet İtibarile İcmal" bölümü, 1929 yılında Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından Türkçe ve Fransızca olarak basılan *28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri* adlı yayının birinci fasikülünün orijinal nüshasından alınmıştır.

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Adana	E	116,341	68,591	45,115	2,141	400	94	5,360	10,869	13,528	13,376	19,396	40,089	9,199	3,106	1,298	120
	K	111,377	50,689	46,342	13,421	826	99	3,777	8,872	13,120	10,793	15,871	44,306	10,033	2,837	1,672	96
YEKÛN		**227,718**	**119,280**	**91,457**	**15,562**	**1,226**	**193**	**9,137**	**19,741**	**26,648**	**24,169**	**35,267**	**84,395**	**19,232**	**5,943**	**2,970**	**216**
Afyonkarahisar	E	120,398	66,234	52,574	1,343	227	20	7,392	9,976	12,696	13,582	22,642	37,830	11,032	3,966	1,221	61
	K	138,979	56,843	58,474	22,342	1,291	29	6,607	8,807	12,248	11,991	22,310	53,291	16,662	4,578	2,385	99
YEKÛN		**259,377**	**123,077**	**111,048**	**23,685**	**1,518**	**49**	**13,999**	**18,783**	**24,944**	**25,573**	**44,952**	**91,121**	**27,694**	**8,544**	**3,607**	**160**
Aksaray	E	60,407	35,596	23,980	704	113	14	3,342	6,136	8,337	8,943	9,888	16,762	4,371	1,927	642	59
	K	66,624	30,123	28,194	7,963	322	22	2,196	4,749	7,553	7,314	9,853	26,114	6,120	1,848	809	68
YEKÛN		**127,031**	**65,719**	**52,174**	**8,667**	**435**	**36**	**5,538**	**10,885**	**15,890**	**16,257**	**19,741**	**42,876**	**10,491**	**3,775**	**1,451**	**127**
Amasya	E	55,842	30,305	24,742	697	87	11	3,425	4,681	5,711	5,928	10,266	18,950	4,187	2,009	649	36
	K	59,042	23,820	25,132	9,752	328	10	2,341	3,877	5,479	4,362	8,980	23,679	7,042	2,090	1,140	52
YEKÛN		**114,884**	**54,125**	**49,874**	**10,449**	**415**	**21**	**5,766**	**8,558**	**11,190**	**10,290**	**19,246**	**42,629**	**11,229**	**4,099**	**1,789**	**88**
Ankara	E	205,368	109,191	93,258	2,332	428	159	9,908	17,374	20,632	20,644	31,589	79,734	17,658	5,680	1,938	211
	K	199,352	84,565	86,069	27,227	1,314	177	7,704	14,907	20,396	18,763	27,291	80,008	21,294	5,576	3,204	209
YEKÛN		**404,720**	**193,756**	**179,327**	**29,559**	**1,742**	**336**	**17,612**	**32,281**	**41,028**	**39,407**	**58,880**	**159,742**	**38,952**	**11,256**	**5,142**	**420**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Artvin	E	44,532	25,305	18,354	807	41	25	2,579	3,460	5,000	6,430	7,309	12,691	4,076	1,890	972	125
	K	45,534	20,767	19,026	5,555	157	29	2,101	3,098	4,730	5,455	6,086	16,326	4,775	1,815	1,029	119
YEKÛN		**90,066**	**46,072**	**37,380**	**6,362**	**198**	**54**	**4,680**	**6,558**	**9,730**	**11,885**	**13,395**	**29,017**	**8,851**	**3,705**	**2,001**	**244**
Antalya	E	93,212	55,034	36,911	958	269	40	5,060	8,609	10,009	11,402	18,074	28,593	7,690	2,689	982	104
	K	111,160	47,746	42,980	19,015	1,369	50	4,030	7,460	9,757	9,959	17,834	44,120	12,456	3,500	1,901	143
YEKÛN		**204,372**	**102,780**	**79,891**	**19,973**	**1,638**	**90**	**9,090**	**16,069**	**19,766**	**21,361**	**35,908**	**72,713**	**20,146**	**6,189**	**2,883**	**247**
Aydın	E	99,313	56,555	40,820	1,439	461	38	5,102	7,082	8,871	9,917	19,531	33,392	9,730	3,874	1,196	78
	K	113,228	45,702	43,193	22,348	1,932	53	4,311	6,724	8,624	8,647	18,542	45,619	13,981	4,452	2,200	128
YEKÛN		**212,541**	**102,257**	**84,013**	**23,787**	**2,393**	**91**	**9,413**	**13,806**	**17,495**	**18,564**	**38,073**	**79,551**	**23,711**	**8,326**	**3,396**	**206**
Balıkesir	E	206,220	113,718	88,397	3,420	594	91	9,040	15,814	21,994	19,899	34,908	72,983	19,918	8,477	3,038	149
	K	214,846	89,801	87,753	34,949	2,266	77	8,005	14,323	20,913	18,372	32,122	82,384	25,904	8,274	4,329	220
YEKÛN		**421,066**	**203,519**	**176,150**	**38,369**	**2,860**	**168**	**17,045**	**30,137**	**42,907**	**38,271**	**67,030**	**155,367**	**45,822**	**16,751**	**7,367**	**369**
Bayazıt	E	57,177	31,401	24,838	863	52	23	2,225	4,641	8,276	7,295	5,077	22,893	4,053	1,904	754	59
	K	47,409	21,883	21,487	3,928	63	48	1,902	3,993	6,907	4,898	4,401	19,436	3,776	1,328	727	41
YEKÛN		**104,586**	**53,284**	**46,325**	**4,791**	**115**	**71**	**4,127**	**8,634**	**15,183**	**12,193**	**9,478**	**42,329**	**7,829**	**3,232**	**1,481**	**100**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Bilecik	E	53,498	27,048	25,487	805	143	15	3,582	4,005	5,090	5,258	9,439	17,561	5,435	2,298	764	66
	K	60,102	21,661	26,856	10,848	742	55	3,175	3,607	4,583	4,713	8,847	24,050	7,300	2,586	1,222	79
YEKÛN		**113,660**	**48,709**	**52,343**	**11,653**	**885**	**70**	**6,757**	**7,612**	**9,673**	**9,971**	**18,286**	**41,611**	**12,735**	**4,884**	**1,986**	**145**
Bitlis	E	47,543	26,621	20,215	612	26	69	2,278	5,250	8,081	4,642	3,972	17,693	3,838	1,276	454	59
	K	43,088	19,736	19,460	3,823	56	13	1,748	4,209	7,241	3,747	3,027	18,306	3,211	1,049	516	34
YEKÛN		**90,631**	**46,357**	**39,675**	**4,435**	**82**	**82**	**4,026**	**9,459**	**15,322**	**8,389**	**6,999**	**35,999**	**7,049**	**2,325**	**970**	**93**
Bolu	E	98,941	53,580	43,428	1,524	371	38	5,967	8,873	10,999	10,829	17,842	28,261	9,881	4,300	1,903	86
	K	119,305	48,168	51,212	18,498	1,406	21	4,865	7,908	10,816	9,590	18,336	44,341	15,360	4,910	3,032	147
YEKÛN		**218,246**	**101,748**	**94,640**	**20,022**	**1,777**	**59**	**10,832**	**16,781**	**21,815**	**20,419**	**36,178**	**72,602**	**25,241**	**9,210**	**4,935**	**233**
Burdur	E	38,678	21,246	16,933	383	109	7	2,034	3,295	3,677	4,001	7,397	13,236	3,228	1,374	410	26
	K	44,936	17,238	18,586	8,339	770	3	1,695	3,087	3,513	3,364	7,251	18,290	5,322	1,580	789	45
YEKÛN		**83,614**	**38,484**	**35,519**	**8,722**	**879**	**10**	**3,729**	**6,382**	**7,190**	**7,365**	**14,648**	**31,526**	**8,550**	**2,954**	**1,199**	**71**
Bursa	E	192,730	103,078	85,713	3,237	619	83	9,788	13,489	19,476	18,616	32,265	67,600	19,793	8,706	2,836	161
	K	208,865	81,098	87,670	37,528	2,454	115	8,905	12,387	18,651	16,880	29,523	83,292	25,345	9,169	4,492	221
YEKÛN		**491,595**	**184,176**	**173,383**	**40,765**	**3,073**	**198**	**18,693**	**25,876**	**38,127**	**35,496**	**61,788**	**150,892**	**45,138**	**17,875**	**7,328**	**382**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI								
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Cebelibereket	E	55,467	32,853	21,506	951	151	6	3,522	5,365	7,056	6,879	7,743	18,812	4,251	1,293	496	50
	K	52,227	23,814	22,480	5,666	265	2	2,208	4,162	6,456	5,119	7,280	21,129	4,231	1,110	492	40
YEKÛN		**107,694**	**56,667**	**43,986**	**6,617**	**416**	**8**	**5,730**	**9,527**	**13,512**	**11,998**	**15,023**	**39,941**	**8,482**	**2,403**	**988**	**90**
Çanakkale	E	87,676	46,676	39,263	1,406	300	31	3,930	6,829	9,837	8,585	13,880	29,729	9,058	4,276	1,508	44
	K	94,059	38,778	39,835	14,342	1,093	11	3,545	6,081	9,376	8,235	13,004	35,312	11,516	4,410	2,521	59
YEKÛN		**181,735**	**85,454**	**79,098**	**15,748**	**1,393**	**42**	**7,475**	**12,910**	**19,213**	**16,820**	**26,884**	**65,041**	**20,574**	**8,686**	**4,029**	**103**
Çankırı	E	70,606	38,678	30,715	1,048	131	34	4,400	7,480	8,374	8,526	12,710	18,305	6,340	3,187	1,212	72
	K	86,613	35,295	37,729	12,820	703	66	2,935	6,393	8,386	7,453	13,092	32,606	10,729	3,338	1,588	93
YEKÛN		**157,219**	**73,973**	**68,444**	**13,868**	**834**	**100**	**7,335**	**13,873**	**16,760**	**15,979**	**25,802**	**50,911**	**17,069**	**6,525**	**2,800**	**165**
Çorum	E	116,101	63,754	50,760	1,370	185	32	7,112	11,785	13,911	13,541	19,349	34,303	10,393	4,158	1,479	70
	K	131,825	54,497	58,330	18,051	919	28	4,921	9,539	13,661	10,823	18,717	53,168	14,547	4,212	2,139	98
YEKÛN		**247,926**	**118,251**	**109,090**	**19,421**	**1,104**	**60**	**12,033**	**21,324**	**27,572**	**24,364**	**38,066**	**87,471**	**24,940**	**8,370**	**3,618**	**168**
Denizli	E	110,330	62,534	46,446	1,053	253	44	5,644	8,431	11,470	12,347	21,082	36,371	9,791	3,929	1,167	98
	K	134,718	52,635	52,360	27,204	2,459	60	4,916	7,761	10,841	11,350	21,391	54,987	16,162	4,641	2,496	173
YEKÛN		**245,048**	**115,169**	**98,806**	**28,257**	**2,712**	**104**	**10,560**	**16,192**	**22,311**	**23,697**	**42,473**	**91,358**	**25,953**	**8,570**	**3,663**	**271**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Diyarbekir	E	97,387	52,577	42,401	1,221	86	15	4,122	10,170	12,068	10,381	12,820	36,246	6,417	2,879	1,043	154
	K	96,929	39,002	42,704	13,706	478	5	3,060	8,063	11,015	6,809	10,361	43,900	8,921	2,452	1,239	75
YEKÛN		**194,316**	**91,579**	**85,105**	**14,927**	**564**	**20**	**7,182**	**18,233**	**23,083**	**17,190**	**23,181**	**80,146**	**15,338**	**5,331**	**2,282**	**229**
Edirne	E	73,508	40,486	31,542	1,261	203	16	3,946	4,965	7,726	7,552	12,928	24,886	7,014	3,274	1,191	26
	K	77,332	32,262	32,496	11,790	761	23	3,580	4,687	7,167	6,965	11,235	29,938	8,502	3,499	1,728	31
YEKÛN		**150,840**	**72,748**	**64,038**	**13,051**	**964**	**39**	**7,526**	**9,652**	**14,893**	**14,517**	**24,163**	**54,824**	**15,516**	**6,773**	**2,919**	**57**
Elâziz	E	104,719	55,044	47,405	1,613	100	37	4,506	10,648	14,004	12,544	13,100	35,378	8,327	4,052	1,510	130
	K	109,058	47,148	46,464	14,395	495	16	4,039	9,086	12,028	11,766	12,250	46,392	8,312	2,580	1,074	991
YEKÛN		**213,777**	**102,192**	**93,869**	**16,008**	**595**	**53**	**8,545**	**19,734**	**26,032**	**24,310**	**25,350**	**81,770**	**16,639**	**6,632**	**2,584**	**1,121**
Erzincan	E	64,311	35,077	28,182	988	51	13	4,088	6,062	8,521	8,324	7,777	19,269	6,026	2,838	1,254	152
	K	68,014	29,148	31,026	7,575	257	8	3,113	5,293	8,406	6,010	7,758	27,602	6,464	2,145	1,174	49
YEKÛN		**132,325**	**64,225**	**59,208**	**8,563**	**308**	**21**	**7,201**	**11,355**	**16,927**	**14,334**	**15,535**	**46,871**	**12,490**	**4,983**	**2,428**	**201**
Erzurum	E	132,249	72,652	57,817	1,642	85	53	7,017	11,819	17,434	15,479	18,815	40,301	12,690	5,990	2,417	237
	K	138,177	60,358	62,573	14,790	413	43	5,776	10,371	16,994	12,650	15,831	54,042	14,693	4,977	2,640	203
YEKÛN		**270,426**	**133,010**	**120,390**	**16,432**	**498**	**96**	**12,793**	**22,190**	**34,478**	**28,129**	**34,646**	**94,343**	**27,383**	**10,967**	**5,057**	**440**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Eskişehir	E	74,580	41,584	31,773	1,004	204	15	4,205	6,180	7,385	8,202	12,288	25,583	7,355	2,476	821	85
	K	79,752	33,827	32,965	12,095	849	16	3,502	5,502	7,198	7,570	11,773	31,126	9,021	2,752	1,261	47
YEKÛN		**154,332**	**75,411**	**64,738**	**13,099**	**1,053**	**31**	**7,707**	**11,682**	**14,583**	**15,772**	**24,061**	**56,709**	**16,376**	**5,228**	**2,082**	**132**
Gaziayıntap	E	105,907	61,438	42,309	1,844	195	121	5,923	10,797	15,164	12,411	12,549	33,391	9,558	4,303	1,683	128
	K	109,855	48,921	47,177	13,267	446	44	3,751	8,015	13,670	9,943	13,780	43,680	11,144	3,832	1,966	74
YEKÛN		**215,762**	**110,359**	**89,486**	**15,111**	**641**	**165**	**9,672**	**18,812**	**28,834**	**22,354**	**26,329**	**77,071**	**20,702**	**8,135**	**3,649**	**202**
Giresun	E	76,175	42,655	32,470	885	140	25	5,518	8,262	7,743	7,064	15,618	23,340	5,077	2,158	1,086	309
	K	88,858	36,320	38,768	12,965	788	17	3,736	7,420	8,528	5,357	14,870	35,557	9,140	2,502	1,463	285
YEKÛN		**165,033**	**78,975**	**71,238**	**13,850**	**928**	**42**	**9,254**	**15,682**	**16,271**	**12,421**	**30,488**	**58,897**	**14,217**	**4,660**	**2,549**	**594**
Gümüşane	E	57,387	31,891	24,786	664	27	19	4,128	7,166	7,434	6,495	8,306	16,140	4,854	1,980	813	71
	K	64,844	27,497	29,691	7,456	165	35	2,702	5,943	8,275	4,657	8,469	25,947	6,303	1,708	736	104
YEKÛN		**122,231**	**59,388**	**54,477**	**8,120**	**192**	**54**	**6,830**	**13,109**	**15,709**	**11,152**	**16,775**	**42,087**	**11,157**	**3,688**	**1,549**	**175**
Hakâri	E	12,968	4,809	4,756	284	9	180	289	714	1,614	980	412	4,442	1,108	324	113	42
	K	12,012	4,195	4,234	640	5	9	242	638	1,439	950	512	4,134	815	242	85	26
YEKÛN		**24,980**	**9,004**	**8,990**	**924**	**14**	**189**	**531**	**1,352**	**3,053**	**1,930**	**924**	**8,576**	**1,923**	**566**	**198**	**68**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
İçel	E	41,149	23,222	17,384	415	104	24	2,449	4,488	4,485	4,879	7,998	12,435	2,654	1,206	516	39
	K	49,791	21,964	19,664	7,500	658	5	2,790	4,003	4,154	5,804	11,995	14,060	4,057	1,327	567	1,034
YEKÛN		**90,940**	**45,186**	**37,048**	**7,913**	**762**	**29**	**5,239**	**8,491**	**8,639**	**10,683**	**19,993**	**26,495**	**6,711**	**2,533**	**1,083**	**1,073**
İsparta	E	69,023	34,729	30,328	3,565	388	13	4,080	6,065	6,467	6,952	11,299	24,253	6,303	2,535	1,018	51
	K	75,414	31,426	31,931	11,156	885	16	3,421	5,832	6,521	6,408	11,419	28,866	8,609	2,802	1,461	75
YEKÛN		**144,437**	**66,155**	**62,259**	**14,721**	**1,273**	**29**	**7,501**	**11,897**	**12,988**	**13,360**	**22,718**	**53,119**	**14,912**	**5,337**	**2,479**	**126**
İstanbul	E	404,558	218,606	172,994	9,786	2,895	277	9,306	16,454	28,382	33,222	64,133	167,881	58,136	20,274	6,561	209
	K	389,886	165,459	146,958	71,076	6,126	267	8,509	15,781	27,504	30,738	54,282	162,817	58,783	21,274	9,986	212
YEKÛN		**794,444**	**384,065**	**319,952**	**80,862**	**9,021**	**544**	**17,815**	**32,235**	**55,886**	**63,960**	**118,415**	**330,698**	**116,919**	**41,548**	**16,547**	**421**
İzmir	E	269,262	145,445	116,873	5,361	1,440	143	9,043	17,413	23,307	23,885	43,125	108,471	28,763	11,255	3,867	133
	K	256,743	102,854	105,729	44,384	3,675	101	7,608	16,302	22,673	21,305	37,999	100,677	32,629	11,523	5,881	146
YEKÛN		**526,005**	**248,299**	**222,602**	**49,745**	**5,115**	**244**	**16,651**	**33,715**	**45,980**	**45,190**	**81,124**	**209,148**	**61,392**	**22,778**	**9,748**	**279**
Kars	E	108,803	63,076	44,097	1,419	87	124	5,004	10,158	16,388	16,586	14,237	31,235	8,114	4,105	2,360	616
	K	96,043	47,999	40,658	7,204	120	62	3,580	7,907	13,914	12,254	10,319	33,974	8,272	3,083	2,622	118
YEKÛN		**204,846**	**111,075**	**84,755**	**8,623**	**207**	**186**	**8,584**	**18,065**	**30,302**	**28,840**	**24,556**	**65,209**	**16,386**	**7,188**	**4,982**	**734**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI								
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Kastamonu	E	148,579	75,834	69,725	2,520	417	83	8,763	13,691	14,170	15,740	27,300	42,191	15,141	8,088	3,303	192
	K	187,922	71,764	82,932	31,463	1,653	110	6,302	11,923	14,522	13,943	27,738	72,084	26,994	8,864	5,193	359
YEKÛN		**336,501**	**147,598**	**152,657**	**33,983**	**2,070**	**193**	**15,065**	**25,614**	**28,692**	**29,683**	**55,038**	**114,275**	**42,135**	**16,952**	**8,496**	**551**
Kayseri	E	118,488	69,142	47,814	1,270	164	98	7,255	12,364	14,622	14,753	20,629	33,281	9,261	4,364	1,850	109
	K	132,882	56,281	55,794	19,870	871	66	4,249	9,417	14,448	12,126	20,054	51,698	14,285	4,076	2,348	181
YEKÛN		**251,370**	**125,423**	**103,608**	**21,140**	**1,035**	**164**	**11,504**	**21,781**	**29,070**	**26,879**	**49,683**	**84,979**	**23,546**	**8,440**	**4,198**	**290**
Kırklareli	E	54,860	29,545	24,076	1,018	190	31	3,242	3,659	5,245	5,783	8,783	19,403	5,267	2,499	932	47
	K	54,129	22,793	23,192	7,628	498	18	3,086	3,436	4,807	5,082	7,509	20,677	5,885	2,373	1,217	57
YEKÛN		**108,989**	**52,338**	**47,268**	**8,646**	**688**	**49**	**6,328**	**7,095**	**10,052**	**10,865**	**16,292**	**49,080**	**11,152**	**4,872**	**2,149**	**104**
Kırşehir	E	57,714	34,541	22,587	521	58	7	3,135	6,493	8,275	8,210	9,549	14,937	5,307	1,085	702	21
	K	69,187	20,356	29,478	8,905	441	7	2,180	5,222	7,703	7,211	9,797	26,883	7,245	2,055	852	33
YEKÛN		**126,901**	**64,897**	**52,065**	**9,426**	**499**	**14**	**5,315**	**11,715**	**15,978**	**15,421**	**19,346**	**41,820**	**12,552**	**3,140**	**1,560**	**54**
Kocaeli	E	141, 366	78,311	59,847	2,658	417	133	7,674	10,964	14,579	15,565	23,924	47,997	13,030	5,202	2,306	125
	K	145,234	62,376	60,118	21,296	1,361	83	6,281	10,146	13,557	13,722	22,157	55,217	15,673	5,452	2,793	236
YEKÛN		**286,600**	**140,687**	**119,965**	**23,954**	**1,778**	**216**	**13,955**	**21,110**	**28,136**	**29,287**	**46,081**	**103,214**	**28,703**	**10,654**	**5,099**	**361**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Konya	E	238,350	136,283	99,184	2,462	395	26	13,788	21,105	25,759	27,873	44,511	74,367	21,098	7,195	2,411	243
	K	266,034	114,317	110,363	38,948	2,352	54	1,048	17,954	24,575	24,637	42,039	103,254	29,440	8,387	4,263	437
YEKÛN		**504,384**	**250,600**	**209,547**	**41,410**	**2,747**	**80**	**24,836**	**39,059**	**50,334**	**52,510**	**86,550**	**177,621**	**50,538**	**15,582**	**6,674**	**680**
Kütahya	E	139,241	75,255	62,125	1,555	268	38	8,621	10,612	15,583	15,303	24,030	34,489	13,490	5,476	1,535	102
	K	163,185	63,464	69,213	28,632	1,824	52	7,583	9,650	14,760	13,325	23,601	63,310	21,490	6,321	2,988	157
YEKÛN		**302,426**	**138,719**	**131,338**	**30,187**	**2,092**	**90**	**16,204**	**20,262**	**30,343**	**28,628**	**47,631**	**107,799**	**34,980**	**11,797**	**4,523**	**259**
Malatya	E	144,627	85,647	56,485	2,235	194	66	7,711	18,099	21,049	17,992	17,687	44,039	10,914	4,980	1,913	243
	K	162,255	70,996	66,243	23,765	1,193	58	4,318	11,899	19,037	13,959	20,375	68,528	16,087	5,069	2,780	203
YEKÛN		**306,882**	**156,643**	**122,728**	**26,000**	**1,387**	**124**	**12,029**	**29,993**	**40,086**	**31,951**	**38,062**	**112,567**	**27,001**	**10,049**	**4,693**	**446**
Manisa	E	183,044	99,635	79,407	3,236	704	62	8,514	12,049	17,943	18,941	31,702	66,388	18,057	7,081	2,224	145
	K	190,969	76,847	79,361	32,476	2,217	68	7,364	11,188	17,111	16,517	28,025	76,626	23,108	7,202	3,676	152
YEKÛN		**374,013**	**176,482**	**158,768**	**35,712**	**2,921**	**130**	**15,878**	**23,237**	**35,054**	**35,458**	**59,727**	**143,014**	**41,165**	**14,283**	**5,900**	**297**
Maraş	E	93,443	54,413	37,651	1,205	130	44	5,850	9,616	13,117	11,508	12,672	29,169	6,813	3,123	1,444	131
	K	93,412	42,903	39,410	10,708	353	38	3,621	7,201	11,579	8,248	13,562	36,432	8,553	2,534	1,581	101
YEKÛN		**186,855**	**97,316**	**77,061**	**11,913**	**483**	**82**	**9,471**	**16,817**	**24,696**	**19,756**	**26,234**	**65,601**	**15,266**	**5,657**	**3,025**	**232**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI								
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Mardin	E	90,539	48,127	38,965	1,771	93	202	3,296	10,224	12,018	9,438	8,885	32,715	7,887	2,751	1,402	542
	K	92,932	40,543	39,189	11,285	239	42	2,575	8,602	12,136	8,266	9,437	38,139	8,447	2,233	1,229	234
YEKÛN		**183,471**	**88,670**	**78,154**	**13,056**	**332**	**244**	**5,871**	**18,826**	**24,154**	**17,704**	**18,322**	**70,854**	**16,334**	**4,934**	**2,631**	**776**
Mersin	E	59,697	34,495	24,091	968	127	16	2,824	5,323	6,588	6,709	10,042	20,646	5,108	1,783	628	46
	K	59,410	27,211	24,063	7,723	394	19	2,171	4,581	6,299	5,789	8,932	22,769	5,872	1,994	922	81
YEKÛN		**119,107**	**61,706**	**48,154**	**8,691**	**521**	**35**	**4,995**	**9,904**	**12,887**	**12,498**	**18,974**	**43,415**	**10,980**	**3,777**	**1,550**	**127**
Muğla	E	79,921	46,889	31,662	1,036	306	28	4,379	6,375	7,431	8,559	16,288	26,397	6,621	2,769	1,045	57
	K	95,469	40,110	35,114	18,291	1,927	27	3,780	5,856	7,148	7,237	16,112	37,997	11,349	3,790	2,091	109
YEKÛN		**175,390**	**86,999**	**66,776**	**19,327**	**2,233**	**55**	**8,159**	**12,231**	**14,579**	**15,796**	**32,400**	**64,394**	**17,970**	**6,559**	**3,126**	**166**
Niğde	E	78,110	44,301	32,659	1,003	134	13	3,942	8,234	9,652	10,526	13,338	21,451	7,012	3,007	882	66
	K	87,946	36,858	38,093	12,289	683	23	2,300	5,689	9,198	9,252	13,939	33,373	9,799	2,866	1,449	81
YEKÛN		**166,056**	**81,159**	**70,752**	**13,292**	**817**	**36**	**6,242**	**13,923**	**18,850**	**19,778**	**27,277**	**54,824**	**16,811**	**5,873**	**2,331**	**147**
Ordu	E	90,336	53,307	35,873	975	133	48	6,970	9,929	9,642	12,607	19,320	22,043	5,355	2,929	1,387	154
	K	112,018	47,733	44,793	18,610	804	78	4,342	8,107	10,472	9,292	19,497	43,505	11,353	3,418	1,823	209
YEKÛN		**202,354**	**101,040**	**80,666**	**19,585**	**937**	**126**	**11,312**	**18,036**	**20,114**	**21,899**	**38,817**	**65,548**	**16,708**	**6,347**	**3,210**	**363**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Rize	E	72,371	45,566	25,504	1,111	176	14	5,231	8,482	9,877	11,394	11,359	16,934	5,033	2,374	1,576	111
	K	99,286	40,522	37,210	20,452	1,072	30	2,991	6,440	9,573	9,156	15,425	38,657	11,047	3,411	2,436	150
YEKÛN		**171,657**	**86,088**	**62,714**	**21,563**	**1,248**	**44**	**8,222**	**14,922**	**19,450**	**20,550**	**26,784**	**55,591**	**16,080**	**5,785**	**4,012**	**261**
Samsun	E	131,794	73,629	56,001	1,900	228	36	8,376	12,500	13,119	15,779	25,861	41,649	9,294	3,628	1,486	102
	K	142,271	59,695	59,141	22,363	1,019	53	5,879	10,476	13,570	11,846	22,157	56,948	14,886	4,072	2,303	134
YEKÛN		**274,065**	**133,324**	**115,142**	**24,263**	**1,247**	**89**	**14,255**	**22,976**	**26,689**	**27,625**	**48,018**	**98,597**	**24,180**	**7,700**	**3,789**	**236**
Siirt	E	50,353	26,847	22,626	791	49	40	2,060	5,971	7,616	5,127	3,852	19,569	4,095	1,460	497	126
	K	52,080	22,815	22,668	6,441	143	13	1,317	4,272	7,557	5,297	5,230	21,647	4,848	1,216	633	63
YEKÛN		**102,433**	**49,662**	**45,294**	**7,232**	**192**	**53**	**3,377**	**10,223**	**15,173**	**10,424**	**9,032**	**41,216**	**8,943**	**2,676**	**1,130**	**189**
Sinop	E	78,186	43,607	33,346	1,063	133	37	4,982	7,826	8,886	9,754	14,314	20,630	7,061	3,130	1,491	112
	K	91,779	39,310	39,471	12,355	567	76	3,673	6,595	8,787	8,248	14,064	34,019	11,098	3,198	1,926	171
YEKÛN		**169,965**	**82,917**	**72,817**	**13,418**	**700**	**113**	**8,655**	**14,421**	**17,673**	**18,002**	**28,378**	**54,649**	**18,159**	**6,328**	**3,417**	**283**
Sivas	E	153,841	85,843	65,917	1,896	114	71	10,977	16,778	18,697	18,398	23,981	44,377	12,557	5,626	2,262	188
	K	175,710	73,853	76,954	24,146	663	94	6,820	12,523	18,709	14,007	24,535	71,062	19,100	5,616	3,103	235
YEKÛN		**329,551**	**159,696**	**142,871**	**26,042**	**777**	**165**	**17,797**	**29,301**	**37,406**	**32,405**	**43,516**	**115,439**	**31,657**	**11,242**	**5,365**	**423**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI								
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Şebinkarahisar	E	49,718	27,842	21,283	489	87	17	4,700	6,639	5,664	5,569	8,198	12,217	4,141	1,839	697	54
	K	59,017	23,420	26,806	8,442	328	21	2,310	4,934	6,406	4,054	8,290	23,572	6,602	1,826	974	49
YEKÛN		**108,735**	**51,262**	**48,089**	**8,931**	**415**	**38**	**7,010**	**11,573**	**12,070**	**9,623**	**16,488**	**35,789**	**10,743**	**3,665**	**1,671**	**103**
Tekirdağ	E	65,565	35,720	28,593	1,055	185	12	3,297	4,599	7,043	6,772	11,148	22,976	5,750	2,836	1,106	38
	K	65,881	28,264	27,594	9,384	624	15	3,209	4,376	6,453	5,967	9,328	25,047	7,075	2,871	1,510	45
YEKÛN		**131,446**	**63,984**	**56,187**	**10,439**	**809**	**27**	**6,506**	**8,975**	**13,496**	**12,739**	**20,476**	**48,023**	**12,825**	**5,707**	**2,616**	**83**
Tokat	E	124,416	69,478	53,391	1,390	137	20	8,383	12,638	13,491	15,893	22,763	36,467	9,003	4,071	1,625	82
	K	138,647	56,269	60,132	21,505	725	16	5,197	9,455	13,582	10,619	20,991	56,808	15,144	4,350	2,411	90
YEKÛN		**263,063**	**125,747**	**113,523**	**22,895**	**862**	**36**	**13,580**	**22,093**	**27,073**	**26,512**	**43,754**	**93,275**	**24,147**	**8,421**	**4,036**	**172**
Trabzon	E	130,926	75,237	54,142	1,322	185	40	11,056	15,814	16,596	15,818	21,372	35,445	8,600	3,761	2,251	213
	K	159,377	67,215	65,909	25,068	1,138	47	6,270	12,675	18,475	12,881	24,437	59,654	16,559	5,051	3,172	203
YEKÛN		**290,303**	**142,452**	**120,051**	**26,390**	**1,323**	**87**	**17,326**	**28,489**	**35,071**	**28,699**	**45,809**	**95,099**	**25,159**	**8,812**	**5,423**	**416**
Urfa	E	101,062	56,691	39,072	1,813	99	50	4,858	10,911	13,541	10,428	10,862	34,119	8,468	3,194	1,192	152
	K	102,533	45,352	41,853	11,567	337	34	3,333	8,718	12,210	8,236	10,918	43,032	8,892	2,463	1,236	105
YEKÛN		**203,595**	**102,043**	**80,925**	**13,380**	**436**	**84**	**8,191**	**19,629**	**25,751**	**18,664**	**21,780**	**77,151**	**17,360**	**5,657**	**2,428**	**257**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: I Nüfusun halimedeni ve yaş grupları itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Nüfus Mevcudu	HALİMEDENÎ					YAŞ GRUPLARI									
			Bekâr	Evli	Dul	Boş	Meçhul	1 Yaşından küçük	1 ve 2	3-6	7-12	13-19	20-45	46-60	61-70	71 ve +	yaşı meçhul
Van	E	39,525	21,608	17,326	559	23	9	2,060	4,228	6,598	4,192	2,884	13,729	3,941	1,365	429	99
	K	35,804	16,430	16,878	2,454	30	12	1,632	3,573	6,011	3,168	2,238	15,193	2,684	861	416	28
YEKÛN		**75,329**	**38,038**	**34,204**	**3,013**	**53**	**21**	**3,692**	**7,801**	**12,609**	**7,360**	**5,122**	**28,922**	**6,625**	**2,226**	**845**	**127**
Yozgat	E	98,075	56,584	40,292	1,057	121	21	4,964	11,320	13,435	13,366	15,523	26,551	7,898	3,501	1,426	91
	K	111,422	47,927	48,570	14,291	604	30	3,264	8,138	12,481	10,058	15,467	45,294	11,854	3,039	1,708	119
YEKÛN		**209,497**	**104,511**	**88,862**	**15,348**	**725**	**51**	**8,228**	**19,458**	**25,916**	**23,424**	**30,990**	**71,845**	**19,752**	**6,540**	**3,134**	**210**
Zonguldak	E	127,366	67,057	57,853	2,172	234	40	8,310	11,336	12,894	13,443	22,579	37,849	13,366	5,173	2,297	119
	K	141,543	59,143	62,412	18,941	1,006	41	6,423	9,960	12,380	12,088	20,790	53,015	18,025	5,254	3,444	164
YEKÛN		**268,909**	**126,210**	**120,265**	**21,113**	**1,240**	**81**	**14,733**	**21,296**	**25,274**	**25,531**	**43,369**	**90,864**	**31,391**	**10,427**	**5,741**	**283**
Umumî yekûn	E	6,563,879	3,642,733	2,792,069	100,096	16,475	3,251	350,532	582,564	734,327	731,036	1,063,120	2,151,604	594,886	244,258	93,471	7,826
	K	7,084,391	2,978,006	2,969,160	1,062,916	61,922	2,860	294,814	489,793	706,283	615,245	1,013,255	2,797,916	794,825	249,863	133,050	9,820
YEKÛN		**13,648,270**	**6,620,739**	**5,761,229**	**1,163,012**	**78,397**	**6,111**	**645,346**	**1,072,357**	**1,440,610**	**1,346,281**	**2,076,375**	**4,949,520**	**1,390,711**	**494,121**	**226,521**	**17,646**

[*] Diyarbekir Vilâyetinde 1087 erkek, 1034 kadın, Mardin Vilâyetinde 1381 erkek ve 1634 kadın; Hakâri Vilâyetinde 2930 erkek ve 2929 kadın; Urfa Vilâyetinde 3337 erkek ve 3390 kadın; Elâziz Vilâyetinde 520 erkek ve 540 kadın nüfus hakkında tasnife muktazi tafsili malûmat elde edilemediğinden bu ve müteakip kadrolardaki inkısamlara dahil edilmemiştir.

MUFASSAL NETİCELER

2

Vilâyet İTİBARİLE İCMAL

KADRO II

NÜFUSUN MESLEKLER VE TAHSİL İTİBARİLE İNKISAMI

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Adana	E	44,767	5,450	5,270	643	1,022	175	1,922	591	1,724	61,564	54,777	14,738	101,603
	K	13,885	267	410	146	11	—	—	3	464	15,186	96,191	3,277	108,100
YEKÛN		**58,652**	**5,717**	**5,680**	**789**	**1,033**	**175**	**1,922**	**591**	**2,188**	**76,750**	**150,968**	**18,015**	**209,703**
Afyonkarahisar	E	58,977	3,989	3,049	654	655	73	2,624	209	374	70,604	49,794	12,036	108,362
	K	40,220	135	50	52	9	2	—	1	72	40,541	98,438	1,327	137,652
YEKÛN		**99,197**	**4,124**	**3,099**	**706**	**664**	**75**	**2,624**	**210**	**446**	**111,145**	**148,232**	**13,363**	**246,014**
Aksaray	E	28,166	664	591	228	260	23	149	7	136	30,224	30,183	3,173	57,234
	K	5,588	16	2	6	1	—	—	—	19	5,632	60,992	217	66,407
YEKÛN		**33,754**	**680**	**593**	**234**	**261**	**23**	**149**	**7**	**155**	**35,856**	**91,175**	**3,390**	**123,641**
Amasya	E	24,423	1,867	2,041	284	429	64	1,739	98	442	31,387	24,455	1,946	53,896
	K	12,434	274	21	36	12	—	—	—	74	12,851	46,191	106	58,936
YEKÛN		**36,857**	**2,141**	**2,062**	**320**	**441**	**64**	**1,739**	**98**	**516**	**44,238**	**70,646**	**2,052**	**112,832**
Ankara	E	87,697	9,672	6,801	1,610	5,215	327	11,012	681	1,854	124,869	80,499	32,254	173,114
	K	52,266	259	155	268	184	5	—	2	284	53,423	145,929	8,378	190,974
YEKÛN		**139,963**	**9,931**	**6,956**	**1,878**	**5,399**	**332**	**11,012**	**683**	**2,138**	**178,292**	**226,428**	**40,632**	**364,088**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Antalya	E	42,392	2,973	2,776	467	903	81	804	33	1,148	51,577	41,635	9,316	83,896
	K	32,626	742	311	60	16	—	—	—	324	34,079	77,081	1,685	109,475
YEKÛN		**75,018**	**3,715**	**3,087**	**527**	**919**	**81**	**804**	**33**	**1,472**	**85,656**	**118,716**	**11,001**	**193,371**
Artvin	E	20,347	750	456	196	306	29	735	13	321	23,153	21,379	3,726	40,806
	K	16,657	37	24	12	1	—	—	—	30	16,761	28,773	281	45,253
YEKÛN		**37,004**	**787**	**480**	**208**	**307**	**29**	**735**	**13**	**351**	**39,914**	**50,152**	**4,007**	**86,059**
Aydın	E	41,816	5,293	4,375	707	776	78	1,407	167	1,945	56,564	42,749	13,208	86,105
	K	29,421	1,230	163	80	13	3	—	1	1,054	31,965	81,263	2,280	110,948
YEKÛN		**71,237**	**6,523**	**4,538**	**787**	**789**	**81**	**1,407**	**168**	**2,999**	**88,529**	**124,012**	**15,488**	**197,053**
Balıkesir	E	88,475	10,411	7,716	1,542	1,639	179	7,666	313	2,193	120,134	86,086	28,199	178,021
	K	45,957	428	419	142	25	5	—	—	343	47,319	167,527	6,585	208,261
YEKÛN		**134,432**	**10,839**	**8,135**	**1,684**	**1,664**	**184**	**7,666**	**313**	**2,536**	**167,453**	**253,613**	**34,784**	**386,282**
Bayazıt	E	15,504	597	575	108	259	820	6,602	307	7,285	32,057	25,120	2,584	54,593
	K	6,058	155	44	1	—	—	—	—	33	6,291	41,118	81	47,328
YEKÛN		**21,562**	**752**	**619**	**109**	**259**	**820**	**6,602**	**307**	**7,318**	**38,348**	**66,238**	**2,665**	**101,921**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P.T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Bilecik	E	26,706	1,432	962	358	536	29	157	286	157	30,623	22,875	12,509	40,989
	K	17,179	46	32	20	12	—	—	3	41	17,333	42,829	1,383	58,779
YEKÛN		**43,885**	**1,478**	**994**	**378**	**548**	**29**	**157**	**289**	**198**	**47,956**	**65,704**	**13,892**	**99,768**
Bitlis	E	17,888	528	889	240	377	69	3,420	39	487	23,937	23,606	1,574	45,969
	K	1,351	7	4	9	—	1	—	—	7	1,379	41,709	39	43,049
YEKÛN		**19,239**	**535**	**893**	**249**	**377**	**70**	**3,420**	**39**	**494**	**25,316**	**65,315**	**1,613**	**89,018**
Bolu	E	47,346	2,923	2,428	617	566	84	276	36	570	54,846	44,095	13,692	85,249
	K	41,071	139	39	49	10	—	—	—	132	41,440	77,865	3,123	116,182
YEKÛN		**88,417**	**3,062**	**2,467**	**666**	**576**	**84**	**276**	**36**	**702**	**96,286**	**121,960**	**16,815**	**201,431**
Burdur	E	18,852	1,580	848	247	234	36	701	16	166	22,680	15,998	6,375	32,303
	K	16,990	466	47	32	6	1	—	—	91	17,633	27,303	831	44,105
YEKÛN		**35,842**	**2,046**	**895**	**279**	**240**	**37**	**701**	**16**	**257**	**40,313**	**43,301**	**7,206**	**76,408**
Bursa	E	82,470	10,238	7,775	1,688	1,681	208	4,635	153	2,057	110,905	81,825	11,151	181,579
	K	31,976	410	104	176	34	1	—	—	225	32,926	175,939	1,944	206,921
YEKÛN		**114,446**	**10,648**	**7,879**	**1,864**	**1,715**	**209**	**4,635**	**153**	**2,282**	**143,831**	**257,764**	**13,095**	**388,500**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Cebelibereket	E	21,359	1,446	1,596	351	494	34	1,255	176	730	27,441	28,026	5,755	49,712
	K	3,481	165	15	27	4	1	—	—	314	4,007	48,220	666	51,561
YEKÛN		**24,840**	**1,611**	**1,611**	**378**	**493**	**35**	**1,255**	**176**	**1,044**	**31,448**	**76,246**	**6,421**	**101,273**
Çanakkale	E	36,708	3,913	3,059	917	922	98	2,217	96	1,498	49,428	38,248	12,818	74,858
	K	11,082	411	93	77	8	2	—	1	117	11,791	82,268	4,356	89,703
YEKÛN		**47,790**	**4,324**	**3,152**	**994**	**930**	**100**	**2,217**	**97**	**1,615**	**61,219**	**120,516**	**17,174**	**164,561**
Çankırı	E	35,373	1,347	1,012	396	328	29	482	22	267	39,256	31,350	5,460	65,146
	K	36,170	84	69	12	8	1	—	—	304	36,648	49,965	848	85,765
YEKÛN		**71,543**	**1,431**	**1,081**	**408**	**336**	**30**	**482**	**22**	**571**	**75,904**	**81,315**	**6,308**	**150,911**
Çorum	E	51,980	3,082	2,197	518	725	45	1,145	48	576	60,316	55,785	8,518	107,583
	K	13,600	131	50	22	18	—	—	—	141	13,962	117,863	1,200	130,625
YEKÛN		**65,580**	**3,213**	**2,247**	**540**	**743**	**45**	**1,145**	**48**	**717**	**74,278**	**173,648**	**9,718**	**238,208**
Denizli	E	42,470	5,745	2,492	669	587	86	1,617	93	579	54,338	55,992	11,818	98,512
	K	26,736	2,638	137	81	9	—	—	1	224	29,826	104,892	1,520	133,198
YEKÛN		**69,206**	**8,383**	**2,629**	**750**	**596**	**86**	**1,617**	**94**	**803**	**84,164**	**160,884**	**13,338**	**231,710**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Diyarbekir	E	31,779	2,205	2,379	657	624	396	7,464	58	2,077	47,639	48,661	5,643	90,657
	K	8,145	183	49	39	5	—	—	—	216	8,637	87,258	983	94,912
YEKÛN		**39,924**	**2,388**	**2,428**	**696**	**629**	**396**	**7,464**	**58**	**2,293**	**56,276**	**135,919**	**6,626**	**185,569**
Edirne	E	32,376	3,459	3,136	493	1,049	51	969	99	642	42,274	31,234	10,639	62,869
	K	7,114	180	57	82	41	1	—	—	80	7,555	69,777	3,890	73,442
YEKÛN		**39,490**	**3,639**	**3,193**	**575**	**1,090**	**52**	**969**	**99**	**722**	**49,829**	**101,011**	**14,529**	**136,311**
Elâziz	E	41,883	1,918	2,020	530	675	160	4,184	99	1,446	52,915	51,284	8,016	96,183
	K	20,542	244	39	28	8	1	—	1	381	21,244	87,274	764	107,754
YEKÛN		**62,425**	**2,162**	**2,059**	**558**	**683**	**161**	**4,184**	**100**	**1,827**	**74,159**	**138,558**	**8,780**	**203,937**
Erzincan	E	24,552	1,154	957	271	554	56	4,121	24	371	32,060	32,251	6,037	58,274
	K	13,945	47	7	13	3	—	—	—	25	14,040	53,974	1,069	66,945
YEKÛN		**38,497**	**1,201**	**964**	**284**	**557**	**56**	**4,121**	**24**	**396**	**46,100**	**86,225**	**7,106**	**125,219**
Erzurum	E	61,420	2,578	2,786	478	1,090	45	2,652	164	907	72,120	60,129	9,013	123,236
	K	26,016	56	18	20	14	3	—	—	97	26,224	111,953	1,128	137,049
YEKÛN		**87,436**	**2,634**	**2,804**	**498**	**1,104**	**48**	**2,652**	**164**	**1,004**	**98,344**	**172,082**	**10,141**	**260,285**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Eskişehir	E	30,214	4,093	2,831	597	881	76	2,083	733	505	42,013	32,567	13,790	60,790
	K	9,078	199	42	55	8	2	—	2	120	9,506	70,246	3,272	76,480
YEKÛN		**39,292**	**4,292**	**2,873**	**652**	**889**	**78**	**2,083**	**735**	**625**	**51,519**	**102,813**	**17,062**	**137,270**
Gaziayintap	E	37,588	5,263	4,381	632	850	83	737	52	1,648	51,234	54,673	8,175	97,732
	K	19,097	166	66	75	10	1	—	—	92	19,507	90,348	1,730	108,125
YEKÛN		**56,685**	**5,429**	**4,447**	**707**	**860**	**84**	**737**	**52**	**1,740**	**70,741**	**145,021**	**9,905**	**205,857**
Giresun	E	36,231	1,471	1,735	258	524	40	643	22	1,823	42,747	33,428	8,167	68,008
	K	45,800	62	46	28	4	—	—	—	107	46,047	42,811	914	87,944
YEKÛN		**82,031**	**1,533**	**1,781**	**286**	**528**	**40**	**643**	**22**	**1,930**	**88,794**	**76,239**	**9,081**	**155,952**
Gümüşane	E	25,677	928	1,058	201	299	53	341	25	405	28,987	28,400	3,749	53,638
	K	16,879	31	8	10	1	—	—	—	2	16,931	47,913	182	64,662
YEKÛN		**42,556**	**959**	**1,066**	**211**	**300**	**53**	**341**	**25**	**407**	**45,918**	**76,313**	**3,931**	**118,300**
Hakâri	E	4,596	34	59	15	144	1	684	25	19	5,577	4,461	229	9,809
	K	153	—	1	—	—	—	—	—	—	154	8,929	34	9,049
YEKÛN		**4,749**	**34**	**60**	**15**	**144**	**1**	**684**	**25**	**19**	**5,731**	**13,390**	**263**	**18,858**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
İçel	E	18,696	932	607	123	405	26	178	16	154	21,137	20,012	4,344	36,805
	K	8,352	249	62	12	9	2	—	—	98	8,784	41,007	466	49,325
YEKÛN		**27,048**	**1,181**	**669**	**135**	**414**	**28**	**178**	**16**	**252**	**29,921**	**61,019**	**4,810**	**86,130**
İsparta	E	26,970	3,554	1,711	395	544	104	1,150	64	740	35,232	33,791	9,210	59,813
	K	21,821	1,082	183	122	49	2	8	12	181	23,460	51,954	3,249	72,165
YEKÛN		**48,791**	**4,636**	**1,894**	**517**	**593**	**106**	**1,158**	**76**	**921**	**58,692**	**85,745**	**12,459**	**131,978**
İstanbul	E	71,645	49,554	67,016	9,849	13,008	3,339	18,917	4,055	30,433	267,816	136,742	188,178	216,380
	K	17,872	3,302	3,084	3,543	401	57	—	171	5,334	33,764	35,622	125,022	264,864
YEKÛN		**89,517**	**52,856**	**70,100**	**13,392**	**13,409**	**3,396**	**18,917**	**4,226**	**35,767**	**301,580**	**492,864**	**313,200**	**481,244**
İzmir	E	93,896	22,946	21,814	2,560	3,818	655	13,519	1,692	7,660	168,560	100,702	66,264	202,998
	K	36,002	1,216	475	643	69	7	—	17	1,318	39,747	216,996	24,942	231,801
YEKÛN		**129,898**	**24,162**	**22,289**	**3,203**	**3,887**	**662**	**13,519**	**1,709**	**8,978**	**208,307**	**317,698**	**91,206**	**434,799**
Kars	E	44,437	751	4,422	220	709	69	3,062	473	1,110	55,253	53,550	5,107	103,696
	K	25,833	75	11	17	7	1	—	—	27	25,971	70,072	771	95,272
YEKÛN		**70,270**	**826**	**4,433**	**237**	**716**	**70**	**3,062**	**473**	**1,137**	**81,224**	**123,622**	**5,878**	**198,968**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Kastamonu	E	75,463	4,116	2,888	549	1,006	84	1,873	71	1,541	87,591	60,988	16,109	132,470
	K	88,356	668	42	79	16	3	—	3	254	89,421	98,501	2,916	185,006
YEKÛN		**163,819**	**4,784**	**2,930**	**628**	**1,022**	**87**	**1,873**	**74**	**1,795**	**177,012**	**159,489**	**19,025**	**317,476**
Kayseri	E	43,524	4,196	3,387	670	735	48	1,397	160	825	54,942	63,546	14,130	104,358
	K	18,024	1,412	110	41	9	—	—	—	172	19,768	113,114	1,654	131,228
YEKÛN		**61,548**	**5,608**	**3,497**	**711**	**744**	**48**	**1,397**	**160**	**997**	**74,710**	**176,660**	**15,784**	**235,586**
Kırklareli	E	22,916	1,699	1,629	317	502	53	1,252	138	222	28,728	26,132	7,513	47,347
	K	9,584	97	16	39	3	2	—	1	9	9,751	44,378	2,471	51,658
YEKÛN		**32,500**	**1,796**	**1,645**	**356**	**505**	**55**	**1,252**	**139**	**231**	**38,479**	**70,510**	**9,984**	**99,005**
Kırşehir	E	23,282	1,293	792	371	321	42	148	40	238	26,527	31,187	5,357	52,357
	K	2,930	852	10	22	4	—	—	—	34	3,852	65,335	237	68,950
YEKÛN		**26,212**	**2,145**	**802**	**393**	**325**	**42**	**148**	**40**	**272**	**30,379**	**96,522**	**5,594**	**121,307**
Kocaeli	E	61,350	4,528	4,042	892	1,278	130	5,498	318	1,348	79,384	61,982	23,526	117,840
	K	44,242	290	122	87	17	—	—	1	76	44,835	100,399	6,514	138,720
YEKÛN		**105,592**	**4,818**	**4,164**	**979**	**1,295**	**130**	**5,498**	**319**	**1,424**	**124,219**	**162,381**	**30,040**	**256,560**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Konya	E	105,701	8,944	6,069	1,546	1,564	217	1,550	578	1,939	128,108	110,242	27,515	210,835
	K	48,139	1,188	201	174	23	1	—	3	430	50,159	215,875	4,397	261,637
YEKÛN		**153,840**	**10,132**	**6,270**	**1,720**	**1,587**	**218**	**1,550**	**581**	**2,369**	**178,267**	**326,117**	**31,912**	**472,472**
Kütahya	E	66,978	6,443	3,947	849	808	68	1,093	205	893	81,284	57,957	13,152	126,089
	K	57,074	4,098	115	67	18	1	—	—	534	61,907	101,278	1,800	161,385
YEKÛN		**124,052**	**10,541**	**4,062**	**916**	**826**	**69**	**1,093**	**205**	**1,427**	**143,191**	**159,235**	**14,952**	**287,474**
Malatya	E	57,504	4,101	2,532	469	696	72	421	49	1,619	67,463	77,164	9,187	135,440
	K	41,693	798	73	41	12	—	—	—	380	42,997	119,258	1,338	160,917
YEKÛN		**99,197**	**4,899**	**2,605**	**510**	**708**	**72**	**421**	**49**	**1,999**	**110,460**	**196,422**	**10,525**	**296,357**
Manisa	E	82,584	10,363	7,320	1,092	1,225	140	4,055	233	1,924	108,936	74,108	21,819	161,225
	K	37,895	4,072	186	104	21	—	—	2	352	42,632	148,337	4,353	186,616
YEKÛN		**120,479**	**14,435**	**7,506**	**1,196**	**1,246**	**140**	**4,055**	**235**	**2,276**	**151,568**	**222,445**	**26,172**	**347,841**
Maraş	E	35,467	3,096	2,053	416	514	43	2,200	53	1,468	45,310	48,133	5,963	87,480
	K	12,847	199	48	21	9	2	—	—	242	13,368	80,044	745	92,667
YEKÛN		**48,314**	**3,295**	**2,101**	**437**	**523**	**45**	**2,200**	**53**	**1,710**	**58,678**	**128,177**	**6,708**	**180,147**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Mardin	E	28,428	2,805	2,448	638	822	35	5,329	98	1,352	41,955	47,203	3,602	85,556
	K	7,079	370	241	22	6	2	—	10	94	7,824	83,474	304	90,994
YEKÛN		**35,507**	**3,175**	**2,689**	**660**	**828**	**37**	**5,329**	**108**	**1,446**	**49,779**	**130,677**	**3,906**	**176,550**
Mersin	E	19,816	3,156	4,122	395	408	111	1,100	173	1,134	30,415	29,282	8,913	50,784
	K	6,825	284	468	82	2	4	—	—	220	7,885	51,525	2,114	57,296
YEKÛN		**26,641**	**3,440**	**4,590**	**477**	**410**	**115**	**1,100**	**173**	**1,354**	**38,300**	**80,807**	**11,027**	**108,080**
Muğla	E	36,666	3,373	2,566	494	624	54	1,344	29	1,461	46,611	33,310	11,271	68,650
	K	28,734	298	227	49	17	—	—	—	233	29,558	65,911	1,845	93,624
YEKÛN		**65,400**	**3,671**	**2,793**	**543**	**641**	**54**	**1,344**	**29**	**1,694**	**76,169**	**99,221**	**13,116**	**162,274**
Niğde	E	27,122	2,538	1,818	656	503	74	199	83	806	33,799	44,311	9,205	68,905
	K	10,403	688	48	40	8	1	—	—	191	11,379	76,567	1,176	86,770
YEKÛN		**37,525**	**3,226**	**1,866**	**696**	**511**	**75**	**199**	**83**	**997**	**45,178**	**120,878**	**10,381**	**155,675**
Ordu	E	45,804	1,251	1,220	212	360	55	223	20	744	49,889	40,447	7,199	83,137
	K	65,713	104	58	39	16	2	—	1	87	66,020	45,998	1,202	110,816
YEKÛN		**111,517**	**1,355**	**1,278**	**251**	**376**	**57**	**223**	**21**	**831**	**115,909**	**86,445**	**8,401**	**193,953**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Rize	E	19,681	2,867	1,577	490	551	44	1,362	33	1,730	28,335	44,036	13,138	59,233
	K	29,761	352	13	20	12	1	—	—	70	30,229	69,057	903	98,383
YEKÛN		**49,442**	**3,219**	**1,590**	**510**	**563**	**45**	**1,362**	**33**	**1,800**	**58,564**	**113,093**	**14,041**	**157,616**
Samsun	E	60,323	4,279	4,548	715	1,067	116	1,872	568	1,949	75,437	56,357	15,707	116,087
	K	61,179	336	135	92	21	3	—	4	194	61,964	80,307	3,777	138,494
YEKÛN		**121,502**	**4,615**	**4,683**	**807**	**1,088**	**119**	**1,872**	**572**	**2,143**	**137,401**	**136,664**	**19,484**	**254,581**
Siirt	E	16,336	905	1,094	435	496	20	3,861	25	986	24,158	26,195	3,354	46,999
	K	2,497	45	49	6	2	—	—	—	52	2,651	49,429	152	51,928
YEKÛN		**18,833**	**950**	**1,143**	**441**	**498**	**20**	**3,861**	**25**	**1,038**	**26,809**	**75,624**	**3,506**	**98,927**
Sinop	E	43,026	1,224	867	225	487	36	84	21	367	46,337	31,849	6,078	72,108
	K	54,152	213	62	32	22	—	—	—	16	54,497	37,282	1,261	90,518
YEKÛN		**97,178**	**1,437**	**929**	**257**	**509**	**36**	**84**	**21**	**383**	**100,834**	**69,131**	**7,339**	**162,626**
Sivas	E	70,507	2,698	3,188	473	942	98	3,262	77	677	81,922	71,919	13,272	140,569
	K	65,842	91	23	60	8	—	—	—	40	66,064	109,646	1,864	173,846
YEKÛN		**136,349**	**2,789**	**3,211**	**533**	**950**	**98**	**3,262**	**77**	**717**	**147,986**	**181,565**	**15,136**	**314,415**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P.T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Şebinkarahisar	E	22,445	580	463	122	310	24	157	13	395	24,509	25,209	2,985	46,733
	K	27,435	39	—	16	7	—	—	—	1	27,498	31,519	927	58,090
YEKÛN		**49,880**	**619**	**463**	**138**	**317**	**24**	**157**	**13**	**396**	**52,007**	**56,728**	**3,912**	**104,823**
Tekirdağ	E	30,581	2,307	1,865	461	623	52	2,903	140	674	39,606	25,959	9,808	55,757
	K	10,477	128	20	60	9	2	—	—	34	10,730	55,151	2,902	62,979
YEKÛN		**41,058**	**2,435**	**1,885**	**521**	**632**	**54**	**2,903**	**140**	**708**	**50,336**	**81,110**	**12,710**	**118,736**
Tokat	E	58,455	3,555	2,866	504	700	49	1,219	34	1,085	68,467	55,949	6,464	117,952
	K	57,689	267	53	53	10	6	—	—	284	58,362	80,285	1,084	137,563
YEKÛN		**116,144**	**3,822**	**2,919**	**557**	**710**	**55**	**1,219**	**34**	**1,369**	**126,829**	**136,234**	**7,548**	**255,515**
Trabzon	E	50,292	2,829	2,868	600	1,011	166	2,184	59	1,990	61,999	68,927	14,373	116,553
	K	68,876	94	40	63	12	3	—	—	141	69,229	90,148	1,597	157,780
YEKÛN		**119,168**	**2,923**	**2,908**	**663**	**1,023**	**169**	**2,184**	**59**	**2,131**	**131,228**	**159,075**	**15,970**	**274,333**
Urfa	E	34,376	3,105	3,896	415	948	67	2,557	89	1,796	47,249	50,476	5,158	92,567
	K	7,368	72	35	24	8	—	—	—	95	7,602	91,541	604	98,539
YEKÛN		**41,744**	**3,177**	**3,931**	**439**	**956**	**67**	**2,557**	**89**	**1,891**	**54,851**	**142,017**	**5,762**	**191,106**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: II Nüfusun meslekler ve tahsil itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	MESLEKLER										Mesleksiz veya mesleği meçhul	Okumak bilen ve bilmeyen	
		Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P. T.T	Muhtelif	Meslekler yekûnu		Bilen	Bilmeyen
Van	E	14,946	376	697	499	373	93	2,243	42	229	19,498	20,027	945	38,580
	K	1,645	42	2	8	10	—	—	—	4	1,711	34,093	40	35,764
YEKÛN		**16,591**	**418**	**699**	**507**	**383**	**93**	**2,243**	**42**	**233**	**21,209**	**54,120**	**985**	**74,344**
Yozgat	E	46,563	987	1,139	426	354	57	490	102	471	50,589	47,486	4,055	94,020
	K	28,418	112	25	23	5	1	—	2	299	28,885	82,537	566	110,856
YEKÛN		**74,981**	**1,099**	**1,164**	**449**	**359**	**58**	**490**	**104**	**770**	**79,474**	**130,023**	**4,621**	**204,876**
Zonguldak	E	62,925	4,541	2,791	597	788	95	1,082	140	1,022	73,981	53,385	14,318	113,048
	K	63,050	133	84	57	13	2	—	—	38	63,377	78,166	2,683	138,860
YEKÛN		**125,975**	**4,674**	**2,875**	**654**	**801**	**97**	**1,082**	**140**	**1,060**	**137,358**	**131,551**	**17,001**	**251,908**
Umumî yekûn	E	2,678,737	266,895	248,512	45,247	63,104	9,864	162,227	14,576	105,334	3,594,496	2,960,128	851,527	5,703,097
	K	1,689,324	32,474	8,843	7,416	1,330	135	8	242	16,947	1,756,719	5,318,145	259,969	6,814,895
		4,368,061	**299,369**	**257,355**	**52,663**	**64,434**	**9,999**	**162,235**	**14,818**	**122,281**	**5,351,215**	**8,278,273**	**1,111,496**	**12,517,992**

MUFASSAL NETİCELER

2

Vilâyet İTİBARİLE İCMAL

KADRO III

NÜFUSUN DİNLER VE MALULİYETLER İTİBARİLE İNKISAMI

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Adana	E	116,029	118	21	27	36	7	94	3	6	112,925	353	180	658	459	19	1,747
	K	111,039	101	34	29	84	20	65	2	3	110,207	292	79	226	71	13	489
YEKÛN		**227,068**	**219**	**55**	**56**	**120**	**27**	**159**	**5**	**9**	**223,132**	**845**	**959**	**884**	**530**	**32**	**2,236**
Afyonkarahisar	E	120,348	12	2	—	1	24	11	—	—	117,855	263	159	588	389	37	1,107
	K	138,977	1	—	1	—	—	—	—	—	138,028	213	86	212	82	19	339
YEKÛN		**259,325**	**13**	**2**	**1**	**1**	**24**	**11**	**—**	**—**	**255,883**	**476**	**245**	**800**	**471**	**56**	**1,446**
Aksaray	E	60,312	—	12	—	78	1	1	3	—	59,484	125	43	313	165	14	263
	K	66,540	1	13	—	65	—	—	5	—	66,220	74	32	170	26	8	94
YEKÛN		**126,852**	**1**	**25**	**—**	**143**	**1**	**1**	**8**	**—**	**125,704**	**199**	**75**	**483**	**191**	**22**	**357**
Amasya	E	55,444	6	1	30	304	52	4	1	—	54,852	112	71	250	136	28	393
	K	58,401	—	2	9	473	138	19	—	—	58,562	107	48	163	25	15	122
YEKÛN		**113,845**	**6**	**3**	**39**	**777**	**190**	**23**	**1**	**—**	**113,414**	**219**	**119**	**413**	**161**	**43**	**515**
Ankara	E	202,587	884	242	492	386	268	334	69	106	202,229	296	224	899	401	24	1,295
	K	197,592	561	110	69	543	88	329	16	44	198,199	198	75	483	37	15	345
YEKÛN		**400,179**	**1,445**	**352**	**561**	**929**	**356**	**663**	**85**	**150**	**400,428**	**494**	**299**	**1,382**	**438**	**39**	**1,640**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Antalya	E	93,142	20	1	12	4	14	19	—	—	91,049	205	150	637	343	24	804
	K	111,130	5	1	—	—	4	19	—	1	110,102	176	86	449	78	9	260
YEKÛN		**204,272**	**25**	**2**	**12**	**4**	**18**	**38**	**—**	**1**	**201,151**	**381**	**236**	**1,086**	**421**	**33**	**1,064**
Artvin	E	44,501	4	—	21	—	3	1	2	—	43,739	63	56	191	76	10	397
	K	45,510	5	2	9	—	4	1	3	—	45,265	31	13	72	12	7	134
YEKÛN		**90,011**	**9**	**2**	**30**	**—**	**7**	**2**	**5**	**—**	**89,004**	**94**	**69**	**263**	**88**	**17**	**531**
Aydın	E	99,255	19	6	15	—	9	—	2	7	97,576	134	119	390	215	16	863
	K	113,212	5	6	1	—	2	—	2	—	112,683	87	72	133	25	3	225
YEKÛN		**212,467**	**24**	**12**	**16**	**—**	**11**	**—**	**4**	**7**	**210,259**	**221**	**191**	**523**	**240**	**19**	**1,088**
Balıkesir	E	205,961	84	17	52	2	59	29	11	5	203,267	255	205	800	423	24	1,246
	K	214,486	32	7	281	—	—	14	21	5	214,013	179	108	200	43	19	284
YEKÛN		**420,447**	**116**	**24**	**333**	**2**	**59**	**43**	**32**	**10**	**417,280**	**434**	**313**	**1,000**	**466**	**43**	**1,530**
Bayazıt	E	57,177	—	—	—	—	—	—	—	—	56,525	105	47	65	38	9	388
	K	47,408	—	—	—	1	—	—	—	—	47,270	51	9	9	4	—	66
YEKÛN		**104,585**	**—**	**—**	**—**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**103,795**	**156**	**56**	**74**	**42**	**9**	**454**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Bilecik	E	53,462	9	12	2	2	6	4	—	1	52,556	80	74	221	98	19	450
	K	60,158	1	—	—	—	—	—	3	—	59,865	63	36	45	14	8	131
YEKÛN		**113,620**	**10**	**12**	**2**	**2**	**6**	**4**	**3**	**1**	**112,421**	**143**	**110**	**266**	**112**	**27**	**581**
Bitlis	E	47,395	—	—	—	147	1	—	—	—	46,787	121	40	35	18	2	540
	K	42,946	—	—	—	140	1	1	—	—	42,853	78	16	28	5	4	104
YEKÛN		**90,341**	—	—	—	**287**	**2**	**1**	—	—	**89,640**	**199**	**56**	**63**	**23**	**6**	**644**
Bolu	E	98,933	2	1	—	—	3	1	1	—	96,323	214	210	790	357	51	996
	K	119,303	1	—	—	—	—	1	—	—	117,922	215	116	521	75	42	414
YEKÛN		**218,236**	**3**	**1**	—	—	**3**	**2**	**1**	—	**214,245**	**429**	**326**	**1,311**	**432**	**93**	**1,410**
Burdur	E	38,663	3	—	8	4	—	—	—	—	37,743	142	69	234	134	23	333
	K	44,921	4	—	1	9	—	1	—	—	44,497	92	45	159	25	9	109
YEKÛN		**83,584**	**7**	—	**9**	**13**	—	**1**	—	—	**82,240**	**234**	**114**	**393**	**159**	**32**	**442**
Bursa	E	191,659	47	10	34	3	18	953	3	3	189,525	244	235	686	304	30	1,706
	K	207,848	33	11	6	—	4	962	1	—	208,086	112	105	199	36	18	309
YEKÛN		**399,507**	**80**	**21**	**40**	**3**	**22**	**1,915**	**4**	**3**	**397,611**	**356**	**340**	**885**	**340**	**48**	**2,015**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Cebelibereket	E	55,429	23	4	6	—	3	1	—	1	54,078	196	88	359	245	19	482
	K	52,218	8	—	—	—	1	—	—	—	51,744	132	39	122	33	8	149
YEKÛN		**107,647**	**31**	**4**	**6**	**—**	**4**	**1**	**—**	**1**	**105,822**	**328**	**127**	**481**	**278**	**27**	**631**
Çanakkale	E	83,344	2,989	11	507	15	2	799	8	1	85,896	151	133	444	279	32	741
	K	88,806	22	6	3,962	8	208	1,046	—	1	93,523	106	54	130	36	17	193
YEKÛN		**172,150**	**3,011**	**17**	**4,469**	**23**	**210**	**1,845**	**8**	**2**	**179,419**	**257**	**187**	**574**	**315**	**49**	**934**
Çankırı	E	70,584	1	2	3	5	4	1	3	3	69,053	208	113	525	250	24	433
	K	86,610	—	1	—	—	2	—	—	—	85,612	172	58	452	47	28	244
YEKÛN		**157,194**	**1**	**3**	**3**	**5**	**6**	**1**	**3**	**3**	**154,665**	**380**	**171**	**977**	**297**	**52**	**677**
Çorum	E	116,010	10	1	—	67	10	1	1	1	113,608	333	226	838	381	51	664
	K	131,712	9	1	1	95	6	—	—	1	130,447	308	96	553	77	16	328
YEKÛN		**247,722**	**19**	**2**	**1**	**162**	**16**	**1**	**1**	**2**	**244,055**	**641**	**322**	**1,391**	**458**	**67**	**992**
Denizli	E	110,309	3	3	3	—	10	2	—	—	108,856	156	87	396	270	10	555
	K	134,712	4	—	—	—	2	—	—	—	134,202	100	46	167	41	8	154
YEKÛN		**245,021**	**7**	**3**	**3**	**—**	**12**	**2**	**—**	**—**	**243,058**	**256**	**133**	**563**	**311**	**18**	**709**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Diyarbekir	E	93,253	120	35	1	1,168	47	219	1,415	42	93,700	369	166	166	70	20	1,809
	K	92,372	190	57	1	1,322	85	173	1,689	6	94,806	341	73	82	20	9	564
YEKÛN		**185,625**	**310**	**92**	**2**	**2,490**	**132**	**392**	**3,104**	**48**	**188,506**	**710**	**239**	**248**	**90**	**29**	**2,373**
Edirne	E	70,334	93	13	175	16	60	2,806	9	2	72,209	188	83	297	117	16	598
	K	73,685	62	10	166	55	62	3,292	—	—	76,934	65	47	97	21	17	151
YEKÛN		**144,019**	**155**	**23**	**341**	**71**	**122**	**6,098**	**9**	**2**	**149,143**	**253**	**130**	**394**	**138**	**33**	**749**
Elâziz	E	103,087	30	8	104	845	86	1	38	—	102,290	262	123	200	51	28	1,245
	K	107,094	19	4	123	1,147	106	—	25	—	107,767	231	63	85	13	9	350
YEKÛN		**210,181**	**49**	**12**	**227**	**1,992**	**192**	**1**	**63**	**—**	**210,057**	**493**	**186**	**285**	**64**	**37**	**1,595**
Erzincan	E	64,276	—	—	—	22	5	—	7	1	63,120	124	67	129	27	13	831
	K	67,971	6	—	1	36	—	—	—	—	67,509	123	35	95	10	12	230
YEKÛN		**132,247**	**6**	**—**	**1**	**58**	**5**	**—**	**7**	**1**	**130,629**	**247**	**102**	**224**	**37**	**25**	**1,061**
Erzurum	E	132,229	2	1	5	3	8	—	1	—	129,628	340	159	301	128	28	1,665
	K	138,147	7	—	5	9	7	—	—	2	137,245	259	60	132	31	13	437
YEKÛN		**270,376**	**9**	**1**	**10**	**12**	**15**	**—**	**1**	**2**	**266,873**	**599**	**219**	**433**	**159**	**41**	**2,102**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Eskişehir	E	74,376	51	35	78	3	4	17	11	5	73,084	114	101	314	176	20	771
	K	79,699	23	9	6	—	—	8	—	7	79,361	62	40	111	25	7	146
YEKÛN		**154,075**	**74**	**44**	**84**	**3**	**4**	**25**	**11**	**12**	**152,445**	**176**	**141**	**425**	**201**	**27**	**917**
Gaziayıntap	E	105,492	8	9	—	5	1	392	—	—	101,920	692	142	573	332	16	2,232
	K	109,471	8	15	1	7	1	350	—	2	108,410	508	33	162	43	14	685
YEKÛN		**214,963**	**16**	**24**	**1**	**12**	**2**	**742**	**—**	**2**	**210,330**	**1,200**	**175**	**735**	**375**	**30**	**2,917**
Giresun	E	76,134	21	7	2	1	9	—	1	—	75,305	52	61	351	162	17	227
	K	88,833	16	—	—	1	2	6	—	—	88,497	42	23	188	19	4	85
YEKÛN		**164,967**	**37**	**7**	**2**	**2**	**11**	**6**	**1**	**—**	**163,802**	**94**	**84**	**539**	**181**	**21**	**312**
Gümüşane	E	57,382	1	—	—	3	1	—	—	—	56,159	130	72	280	135	10	601
	K	64,840	—	1	—	—	2	—	1	—	64,382	108	23	116	22	20	173
YEKÛN		**122,222**	**1**	**1**	**—**	**3**	**3**	**—**	**1**	**—**	**120,541**	**238**	**95**	**396**	**157**	**30**	**774**
Hakâri	E	9,977	—	—	—	—	—	43	16	2	9,925	19	15	13	3	3	60
	K	9,065	—	—	—	—	—	—	18	—	9,044	11	3	6	—	1	18
YEKÛN		**19,042**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**43**	**34**	**2**	**18,969**	**30**	**18**	**19**	**3**	**4**	**78**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
İçel	E	40,928	—	—	1	—	—	—	220	—	40,126	95	89	278	199	13	349
	K	49,790	1	—	—	—	—	—	—	—	49,372	78	62	92	60	7	120
YEKÛN		**90,718**	**1**	**—**	**1**	**—**	**—**	**—**	**220**	**—**	**89,498**	**173**	**151**	**370**	**259**	**20**	**469**
İsparta	E	69,005	5	9	4	—	—	—	—	—	68,019	171	98	307	148	23	257
	K	75,397	2	—	—	8	7	—	—	—	74,473	200	90	326	99	13	213
YEKÛN		**144,402**	**7**	**9**	**4**	**8**	**7**	**—**	**—**	**—**	**142,492**	**371**	**188**	**633**	**247**	**36**	**470**
İstanbul	E	294,213	10,249	2,493	44,020	23,410	7,159	21,909	755	350	394,526	984	1,265	2,569	1,103	210	3,901
	K	252,913	13,681	1,928	56,194	29,719	9,537	25,126	474	314	385,245	659	899	1,161	204	142	1,576
YEKÛN		**547,126**	**23,930**	**4,421**	**100,214**	**53,129**	**16,696**	**47,035**	**1,229**	**664**	**779,771**	**1,643**	**2,164**	**3,730**	**1,307**	**352**	**5,477**
İzmir	E	257,930	2,435	271	379	15	104	8,092	28	8	264,160	399	417	1,070	550	43	2,623
	K	243,449	2,761	224	212	5	8	10,065	13	6	255,167	211	215	328	71	31	720
YEKÛN		**501,379**	**5,196**	**495**	**591**	**20**	**112**	**18,157**	**41**	**14**	**519,327**	**610**	**632**	**1,398**	**621**	**74**	**3,343**
Kars	E	108,432	13	4	67	1	72	1	213	—	107,596	172	130	170	34	14	687
	K	95,615	3	10	83	12	48	—	267	5	95,590	116	39	98	11	2	187
YEKÛN		**204,047**	**16**	**14**	**150**	**13**	**120**	**1**	**480**	**5**	**203,186**	**288**	**169**	**268**	**45**	**16**	**874**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Malûliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Malûliyetler
Kastamonu	E	147,760	55	9	31	694	29	1	—	—	144,557	485	244	1,426	576	84	1,207
	K	187,038	114	1	23	708	38	—	—	—	184,794	476	149	1,629	149	75	650
YEKÛN		**334,798**	**169**	**10**	**54**	**1,402**	**67**	**1**	**—**	**—**	**329,351**	**961**	**393**	**3,055**	**725**	**159**	**1,857**
Kayseri	E	117,092	140	44	208	834	155	11	4	—	115,665	286	167	724	332	35	1,279
	K	131,024	160	217	94	1,144	234	4	5	—	131,707	232	94	417	54	12	366
YEKÛN		**248,116**	**300**	**261**	**302**	**1,978**	**389**	**15**	**9**	**—**	**247,372**	**518**	**261**	**1,141**	**386**	**47**	**1,645**
Kırklareli	E	54,239	31	10	70	—	72	425	12	1	54,011	45	57	222	72	16	437
	K	53,419	20	4	39	—	85	553	9	—	53,907	23	29	57	7	8	98
YEKÛN		**107,658**	**51**	**14**	**109**	**—**	**157**	**978**	**21**	**1**	**107,918**	**68**	**86**	**279**	**79**	**24**	**535**
Kırşehir	E	57,666	2	1	5	23	8	2	6	1	56,522	150	83	313	144	8	494
	K	69,172	—	—	3	3	7	1	1	—	68,719	67	34	216	26	3	122
YEKÛN		**126,838**	**2**	**1**	**8**	**26**	**15**	**3**	**7**	**1**	**125,241**	**217**	**117**	**529**	**170**	**11**	**616**
Kocaeli	E	141,306	13	23	20	—	—	2	2	—	138,773	153	192	787	324	38	1,099
	K	145,222	3	1	—	—	5	3	—	—	144,398	86	79	310	36	26	299
YEKÛN		**286,528**	**16**	**24**	**20**	**—**	**5**	**5**	**2**	**—**	**283,171**	**239**	**271**	**1,097**	**360**	**64**	**1,398**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Konya	E	237,928	92	15	48	216	39	8	4	—	232,661	769	496	1,408	824	117	2,075
	K	265,592	62	23	45	268	24	9	8	3	263,491	604	290	666	131	47	805
YEKÛN		**503,520**	**154**	**38**	**93**	**484**	**63**	**17**	**12**	**3**	**496,152**	**1,373**	**786**	**2,074**	**955**	**164**	**2,880**
Kütahya	E	138,925	119	24	97	12	44	11	6	3	136,802	246	139	575	316	18	1,145
	K	163,078	58	10	1	20	8	8	—	2	162,364	168	68	215	44	15	311
YEKÛN		**302,003**	**177**	**34**	**98**	**32**	**52**	**19**	**6**	**5**	**299,166**	**414**	**207**	**790**	**360**	**33**	**1,456**
Malatya	E	143,345	50	26	197	682	158	7	151	11	140,609	867	227	474	270	77	2,103
	K	160,214	67	35	361	1,183	186	1	200	8	160,113	701	164	284	52	28	913
YEKÛN		**303,559**	**117**	**61**	**558**	**1,865**	**344**	**8**	**351**	**19**	**300,722**	**1,568**	**391**	**758**	**322**	**105**	**3,016**
Manisa	E	182,707	27	9	117	—	31	150	3	—	179,415	248	293	880	403	34	1,771
	K	190,826	5	2	7	—	1	128	—	—	189,725	216	131	323	78	25	471
YEKÛN		**373,533**	**32**	**11**	**124**	**—**	**32**	**278**	**3**	**—**	**369,140**	**464**	**424**	**1,203**	**481**	**59**	**2,242**
Maraş	E	93,203	15	7	25	11	19	154	8	1	91,645	218	83	404	298	10	785
	K	93,268	3	14	—	11	5	111	—	—	92,763	184	36	152	30	4	243
YEKÛN		**186,471**	**18**	**21**	**25**	**22**	**24**	**265**	**8**	**1**	**184,408**	**402**	**119**	**556**	**328**	**14**	**1,028**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Malûliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Mardin	E	80,794	762	64	—	55	1,780	255	4,544	904	86,978	436	133	243	105	13	1,250
	K	82,480	872	93	1	63	1,821	235	4,977	756	90,434	293	42	71	20	5	433
YEKÛN		**163,274**	**1,634**	**157**	**1**	**118**	**3,601**	**490**	**9,521**	**1,660**	**177,412**	**729**	**175**	**314**	**125**	**18**	**1,683**
Mersin	E	59,071	172	34	249	48	31	70	10	12	58,062	179	104	336	229	15	772
	K	58,723	194	36	282	80	30	52	5	8	58,904	137	38	86	29	7	209
YEKÛN		**117,794**	**366**	**70**	**531**	**128**	**61**	**122**	**15**	**20**	**116,966**	**316**	**142**	**422**	**258**	**22**	**981**
Muğla	E	79,580	37	58	39	—	10	194	2	1	78,173	162	99	427	200	12	848
	K	95,357	10	1	1	—	3	97	—	—	94,839	98	62	187	38	7	238
YEKÛN		**174,937**	**47**	**59**	**40**	**—**	**13**	**291**	**2**	**1**	**173,012**	**260**	**161**	**614**	**238**	**19**	**1,086**
Niğde	E	78,089	7	1	—	8	2	—	3	—	75,956	269	169	658	350	29	679
	K	87,932	2	1	2	—	7	—	2	—	86,591	236	86	681	55	15	282
YEKÛN		**166,021**	**9**	**2**	**2**	**8**	**9**	**—**	**5**	**—**	**162,547**	**505**	**255**	**1,339**	**405**	**44**	**961**
Ordu	E	90,237	4	6	32	46	7	—	4	—	88,813	115	109	594	323	30	352
	K	111,846	5	10	88	59	8	2	—	—	111,264	79	56	358	64	12	185
YEKÛN		**202,083**	**9**	**16**	**120**	**105**	**15**	**2**	**4**	**—**	**200,077**	**194**	**165**	**952**	**387**	**42**	**537**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinlerve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Rize	E	72,363	3	1	1	—	2	—	—	1	70,803	77	117	474	249	32	619
	K	99,284	—	1	—	—	—	—	—	1	98,412	71	63	381	56	30	273
YEKÛN		**171,647**	**3**	**2**	**1**	—	**2**	—	—	**2**	**169,215**	**148**	**180**	**855**	**305**	**62**	**892**
Samsun	E	131,414	99	23	79	72	44	58	4	1	129,221	208	164	906	433	39	823
	K	141,980	57	18	30	111	38	37	—	—	141,131	155	73	513	72	26	301
YEKÛN		**273,394**	**156**	**41**	**109**	**183**	**82**	**95**	**4**	**1**	**270,352**	**363**	**237**	**1,419**	**505**	**65**	**1,124**
Siirt	E	48,444	54	23	1	760	76	—	991	4	49,037	266	69	112	53	8	808
	K	50,015	113	18	5	825	8	—	1,095	1	51,529	217	27	52	7	5	243
YEKÛN		**98,459**	**167**	**41**	**6**	**1,585**	**84**	**—**	**2,086**	**5**	**100,566**	**483**	**96**	**164**	**60**	**13**	**1,051**
Sinop	E	77,674	113	11	7	345	22	—	14	—	76,373	191	117	642	308	24	531
	K	91,246	170	—	4	305	53	—	—	1	90,856	125	56	433	54	33	222
YEKÛN		**168,920**	**283**	**11**	**11**	**650**	**75**	**—**	**14**	**1**	**167,229**	**316**	**173**	**1,075**	**362**	**57**	**753**
Sivas	E	151,772	66	9	103	1,595	285	6	1	4	150,919	356	228	676	293	32	1,337
	K	173,404	69	7	97	1,882	244	—	7	—	174,504	272	86	402	42	42	362
YEKÛN		**325,176**	**135**	**16**	**200**	**3,477**	**529**	**6**	**8**	**4**	**325,423**	**628**	**314**	**1,078**	**335**	**74**	**1,699**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinler ve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Şebinkarahisar	E	49,699	1	—	2	15	1	—	—	—	49,046	69	49	273	139	25	117
	K	58,978	1	—	10	23	5	—	—	—	58,683	67	29	135	20	16	67
YEKÛN		**108,677**	**2**	**—**	**12**	**38**	**6**	**—**	**—**	**—**	**107,729**	**136**	**78**	**408**	**159**	**41**	**184**
Tekirdağ	E	64,720	24	3	63	20	17	709	8	1	64,576	83	65	274	82	10	475
	K	64,982	23	1	19	53	31	772	—	—	65,654	29	21	77	5	5	90
YEKÛN		**129,702**	**47**	**4**	**82**	**73**	**48**	**1,481**	**8**	**1**	**130,230**	**112**	**86**	**351**	**87**	**15**	**565**
Tokat	E	123,783	28	1	21	482	40	46	14	1	121,790	265	204	905	477	44	731
	K	138,020	11	—	4	550	15	46	—	1	137,431	235	91	407	73	36	374
YEKÛN		**261,803**	**39**	**1**	**25**	**1,032**	**55**	**92**	**14**	**2**	**259,221**	**500**	**295**	**1,312**	**550**	**80**	**1,105**
Trabzon	E	130,785	13	18	34	41	18	3	8	6	128,437	169	186	745	396	74	919
	K	159,211	42	12	43	58	7	—	2	2	158,235	113	85	453	67	48	376
YEKÛN		**289,996**	**55**	**30**	**77**	**99**	**25**	**3**	**10**	**8**	**286,672**	**282**	**271**	**1,198**	**463**	**122**	**1,295**
Urfa	E	97,501	29	1	4	22	5	153	—	10	94,743	470	123	311	116	21	1,941
	K	98,907	30	2	—	26	1	165	—	12	97,770	519	52	99	18	5	680
YEKÛN		**196,408**	**59**	**3**	**4**	**48**	**6**	**318**	**—**	**22**	**192,513**	**989**	**175**	**410**	**134**	**26**	**2,621**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: III Nüfusun dinlerve maluliyetler itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	DİNLER									MALULİYETLER						
		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz veya dini meçhul	Maluliyetsiz	Kör	Sağır-dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Van	E	39,447	—	—	—	—	—	78	—	—	38,855	102	41	58	20	2	447
	K	35,753	—	—	—	—	—	51	—	—	35,581	64	12	33	3	1	110
YEKÛN		**75,200**	—	—	—	—	—	**129**	—	—	**74,436**	**166**	**53**	**91**	**23**	**3**	**557**
Yozgat	E	96,173	91	14	24	1,675	86	12	—	—	95,618	332	161	744	407	37	776
	K	109,127	66	15	32	2,120	51	11	—	—	110,252	231	82	456	68	31	302
YEKÛN		**205,300**	**157**	**29**	**56**	**3,795**	**137**	**23**	—	—	**205,870**	**563**	**243**	**1,200**	**475**	**68**	**1,078**
Zonguldak	E	127,051	233	15	21	—	10	13	21	2	125,023	239	165	786	335	40	778
	K	141,278	240	3	7	—	6	5	2	2	140,211	140	82	663	65	38	344
YEKÛN		**268,329**	**473**	**18**	**28**	—	**16**	**18**	**23**	**4**	**265,234**	**379**	**247**	**1,449**	**400**	**78**	**1,122**
Umumî	E	6,390,360	19,542	3,681	47,546	34,202	11,041	38,103	8,641	1,508	6,418,776	15,322	9,801	32,714	16,290	1,864	59,857
	K	6,879,246	19,969	2,977	62,359	43,231	13,266	43,769	8,853	1,194	7,017,364	11,638	5,041	17,328	2,804	1,172	19,517
YEKÛN		**13,269,606**	**39,511**	**6,658**	**109,905**	**77,433**	**24,307**	**81,872**	**17,494**	**2,702**	**13,436,140**	**26,960**	**14,842**	**50,042**	**19,094**	**3,036**	**79,374**

MUFASSAL NETİCELER

2

Vilâyet İTİBARİLE İCMAL

KADRO IV

NÜFUSUN ANA LİSANI İTİBARİLE İNKISAMI

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Adana	E	105,341	246	4	34	36	6	6,052	27	30	1,084	2,997	2	79	18	385
	K	101,045	273	17	22	27	16	5,904	15	26	964	2,747	1	57	3	260
YEKÛN		**206,386**	**519**	**21**	**56**	**63**	**22**	**11,956**	**42**	**56**	**2,048**	**5,744**	**3**	**136**	**21**	**645**
Afyonkarahisar	E	119,180	69	6	3	1	—	10	5	8	720	88	4	27	22	255
	K	137,728	2	—	1	—	—	—	26	—	852	51	—	8	1	310
YEKÛN		**256,908**	**71**	**6**	**4**	**1**	**—**	**10**	**31**	**8**	**1,572**	**139**	**4**	**35**	**23**	**565**
Aksaray	E	56,388	1	—	—	—	—	3	—	—	106	3,808	100	—	—	1
	K	62,033	—	3	—	—	—	2	—	—	101	4,333	151	—	—	1
YEKÛN		**118,421**	**1**	**3**	**—**	**—**	**—**	**5**	**—**	**—**	**207**	**8,141**	**251**	**—**	**—**	**2**
Amasya	E	52,421	—	342	—	3	1	3	1	3	711	1,592	172	186	15	392
	K	55,125	2	596	1	2	5	1	—	—	824	1,664	214	203	—	405
YEKÛN		**107,546**	**2**	**938**	**1**	**5**	**6**	**4**	**1**	**3**	**1,535**	**3,256**	**386**	**389**	**15**	**797**
Ankara	E	190,998	133	253	56	80	26	36	53	227	393	10,302	582	504	631	1,094
	K	185,746	46	355	33	22	4	11	10	236	435	11,128	595	238	23	470
YEKÛN		**376,744**	**179**	**608**	**89**	**102**	**30**	**47**	**63**	**463**	**828**	**21,430**	**1,177**	**742**	**654**	**1,564**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Antalya	E	92,106	611	3	—	7	—	62	—	16	277	95	—	3	3	29
	K	110,012	713	—	—	—	—	16	—	19	326	56	—	—	—	18
YEKÛN		**202,118**	**1,324**	**3**	**—**	**7**	**—**	**78**	**—**	**35**	**603**	**151**	**—**	**3**	**3**	**47**
Artvin	E	40,864	—	2	1	—	—	—	36	—	1	19	9	—	—	3,600
	K	41,650	—	—	—	—	—	—	28	—	37	—	8	—	—	3,811
YEKÛN		**82,514**	**—**	**2**	**1**	**—**	**—**	**—**	**64**	**—**	**38**	**19**	**17**	**—**	**—**	**7,411**
Aydın	E	98,029	673	3	5	9	9	11	—	—	25	153	18	245	54	79
	K	112,115	649	1	2	3	6	4	—	—	39	45	3	258	38	65
YEKÛN		**210,144**	**1,322**	**4**	**7**	**12**	**15**	**15**	**—**	**—**	**64**	**198**	**21**	**503**	**92**	**144**
Balıkesir	E	196,704	837	22	20	15	5	18	—	19	3,121	878	835	176	756	2,814
	K	205,810	676	4	9	6	1	6	—	9	3,314	24	1,014	131	766	3,076
YEKÛN		**402,514**	**1,513**	**26**	**29**	**21**	**6**	**24**	**—**	**28**	**6,435**	**902**	**1,849**	**307**	**1,522**	**5,890**
Bayazıt	E	25,764	—	—	—	—	—	—	3	—	15	31,325	—	—	—	70
	K	17,806	—	1	—	—	—	—	—	—	—	29,601	—	—	—	1
YEKÛN		**43,570**	**—**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**3**	**—**	**15**	**60,926**	**—**	**—**	**—**	**71**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Bilecik	E	51,503	1	36	1	4	1	1	1	23	1,162	2	6	90	632	35
	K	58,191	—	43	—	—	—	—	—	—	1,131	—	29	84	644	40
YEKÛN		**109,694**	**1**	**79**	**1**	**4**	**1**	**1**	**1**	**23**	**2,293**	**2**	**35**	**174**	**1,276**	**75**
Bitlis	E	12,420	—	148	—	—	—	219	1	—	295	34,205	—	—	—	255
	K	8,269	—	137	—	—	—	159	—	—	824	33,473	—	—	—	226
YEKÛN		**20,689**	**—**	**285**	**—**	**—**	**—**	**378**	**1**	**—**	**1,119**	**67,678**	**—**	**—**	**—**	**481**
Bolu	E	91,347	10	—	—	—	—	3	2	1	5,844	129	82	71	3	1,449
	K	111,287	8	—	—	—	—	—	1	1	6,238	160	103	44	—	1,463
YEKÛN		**202,634**	**18**	**—**	**—**	**—**	**—**	**3**	**3**	**2**	**12,082**	**289**	**185**	**115**	**3**	**2,912**
Burdur	E	38,520	12	3	3	—	—	10	—	—	—	94	—	—	6	30
	K	44,867	22	2	3	—	—	9	—	—	—	16	—	—	1	16
YEKÛN		**83,387**	**34**	**5**	**6**	**—**	**—**	**19**	**—**	**—**	**—**	**110**	**—**	**—**	**7**	**46**
Bursa	E	182,792	693	2	26	13	5	26	4	821	2,048	413	175	701	738	4,273
	K	199,459	752	—	24	5	5	1	—	897	2,263	35	150	480	523	4,271
YEKÛN		**382,251**	**1,445**	**2**	**50**	**18**	**10**	**27**	**4**	**1,718**	**4,311**	**448**	**325**	**1,181**	**1,261**	**8,544**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Cebelibereket	E	49,746	460	—	2	16	—	724	7	1	265	3,743	29	211	14	249
	K	47,430	181	—	2	1	—	523	—	—	234	3,468	33	178	—	177
YEKÛN		**97,176**	**641**	**—**	**4**	**17**	**—**	**1,247**	**7**	**1**	**499**	**7,211**	**62**	**389**	**14**	**426**
Çanakkale	E	80,525	3,596	15	2	50	11	3	—	792	1,836	8	6	188	168	476
	K	86,495	4,342	13	6	9	4	1	—	511	1,844	19	—	133	131	551
YEKÛN		**167,020**	**7,938**	**28**	**8**	**59**	**15**	**4**	**—**	**1,303**	**3,680**	**27**	**6**	**321**	**299**	**1,027**
Çankırı	E	70,466	—	—	—	1	—	1	—	—	—	80	—	4	4	50
	K	86,608	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3
YEKÛN		**157,074**	**—**	**—**	**—**	**1**	**1**	**1**	**—**	**—**	**—**	**81**	**—**	**4**	**4**	**53**
Çorum	E	107,687	—	47	1	—	—	—	—	1	2,674	5,624	52	4	—	11
	K	122,390	—	45	—	—	—	—	—	—	2,623	6,687	70	7	—	3
YEKÛN		**230,077**	**—**	**92**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**1**	**5,297**	**12,311**	**122**	**11**	**—**	**14**
Denizli	E	109,922	34	—	—	4	—	3	—	1	120	169	31	16	11	19
	K	134,472	39	1	—	2	—	2	—	—	161	4	11	17	2	7
YEKÛN		**244,394**	**73**	**1**	**—**	**6**	**—**	**5**	**—**	**1**	**281**	**173**	**42**	**33**	**13**	**26**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkeşçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Diyarbekir	E	30,367	—	415	1	—	—	1,157	30	37	6	64,084	—	2	—	201
	K	25,784	—	540	—	—	—	1,049	3	41	—	68,125	—	3	1	349
YEKÛN		**56,151**	—	**955**	**1**	—	—	**2,206**	**33**	**78**	**6**	**132,209**	—	**5**	**1**	**550**
Edirne	E	68,913	13	17	20	28	6	13	—	2,709	5	111	3	142	1,269	259
	K	71,687	6	43	19	27	2	3	—	3,167	—	—	2	97	2,007	272
YEKÛN		**140,600**	**19**	**60**	**39**	**55**	**8**	**16**	—	**5,876**	**5**	**111**	**5**	**239**	**3,276**	**531**
Elâziz	E	48,537	8	1,039	1	—	—	17	—	1	2	54,687	—	16	—	71
	K	49,300	—	1,360	—	—	—	2	—	—	6	57,806	—	10	—	34
YEKÛN		**97,657**	**8**	**2,399**	**1**	—	—	**19**	—	**1**	**8**	**112,493**	—	**26**	—	**105**
Erzincan	E	38,275	9	34	—	—	—	3	3	42	47	25,868	6	8	1	15
	K	38,874	—	32	1	—	—	4	29	—	49	29,009	—	1	—	15
YEKÛN		**77,149**	**9**	**66**	**1**	—	—	**7**	**32**	**42**	**96**	**54,877**	**6**	**9**	**1**	**30**
Erzurum	E	112,545	3	4	—	—	—	4	27	—	77	18,250	—	6	—	1,333
	K	118,473	3	10	—	—	—	—	7	—	60	18,172	—	4	1	1,447
YEKÛN		**231,018**	**6**	**14**	—	—	—	**4**	**34**	—	**137**	**36,422**	—	**10**	**1**	**2,780**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Eskişehir	E	71,242	33	5	15	8	3	3	1	18	610	291	1,616	146	179	410
	K	76,640	33	—	9	4	—	6	—	8	617	383	1,501	115	99	337
YEKÛN		**147,882**	**66**	**5**	**24**	**12**	**3**	**9**	**1**	**26**	**1,227**	**674**	**3,117**	**261**	**278**	**747**
Gaziayıntap	E	97,274	20	2	3	—	2	1,859	—	18	41	6,536	1	111	—	40
	K	98,062	16	3	1	1	4	1,685	5	19	58	9,812	—	157	—	32
YEKÛN		**195,336**	**36**	**5**	**4**	**1**	**6**	**3,544**	**5**	**37**	**99**	**16,348**	**1**	**268**	**—**	**72**
Giresun	E	75,981	—	1	7	8	3	1	—	—	2	9	—	4	10	149
	K	88,476	—	1	6	4	2	—	—	7	—	12	—	—	2	348
YEKÛN		**164,457**	**—**	**2**	**13**	**12**	**5**	**1**	**—**	**7**	**2**	**21**	**—**	**4**	**12**	**437**
Gümüşane	E	56,379	3	3	—	1	—	—	—	—	3	976	—	—	—	22
	K	63,800	2	—	—	—	—	—	—	—	44	967	—	—	—	31
YEKÛN		**120,179**	**5**	**3**	**—**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**47**	**1,943**	**—**	**—**	**—**	**53**
Hakâri	E	908	—	—	—	—	—	4	—	43	4	9,061	—	—	—	18
	K	136	—	—	—	—	—	—	—	31	—	7,944	937	—	—	85
YEKÛN		**1,044**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**4**	**—**	**74**	**4**	**17,005**	**937**	**—**	**—**	**53**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkeşçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
İçel	E	41,047	22	—	—	—	12	49	—	—	—	—	—	—	—	19
	K	49,754	31	—	—	1	—	—	—	—		5	—	—	—	—
YEKÛN		**90,801**	**53**	—	—	**1**	**12**	**49**	—	—	—	**5**	—	—	—	**19**
İsparta	E	68,653	126	—	3	1	—	9	—	—	9	149	—	14	4	55
	K	75,203	128	—	1	—	—	1	—	—	1	13	—	12	—	55
YEKÛN		**143,856**	**254**	—	**4**	**1**	—	**10**	—	—	**10**	**162**	—	**26**	**4**	**110**
İstanbul	E	303,819	39,466	19,855	2,528	2,473	579	1,645	683	18,388	66	1,281	241	3,827	2,764	6,943
	K	270,773	52,436	25,400	3,493	2,417	748	1,447	386	20,811	46	411	215	2,321	2,221	6,761
YEKÛN		**574,592**	**91,902**	**45,255**	**6,021**	**4,890**	**1,327**	**3,092**	**1,069**	**39,199**	**112**	**1,692**	**456**	**6,148**	**4,985**	**13,704**
İzmir	E	250,320	3,659	11	813	671	191	242	18	7,413	366	948	42	1,334	879	2,355
	K	237,505	3,872	15	913	713	178	205	3	9,387	279	305	59	926	489	1,894
YEKÛN		**487,825**	**7,531**	**26**	**1,726**	**1,384**	**369**	**447**	**21**	**16,800**	**645**	**1,253**	**101**	**2,260**	**1,368**	**4,249**
Kars	E	85,743	—	10	—	—	—	1	104	23	2	22,108	202	1	2	607
	K	74,449	—	11	1	—	—	—	7	6	155	20,837	182	2	—	393
YEKÛN		**160,192**	—	**21**	**1**	—	—	**1**	**111**	**29**	**157**	**42,945**	**384**	**3**	**2**	**1,000**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Kastamonu	E	146,688	—	774	1	4	—	1	1	—	3	763	2	15	4	323
	K	185,835	—	886	—	5	—	2	—	—	1	817	1	14	4	357
YEKÛN		**332,523**	**—**	**1,660**	**1**	**9**	**—**	**3**	**1**	**—**	**4**	**1,580**	**3**	**29**	**8**	**680**
Kayseri	E	108,795	2	200	16	7	3	2	1	4	6,461	2,396	2	393	9	197
	K	122,502	—	235	9	—	5	—	—	2	7,155	2,384	—	391	1	198
YEKÛN		**231,297**	**2**	**435**	**25**	**7**	**8**	**2**	**1**	**6**	**13,616**	**4,780**	**2**	**784**	**10**	**395**
Kırklareli	E	52,519	25	2	—	—	—	4	—	360	18	84	4	417	460	967
	K	52,178	1	—	1	—	—	—	—	552	—	2	—	276	381	738
YEKÛN		**104,697**	**26**	**2**	**1**	**—**	**—**	**4**	**—**	**912**	**18**	**86**	**4**	**693**	**841**	**1,705**
Kırşehir	E	53,825	—	1	—	—	—	1	—	—	157	3,705	9	13	—	3
	K	64,568	—	—	—	—	—	—	—	—	141	4,455	17	6	—	—
YEKÛN		**118,393**	**—**	**1**	**—**	**—**	**—**	**1**	**—**	**—**	**298**	**8,160**	**26**	**19**	**—**	**3**
Kocaeli	E	127,911	435	7	5	2	—	15	2	1	4,316	629	31	322	644	7,046
	K	131,682	464		—	1	—	9	1	3	4,643	578	22	184	563	7,084
YEKÛN		**259,593**	**899**	**7**	**5**	**3**	**—**	**24**	**3**	**4**	**8,959**	**1,207**	**53**	**506**	**1,207**	**14,130**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Konya	E	225,213	19	32	13	10	—	85	5	8	853	10,722	605	364	31	390
	K	252,976	4	32	16	3	—	34	2	5	916	10,674	622	373	4	373
YEKÛN		**478,189**	**23**	**64**	**29**	**13**	—	**119**	**7**	**13**	**1,769**	**21,396**	**1,227**	**737**	**35**	**763**
Kütahya	E	138,365	47	21	7	27	1	—	3	1	15	41	7	151	103	452
	K	162,699	31	13	3	2	1	—	—	3	5	13	—	118	6	291
YEKÛN		**301,064**	**78**	**34**	**10**	**29**	**2**	—	**3**	**4**	**20**	**54**	**7**	**269**	**109**	**743**
Malatya	E	81,460	4	951	1	1	—	6	—	—	10	62,146	—	—	11	37
	K	94,355	3	1,674	—	—	—	—	—	1	—	66,177	—	—	—	45
YEKÛN		**175,815**	**7**	**2,625**	**1**	**1**	—	**6**	—	**1**	**10**	**128,323**	—	—	**11**	**82**
Manisa	E	180,668	352	—	6	3	—	104	30	127	133	449	2	464	398	308
	K	189,265	394	—	3	—	—	45	1	116	247	172	1	319	171	235
YEKÛN		**369,933**	**746**	—	**9**	**3**	—	**149**	**31**	**243**	**380**	**621**	**3**	**783**	**569**	**543**
Maraş	E	77,901	15	5	1	2	2	21	2	58	1,439	13,221	—	122	27	627
	K	77,378	—	3	—	—	—	18	—	20	1,571	13,636	11	48	—	727
YEKÛN		**155,279**	**15**	**8**	**1**	**2**	**2**	**39**	**2**	**78**	**3,010**	**26,857**	**11**	**170**	**27**	**1,354**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkeşçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Mardin	E	8,315	18	13	9	7	—	25,078	—	36	15	52,268	1	23	1	3,374
	K	3,549	7	9	2	—	3	26,656	—	35	—	57,573	—	26	—	3,438
YEKÛN		**11,864**	**25**	**22**	**11**	**7**	**3**	**51,734**	**—**	**71**	**15**	**109,841**	**1**	**49**	**1**	**6,912**
Mersin	E	51,884	797	6	26	58	14	6,292	26	43	90	361	—	23	4	73
	K	51,760	814	10	20	30	6	6,369	12	34	101	210	—	20	—	24
YEKÛN		**103,644**	**1,611**	**16**	**46**	**88**	**20**	**12,661**	**38**	**77**	**191**	**571**	**—**	**43**	**4**	**97**
Muğla	E	78,998	334	—	2	9	33	70	—	114	1	112	—	86	51	111
	K	94,883	318	—	2	1	—	4	—	72	1	15	—	77	58	38
YEKÛN		**173,881**	**652**	**—**	**4**	**10**	**33**	**74**	**—**	**186**	**2**	**127**	**—**	**163**	**109**	**149**
Niğde	E	76,961	46	5	—	—	—	10	—	—	134	120	22	483	298	31
	K	86,771	44	—	—	—	—	6	1	—	112	111	39	526	298	38
YEKÛN		**163,732**	**90**	**5**	**—**	**—**	**—**	**16**	**1**	**—**	**246**	**231**	**61**	**1,009**	**596**	**69**
Ordu	E	86,275	1	86	1	1	1	142	—	—	79	124	—	—	—	3,626
	K	106,698	1	163	2	2	—	20	—	—	60	8	—	—	—	5,064
YEKÛN		**192,973**	**2**	**249**	**3**	**3**	**1**	**162**	**—**	**—**	**139**	**132**	**—**	**—**	**—**	**8,690**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Rize	E	72,363	1	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	3
	K	99,215	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—	—	—	63
YEKÛN		**171,578**	**1**	—	—	**1**	**3**	—	—	—	—	**8**	—	—	—	**66**
Samsun	E	125,749	19	99	12	40	8	7	8	35	2,677	644	85	474	56	1,881
	K	135,752	8	121	8	26	1	4	3	18	2,939	910	88	375	8	2,010
YEKÛN		**261,501**	**27**	**220**	**20**	**66**	**9**	**11**	**11**	**53**	**5,616**	**1,554**	**173**	**849**	**64**	**3,891**
Siirt	E	4,538	1	128	—	—	—	9,662	—	—	7	35,788	—	—	—	229
	K	941	—	137	2	—	—	10,516	—	—	—	40,174	—	—	—	310
YEKÛN		**5,479**	**1**	**265**	**2**	—	—	**20,178**	—	—	**7**	**75,962**	—	—	—	**539**
Sinop	E	75,171	2	458	1	5	—	—	—	—	954	441	—	107	2	1,045
	K	87,963	—	482	2	—	1	—	—	—	998	369	—	113	2	1,849
YEKÛN		**163,134**	**2**	**940**	**3**	**5**	**1**	—	—	—	**1,952**	**810**	—	**220**	**4**	**2,894**
Sivas	E	128,071	18	1,934	1	—	9	2	2	—	1,946	20,548	31	—	—	1,279
	K	147,462	393	2,188	—	—	—	2	1	—	2,435	21,723	—	1	—	1,505
YEKÛN		**275,533**	**411**	**4,122**	**1**	—	**9**	**4**	**3**	—	**4,381**	**42,271**	**31**	**1**	—	**2,784**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Şebinkarahisar	E	49,314	—	13	—	—	—	5	1	—	5	375	—	1	—	4
	K	58,689	—	12	—	—	—	—	—	—	2	311	2	—	—	1
YEKÛN		**108,003**	**—**	**25**	**—**	**—**	**—**	**5**	**1**	**—**	**7**	**686**	**2**	**1**	**—**	**5**
Tekirdağ	E	63,345	24	77	7	5	—	41	—	641	1	68	3	242	880	231
	K	63,794	8	109	2	5	—	—	—	556	—	—	2	193	892	320
YEKÛN		**127,139**	**32**	**186**	**9**	**10**	**—**	**41**	**—**	**1,197**	**1**	**68**	**5**	**435**	**1,772**	**551**
Tokat	E	116,389	8	460	4	11	—	1	3	46	3,412	3,024	5	193	37	823
	K	130,221	11	522	4	2	—	64	25	17	3,719	3,056	1	166	—	839
YEKÛN		**246,610**	**19**	**952**	**8**	**13**	**—**	**65**	**28**	**63**	**7,131**	**6,080**	**6**	**359**	**37**	**1,662**
Trabzon	E	130,640	30	45	15	8	2	—	19	—	3	43	2	—	—	119
	K	159,164	34	53	32	5	3	—	5	—	1	18	6	—	—	56
YEKÛN		**289,804**	**64**	**98**	**47**	**13**	**5**	**—**	**24**	**—**	**4**	**61**	**8**	**—**	**—**	**175**
Urfa	E	41,366	—	15	2	—	—	12,197	—	24	7	41,153	1	—	—	2,960
	K	40,816	—	48	—	—	—	13,396	—	20	—	41,635	—	—	—	3,228
YEKÛN		**82,182**	**—**	**63**	**2**	**—**	**—**	**25,593**	**—**	**44**	**7**	**82,788**	**1**	**—**	**—**	**6,188**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: IV Nüfusun ana lisanı itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	LİSANLAR														
		Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Acemce	Yahudice	Çerkesçe	Kürtçe	Tatarca	Arnavutca	Bulgarca	Sair ve meçhul lisanlar
Van	E	10,685	—	—	—	—	—	54	5	73	3	28,705	—	—	—	—
	K	6,714	—	—	—	—	2	18	2	50	—	29,018	—	—	—	—
YEKÛN		**17,399**	—	—	—	—	**2**	**72**	**7**	**123**	**3**	**57,723**	—	—	—	—
Yozgat	E	92,798	—	846	—	1	—	5	—	—	1,095	2,624	188	423	—	95
	K	105,768	—	955	—	—	—	—	—	—	1,557	2,396	161	567	—	18
YEKÛN		**198,566**	—	**1,081**	—	**1**	—	**5**	—	—	**2,652**	**5,020**	**349**	**990**	—	**113**
Zonguldak	E	126,850	51	—	46	150	1	39	—	9	1	52	—	38	15	114
	K	141,155	68	—	80	141	3	33	—	5	—	1	—	25	—	32
YEKÛN		**268,005**	**119**	—	**126**	**291**	**4**	**72**	—	**14**	**1**	**53**	—	**63**	**15**	**146**
Umumî yekûn	E	5,655,603	52,987	28,460	3,721	3,780	937	66,036	1,114	32,215	45,772	580,690	5,214	12,470	11,214	54,411
	K	6,122,207	66,835	36,285	4,735	3,468	1,001	68,237	573	36,685	50,129	603,756	6,251	9,304	9,340	56,058
YEKÛN		**11,777,810**	**119,822**	**64,745**	**8,456**	**7,248**	**1,938**	**134,273**	**1,687**	**68,900**	**95,901**	**1,184,446**	**11,465**	**21,774**	**20,554**	**110,469**

MUFASSAL NETİCELER

2

Vilâyet İTİBARİLE İCMAL

KADRO V

NÜFUSUN TABİİYET İTİBARİLE İNKISAMI

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Adana	E	115,890	5	2	—	211	39	2	14	—	7	11	—	15	34	1	23	49	—	3	7	5	7	5	11
	K	111,102	—	3	4	112	53	—	5	—	4	5	2	3	13	5	8	33	—	4	—	4	2	10	5
YEKÛN		**226,992**	**5**	**5**	**4**	**323**	**92**	**2**	**19**	**—**	**11**	**16**	**2**	**18**	**47**	**6**	**31**	**82**	**—**	**7**	**7**	**9**	**9**	**15**	**16**
Afyonkarahisar	E	120,360	—	—	—	—	3	—	4	—	—	1	2	22	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1
	K	138,957	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**259,317**	**—**	**—**	**—**	**20**	**3**	**—**	**4**	**—**	**—**	**1**	**3**	**23**	**3**	**—**	**1**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**1**
Aksaray	E	60,407	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	66,624	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**127,031**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**
Amasya	E	55,821	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	4	3	—	—	2—	—	—	1	—
	K	59,032	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	—	—	—
YEKÛN		**114,853**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**2**	**—**	**—**	**—**	**—**	**11**	**—**	**—**	**4**	**3**	**2**	**—**	**2**	**6**	**—**	**1**	**—**
Ankara	E	203,455	38	3	1	88	11	8	157	12	21	119	11	628	25	11	469	113	9	16	38	34	67	20	14
	K	198,831	37	—	—	16	4	2	50	1	5	61	10	25	12	5	168	26	9	15	19	10	26	1	19
YEKÛN		**402,286**	**75**	**3**	**1**	**104**	**15**	**10**	**207**	**13**	**26**	**180**	**21**	**653**	**37**	**16**	**637**	**139**	**18**	**31**	**57**	**44**	**93**	**21**	**33**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Artvin	E	44,439	—	—	—	55	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	34	—	—	—	1
	K	45,480	—	—	—	31	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—
YEKÛN		**89,919**	—	—	—	**86**	—	**2**	**6**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	**50**	—	—	—	**1**
Antalya	E	93,161	—	—	—	1	—	—	4	—	—	3	—	3	4	1	4	23	1	—	1	2	—	—	4
	K	111,139	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	1	1	—	7
YEKÛN		**204,300**	—	—	—	**7**	—	—	**5**	—	—	**3**	—	**3**	**4**	**2**	**7**	**23**	**2**	—	**1**	**3**	**1**	—	**11**
Aydın	E	99,246	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	36	2	1	5	11	—	—	—	1	2	—	—
	K	113,211	—	—	—	—	—	—	—	2	8	—	—	1	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**212,457**	—	—	—	—	—	—	—	**3**	**16**	—	—	**37**	**3**	**1**	**7**	**14**	—	—	—	**1**	**2**	—	—
Balıkesir	E	205,999	13	—	2	7	—	—	23	1	5	21	—	65	24	—	13	16	1	9	3	5	3	1	10
	K	214,727	6	—	—	—	—	—	4	—	1	11	2	21	7	—	7	13	—	25	2	6	3	—	10
YEKÛN		**420,726**	**19**	—	**2**	**7**	—	—	**27**	**1**	**6**	**32**	**2**	**86**	**31**	—	**20**	**29**	**1**	**34**	**5**	**11**	**6**	**1**	**20**
Bayazıt	E	57,083	—	—	—	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	47,403	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**104,486**	—	—	—	**100**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Bilecik	E	53,446	—	—	—	1	—	—	—	—	19	—	—	17	—	7	3	—	—	—	2	3	—	—	—
	K	60,160	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**113,606**	—	—	—	**1**	—	—	—	**2**	**19**	—	—	**17**	—	**7**	**3**	—	—	—	**2**	**3**	—	—	—
Bitlis	E	47,543	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	42,862	—	—	—	191	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—
YEKÛN		**90,405**	—	—	—	**191**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**35**	—	—	—	—
Bolu	E	98,933	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1
	K	119,302	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
YEKÛN		**218,235**	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	**3**	—	—	—	**2**	—	—	—	**4**	—	—	**1**
Burdur	E	38,664	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	8	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—
	K	44,929	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**83,593**	—	—	—	**5**	—	—	—	—	**3**	—	—	**9**	—	—	—	**3**	—	—	**1**	—	—	—	—
Bursa	E	192,446	2	1	—	3	—	—	5	—	1	3	2	154	21	3	7	13	2	13	3	35	4	1	11
	K	208,667	3	—	—	6	—	—	4	—	1	13	1	91	21	3	7	4	1	9	1	14	8	4	12
YEKÛN		**401,113**	**5**	**1**	—	**9**	—	—	**9**	—	**2**	**16**	**3**	**245**	**42**	**6**	**14**	**17**	**3**	**22**	**4**	**49**	**7**	**5**	**23**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Cebelibereket	E	55,370	3	15	—	13	5	—	2	—	—	—	—	6	27	—	2	13	—	—	—	6	5	—	—
	K	52,220	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**107,590**	**3**	**15**	**—**	**15**	**5**	**—**	**2**	**—**	**—**	**—**	**—**	**6**	**32**	**—**	**2**	**13**	**—**	**—**	**—**	**6**	**5**	**—**	**—**
Çanakkale	E	87,471	—	—	—	—	—	—	5	22	11	—	—	22	5	35	1	62	—	—	15	2	17	—	8
	K	93,976	—	—	—	—	—	—	—	21	4	1	—	1	5	20	—	5	—	—	2	—	18	2	4
YEKÛN		**181,447**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**5**	**43**	**15**	**1**	**—**	**23**	**10**	**55**	**1**	**67**	**—**	**—**	**17**	**2**	**35**	**2**	**12**
Çankırı	E	70,590	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	4	1	—	—	—	—	6	—	—
	K	86,613	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**157,203**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**5**	**—**	**—**	**4**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**6**	**—**	**—**
Çorum	E	116,090	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—
	K	131,824	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**247,914**	**—**	**—**	**—**	**1**	**—**	**—**	**2**	**—**	**—**	**2**	**—**	**—**	**1**	**—**	**4**	**—**	**—**	**—**	**2**	**—**	**—**	**—**	**—**
Denizli	E	110,306	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	13	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	3
	K	134,709	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4
YEKÛN		**245,015**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**1**	**1**	**—**	**—**	**—**	**15**	**—**	**—**	**2**	**7**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**7**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Diyarbekir	E	96,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	95,895	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**192,195**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Edirne	E	72,356	—	—	—	2	—	—	8	1	6	11	—	944	14	31	8	54	3	3	—	44	22	—	1
	K	76,496	—	—	—	3	3	—	3	—	1	17	—	621	4	30	5	56	—	8	—	37	39	1	8
YEKÛN		**148,852**	—	—	—	**5**	**3**	—	**11**	**1**	**7**	**28**	—	**1,565**	**18**	**61**	**13**	**110**	**3**	**11**	—	**81**	**61**	**1**	**9**
Elâziz	E	104,189	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
	K	108,518	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**212,707**	—	—	—	—	—	—	**3**	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	**6**	—	—
Erzincan	E	64,311	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	68,014	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**132,325**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzurum	E	132,068	—	—	—	168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—
	K	138,102	—	—	—	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—
YEKÛN		**270,170**	—	—	—	**233**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**23**	—	—	—	—

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Eskişehir	E	74,289	—	—	—	3	—	—	25	5	3	6	—	118	10	3	15	7	—	71	4	12	8	—	1
	K	79,559	—	—	—	6	—	4	10	2	—	5	—	25	4	2	7	4	—	117	1	5	—	—	1
YEKÛN		**153,848**	—	—	—	**9**	—	**4**	**35**	**7**	**3**	**11**	—	**143**	**14**	**5**	**22**	**11**	—	**188**	**5**	**17**	**8**	—	**2**
Gaziayıntap	E	105,853	—	—	—	1	30	8	1	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	4	1	3
	K	109,823	—	—	5	4	9	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	5
YEKÛN		**215,676**	—	—	**5**	**5**	**39**	**9**	**4**	—	**2**	**3**	—	—	**1**	—	—	**1**	—	—	—	**1**	**4**	**4**	**8**
Giresun	E	76,129	—	—	—	—	—	—	5	—	4	1	—	10	4	—	—	9	—	—	1	1	7	—	4
	K	88,839	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	9	—	—	—	—	2	—	4
YEKÛN		**164,968**	—	—	—	—	—	—	**6**	—	**6**	**1**	—	**10**	**5**	—	—	**18**	—	—	**1**	**1**	**9**	—	**8**
Gümüşhane	E	57,385	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	K	64,839	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
YEKÛN		**122,224**	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	**3**	—	—	—	**2**
Hâkari	E	10,038	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	9,083	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**19,121**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
İçel	E	41,095	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
	K	49,790	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**90,885**	—	**12**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**23**	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	**19**
İsparta	E	69,007	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—
	K	75,412	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
YEKÛN		**144,419**	—	—	—	**4**	—	—	—	—	**1**	—	—	**5**	—	—	—	**4**	—	**4**	—	—	—	—	—
İstanbul	E	369,205	287	116	70	4,267	109	125	782	1,255	1,192	447	78	2,083	1,039	12,329	345	3,503	290	572	3,176	1,666	1,190	192	240
	K	358,491	32	101	27	1,912	49	55	651	179	1,358	435	72	1,462	1,287	13,337	291	3,800	271	541	2,532	1,463	1,106	196	238
YEKÛN		**727,696**	**319**	**217**	**97**	**6,179**	**158**	**180**	**1,433**	**1,434**	**2,550**	**882**	**150**	**3,545**	**2,326**	**25,666**	**636**	**7,303**	**561**	**1,113**	**5,708**	**3,129**	**2,296**	**388**	**478**
İzmir	E	265,697	1	13	—	106	11	19	84	112	315	88	34	307	301	250	77	1,425	5	23	26	194	113	49	12
	K	253,495	1	4	—	49	5	16	71	4	355	43	20	39	309	275	52	1,650	1	21	25	153	98	47	10
YEKÛN		**519,192**	**2**	**17**	—	**155**	**16**	**35**	**155**	**116**	**670**	**131**	**54**	**346**	**610**	**525**	**129**	**3,075**	**6**	**44**	**51**	**347**	**211**	**96**	**22**
Kars	E	108,681	—	—	—	110	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—
	K	95,976	—	—	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	1	—	—	—
YEKÛN		**204,657**	—	—	—	**152**	—	—	—	**1**	—	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	**33**	**1**	—	—	—

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Kastamonu	E	148,560	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3	—	—	1	4	1	—	1	—	—	1	5
	K	187,907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	10
YEKÛN		**336,467**	—	—	—	—	—	—	**2**	—	**1**	—	—	**3**	—	—	**1**	**9**	**1**	—	**1**	—	—	**1**	**15**
Kayseri	E	118,367	—	—	—	1	—	—	58	1	—	5	4	9	11	—	6	9	—	1	10	2	—	3	1
	K	132,835	—	—	—	—	—	—	17	—	—	6	1	—	4	—	6	4	—	1	1	—	—	5	2
YEKÛN		**251,202**	—	—	—	**1**	—	—	**75**	**1**	—	**11**	**5**	**9**	**15**	—	**12**	**13**	—	**2**	**11**	**2**	—	**8**	**3**
Kırklareli	E	54,732	—	—	—	1	—	—	5	1	—	—	—	69	—	2	30	—	—	8	4	7	—	—	1
	K	54,088	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	19	—	3	4	—	—	4	—	3	—	—	1
YEKÛN		**108,820**	—	—	—	**1**	—	—	**12**	**1**	—	—	—	**88**	—	**5**	**34**	—	—	**12**	**4**	**10**	—	—	**2**
Kırşehir	E	57,708	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	69,187	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**126,895**	—	—	—	**4**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—
Kocaeli	E	141,244	—	—	—	12	2	—	24	2	—	2	—	36	—	2	3	1	—	19	2	13	4	—	—
	K	145,192	—	—	—	8	—	—	1	—	—	2	—	3	—	1	—	—	—	8	—	15	1	—	3
YEKÛN		**286,436**	—	—	—	**20**	**2**	—	**25**	**2**	—	**4**	—	**39**	—	**3**	**3**	**1**	—	**27**	**2**	**28**	**5**	—	**3**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Konya	E	238,184	—	—	—	26	2	2	17	3	1	6	—	26	13	1	38	10	1	1	4	10	5	—	—
	K	265,983	—	—	2	9	—	—	14	—	—	2	—	—	12	—	5	3	—	1	—	2	1	—	—
YEKÛN		**504,167**	—	—	**2**	**35**	**2**	**2**	**31**	**3**	**1**	**8**	—	**26**	**25**	—	**43**	**13**	**1**	**2**	**4**	**12**	**6**	—	—
Kütahya	E	138,863	1	—	—	2	—	—	30	—	—	28	1	104	—	—	30	23	2	4	2	30	32	3	86
	K	163,124	—	—	—	—	—	—	20	—	—	7	—	9	—	—	8	2	5	—	—	2	2	1	5
YEKÛN		**301,987**	**1**	—	—	**2**	—	—	**50**	—	—	**35**	**1**	**113**	—	—	**38**	**25**	**7**	**4**	**2**	**32**	**34**	**4**	**91**
Malatya	E	144,589	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	15	—	—	3	1	—	—	—	2	6	—	5
	K	162,255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**306,844**	—	—	—	—	—	—	**4**	—	—	**2**	—	**15**	—	—	**3**	**1**	—	—	—	**2**	**6**	—	**5**
Manisa	E	182,778	—	—	—	18	—	—	5	5	2	1	—	181	3	2	5	4	—	8	3	18	5	—	6
	K	190,913	—	2	—	7	—	—	2	—	1	—	—	19	2	—	1	—	—	1	1	15	—	—	5
YEKÛN		**373,691**	—	**2**	—	**25**	—	—	**7**	**5**	**3**	**1**	—	**200**	**5**	**2**	**6**	**4**	—	**9**	**4**	**33**	**5**	—	**11**
Maraş	E	93,400	—	—	—	3	—	—	10	—	—	1	—	10	1	—	8	2	1	3	—	—	—	2	2
	K	93,406	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
YEKÛN		**186,806**	—	—	—	**8**	—	—	**10**	—	—	**1**	—	**10**	**1**	—	**8**	**2**	**1**	**3**	—	—	**1**	**2**	**2**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Mardin	E	89,132	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	3	—	—	—	—	—	—	2	—	7
	K	91,297	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**180,429**	—	—	**3**	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	**11**	**3**	—	—	—	—	—	—	**2**	—	**7**
Mersin	E	59,229	5	3	1	68	229	2	14	—	16	3	—	4	14	14	5	64	—	2	3	2	15	3	1
	K	59,077	—	—	—	39	202	—	7	—	6	1	—	—	9	11	—	38	—	3	1	7	6	3	—
YEKÛN		**118,306**	**5**	**3**	**1**	**107**	**431**	**2**	**21**	—	**22**	**4**	—	**4**	**23**	**25**	**5**	**102**	—	**5**	**4**	**9**	**21**	**6**	**1**
Muğla	E	79,603	—	39	—	114	—	—	34	4	33	6	—	10	2	8	22	40	—	—	2	1	1	—	2
	K	95,287	—	2	—	152	—	—	—	2	—	1	1	—	—	1	7	5	—	—	1	2	1	—	7
YEKÛN		**174,890**	—	**41**	—	**266**	—	—	**34**	**6**	**33**	**7**	**1**	**10**	**2**	**9**	**29**	**45**	—	—	**3**	**3**	**2**	—	**9**
Niğde	E	78,108	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
	K	87,945	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**166,053**	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—
Ordu	E	90,320	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	—	—	1	1	2	2	—	—	4	—	—	—	1
	K	112,004	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	2	4	—	—	4	—	—	—	1
YEKÛN		**202,324**	—	—	—	—	—	—	**5**	—	**1**	**2**	—	—	**1**	**1**	**4**	**6**	—	—	**8**	—	—	—	**2**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Rize	E	72,360	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	1
	K	99,281	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
YEKÛN		**171,641**	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	—	—	—	**1**	**1**	—	—	—	—	**10**	—	—	—	**1**
Samsun	E	131,489	1	—	—	86	—	—	16	9	2	15	—	47	6	13	33	38	—	—	13	10	9	5	2
	K	142,081	2	—	—	101	—	—	8	—	1	3	—	6	4	1	8	33	—	—	11	5	6	1	—
YEKÛN		**273,570**	**3**	—	—	**187**	—	—	**24**	**9**	**3**	**18**	—	**53**	**10**	**14**	**41**	**71**	—	—	**24**	**15**	**15**	**6**	**2**
Siirt	E	50,353	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	52,080	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**102,433**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sinop	E	78,164	—	—	—	—	—	—	12	—	—	1	—	2	—	—	—	5	—	—	—	—	1	—	1
	K	91,772	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
YEKÛN		**169,936**	—	—	—	—	—	—	**12**	—	—	**1**	**2**	**3**	**1**	—	—	**5**	—	—	—	—	**2**	—	**3**
Sivas	E	153,828	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	7	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—
	K	175,710	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**329,538**	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	**1**	—	**7**	—	—	**2**	—	—	—	**2**	—	—	—

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Şebinkarahisar	E	49,717	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	59,016	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**108,733**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—
Tekirdağ	E	65,450	—	—	—	—	—	—	7	1	—	1	—	36	—	4	12	30	—	12	1	4	5	—	2
	K	65,850	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	11	—	1	—	11	—	—	—	—	—	—	3
YEKÛN		**131,300**	—	—	—	—	—	—	**11**	**1**	—	**2**	—	**47**	—	**5**	**12**	**41**	—	**12**	**1**	**4**	**5**	—	**5**
Tokat	E	124,343	—	—	—	10	—	—	3	—	—	3	1	39	—	2	11	4	—	—	—	—	—	—	—
	K	138,629	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**262,972**	—	—	—	**22**	—	—	**3**	—	—	**3**	**1**	**39**	**4**	**2**	**11**	**6**	—	—	—	—	—	—	—
Trabzon	E	130,735	—	—	—	93	8	—	6	—	2	3	—	—	4	4	—	6	—	—	58	—	4	—	3
	K	159,231	—	—	—	47	2	—	8	—	2	7	—	1	4	4	—	10	—	—	59	—	1	—	1
YEKÛN		**289,966**	—	—	—	**140**	**10**	—	**14**	—	**4**	**10**	—	**1**	**8**	**8**	—	**16**	—	—	**117**	—	**5**	—	**4**
Urfa	E	97,701	—	—	—	16	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5
	K	99,136	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
YEKÛN		**196,837**	—	—	—	**19**	**1**	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	**8**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: V Nüfusun tabiiyet itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkçe	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Van	E	39,496	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	K	35,804	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**75,300**	—	—	—	**29**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yozgat	E	98,060	—	—	—	—	—	_	4	—	—	2	—	—	—	—	4	1	1	—	1	—	—	2	—
	K	111,422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛN		**209,482**	—	—	—	—	—	—	**4**	—	—	**2**	—	—	—	—	**4**	**1**	**1**	—	**1**	—	—	**2**	—
Zonguldak	E	127,065	—	—	—	1	—	1	15	1	3	8	5	16	37	—	27	144	2	—	2	12	16	—	11
	K	141,282	—	—	—	—	—	—	7	1	2	8	7	2	67	2	7	142	2	—	1	3	7	—	3
YEKÛN		**268,347**	—	—	—	**1**	—	**1**	**22**	**2**	**5**	**16**	**12**	**18**	**104**	**2**	**34**	**286**	**4**	—	**3**	**15**	**23**	—	**14**
Umumî yekûn	E	6,506,901	356	204	77	5,621	449	167	1,398	1,438	1,659	805	139	5.083	1,650	12,729	1,231	5,705	321	771	3,454	2,126	1,566	288	486
	K	7,035,894	81	112	38	2,859	329	80	908	214	1,754	630	119	2,365	1,777	13,702	599	5,868	292	759	2,752	1,757	1,325	275	375
YEKÛN		**13,542,795**	**437**	**316**	**115**	8,480	**778**	**247**	2,306	1,652	3,413	1,435	**258**	7,448	3,427	26,431	1,830	11,573	**613**	1,530	6,206	3,883	2,891	**563**	**861**

MUFASSAL NETİCELER

2

Vilâyet İTİBARİLE İCMAL

KADRO VI

NÜFUSUN MAHALLİ TEVELLÜT İTİBARİLE İNKISAMI

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Adana	E	114,698	19	20	3	256	144	210	16	5	2	5	1	86	82	285	25	21	—	34	144	70	10	6	199
	K	110,392	17	20	3	30	174	108	8	4	2	1	3	31	26	260	7	11	—	11	117	48	3	10	91
YEKÛN		**225,090**	**36**	**40**	**6**	**286**	**318**	**318**	**24**	**9**	**4**	**6**	**4**	**117**	**108**	**545**	**32**	**32**	**—**	**45**	**261**	**118**	**13**	**16**	**290**
Afyonkarahisar	E	119,355	3	1	—	2	3	9	3	—	—	1		539		38	1	3	—	175	250	10	1	—	4
	K	137,587	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	1	820	—	2	—	—	—	263	287	13	—	—	1
YEKÛN		**256,942**	**3**	**1**	**—**	**4**	**6**	**9**	**3**	**—**	**—**	**1**	**1**	**1,359**	**—**	**40**	**1**	**3**	**—**	**438**	**537**	**23**	**1**	**—**	**5**
Aksaray	E	60,287	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	106	2	3	—	3
	K	66,549	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	1	1	—	—	9	48	—	—	—	9
YEKÛN		**126,836**	**1**	**—**	**—**	**—**	**1**	**2**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**5**	**—**	**2**	**1**	**—**	**—**	**12**	**154**	**2**	**3**	**—**	**12**
Amasya	E	55,100	—	—	—	23	—	2	—	5	—	1	—	27	2	112	6	5	4	27	424	90	2	2	10
	K	58,189	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	5	—	273	1	—	2	42	415	60	—	—	51
YEKÛN		**113,289**	**—**	**—**	**—**	**25**	**—**	**2**	**—**	**5**	**2**	**1**	**—**	**32**	**2**	**385**	**7**	**5**	**6**	**69**	**839**	**150**	**2**	**2**	**61**
Ankara	E	201,696	44	27	2	108	11	38	137	20	11	115	10	797	25	118	478	77	9	912	368	92	136	18	119
	K	197,216	14	13	3	27	3	20	72	3	2	60	5	177	15	11	165	9	9	943	244	35	134	1	171
YEKÛN		**398,912**	**58**	**40**	**5**	**135**	**14**	**58**	**209**	**23**	**13**	**175**	**15**	**974**	**40**	**129**	**643**	**86**	**18**	**1,855**	**612**	**127**	**270**	**19**	**290**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Artvin	E	44,415	—	—	—	50	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	57	—	—	—	5
	K	45,381	—	—	—	17	4	—	5	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	120	—	—	—	3
YEKÛN		**89,796**	—	—	—	**67**	**4**	—	**6**	**2**	—	—	—	**2**	—	**1**	—	**1**	**2**	—	**177**	—	—	—	**8**
Antalya	E	92,694	—	5	—	27	2	164	3	—	—	2	—	26	—	195	4	19	2	4	33	23	—	—	9
	K	110,670	—	—	—	23	—	157	1	1	—	—	—	15	1	192	3	5	—	3	64	13	—	—	12
YEKÛN		**203,364**	—	**5**	—	**50**	**2**	**321**	**4**	**1**	—	**2**	—	**41**	**1**	**387**	**7**	**24**	**2**	**7**	**97**	**36**	—	—	**21**
Aydın	E	98,907	1	—	—	1	6	6	—	1	6	—	—	98	2	183	5	9	—	11	48	20	—	—	9
	K	112,910	—	2	—	—	5	4	—	1	2	—	—	69	—	147	2	3	—	4	50	24	—	—	6
YEKÛN		**211,817**	**1**	**2**	—	**1**	**11**	**10**	—	**2**	**8**	—	—	**166**	**2**	**330**	**7**	**12**	—	**15**	**98**	**44**	—	—	**15**
Balıkesir	E	197,393	10	2	1	20	1	8	25	78	2	10	—	4,566	19	1,272	39	12	—	814	813	832	148	—	155
	K	205,600	3	3	2	—	3	4	5	48	—	6	—	5,032	5	1,222	6	8	—	960	882	821	150	2	84
YEKÛN		**402,993**	**13**	**5**	**3**	**20**	**4**	**12**	**30**	**126**	**2**	**16**	—	**9,598**	**24**	**2,494**	**45**	**20**	—	**1,774**	**1,695**	**1,653**	**298**	**2**	**239**
Bayazıt	E	55,445	—	—	4	396	—	—	—	—	—	—	—	7	2	5	—	—	—	2	1,299	—	—	—	17
	K	46,349	—	—	—	287	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	728	—	—	—	43
YEKÛN		**101,794**	—	—	**4**	**683**	—	—	**1**	—	—	—	—	**7**	**2**	**6**	—	—	—	**2**	**2,027**	—	—	—	**60**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Bilecik	E	50,143	3	—	3	3	2	5	9	15	1	2	—	2,639	1	243	2	—	76	119	118	86	4	14	10
	K	58,061	—	—	—	1	1	—	—	19	—	—	—	1,481	—	139	3	—	8	142	223	76	2	—	6
YEKÛN		**108,204**	**3**	**—**	**3**	**4**	**3**	**5**	**9**	**34**	**1**	**2**	**—**	**4,120**	**1**	**382**	**5**	**—**	**84**	**261**	**341**	**162**	**6**	**14**	**16**
Bitlis	E	46,719	—	—	3	253	5	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	519	1	—	—	36
	K	42,596	—	—	2	67	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	419	—	—	—	3
YEKÛN		**89,315**	**—**	**—**	**5**	**320**	**5**	**2**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**2**	**1**	**3**	**—**	**—**	**—**	**—**	**938**	**1**	**—**	**—**	**39**
Bolu	E	97,892	1	—	—	1	2	4	1	2	—	1	—	257	—	5	1	—	—	10	752	7	—	—	5
	K	118,199	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	270	—	3	1	—	—	6	818	2	—	—	2
YEKÛN		**216,091**	**1**	**—**	**—**	**2**	**2**	**5**	**1**	**3**	**—**	**2**	**—**	**527**	**—**	**8**	**2**	**—**	**—**	**16**	**1,570**	**9**	**—**	**—**	**7**
Burdur	E	38,537	—	—	—	2	—	2	—	1	—	7	—	13	—	52	1	—	1	1	3	29	—	—	29
	K	44,853	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	34	1	—	1	—	4	14	—	—	25
YEKÛN		**83,390**	**—**	**—**	**—**	**2**	**—**	**2**	**—**	**1**	**—**	**10**	**—**	**14**	**—**	**86**	**2**	**—**	**2**	**1**	**7**	**43**	**—**	**—**	**54**
Bursa	E	176,075	8	2	2	14	3	45	6	175	—	72	2	6,454	13	4,310	9	11	1	919	2,435	1,676	121	1	376
	K	191,118	2	3	2	9	3	27	5	83	1	73	1	7,354	11	4,591	7	6	1	1,084	2,682	1,396	170	4	268
YEKÛN		**367,193**	**10**	**5**	**4**	**23**	**6**	**72**	**11**	**258**	**1**	**145**	**3**	**13,808**	**24**	**8,901**	**16**	**17**	**2**	**1,967**	**5,117**	**3,072**	**291**	**5**	**644**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Cebelibereket	E	53,080	4	49	5	72	92	11	2	—	5	2	—	909	11	458	2	30	—	134	478	106	7	—	10
	K	50,056	1	25	1	10	43	8	—	1	7	—	—	933	14	454	1	3	—	119	414	115	—	4	18
YEKÛN		**103,136**	**5**	**74**	**6**	**82**	**135**	**19**	**2**	**1**	**12**	**2**	**—**	**1,842**	**25**	**912**	**3**	**33**	**—**	**253**	**892**	**221**	**7**	**4**	**28**
Çanakkale	E	84,124	—	—	—	—	1	7	7	31	2	8	—	2,164	4	604	1	51	—	32	396	131	11	1	101
	K	90,341	—	—	—	—	4	3	1	1	2	1	—	2,756	2	414	1	6	—	5	408	94	—	—	20
YEKÛN		**174,465**	**—**	**—**	**—**	**—**	**5**	**10**	**8**	**32**	**4**	**9**	**—**	**4,920**	**6**	**1,018**	**2**	**57**	**—**	**37**	**804**	**225**	**11**	**1**	**121**
Çankırı	E	70,566	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	12	—	1	4	2	—	1	5	2	7	—	3
	K	86,595	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	3	6	1	—	—
YEKÛN		**157,161**	**—**	**—**	**—**	**2**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**17**	**—**	**4**	**4**	**2**	**—**	**1**	**8**	**8**	**8**	**—**	**3**
Çorum	E	115,482	1	—	6	8	1	—	1	—	—	3	—	16	1	3	4	—	—	10	458	88	—	—	19
	K	131,221	—	—	—	7	—	—	1	—	—	—	—	17	—	7	—	—	—	5	413	143	—	—	11
YEKÛN		**246,703**	**1**	**—**	**6**	**15**	**1**	**—**	**2**	**—**	**—**	**3**	**—**	**33**	**1**	**10**	**4**	**—**	**—**	**15**	**871**	**231**	**—**	**—**	**30**
Denizli	E	109,893	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	114	—	240	2	1	—	18	6	41	1	2	8
	K	134,193	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	101	—	322	—	—	—	22	3	63	2	—	9
YEKÛN		**244,086**	**—**	**—**	**—**	**3**	**2**	**1**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**215**	**—**	**562**	**2**	**1**	**—**	**40**	**9**	**104**	**3**	**2**	**17**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Diyarbekir	E	96,140	—	8	20	5	—	—	—	—	3	—	—	15	1	2	—	—	—	6	21	15	—	—	64
	K	95,740	—	1	4	2	—	2	—	2	1	—	—	6	—	1	—	1	1	9	15	3	1	—	106
YEKÛN		**191,880**	—	**9**	**24**	**7**	—	**2**	—	**2**	**4**	—	—	**21**	**1**	**3**	—	**1**	**1**	**15**	**36**	**18**	**1**	—	**170**
Edirne	E	56,148	1	—	—	10	2	—	6	43	4	6	—	8,107	13	7,773	7	14	3	60	69	1,230	2	—	10
	K	59,497	—	1	3	3	4	4	2	14	9	4	—	8,712	5	7,838	3	4	—	43	56	1,104	5	3	18
YEKÛN		**115,645**	**1**	**1**	**3**	**13**	**6**	**4**	**8**	**57**	**13**	**10**	—	**16,819**	**18**	**15,611**	**10**	**18**	**3**	**103**	**125**	**2,334**	**7**	**3**	**28**
Elâziz	E	104,038	—	—	—	2	—	—	11	—	—	—	—	1	1	38	—	—	—	—	37	33	11	—	27
	K	108,435	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	14	5	—	—	—	45	11	—	1	4
YEKÛN		**212,473**	—	—	—	**2**	—	—	**11**	**3**	—	—	—	**1**	**1**	**52**	**5**	—	—	—	**82**	**44**	**11**	**1**	**31**
Erzincan	E	64,243	—	—	—	8	—	—	—	1	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	25	16	1	—	11
	K	67,814	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	16	—	15	—	—	—	—	125	20	—	—	21
YEKÛN		**132,057**	—	**1**	—	**10**	—	—	—	**1**	**1**	—	—	**16**	—	**20**	—	—	—	—	**150**	**36**	**1**	—	**32**
Erzurum	E	122,403	—	—	3	153	—	—	—	—	—	—	—	10	—	4	—	—	1	1	9,497	21	—	—	156
	K	127,161	—	—	1	48	2	1	—	—	—	1	—	19	—	9	2	—	—	—	10,820	52	—	—	61
YEKÛN		**249,564**	—	—	**4**	**201**	**2**	**1**	—	—	—	**1**	—	**29**	—	**13**	**2**	—	**1**	**1**	**20,317**	**73**	—	—	**217**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Eskişehir	E	68,212	2	5	1	3	16	15	23	1	2	7	—	2,117	10	199	20	3	1	2,263	1,486	150	20	—	24
	K	73,413	—	1	—	2	6	2	10	4	—	4	—	2,083	7	169	13	10	—	2,486	1,448	74	—	1	19
YEKÛN		**141,625**	**2**	**6**	**1**	**5**	**22**	**17**	**33**	**5**	**2**	**11**	—	**4,200**	**17**	**368**	**33**	**13**	**1**	**4,749**	**2,934**	**224**	**20**	**1**	**43**
Gaziayıntap	E	105,566	2	—	—	4	236	22	—	—	1	1	—	11	1	22	—	—	—	—	23	5	4	1	8
	K	109,564	—	—	1	55	156	18	—	—	1	—		2	—	15	—	—	—	—	24	1	1	2	15
YEKÛN		**215,130**	**2**	—	**1**	**59**	**392**	**40**	—	—	**2**	**1**	—	**13**	**1**	**37**	—	—	—	—	**47**	**6**	**5**	**3**	**23**
Giresun	E	76,096	—	—	—	1	1	3	4	—	—	1	—	9	3	12	—	4	—	2	20	—	5	—	14
	K	88,808	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	1	35	1	—	—	4
YEKÛN		**164,904**	—	—	—	**2**	**1**	**3**	**6**	—	—	**1**	—	**11**	**4**	**15**	—	**4**	—	**3**	**55**	**1**	**5**	—	**18**
Gümüşane	E	57,377	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	5	1	—	—	—
	K	64,830	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	10	—	—	—	3
YEKÛN		**122,207**	—	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	**1**	**1**	—	—	**15**	**1**	—	—	**3**
Hakâri	E	10,013	—	—	3	4	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	K	9,075	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
YEKÛN		**19,088**	—	—	**9**	**5**	—	—	**17**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—	—

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
İçel	E	41,084	—	1	—	—	—	2	—	15	17	—	—	4	—	6	1	—	—	—	8	1	—	—	10
	K	49,660	—	—	—	—	—	1	—	—	32	—	—	2	4	82	—	1	—	2	2	5	—	—	—
YEKÛN		**90,744**	**—**	**1**	**—**	**—**	**—**	**3**	**—**	**15**	**49**	**—**	**—**	**6**	**4**	**88**	**1**	**1**	**—**	**2**	**10**	**6**	**—**	**—**	**10**
İsparta	E	68,994	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	9	—	7	—	—	—	5	5	—	—	—	—
	K	75,304	—	—	—	6	—	—	—	1	—	1	—	34	—	27	6	—	—	5	4	2	—	—	24
YEKÛN		**144,298**	**—**	**—**	**—**	**6**	**—**	**—**	**—**	**4**	**—**	**1**	**—**	**43**	**—**	**34**	**6**	**—**	**—**	**10**	**9**	**2**	**—**	**—**	**24**
İstanbul	E	370,264	99	231	24	3,319	109	286	648	914	382	280	47	7,134	539	8,582	313	765	145	2,490	4,558	2,364	583	153	329
	K	361,609	42	199	37	903	121	304	515	438	260	359	62	5,755	592	7,701	302	575	123	2,373	5,371	1,432	389	161	263
YEKÛN		**731,873**	**141**	**430**	**61**	**4,222**	**230**	**590**	**1,163**	**1,352**	**642**	**639**	**109**	**12,889**	**1,131**	**16,283**	**615**	**1,340**	**268**	**4,863**	**9,929**	**3,796**	**972**	**314**	**592**
İzmir	E	262,741	7	32	1	97	25	272	64	115	60	38	28	988	79	2,158	71	192	5	267	408	1,179	251	49	135
	K	251,521	—	16	2	16	22	203	60	40	41	19	12	659	68	1,938	48	156	2	171	347	1,038	243	39	82
YEKÛN		**514,262**	**7**	**48**	**3**	**113**	**47**	**475**	**124**	**155**	**101**	**57**	**40**	**1,647**	**147**	**4,096**	**119**	**348**	**7**	**438**	**755**	**2,217**	**494**	**88**	**217**
Kars	E	49,909	—	—	—	165	—	1	—	8	—		1	6	1	4	—	—	1	2	58,670	3	—	9	23
	K	44,091	—	—	2	41	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	2	1	51,844	4	—	—	54
YEKÛN		**94,000**	**—**	**—**	**2**	**206**	**—**	**1**	**1**	**8**	**—**	**1**	**1**	**7**	**1**	**5**	**—**	**—**	**3**	**3**	**110,514**	**7**	**—**	**9**	**77**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Kastamonu	E	148,539	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	3	—	—	1	1	—	6	13	1	—	1	9
	K	187,893	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	5	3	2	—	—	8
YEKÛN		**336,432**		**1**	**—**	**—**	**1**	**4**	**3**	**—**	**1**	**—**	**—**	**3**	**—**	**1**	**1**	**6**	**—**	**11**	**16**	**3**	**—**	**1**	**17**
Kayseri	E	117,856	—	1	—	2	2	3	56	3	—	8	4	20	9	62	6	9	—	1	430	6	—	3	7
	K	132,402	—	—	—	—	5	1	15	5	—	6	1	10	3	89	7	2	—	1	307	20	—	3	5
YEKÛN		**250,258**	**—**	**1**	**—**	**2**	**7**	**4**	**71**	**8**	**—**	**14**	**5**	**30**	**12**	**151**	**13**	**11**	**—**	**2**	**737**	**26**	**—**	**6**	**12**
Kırklareli	E	45,800	—	—	—	3	4	7	5	11	—	2	—	4,705	—	2,886	38	—	—	68	25	1,293	4	—	9
	K	45,136	—	—	—	—	1	2	7	8	—	2	—	4,912	—	2,837	13	—	—	30	52	1,122	1	2	4
YEKÛN		**90,936**	**—**	**—**	**—**	**3**	**5**	**9**	**12**	**19**	**—**	**4**	**—**	**9,617**	**—**	**5,723**	**51**	**—**	**—**	**98**	**77**	**2,415**	**5**	**2**	**13**
Kırşehir	E	57,676	1	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	15	5	3	—	2
	K	69,172	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	1
YEKÛN		**126,848**	**1**	**—**	**—**	**6**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**1**	**—**	**—**	**3**	**—**	**—**	**15**	**15**	**5**	**3**	**—**	**3**
Kocaeli	E	134,442	1	—	—	63	4	14	24	17	—	6	—	2,282	1	1,274	3	1	—	281	2,402	527	4	1	19
	K	137,884	—	1	—	29	5	4	3	4	—	2	—	2,671	1	1,174	1	1	—	259	2,657	512	1	—	25
YEKÛN		**272,326**	**1**	**1**	**—**	**92**	**9**	**18**	**27**	**21**	**—**	**8**	**—**	**4,953**	**2**	**2,448**	**4**	**2**	**—**	**540**	**5,059**	**1,039**	**5**	**1**	**44**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Konya	E	234,608	2	4	2	37	1	10	17	6	2	8	1	705	13	833	39	6	13	464	1,099	416	12	1	51
	K	262,044	—	—	—	19	14	8	14	4	—	9	17	795	4	820	13	4	12	501	1,260	231	7	1	257
YEKÛN		**496,652**	**2**	**4**	**2**	**56**	**15**	**18**	**31**	**10**	**2**	**17**	**18**	**1,500**	**17**	**1,653**	**52**	**10**	**25**	**965**	**2,359**	**647**	**19**	**2**	**308**
Kütahya	E	138,221	7	2	—	3	—	1	28	7	—	33	11	401	1	14	29	20	4	52	43	88	170	3	103
	K	162,646	—	—	—	—	—	2	15	2	—	6	—	262	—	8	7	—	—	21	19	46	100	1	50
YEKÛN		**300,867**	**7**	**2**	**—**	**3**	**—**	**3**	**43**	**9**	**—**	**39**	**11**	**663**	**1**	**22**	**36**	**20**	**4**	**73**	**62**	**134**	**270**	**4**	**153**
Malatya	E	144,501	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	8	—	—	3	—	—	2	63	4	6	—	35
	K	162,160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	48	—	—	—	45
YEKÛN		**306,661**	**—**	**—**	**—**	**1**	**—**	**—**	**3**	**—**	**—**	**1**	**—**	**10**	**—**	**—**	**3**	**—**	**—**	**2**	**111**	**4**	**6**	**—**	**80**
Manisa	E	179,774	3	2	1	63	2	26	8	11	—	3	—	1,171	1	797	10	2	—	94	162	888	6	—	20
	K	188,202	—	2	—	9	4	18	1	2	—	2	—	967	1	719	2	5	—	47	178	803	1	—	6
YEKÛN		**367,976**	**3**	**4**	**1**	**72**	**6**	**44**	**9**	**13**	**—**	**5**	**—**	**2,138**	**2**	**1,516**	**12**	**7**	**—**	**141**	**340**	**1,691**	**7**	**—**	**26**
Maraş	E	93,100	—	—	—	5	7	2	6	—	—	5	—	40	—	90	10	3	—	3	157	3	1	2	9
	K	93,223	—	2	—	1	3	—	—	—	—	—	—	8	—	34	—	4	—	—	132	—	1	—	4
YEKÛN		**186,323**	**—**	**2**	**—**	**6**	**10**	**2**	**6**	**—**	**—**	**5**	**—**	**48**	**—**	**124**	**10**	**7**	**—**	**3**	**289**	**3**	**2**	**2**	**13**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Mardin	E	89,109	—	—	9	—	4	1	—	—	—	—	—	4	8	2	—	1	—	—	5	1	2	—	12
	K	91,277	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	5	—	1	3
YEKÛN		**180,386**	—	—	**9**	**1**	**10**	**1**	—	—	—	—	—	**6**	**8**	**2**	—	**1**	—	—	**8**	**6**	**2**	**1**	**15**
Mersin	E	58,390	62	21	2	74	136	542	12	2	11	3	1	17	7	171	5	40	1	2	55	22	6	4	111
	K	58,532	8	7	7	12	111	389	3	—	1	1	—	5	4	174	1	18	—	5	43	17	2	3	67
YEKÛN		**116,922**	**70**	**28**	**9**	**86**	**247**	**931**	**15**	**2**	**12**	**4**	**1**	**22**	**11**	**345**	**6**	**58**	**1**	**7**	**98**	**39**	**8**	**7**	**178**
Muğla	E	78,911	—	77	1	6	1	238	33	5	34	5	—	30	—	306	21	140	—	4	7	50	34	—	18
	K	94,782	—	8	—	3	3	97	1	2	—	1	1	15	2	328	7	129	—	—	21	35	26	—	8
YEKÛN		**173,693**	—	**85**	**1**	**9**	**4**	**335**	**34**	**7**	**34**	**6**	**1**	**45**	**2**	**634**	**28**	**269**	—	**4**	**28**	**85**	**60**	—	**26**
Niğde	E	76,352	1	—	—	4	—	3	—	1	—	2	—	393	—	1,227	—	—	—	—	39	27	4	1	56
	K	87,044	—	1	—	1	—	3	—	—	1	—	—	265	—	508	—	—	—	1	37	11	1	1	72
YEKÛN		**163,396**	**1**	**1**	—	**5**	—	**6**	—	**1**	**1**	**2**	—	**658**	—	**1,735**	—	—	—	**1**	**76**	**38**	**5**	**2**	**128**
Ordu	E	89,901	—	—	—	1	2	1	1	—	1	1	—	1	1	31	2	1	—	—	387	—	—	—	5
	K	111,456	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	23	2	2	—	—	524	—	—	—	7
YEKÛN		**201,357**	—	—	—	**1**	**2**	**3**	**2**	—	**1**	**2**	—	**1**	**1**	**54**	**4**	**3**	—	—	**911**	—	—	—	**12**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Rize	E	72,335	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—	2	26	—	—	—	1
	K	99,224	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	54	—	—	—	1
YEKÛN		**171,559**	—	**2**	—	—	—	**2**	—	—	**2**	**1**	—	**2**	—	**1**	**1**	—	—	**5**	**80**	—	—	—	**2**
Samsun	E	129,654	2	3	—	153	13	6	12	4	1	12	—	61	1	626	33	19	—	15	1,081	59	12	4	23
	K	140,315	—	1	—	134	17	5	12	3	—	3	—	18	1	624	6	7	—	7	1,061	18	2	—	37
YEKÛN		**269,969**	**2**	**4**	—	**287**	**30**	**11**	**24**	**7**	**1**	**15**	—	**79**	**2**	**1,250**	**39**	**26**	—	**22**	**2,142**	**77**	**14**	**4**	**60**
Siirt	E	50,240	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	24	23	—	—	—	52
	K	52,051	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	7	—	—	—	17
YEKÛN		**102,291**	—	—	—	**3**	**2**	—	—	—	—	—	—	**13**	—	**1**	—	—	—	**24**	**30**	—	—	—	**69**
Sinop	E	77,999	1	—	—	—	—	—	12	—	—	1	—	1	—	5	—	4	—	—	158	3	1	—	1
	K	91,628	—	—	—	—	1	1	—		—	—	2	4	1	9	—	—	—	—	118	2	1	—	12
YEKÛN		**169,627**	**1**	—	—	—	**1**	**1**	**12**	—	—	**1**	**2**	**5**	**1**	**14**	—	**4**	—	—	**276**	**5**	**2**	—	**13**
Sivas	E	152,970	—	—	1	3	2	—	1	—	—	—	3	5	7	130	—	2	2	2	308	323	1	—	81
	K	174,881	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—		4	—	79	—	—	—	3	434	137	11	—	159
YEKÛN		**327,851**	—	—	**1**	**5**	**2**	—	**1**	—	—	—	**3**	**9**	**7**	**209**	—	**2**	**2**	**5**	**742**	**460**	**12**	—	**240**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkiye	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Şebinkarahisar	E	49,180	—	—	—	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	412	1	—	—	1	8	2	—	—	18
	K	58,707	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	258	1	—	—	—	5	2	—	—	4
YEKÛN		**107,887**	—	—	—	**136**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**670**	**2**	—	—	**1**	**13**	**4**	—	—	**22**
Tekirdağ	E	58,741	—	—	—	1	1	—	8	21	—	8	—	3,674	—	2,518	13	1	—	183	69	314	2	—	11
	K	59,123	—	—	—		—	—	3	8	—	6	—	3,920	—	2,332	3	—	1	167	35	267	2	1	13
YEKÛN		**117,864**	—	—	—	**1**	**1**	—	**11**	**29**	—	**14**	—	**7,594**	—	**4,850**	**16**	**1**	**1**	**350**	**104**	**581**	**4**	**1**	**24**
Tokat	E	122,147	—	—	—	24	—	1	4	16	—	3	1	70	6	511	9	8	—	1	1,107	403	—	—	105
	K	136,324	—	—	—	13	—	3	2	—	—	1	6	28	4	436	1	1	—	10	1,191	582	—	1	44
YEKÛN		**258,471**	—	—	—	**37**	—	**4**	**6**	**16**	—	**4**	**7**	**98**	**10**	**947**	**10**	**9**	—	**11**	**2,298**	**985**	—	**1**	**149**
Trabzon	E	130,684	—	—	—	85	—	—	4	—	1	2	—	3	3	8	—	3	—	1	115	—	3	—	14
	K	159,226	—	—	—	18	—	—	1	1	1	—	—	4	2	4	—	1	—	—	108	2	2	—	7
YEKÛN		**239,910**	—	—	—	**103**	—	—	**5**	**1**	**2**	**2**	—	**7**	**5**	**12**	—	**4**	—	**1**	**223**	**2**	**5**	—	**21**
Urfa	E	97,702	—	—	—	1	9	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	6
	K	99,126	—	—	—	—	9	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	2
YEKÛN		**196,828**	—	—	—	**1**	**18**	**3**	—	—	—	—	—	**2**	—	—	**1**	**1**	—	—	**6**	—	—	—	**8**

Vilâyet itibarile icmal

KADRO: VI Nüfusun mahalli tevellüt itibarile inkısamı

VİLÂYETLER	Cinsiyet	Türkçe	Efganistan	Mısır	Irak	İran	Suriye	Sair Afrika Asya memleketleri	Almanya	Arnavutluk	İngiltere	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Sair Avrupa memleketleri	Amerika	Meçhul
Van	E	36,771	—	3	4	1,466	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1,276	1	—	—	2
	K	33,099	—	—	8	1,229	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1,458	—	—	—	9
YEKÛN		**69,870**	—	**3**	**12**	**2,695**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—	—	—	**2,734**	**1**	—	—	**11**
Yozgat	E	97,208	—	—	—	1	2	12	3	—	1	2	—	61	—	69	6	1	2	13	453	221	—	3	17
	K	110,463	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	49	—	80	—	—	—	28	504	271	—	—	22
YEKÛN		**207,671**	—	—	—	**2**	**5**	**13**	**3**	—	**1**	**2**	—	**110**	—	**149**	**6**	**1**	**2**	**41**	**957**	**492**	—	**3**	**39**
Zonguldak	E	127,061	—	—	—	5	—	6	9	2	—	11	3	33	22	33	24	87	2	8	20	11	16	—	13
	K	141,295	—	—	—	1	1	1	5	1	—	8	1	14	22	61	6	81	1	6	19	3	7	—	10
YEKÛN		**268,356**	—	—	—	**6**	**1**	**7**	**14**	**3**	—	**19**	**4**	**47**	**44**	**94**	**30**	**168**	**3**	**14**	**39**	**14**	**23**	—	**23**
Umumî yekûn	E	6,325,601	285	496	101	7,117	860	1,992	1,234	1,539	553	678	113	50,841	891	38,947	1,253	1,569	275	9,550	93,095	12,992	1,615	279	2,748
	K	6,863,913	88	310	84	3,079	738	1,411	772	706	365	583	112	50,322	798	36,488	650	1,060	163	6,781	88,769	10,758	1,266	242	2,406
YEKÛN		**13,189,514**	**373**	**806**	**185**	10,196	1,598	3,403	**2,006**	**2,245**	**918**	**1,261**	**225**	101,163	1,689	75,435	**1,903**	**2,629**	**438**	19,331	181,864	23,750	**2,881**	**521**	**5,154**

1927 UMUMİ NÜFUS TAHRİRİNE NAZAREN VİLÂY

KARTE INDIQUANT LA DENSITÉ DE LA POPULATION PAR VI

HAKKI

1927 Nüfus Sayımı'nın sonrasında İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından hazırlanan, iller ve ilçeler itibariyle kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu haritası.

DÖNEM BASINI

سایی: ٤٣٨

رسمی جریده

چارشنبا
٤ آغستوس ١٩٢٦
اداری و تحریری معاملات ایچون مطبوعات مدیریت عمومیسنده رسمی جریده مراجعت اولنور .
نامعی ١٠٠ پاره در

تأسیس تاریخی : ٧ تشرین اول ١٣٣٦

آبونه شرائطی
سنه لکی ٣٠٠ نسخه اعتبارله ٧٥٠ غروش
آلتی آیلغی ١٥٠ نسخه اعتبارله ٣٧٥ غروش
طغرا ایچون سنه لکی پوستا اجرتی داخل اولدیغی حالده ٩٠٠، آلتی آیلغی ٤٥٠ غروشدر
نامعی ١٠٠ پاره در

سنه : ٤ | تورکیه جمهوریتك رسمی جریده سیدر | جلد : ٦

قانونلر

عمومی تحریر نفوس اجراسی حقنده قانون

نومرو : ٨٩٣

برنجی ماده — ١٩٢٧ سنه سنده تورکیه جمهوریتنده عمومی بر تحریر نفوس اجرا ایدیله جکدر .

ایکنجی ماده — ١٩٢٦ سنه سنده مملکتك بعض اقسامنده تحریر نفوس تخصیصاتندن تجربه تحریری اجراسنه داخلیه وکیلی مأذوندر .

اوچنجی ماده — اهالینك جواب ویرمکه مجبور اولدقلری سؤالرله تحریر وخانه لره نومرو وضعی کبی تحریر نفوسك نتیجه سنی تأمینه مخصوص بالجمله تدابیر اساسیه تطبیقی نفوس مدیریت عمومیه لرنجه تدقیق وبرتعلیماتنامه ایله تعیین اولنور .

دردنجی ماده — عساکردن ماعدا بالعموم مأمورین دولت، اردو مستوبینی، ولایت انجمن وانتخابی اعضاسی ولایتلر و بلدیه لردن معاش وتخصیصات آلان مأمورین، معاملات، مکاتب طلبه سی، بالجمله اوقور بازارلر رؤسای مأمورین تکلیف اولنقدن تودیع اولنان تحریر مأمورلغنی قبول وایفایه مجبوردرلر . ایجاب ایدوسه اعظمی بر هفته مدتله مکتبلرده تعطیل اولنه بیلیر . آنجق خدمات عمومیه وحیات اقتصادیهٔ مملکتك خلالدار اولمه سنی تأمیناً تحریر مأمورلغندن استثنای ایجاب ایدنلر احرا وکیلاری هیئتجه تعیین اولنور .

بشنجی ماده — دردنجی ماده ده ذکر اولنان وظیفه یی قبول ایتمیانلرله تحریر نفوسه متعلق تعلیماتنامه یه مغایر حرکت ایدنلردن بش لیرادن آشاغی ویکرمی بش لیرادن یوقاری، تحریر مأمورلغی وظیفه سنه تعیین ایدیلن بر کیمسه نك اوروظیفه یی قبول ایتمه سنه مانع اولانلردن اون لیرادن آشاغی و الی لیرادن یوقاری اولمامق اوزره جزای نقدی آلنیر، بوجزالر والی وباقائمقام طرفندن حکم اولنور . حکمك اعتراض، تمیز ومرور زمانی یوقدر .

آلتنجی ماده — بشنجی ماده ده مذکور جزانك تأدیه ایتمیانلر حبسلرینه بحسبن مدتی عمرلی طرفندن یکرمی درت ساعت مدتله درحال حبس اولنورلر .

یدنجی ماده — تحریر نفوس تخصیصاتی داخلیه بودجه سنه وضع اولنور . بو تخصیصاتك توزیع وصرفی ولدی الایجاب موقف مأمورلرده اجرت ومصارف ضروریه سی صورتیله اعطای داخلیه یه عائددر .

سکزنجی ماده — بو قانون نشری تاریخندن معتبردر .

طقوزنجی ماده — بو قانونك احکامی اجرایا اجرا وکیلاری هیئتی مأمورلر .

١٩٢٦

Resmi Gazete'nin 4 Ağustos 1926 tarihli nüshasında Umumi Nüfus Sayımı'na dair kanun yayımlanmıştı.

Nüfus sayımı kanunu Resmi Gazete'de

"Umumi Tahrir-i Nüfus İcrası Hakkında Kanun" 2 Haziran 1926'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildi. Bu kanuna göre 1927'de Türkiye genelinde nüfus sayımı yapılması kararı alındı. Karar 4 Ağustos 1926 tarihli *Resmi Gazete*'de yayımlandı. Kanunun maddeleri şöyleydi:

Birinci Madde- 1927 senesinde Türkiye Cumhuriyetinde umumi bir tahrir-i nüfus icra edilecektir.

İkinci Madde- 1926 senesinde memleketin bazı aksamında tahrir-i nüfus tahsisatından tecrübe tahriri icrasına Dahiliye Vekili mezundur.

Üçüncü Madde- Ahalinin cevap vermeye mecbur oldukları suallerle tahrir ve hanelere numara vazı gibi tahrir-i nüfusun neticesini temine mahsus bilcümle tedabir, istatistik ve nüfus müdüriyeti umumiyelerince tesbit ve bir talimatname ile tayin olunur.

Dördüncü Madde- Hakimlerden maada bilimum memurini devlet, ordu mensubini vilayat encümeni daimileri azası, vilâyetler ve belediyelerden maaş ve tahsisat alan memurin, muallimler, mekâtip talebesi ve bilcümle okur yazarlar, rüesayi memurini mülkiye tarafından tevdi olunan tahrir memurluğunu kabul ve ifaya mecburdurlar, icap ederse azamî bir hafta müddetle mektepler de tatil olunabilir. Ancak hidematı umumiye ve mahalliyenin ve hayatı iktisadiye-i memleketin haleldar olmamasını teminen tahrir memurluğundan istisnası icap edenler İcra Vekilleri Heyeti'nce tayin olunur.

Beşinci Madde- Dördüncü maddede zikrolunan vazifeyi kabul etmeyenlerle tahrir-i nüfusa müteallik (dair) talimatnameye mugayir harekette bulunanlardan beş liradan aşağı ve yirmi beş liradan yukarı, tahrir memurluğu vazifesine tayin edilen bir kimsenin o vazifeyi kabul etmesine mâni olanlardan on liradan aşağı ve elli liradan yukarı olmamak üzere cezayi naktî alınır. Bu cezalar vali veya kaymakam tarafından hükmolunur. Hükmün itiraz, temyiz ve mürüru zamanı yoktur.

Altıncı Madde- Beşinci maddede mezkûr cezayi tediye etmeyenler, her yüz kuruş için müddeiumumi tarafından yirmi dört saat müddetle derhal hapsolunurlar.

Yedinci Madde- Tahrir-i nüfus tahsisatı Dahiliye bütçesine vazolunur.

Bu tahsisatın tevzi ve sarfı ve ledelicap (icap ettiğinde) muvazzaf memurlara da ücret ve masarifi zaruriyesi suretile itası Dahiliye Vekili'ne aittir.

Sekizinci Madde- Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Dokuzuncu Madde- Bu kanunun ahkâmını icraya icra Vekilleri Heyeti memurdur.

ستراحتی متعاقب ایکنجی دفعه اولرق یاسه وکالت مقامنی احراز ایدن
عصمت پاشا حضرتلری

تحریر نفوس وباش وکیلمز

عصمت پاشا نفوس سیاستمزی شوصورتله تحمیص ایتمشدر: «نه براکسیك، نه بر فضه»

BAŞVEKİL İSMET PAŞA'NIN 1927 NÜFUS TAHRİRİNE DAİR KONUŞMASI.

5 Ocak 1927 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde Başvekil İsmet (İnönü) Bey'in nüfus sayımının önemi ve birebir sonuç alınması için çalışıldığını aktardığı konuşması yer alıyor.

Ne bir eksik ne bir fazla!
Başvekil İsmet Paşa'nın nüfus sayımı hakkında nutku

"Bu içtimaa riyaseti kabul ederken hükümetin tahrir-i nüfusa verdiği ehemmiyeti bütün teşkilâtın, bütün memurlarımızın, bu işe en samimî ve en kuvvetli muavenet ve iştiraklerini ibzal eylemeleri arzusunu izhar etmek istedim. Merkezî İstatistik Dairesi Müdürü Umumîsi Mösyö Kamil Jakar şimdi burada tahrir-i nüfusun faide ve ehemmiyetini ve tatbik edilecek usullerini izah eyleyecektir. Sözü kendisine terk etmeden evvel tahrir-i nüfus işini Dahiliye Vekâleti'yle beraber ihzar ve idare edecek olan merkezî istatistik dairesinden bahsetmek isterim. Daire 22 Nisan 1926 tarihli kararname ile ihdas olunmuş ve bütçe kanununa tevfikan geçen eylül bidayetinde faaliyete başlamıştır. Dairenin maksadı tesisi halen elimizde bulunan istatistikleri ıslah ve mevcut olmayanları tanzim ve bilhassa sair her nevi istatistiklerin en esaslı mesnedi ve vasıtai ifadesi ve mukayesesi olan sahih ve tam nüfus istatistikleri vücuda getirmektir.

Daire aynı zamanda muhtelif vekâletlerin istatistik şubeleri tarafından tanzim edilen istatistikleri kontrol ederek bunları mümkün olduğu kadar müfit ve sahih bir şekle ircaına hadim usulleri telkin vazifesile de mükelleftir. Daire kezalik mevcut usullerdeki vahdeti amelî ve fennî bir esas temini suretile idarî istatistiklerin yegâne merkezi idaresi şekline girmek gayesindedir.

Memur yetiştirdiği nisbette daire bilâhare ehemmiyeti mahsusa ve şamileyi haiz istatistiklerle faide ve ehemmiyetleri sair devairin sahai faaliyetine çıkmayan veya teknik müşkülât arzeden istatistikleri bizzat yapacaktır. Bu suretle halen muhtelif devairin mesaiyi ihsaiyesinde görülen dağınıklık yerine istatistik yapmak için lâzım gelen evsafı mahsusayı tecrübe ve tetkik ile elde etmiş mütehassıs memurinden müteşekkil bir dairenin mesaisi kaim olacaktır.

Çünkü muhterem bir heyet huzurunda devlet mesaisinin temas ettiği her husus hakkında doğru ve vazih malûmatı ihsaiyeye malik olmanın zaruret ve ehemmiyetini arza lüzum görmem. Bu ihtiyacı her gün şiddetle his ediyoruz. Fakat nazarı itibare almalıdır ki ekseriyet kendilerinden istenilen malûmattan bi haber ve bu işe vukufu az kimseler tarafından bilâ tetkik doldurulan her cedvel istatistik değildir. Böyle cedvellerde başlıca iki mühim vasıf noksandır. Evvel emirde hakikati ifade etmezler. Tamamen kabili istifade bir halde değildirler. Çünkü tahlil edildikleri zaman aradığımız netayiç ve hakayıkı ifade etmekten uzaktırlar. Ve bilâkis bizi şüphe ve muğlâkiyete düşürürler. Merkezî istatistik dairesinin vücudu sade iyi istatistikler yapmak için değil aynı zamanda mevcut olanlardan azamî istifadeyi temin etmek için de pek zarurîdir. İşte bütün bu mühim nukattan ilham alarak merkezî istatistik dairesi hadisatı içtimaiyenin hakikî bir rasathanesi olacak ve nüfusun şeraiti iktisadiye ve maneviyesile memleketin vaziyeti ve menafii umumiyesine hadim teşkilât ve tesisatın netayici hakkında hükümeti tenvir etmek için onun emrine daima amade bulunacaktır.

Temenni ederimki dairenin ilk defa deruhte ettiği tahrir-i nüfus işi Dahiliye Vekâleti'nin bütün devairin ve bütün halkımızın müzaheretile tam bir muvaffakiyetle neticelensin."

Cumhuriyet, 5 Ocak 1927

Umumî nüfus tahriri hakkında Türkiye ahalisine beyanname

Memleketimizde 28 Teşrinievvel 1927 Cuma günü umumî tahrir-i nüfus yapılacak ve muayyen bir günde Türkiye hudutları dahilinde mevcut bulunan her fert tahrir ve tadat edilecektir. Bunun için de her taraftan tayin edilecek tahrir memurları, aile reisleri nezdine giderek nüfusu birer birer tahrir cetvellerine kayıt edeceklerdir. Hükümet tahrir-i nüfus işine fevkalâde bir ehemmiyet atfetmektedir. Tahririn muvaffakiyetle icrası için icap eden her tedbir ittihaz edilmiş ve memleketin tahrir mıntakalarına ayrılabilmesi için her tarafta bütün binaların numaralanmasına başlanmıştır. Aynı zamanda tahrir ve tadat ameliyesinin tanzim ve idaresi ile tahrir memurlarının tayinleri ve tahrir cetvellerinin tevzii hakkında vali ve kaymakamlara talimatnameler gönderilmiştir. Bütün bu ciddî ve itinalı hazırlıklar umumî tahririn hidematı umumiye için ne kadar ehemmiyetli ve lüzumlu bir iş olduğunu göstermektedir. Nüfus miktarının doğru olarak bilinmesi bütün idari faaliyetlerin ruhunu ve esasını teşkil eder. Tahrir; memleketin maddî, manevî itilâ ve terakkisi için her mevki nüfusunun kesafet ve haline nazaran intihap ve istimal olunacak tedabirin isabetle tayin ve ittihazında devlete en kıymetli bir rehber olacaktır. Bunun için tahririn hükümet teşkilâtının vezaifini kolaylaştırmaktan başka bir gaye ile yapıldığını zan etmek hatadır. Tahrir halk için çok müfittir, Çünkü iyi bir hükümet idaresinden en evvel faide görecek olan halktır. Vergilerin adilâne esaslar üzerine tevzi ve tarhından en ziyade istifade edecek olan yine halktır. Bu esaslar da ancak nüfusun hal ve evsafının bilinmesi, faal ve gayri faal anasırının tanınması ile kabil olabilir, işte tahrir-i nüfus gerek halkımızın ve gerek hükümet teşkilâtımızın şiddetle ihtiyaç duyduğu bu eksiği tamamlayacak, bize sahih malûmat verecektir.

Milletimizin birçok kahramanlıklar ve fedakârlıklarla kendisine yarattığı bu vatanda kaç nüfus vardır? Halde ve istikbalde yurdumuzun emniyetini temin edecek olan hakikî kuvvet ve kudretimiz nedir? Vatan hudutları kardaşlarımızın kanlarile milletimizin vatanperverane azmile tesbit edildiği gündenberi şüphesiz her Türk vatandaş, kendi kendine bu suali sormuştur. Bu suale en doğru cevabı ancak tahrir-i nüfus verebilecektir. Aynı zamanda tahriri umumî yürüdüğümüz terakki (ilerleme) yolunda el birliğile devam ve en asrî itilâ vasıtalarını tatbik için milletimizin beslediği müşterek arzunun bir ifadesi olacak ve idare edenlerle edilenler arasındaki rabıtanın ulvi bir surette tezahürünü gösterecektir. Tahrir-i nüfus, her memleket için asri vesaiti umran (medeniyet) ve terakkinin başlıcalarından biridir. Bu itibarla hükümet bu işte sade tahrir memurluğuna tayin olunacak vatandaşların değil, nüfus hakkında tahrir memurlarına malûmat verecek olan aile reislerinin ve bütün vatandaşların yardımına muhtaçtır. Her Türk vatandaşı, Türkiye'de sakin olan her fert, bu işe bütün kalbile sarılmalı, tahrir-i nüfus mes'elesini vatanî bir vazife telakki ederek, umumî tahrir günü hanesinden ayrılmamalı ve kendisine sorulacak suallere doğru olarak cevap vermelidir. Bütün Türkler ve misafirperver memleketimizde yaşayan bütün ecnebiler, tahrir-i nüfus cetvellerine dahil olacaklardır. Nüfus başlıca serveti milliyemiz demektir. Bunun tadat ve tahririnin sihhatle yapılması yüksek bir ehemmiyeti haizdir. Bu sebeple tahrir ameliyesinin tam ve doğru olarak yapılmasını temin için her ferdin hükümet tarafından bu bapta ittihaz olunacak tedabire hüsnü niyet, intizam ve inzibat ile inkiyat etmesi lâzımdır. Tahririn her hususta mükemmel olabilmesi için bilhassa dikkat edilecek bir nokta vardır: Bu da bütün ailelerin yaşları ne kadar küçük olursa olsun erkek ve kız çocuklarını tamamen kayt ettirmeleridir. Aile reisleri bu ciheti kat'iyyen ihmal etmemelidirler. Türk toprağı üzerinde bulunan ve millî ailemizin bir cüz'ünü teşkil eden küçük çocukların da büyükler gibi tahrirde dahil olması icap eder. Ailelerin bütün doğum vakayiini hükümete haber vermeleri de bu sebeple ehemmiyeti haizdir. Halkımız bütün vakayiini nüfusa kayt ettirerek gelecek nesillerin hali medenî ve hüviyetlerini tesise alışmalıdır. İsimsiz ve kaytsız, medenî bir hüviyete sahip olmayarak yaşayanlar ancak esir insanlardır. Böyle resmî bir kayda ve medenî bir hüviyete malik olmaksızın yaşayan kimselerde yurtlarının menafii, vatandaşlarının miktarı hakkında malûmattar olmak kaygusu bulunmaz. Halbuki hür milletler kendine mahsus kanunî ve manevî bir şahsiyeti olan fertlerden müteşekkil olur. Böyle insanlar, vatandaşlık menafi ve vekarını tanırlar ve vatandaşlığın icap ettirdiği vezaifi müdriktirler. Medeniyetin, refah ve terakkinin yüksek seviyelerine varmak için her şey hakkında hakikî malûmat istihsal etmek, teşkilât yapmak ve millî tesanüdü takviye etmek lâzımdır. Hükümetin tahriri umumîden gayesi de yeni Türkiye'nin kudret ve kuvvetini tanımak, bu suretle onu medeniyeti yüksek milletlerin seviyesine çıkarmak çarelerine tevessüldür. Bu itibarla hür insanlar evsafını haiz olan bütün Türklerin de, vatandaşlık menafi, vezaif ve vekarını müdrik olarak tahrir işinin sıhhat ve kat'iyetle icrasında hükümete bütün kuvvetlerile müzaheret edeceklerini ümit ederim.

Başvekil
İSMET

Umumî tahrir-i nüfus hakkında bilûmum memurin ve müstahdimine beyanname

Önümüzdeki 28 Teşrinievvel 1927 Cuma günü memleketimizde ilmî usullerle ilk defa olarak umumî bir tahrir-i nüfus yapılacaktır. Tahriri umumînin mutlak surette doğru ve tam olarak yapılmasına azamî bir ehemmiyet atfeden hükümet bu gayenin istihsali için hiçbir vasıta ve tedbiri ihmal etmemeye karar vermiştir. Bunun için her sınıf devlet memurlarile bilumum ordu zabitan ve mensubininin, muallimlerin, idarei mahalliye ve belediyeler memurin ve müstahdemininin hükümetin bu işe verdiği ehemmiyet ve gayeyi kavrayarak tahriri umumî ameliyesine müzaheret etmeleri lâzımdır. Devlet teşkilâtına mensup memurlardan bilhassa vali ve kaymakamlar tahriri umumî ameliyesinde pek mühim bir vazife ile alâkadar bulunmaktadırlar. Tahriri umumî teşkilâtında büyük bir rol oynayacak olan vali ve kaymakamların bu işe tam bir alâka ve gayretle sarılacaklarından hükümet emindir. Sair memurlar da ekseriyetle tahrir memurluğu vazifesini ifa edeceklerdir. Bu gibilerin tayin edilecekleri tahrir memurluğu vazifesini derhal kabul ve en büyük bir itina ve gayretle ifa etmeleri lâzımdır. Tahriri umumîde bu gibi hususî bir vazifeye tayin edilmeyen memurların da halka tahririn gayesini, faidesini anlatmaları ve aile reislerini tahriri umumî esnasındaki vazifelerine dair tenvir etmeleri icabeder. Tahriri umumînin faidesinin her ferde izah edilmesi ve bazı kimselerde mevcut olması muhtemel olan yanlış kanaatlerin tamamen izalesi lâzımdır. Halkı tenvir hususunda hükümet bütün vatandaşların ve bilhassa ahali ile teması olan memurinin müzaheret ve gayretine güvenmektedir. Nüfusumuzun kâffesinin okuyup yazmak bilmemesi hasebile gazete ve risalelerle ve sair resmî neşriyat ile halkın kâfi derecede ikaz ve tenviri kabil olmamaktadır. Halkı tenvir hususunda en emin vasıta memurinin ahali ile yapacağı mükâleme ve müsahabeler ve küçük mev'izalardır. Tahriri umumînin sahih ve tam olmasına mani olabilecek yanlış bir kanaat vardırki o da: Bu tahrir neticesinde hükümetin güya yeni vergiler ihdas edeceği zannıdır. Bu kanaatin her halde silinmesi lâzımdır. Her yerde ve her zaman böyle bir fikrin yanlış olduğunu söylemeli ve hükümetin tahriri umumiyi icradan yegâne gayesi nüfusumuzun miktarını tesbit ve bu suretle idare işlerini teshil ve Türk milletinin hal ve istikbaldeki kuvvetini tanımaktan ibaret olduğunu daima tekrar etmelidir. Bu fikir ve gayenin halka tamamen telkini ve sekenenin tahrir ameliyesine alıştırılması hususunda hükümet bütün memurinin, ordu zabitanının ve muallimlerin müzaheret ve gayretine istinat edecektir.

İşbu tebligatın ehemmiyetle telâkki edilerek bütün vatandaşların Cumhuriyetimizin menafini bu hususta da derin bir alâka ve gayret ile karşılayacaklarından eminim.

Başvekil
İSMET

Başbakan İsmet (İnönü) ve İstanbul Valisi ve Belediye Reisi Muhittin (Üstündağ) bir arada, 1928 (Cengiz Kahraman Arşivi).

Başvekil İsmet (İnönü) Bey tarafından ilk umumi nüfus sayımı hakkında "bilumum memurin ve müstahdeme" yayınlanan beyannamenin aslı (Kansu Şarman Arşivi).

تورکیه جمهوریتی

استانبول

سنه‌لك آبونه‌سی
۱۰۰ غروش
بوسته اجرتی
۱۰ غروشدر

شهرامانتی مجموعه‌سی

نسخه‌سی
۱۰ غروش
بوسته اجرتی
۴۰ پاره‌در

شهرامانتی طرفندن آیده بر نشر اولنور

سنه : ٤ | ایلول ۱۹۲۷ | صایی : ۳۷

تحریر نفوس فوق‌العاده نسخه‌سی

مندرجات

مجموعه‌یی اوقویانلره . . . . . هیئت تحریریه
عمومی تحریر نفوس اجراسی حقنده قانون ، نوموتاژ قانونی . . . . . .
بنالرك نومرولاتمسنه و سوقاللره اسم ویرلمسنه عائد تعلیمات . . . . . .
آنقره واستانبولده عمومی تحریر نفوس ایجون خصوصی بر رقومیسیون تشکیلی حقنده کی قرارنامه وتعلیماتنامه
والیلره مخصوص ۱ و ۲ نومرولی تعلیماتنامه‌لرله تحریر مأمورلرینه مخصوص تعلیماتنامه . . . . . .
تحریر وقوندزول مأمورلرینه ویریلهجك اوقه‌واسلر ایجون مخطره . . . . . .
عمومی نفوس تحریرینك اهمیتی وفائده‌لری . . . . . .
نه‌بر اکسیك ، نه‌بر فضله . . . . . .
موسو و قابیل ژاقارك نطقی . . . . . .
عمومی نفوس تحریری حقنده تورکیه اهالیسنه و بالعموم مأمورین ومستخدمینه بیاناتنامه‌لر . . .
اساسلی بر وظیفه . . . . . نجم‌الدین صادق
تحریر نفوسه عائد دوشونجه‌لر . . . . . علی سعاد
تحریر نفوس . . . . . آقا اوغلی احمد
تحریر نفوس ایجون أولره طاقیله‌جق بیاناتنامه‌لر . . . . . .
عائله اسمی تورکیه‌یه ناصل ادخال ایدیلیدر ؟ . . . . . پدرو

مرکز توزیعی : شهرامانتی خزینهٔ اوراق بناسنده دائرهٔ مخصوصه‌در .

استانبول

شهرامانتی مطبعه‌سی

۱۹۲۷

***ŞEHREMANETİ MECMUASI* NÜFUS SAYIMI ÖZEL SAYISI**

İstanbul Belediyesi'nin yayımladığı *Şehremaneti Mecmuası*, 1927 Eylül ayında Tahrir-i Nüfus Fevkalade Nüshası adıyla bir özel sayı yayımladı. Özel sayının içinde; "Umumi Tahrir-i Nüfusun İcrası Hakkında Kanun ve Nümerotaj Kanunu, Binaların Numaralanmasına ve Sokaklara İsim Verilmesine Dair Talimat, Ankara ve İstanbul'da Umumi Tahrir-i Nüfus İçin Hususi Birer Komisyon Teşkili Hakkındaki Kararname ve Talimatname, Valilere Mahsus Bir ve İki Numaralı Talimatnamelerle Tahrir Memurlarına Mahsus Talimatname, Tahrir ve Kontrol Memurlarına Verilecek Konferanslar İçin Muhtıra, Umumi Nüfus Tahririnin Ehemmiyeti ve Faydaları, Umumi Nüfus Tahriri Hakkında Türkiye Ahalisine ve Bilumum Memurin ve Müstahdemine Beyannameler, Esaslı Bir Vazife (Necmeddin Sadık), Tahrir-i Nüfusa Aid Düşünceler (Ali Said), Tahrir-i Nüfus (Ağaoğlu Ahmed), Tahrir-i Nüfus İçin Evlere Dağılacak Beyannameler, Aile İsmini Türkiye'ye Nasıl İthal Etmelidir" başlıklarıyla yazı ve makaleler bulunuyordu.

ماده ١٠ : دائره‌نك مدير و مستخدمينى بالآخره تعيين ايديله‌جكدر .

دائره‌نك مصارفى ومستخدمينه ويريله‌جك اجورات داخليه‌وكالتى بودجه‌سنه‌موضوع تحرير نفوس تخصيصاتندن داخليه وكالتنك تصويبى شرطيله تأديه اولونور .

٤ . — قوميسيونلرك مدتى

ماده ١١ : قوميسيونلرك واجرا ادائره‌لرينك وظيفه‌سى تحرير نفوس ايله ختامه ايرر . معهذا قوميسيون واجرا دائره‌سنك قطعى صورتنده نه‌زمان تعديل فعاليت ايتمسى لازم گلديگنى نفوس وايستاتستيق مديريت عموميه‌لرى تثبيت ايده‌جكلردر .

نومروتاژ حقنده راپور

نومروتاژ معاملاتنك شمديه قدر تعقيب ايتمش اولديغى صفحات ايله بعدما تعقيب ايده‌جكى صفحات حقنده بروجه زير عرض معلومات اولنور :

١ — استانبولده يالكز نومرولامه وشهرى تحرير نفوس منطقه‌لرينه آيرمه عمليه‌سى خريطه اوزرنده يابيلمقده‌در. شهرك اولجه يابديرلمش اولان ١/٥٠٠ ١/١٠٠٠ ١/٢٠٠٠ مقياسلرنده‌كى منتظم وفنى خريطه‌لرى ايله صيفيه محلارى ايچون بالاخره تنظيم اولنان ١/٥٠٠ مقياسنده‌كى رهبر خريطه‌سى پانتومتره‌ايله پويوتولمك ومحلاً تصحيح ايدلمك صورتيله نومروتاژده بونلردن استفاده‌اولنمشدر.

٢ — استانبول موجود خريطه پافته‌لرينه كوره ١٢٧ منطقه‌يه تقسيم اولنه‌رق هرمنطقه‌يه بر فن مأمورى ويرده كاتب تعيين و اومنطقه‌يى احتوا ايدن خريطه قوپيه‌سى و آشاغيده عرض اولنه‌جق جدوللر بونلره ويريلوب محلاً طولديرلمشدر. بوطرزمساعى دولايسيله درگه بوكون استانبولده امانت حدودى داخلنده خريطه‌يه آلنمامش بر نقطه قالمامشدر دينيله‌بيلير . بونك تحرير نفوسده‌كى اهميتى ايضاحدن مستغنيدر .

٣ — اولا (١) نومرولى جدول آرقه‌سنده يازيلان ايضاحات دائره‌سنده املا ايتديرلمشدر . شهرك كثيف، آز مسكون ، غير مسكون وتجارت محللرى بيلنه‌رك اوكا كوره منطقه تقسيماتى دوغرو پايله‌بيلمك ايچون بوجدوله لزوم قطعى واردى . ايستاتستيق مديريت عموميه‌سى‌ده بويله برجدولك املاسنى موافق گورمشدى .

٤ — ثانياً (٢) نومرولو جدول ينه‌عينى مأمورلره طولديرلمشدر . بو جدولك سبب و صورت املاسى آرقه‌سنده‌كى ايضاحاته‌ده محرردر . تعليماتنامه‌نك (آ) و (ب) و (ح) جدوللرى ايچون ايستنديگى معلومات بوجدوللردن چيقاريله‌جغى گى ينه ايستاتستيق مديريت عموميه‌سنك تنسيب وتكليفيله بنالرك قاتلرى ، نوع وجنسى حقنده‌كى ايضاحات دخى احصائيات و شهرجيلك نقطه نظرندن لزوم وفائده‌لىدر .

٥ — (١) و (٢) نومرولو جدوللره طولديريلان معلومات بالطبع احتياجه صالح دگلدى . چونكه محلاً قيد اولنان تك و چفت املاك نومروسنى بعض برلرده انقطاعه اوغرامقده وبعض برلرده بوش بوتون مجهول بولنمقده‌در. بناءً عليه سوقاق اسملرنده واملاك نومروسنده يالكز بوجدوللره استناد ايديلمزدى . اونك ايچون (٣) نومرولو جدول ترتيب اولنه‌رق اولجه طولديريلان (٢) نومرولو جدول ايله برار برر مأموره ويريلوب استانبولك منقسم بولنديغى ٤٤ ماليه تحصيل شعبه‌سنه گوندرلمش واوراده هم (٣) نومرولو جدول طولديرلمش هم‌ده (٢) نومرولو جدول تصحيح واكمال ايدلمشدر .

بو صورتله محلاً و خريطه اوزرنده طوپلانان معلومات ماليه تحصيل شعبه‌لرى قيدلريله‌ده قارشولشديريله‌رق اولدقجه موثوقيق تأمين ايدلمشدر . ماليه قيوداتى هيچ قاله آلنميه‌رق يكدن نومروتاژ يابيلسه ، سوقاقلره كليشى كوزل اسم ويرلسه شهره خدمت ايدلمش اولماز و نومروتاژ رايشه يارامازدى . چونكه حالا استانبولده عتيق العتيق، عتيق وجديديه قيوداتده املاك اوچ تورلو نومروسى قوللانيلمقده‌در. بوكاربرده نفوس دولايسيله بردردنجه‌سى علاوه ايتمك دوغرو اولامازدى. ماليه تحصيل شعبه‌سندن طولديريلان (٣) نومرولو جدول نومروتاژى چوق

***ŞEHREMANETİ MECMUASI:* NÜMEROTAJ HAKKINDA RAPOR**

İstanbul Şehremaneti Nümerotaj Müdürü Osman Nuri (Ergin) Bey, *Şehremaneti Mecmuası*'nın Ağustos 1927 tarihli 36. sayısında sokak isimleri ve bina numaraları hakkındaki raporunun ilk bölümünde şöyle diyor: "İstanbul'da binaları numaralama ve şehri tahrir-i nüfus mıntıkalarına ayırma ameliyesi harita üzerinde yapılmaktadır. İstanbul mevcut harita paftalarına göre 127 mıntıkaya taksim olunarak her mıntıkaya bir fen memuru ve bir de kâtip tayin ve o mıntıkayı ihtiva eden harita kopyası ve aşağıda arz olunacak cetveller bunlara verilip doldurtulmuştur."

حاكميت ملليه

استانبولده تحرير نفوس حاضرلقلرى

برايلولدن اعتباراً بوتون استانبول سوقاقلرينه نومرولر

تعاقبى، اولره يكى نومرولر وضع اولونه جقدر

HÂKİMİYET-İ MİLLİYE:
İSTANBUL'DA TAHRİR-İ NÜFUS HAZIRLIKLARI

21 Eylül 1927 tarihli *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesinde sayım hazırlıklarına dair şu satırlar yer alıyordu: 1 *Eylül'den* itibaren bütün İstanbul sokaklarına levhalar talik olarak yeni numerolar vaz olunacaktır (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

حاكميت ملّيه

مقاله اداره خاصی

تراکیا شکر فابریقه‌سی

محرر نفوس حاضرلغی مملکتك هر طرفنده بویوك برجدیت وسرعتله اکمال ایدیلیور

عمومی تحریر نزاعی تشرین ثانینك اون بشنده یاپیله جق

فازی مضر تلری دوره سرایده مشغول ایدیور

ماسه وکیل مضر تلری، عدلیه وداخلیه وکیللریله بر یرده توقیف کلبورلر

موسیو بوآنغاره‌نك جمعیت اقوام هفتده یاپانی

یکی ارمنی پاش یاپاسی

یبطر قونفرانسی

یبطر قونفرانسنه اشتراك ایدیلمك

عمومی قحط برنفوس

حقه گیت وکیفیت اعتباریله قوانین مستحیاتیه تطبیق یه‌جق مضر مدلیه‌لر گیت اصلاح ایدیلمکدر .

عمومی غیرت نفوس ایجون

حق وحقسالق وطن یولنده هر نوع فدا کارلغی بذل ایدن وطنداشلرمزه تشکر ایدرز .

یکن وحقسالق ، ایتیلاف کون دنیایه کلن اولسون ، یه‌ماك یاشاسون .

HÂKİMİYET-İ MİLLİYE: **SAYIM HAZIRLIĞI MEMLEKETİN HER TARAFINDA BÜYÜK BİR CİDDİYETLE İKMAL EDİLİYOR**

26 Eylül 1927 tarihli *Hâkimiyet-i Milliye*, nüfus sayımı konusundaki hazırlıklar hakkında Umumi Nüfus Müdürü Sabri Bey'in açıklamalarına yer veriyor ve *zirai sayımın da* 15 Ekim'de yapılacağı bilgisini veriyor (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

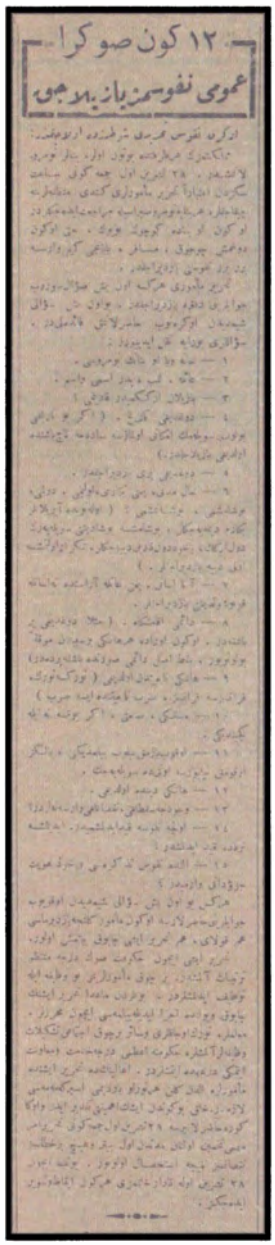
١٢ كون صوكرا
عمومى نفوسمز يازيلهجق

Hakimiyet-i Milliye gazetesinin 16 Ekim 1927 tarihli nüshasının üçüncü sayfasında sayım memurlarının sorularına yer verildi.

Sayım memurlarından 15 soru

16 Ekim 1927 tarihli *Hakimiyet-i Milliye* gazetesinin üçüncü sayfasında sayım memurlarının soracağı 15 soru hakkında bir haber yayımlandı. "12 gün sonra umumi nüfusumuz yazılacak

O gün nüfus tahriri şu tarzda olacaktır.

Memleketimizin her tarafında bütün evler numaralanmıştır. 28 Teşrin-i Evvel Cuma günü saat sekizden itibaren tahrir memurları kendi mıntıkalarına çıkacaklar, her binaya numara sırasıyla müracaat edeceklerdir. O gün o binada küçük büyük hatta o gün doğmuş çocuk, misafir, yabancı kim varsa birer birer nüfusunu yazdıracaktır.

Tahrir memuru herkese on beş sual sorup cevaplarını deftere yazdıracaktır. Bu on beş suali şimdiden öğrenip hazırlamak faydalıdır. Sualleri buraya naklediyoruz:

1- Hane veya o binanın numarası.

2- Aile, lakap, peder ismi ve isim.

3- Yazılan erkek midir, kadın mı?

4- Doğduğu tarih. (Eğer bu tarihi bulup söylemek imkânı olmazsa sadece kaç yaşında olduğu yazılacaktır)

5- Doğduğu yeri yazdıracaktır.

6- Hal-i medeni yani bekâr mı, evli mi, dul mu, boşanmış mı, boşanmamış mı? (Evlenip ayrılanlar bekârım demeyecekler. Boşamışsa boşadığını söyleyerek dul erkek yahut dul kadın diyecekler. Tekrar evlenmişse evli diye yazdıracaklar)

7- Ana lisanı. Aile arasında ne lisanla konuşulduğunu yazdıracaklar.

8- Daimi ikâmetgah. (Mesela doğduğu yer başkadır. O gün orada herhangi bir yerden muvakkat bulunuyor fakat asıl daimi surette başka yerdedir)

9- Hangi tabiiyetten olduğu. (Türkse Türküm, Fransızsa Fransız, Sırp tabiiyetinde ise Sırp)

10- Mesleği, sanatı, eğer yoksa ne ile geçindiği.

11- Okuyup yazmak bilip bilmediği. Yalnız okumak biliyorsa onu da söyleyecek.

12- Hangi dinde olduğu.

13- Vücutça sakatlığı, noksanlığı varsa nelerdir?

14- Evvelce nüfusa kaydedilmiş midir? Edilmişse nerede kayıt edilmiştir?

15- Elinde nüfus tezkeresi veyahut hüviyet cüzdanı var mıdır? Herkes bu on beş suali şimdiden okuyup cevaplarını hazırlarsa o gün memur gelince yazdırması hem kolay hem tahrir işi çabuk bitmiş olur. Tahrir işi için hükümet son derece muntazam tertibat almıştır. Birçok memurlarımız bu vazife ile tavzif edilmişlerdir. Bunlardan maada tahrir işinin çabuk ve yolunda icra edilebilmesi için muharrirler, muallimler, Türk ocakları ve sair birçok içtimai teşkilat vazifeler almışlar, hükümete azami derece hizmet ve muavenet etmeyi deruhte etmişlerdir. Ahalinin de tahrir işinde memurlara elden gelen her türlü yardımı esirgememesi lazımdır. Halk bugünden işin ehemmiyetini takdir eder ve ona göre hazırlanırsa 28 Teşrin-i evvel Cuma günü tahrir emri mühimi tahmin olunan müddetten evvel biter ve hiçbir hatasız noksansız netice istihsal olunur. Bunun için 28 Teşrin-i evvele kadar halkımızı her gün ikaz ve tenvir edeceğiz.

صدای ساعت

İran'ın Türkiye'ye Sefir Tayin Ettiği Ali Kuli Han Tebrizi'nin Fotoğrafı

Ali Kuli Han Tebrizi

Ali Kuli Han Tebrizi

Ali Kuli Han Tebrizi

MİLLİYET

27 Teşrin-i evvel 1927 Perşembe 1 Cemaziyelevvel 1346

نورك وطنداشی! یارین عمومی تحریر نفوس لوندیر. قاچ کیشی یه؟ فاچمز اركك، فاچمز قادین، فاچمز جوجوق؟ برنك نورك عمدینك بها بیلمز بر ثروت اولدیغی بوزمامده نورکیه جمهوریتی عمدودلری داخلنده‌کی هر نورك یاشامك مجبوریتنده‌یز. بو وطن و عواسنده هیچ اوزیمزه دوشن وظیفه‌دن بحث ایتمك ایچون

یارین تحریر نفوس تاسیل یاپیلاجق ونه وقته قادار دوام ایده جکدر؟..

صدق دیمانك هیچ بر طرفنده نفوسی تام بر قطعیتله بیلن اولمایان مملکت قالماشدر. جمهوریت حکومتی ایشته، عینی مقصد ایله یارین عمومی تحریر نفوس یاپیله جکدر

ارکان حربیه رئیسمز کلدی و کیتدی

غازینك هیکلی

یکی منبع صولری

ایتالیا مجلسی

شهره لوحه‌لر تعلیق ایدیله جکدر

تلسز تلغراف تجاربی

تحریر کوفی

یارین جیفه‌لر بورصه‌سی

وقت

جمعه ایرتسی
۲۹
تشرین اول
۱۹۲۷

قوقوتلر مکتبی
حسین رحمی بک ودمانی

اوتی برنجی یلی
سنه
۳۵۲۴

بوگون تورکلرك اك بویوك بایرامیدر ؛ چونکه جمهوریتی احداث ایدن ملت بوگون ایده برطرفنده کوکسنه دایانمامه دوشمانه سوکولرینی یوزی دونمز قهرمانجه قبه سینه برطرفنده ده آرقاسنه صایدوغی ایسنه آلمان غیری اوغیری، قولدوغنه چالیشمامه بیلکله براو قوپاروب آتمشدر

جمهوریت بایرامی

اك بویوك بایرام ...

آرتق تردده محل یوق : یزده، هر صدف مت کبی نفوسنك قاچ میلیوندنه عبارت اولدیغنی سویلیه جکز

دون صباح سکزده ترا کیادن قافقاسیه یه، قافقاسیادن سوریه حدودینه وارنجیه قادار مملکتمزك هر طرفنده نفوسنه زك تحریرینه باشلاندی

بوعملیه شهریمزده تمام «۱۴» ساعت «۵» دقیقه سوردی وادعالر تفك بعضی مشکولی استثنا ایدرسه کز تام بر موفقیتله اجرا ایدلدی

تحریر نفوس جدولی بازار ایکنجی صحیفه مزده در

653

***VAKİT*: DÜN SABAH SEKİZDE MEMLEKETİMİZİN HER TARAFINDA NÜFUSUMUZUN TAHRİRİNE BAŞLANDI**

29 Ekim 1927 tarihli *Vakit* gazetesi de birinci sayfasının alt kısmını sayıma ayırmış. Haberin başlığında "Artık tereddüde mahal yok: Biz de her medeni millet gibi nüfusumuzun kaç milyondan ibaret olduğunu söyleyebiliriz. Dün sabah sekizde Trakya'dan Kafkasya'ya, Kafkasya'dan Suriye hududuna varıncaya kadar memleketimizin her tarafında nüfusumuzun tahririne başlandı." deniyor ve sayım günü boş sokaklar ile sayım çalışmalarının fotoğraflarına yer veriliyor (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

***MİLLİYET*: UMUMİ TAHRİR İSTANBUL'DA 14 SAAT 5 DAKİKA DEVAM ETTİ**

29 Ekim 1927 tarihli *Milliyet* gazetesi, birinci sayfasının önemli bir bölümünü Cumhuriyet Bayramı ile birlikte bir gün önceki sayım faaliyetine dair haber ve fotoğraflara ayırmış (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

***HÂKİMİYETİ MİLLİYE:* TAHRİR MİLLETİMİZİN İNTİZAMI VE ALAKASIYLA CEREYAN ETTİ**

29 Ekim 1927 tarihli *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesi, birinci sayfasında nüfus sayımı hakkında şunları yazıyor: "Dün vatanımızın her tarafında umumi tahrir-i nüfus yapıldı ve tahrir ameliyesi milletimizin göstermiş olduğu alakayı mahsusa ve intizam sayesinde büyük bir mükemmeliyet içinde cereyan etti."

تحبه : ۳۸۸ ثروت فنون ۱۹۲۹ — ۱۵۵ :دمرو

استانبولده عمومی تحریر نفوسی : تحریر مأمورلری نفوس قید ایدیورلر.

اساسلی صورتده آیریلان برسنه مقامنده تلقی اولونیوردی .

طبیعیدر که « لوب » ایله طرفدارلری بومسئله یه باشقه بر جهتدن نظر ایدیلر . تناسل خصوصنده حیاتیتک دوامداری نقطه‌ی یدیلر .

لوب ایله آرقداشلری دینی عنصرلری تلقیح ایتدیرمدکچه توالد و تناسلی ادامه‌دار کلمکدن صرف نظر ایدیلر . لوب تمامیله کیمیوی ومیخانیکی بر یولده حیوانات سفلیه‌ده فعل تلقیح وتولیده موفق اولمش و تجربه‌سنک نتیجه‌سنده ، بر بومورطه‌نک تلقیح ودینی‌نک تولیده اقدار ایدهله‌یی وارککلک وظیفه‌سی بر یه بر معامله حکمیه وکیمیویه‌نک اقامه اولونمامی ، ارککلک طرفندن دینی به بر سیال حیاتی زرق ایدهله‌لی در ، نظریه‌سی حکمدن اسقاط ایتمش اولدیغی سویله‌مش در .

شبهسز ، « لوب » نک کوچوک تجربه‌لری اوزرینه استحصال اولونابیله‌جک حقیقتلر پک محدوددر. ساحهٔ خیالات نامحدود بیله اولسه بو خصوصده آلابیلدیکمز خیالاته قایلمامق آوارهلک اولور. مثلا تخیل ایده‌میرکه: ارککلر حیاتده زائددر. بونلرک توالد وتناسلی ، ادامهٔ نسلی تأمین ایدن وظیفه‌سی میخانیکی و کیمیوی بر صورتده بیله‌بیلورسه ، برمایه مقامنده اولانلرنقطه برته ، میکروبیولوژی‌نک بوردیجه برمایه‌تدارکی ممکن اولورسه ، قدیمدرکی البصرالقری ، قانجق‌مرکبلری ، ایشکاری‌ده بویولده کیه قویمق ، دول آلمق قابل اولاجق ..

« لوب » وامثالی عالملربویله خیالاره صاپمقدن منزهدر . انجق بشری ایدیتک بر آلهایی شکلنده تلقی ایده‌بیلمکدن بك اوزاق وبونظریه‌یه مخالفدر. بو عالملرجه ، قزاجکرده صفرا ، بوزه‌کلر انجونده بول نه ایسه ، فکر وعقل بشرده دماغك افرازاتندن در . طبیعیدن بر طاقم انسانلرده ، مدافعه انجون کندندن قوتلی حیوانلره قارشی تکامل ایتمش بر عضو بولونمامسنه مقابل بوخصوصده ذکای بشرك تکامل و انکشاف کوستردیکی اولماسی سویلرلر . انسانك عقلی برآلت مدافعه‌در. فیلك خورطومندن ، آتك ، أشکك تکمه‌سندن ، آصلانك ، قپلانك پنجه‌سندن ، قوردك ، کوپکك دیشلرندن فرقسزدر.

« لوب » نک انسانلرده کی عقل وذکانك منشأی حق اخلاق وسجایانك مصدری حقنده کی مطالعه‌سی بلکه غریب کورونور . انجق بو مطالعه‌سنه قی بر دلیل کوسترمکده‌در .

حشرات‌دن بر طاقمنك ضیایه قارشی انجذابی واردر . یالکز لامبالرك اطرافنه تهاجم ایدرلر . حتی بو میل و انجذاب بو حیواناتك حیاتنه مال اولورکن ، بونلربواوغورده افنای حیات ایدرکن یه بوجاذبه‌دن قورتولامازلر. بوحیواناتك کوزلرنده ضیادن متأثر بر ماده واردر . ضیانك بو ماده اوزرینه تأثیریله حیوان عادتااختیارینی غائب ایدر. ضیایه دوغرو کیدر . ضیانك بو مادهٔ عینیه یه تأثیریله حصوله کلن معامله کیمیویه ، حیوانات

جمهوریت دیپلماسی

استانبولده عمومی تحریر نفوسی

کوپرونك أمین أوکسدن کورونوشی . تحریر نفوس کوفی کوپرو بویله ایدی .

***SERVET-İ FÜNUN*: TAHRİR MEMURLARI NÜFUS KAYDEDİYORLAR**

3 Kasım 1927 tarihli *Servet-i Fünun* mecmuasında İstanbul'da Umumi Tahrir-i Nüfus başlığıyla verilen haberde "Tahrir-i nüfus günü köprü böyle idi" ifadesiyle sokağa çıkma yasağı nedeniyle Galata Köprüsü'nün bomboş hali ve sayım memurlarının kayıt işlemleri fotoğraflarla verilmiş (İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu).

وقت

تورکیه‌نك هر شهری، هر قصبه‌سی، هر کوپی کی استانبول‌ده جمهوریت اعلانتك دردنجی یيل دونومنی دون بوتون کون وبوتون کیجه معظم شنلکار، شهر آینلر، رسم کچیدلر پاپارق سونیج ایچنده تسعید وتقدیس ایتدی

غازی حضرتلری

آنقره‌ده

بو یوك رسم قبول وکیپ یاپمی

کی مجلس صالی کونی کشاد ایدیلیور

هیأت وکیله‌ده تبدلاتمی اولاجق؟

تحریر نفوس نتیجه‌سی نه وقت بللی اولوجق؟

اکسیك قالمش محله وأولر وارمیدر؟

کوندوز کوزاوپا نوب آید یاوه‌نامه وطن کوشه‌لری

699

***VAKİT*: TAHRİR-İ NÜFUS NETİCESİ NE VAKİT BELLİ OLACAK?**

Vakit gazetesi 30 Ekim 1927 günkü nüshasında ise sayımla ilgili bazı sorulara yer veriyor ve yanıtlıyor. Haberde sayım sonuçlarının ne zaman belli olacağının yanı sıra, eksik kalmış mahalle ve evler var mıdır sorusuna "İcra dairesi her türlü tedbiri almıştır. İstanbul gibi vâsi bir şehirde tahrir, kafi bir muvafffakiyetle ceryan etmiştir" cevabı veriliyor. Haberde Ankara'dan sayım günü fotoğrafları da yer alıyor (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

صدای ساعت

بوکون تورك اداره ملیه‌سنك تأسسی شرفنه تورك ابلی باشدن باشه بایرام یاپمقده‌در - فنار باغچه ازمیر مختلطی ایله اوکله‌دن صوکرا قارشیلاشیور - سابق رومن ولیعهدینك اوراقلرینی آشیر دیلر - مبعوثلریمز یارین روسیه‌یه کیدیور - تحریر نتیجه‌سی بلکه یارین آکلاشیله‌جق

جمهوریت بایرامی بوکون معظم مراسم و بویوك برشکله اجرا ایدلدی

رسم کچیدانا سنده خلق طرفندن مثلی نامسبوق تظاهرات یاپیلدی

ولایت قونا غنده‌کی رسم قبول‌ده صوکرا ، استقبال‌ده‌یا یه‌لرینك تعلیقی مراسمی اجرا ایدلدی ، بوکچه استانبولك هر طرفنده شنلکلر ، شهر آینلر یاپیلدی

یاردیم ایچون

برمجموعه‌یه اسم ناصل انتخاب ایدیلیر ؟

فاضیمسکر وصوایده دایلر انسانه ردده دایلیرلر ؟

آرناودلقصه غلیانه

استانبول دورده تام برتربیهٔ اجتماعیه صاحب اولدیغنی اثبات ایندی

برمیلیون نفوس آراسنده ممنوعیتی دیکله‌مه‌یه‌رك سوقاغه

چیفانلرك عددی : بسه کیشی ایله براوطومبیله‌ده عبارتدر بویوق کوزل تجربه‌دن صوکرا خاطره‌مزی حین ، تایاله تبریك کوردوك

یاغموردك خساراتی

ضربخانه توقیفات

تلسز تلغراف تجاربی

قارولك کوشکندن اوراق چالندی ، براپانو آتشه یوسکودیلدی

قادینلر آراسنده برعیسه ونوسه صحنه‌سی وجه انفجار

فاتح ترك ایدانه جوان

رئیس جمهور غازی معظم کاب

جمهوریت

دون ، بوتون مملکت یاشنده آتاتغی سایه‌سنده ایدی: صباحدن کیجه یارلرینه قادار هر دولدیغی ، هر قضاده ، هر کوشه عمومی تحریر نفوس یاپیلدی بوکون ، یوتون تورکیه یاشنده آتاتغی سویمیچ ونثه ایچنده بایرام یاپاجقدر. چونکه بوکون قدسی جمهوریتمزك دردنجی یل دونومیدر...

آیلردن بری حاضرلانان عمومی تحریر نفوس دون یاپیلدی

تورکیه‌نك قادار نفوسه مالك اولدیغی برقاچ کون ایچنده قطعیتله آکلاشیلجقدر

جمهوریت بایرامی

جمهوریت فضیلت دیکدر

پرنسك تشبثی رومانیا حکومتی قورقوتدی

تلسز تلغراف مخابراتی

اقدام

İKDAM: TAHRİR-İ NÜFUS'UN EN SON SAFAHATI

31 Ekim 1927 tarihli *İkdam* gazetesinde, kayıtların tamamlanması genel sayımdan iki gün sonra gerçekleşen İstanbul'a dair bilgiler yer alıyor: "İstanbul'un nüfusu dün akşam geç vakit tespit edildi ve Dahiliye Vekaleti'ne işhar edildi. Kaydedilmeyenler hemen icra heyetine müraacat etmelidir" (İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu).

ملیت

جمهوریت محکمه‌سی جمهوریت دوشمانلری حقنده‌کی حکمنی دون آقشام تبلیغ ایتدی

غازی‌یه وجمهوریت موقع اقتدارینه قصد ایچون تورك طوپراغنه کیرمك حیدودلردن اوبنی اعدام ایدیلمه جکدر

جواب ایستیورلر

صوك سلطانك صوك جنایتلری

قره سلطان قره چنه‌سی حاضرلیور!

دارالفنون کنجلکی عسکرلکنی یاپیور

تعلیم طابوریك ایکنجی دوره‌سی آچیلمه‌سیه وطابوره داخل اولان طبیلر تعلیملرینه باشلامشلردر.

صباح سوداسی..

FALİH RIFKI (ATAY): NÜFUSUMUZ 14 MİLYONA YAKINDIR

7 Teşrin-i sani (Kasım) 1927 tarihli *Milliyet* gazetesinde Falih Rıfkı Bey sayım sonuçlarını şöyle değerlendirdi: "Nüfusumuz 14 milyona yakındır; şurası bilhassa şayan-ı dikkattir ki bu yekunun 12 milyondan fazlası halis Türk'tür. Nüfusumuzun bu hususiyetini daha ilk satırda nazar-ı dikkati celb etmek isteriz. Türkiye'nin halis Türk nüfusu, Belçika'nın unsur-ı asli adedine takriben bir misli faikdir" (İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu).

صايسى (٥) غروشدر
آبونه سى :
سنه لكى دورت ايدر
بارايرتسى ، پرشنبه كونلرى نشر ايدلير

ملى غزته

جمهوريتچى ، خلقچى ، سياسى تورك غزته سى

بلش محررى : هاشم جودت
اداره خانه سى :
اوردو ، باش بوزارنده
تلغراف آدرسى : اوردو - ملى غزته

٣١ تشرين اول ٩٢٧

[بازار ايرتسى]

يل : ١ صايى : ٩

صوك تلغرافلر

ازمير - فنار پانجه مسابقه سى
فنار پانجه نك عالمى اله تجه لندى

فنار پانجه دن علاالدين بك

آنقره ، ٣١ (آ.آ) — فنار پانجه ازمير مخابله فارئى اكيا يه غالب گلمشدر .

آنقره ده تورك اوجاغى بالوسى

آنقره ، ٣١ (آ.آ) — دون كجه تورك اوجاقلرى مركزى هيئتى طرفندن ترتيب ايدبلن بالوده رئيس جمهور حضرتلرى ايله وكيلر ، مبعوثلر ، سفيرلر اشتراك ايتمشلردر . بالو خارجده سفارتلرى يرلشمش اولان ذوات دخى تشريف ايتمشلردر . بالو صباحه قدر دوام ايلمشدر .

پاريس ايلچيمزك مركتى

آنقره ، ٣١ (آ.آ) — پاريس بوكوك ايلچيمز فخى بك بوكون پاريسه حركت ايتمشدر .

تحرير نفوس موفقيتله نتيجه لندى ..

صباح ساعت ٨ ده باشلايان تحرير معامله سى ١٨ ده اكمال ايدلدى ..

مكتوبجيلرك باشده بولندقلرى نتيجه لرى تبريك ايدن بهجت بك افندى

شهرمزده تحرير نفوس ، تبليغ اولندقدن صوكره ، اهالى طرفندن كوسترلمش اولان علاقه و اهتمام اوزرينه ، بكلنديكى وجهله ، ٣١ تشرين اول صباح ساعت ٨ ده باشلايان تحرير ، آقشام ساعت ١٨ ده ختام بولمش و بقيه ميدانده آيلان طوپرله تحرير مهمه ست اكمال ايدلمشدر . بكلنديكى وجهله ، ٣١ تشرين اول صباحه قدر تحرير معامله سى اكمال ايدلمش اولسه ايدى ، اهالى طرفندن كوسترلمش اولان علاقه و اهتمام درجه سنده ، تحرير اشتغال موفقيتله اكمال ايدلمش اولان شهرمز ، بهجت بك افندى نك و كجه لكى كوندوزلى چاليشمه لرى صورتيله نتيجه موفقيتله ختام بولمشدر .

روس اختلالى

يل دونمى تسعيد مراسمنده بولنجق هيئت آوروپايه گيدى ..

جمهوريت حاوه قنسى كاتب عمومى صاوت ، عالى عيئت مبعوثى فتح على ، سرد مبعوثى شور ، دوقتور نشت عر ، كنكرين مركب ، بلشك روس اختلالك يل دونمى تسعيد مراسمنده حاضر بولنمق اوزره دون آقشام پاريسه حركت ايتمشلردر .

بكلهين وظيفه

بوكون متفرك حياتنده اجتماعى ، ثروت ، بصيرت و حسابلرك اصلى وظيفه لرى مابنده رعيتى بونى چاليشدرمق ، فلاكتزده لرى ، درحال يارديم ، سعادت و فقره جان چكنلرى ، حتى لقمه لرينه محتاج بولنانلرى ، مدنيت شهرتى قبول ايدن هر جامعه نك چوق اهميتله عطف التفاتكارى قطعه لرندن واقع مثالى تشكيل ايدر . ذاتاً هر بشرك احساس ايتدكى ضروريات وجدانيه سندن اولديغى قدر ، بر چوق مسئوليتلرى كوسترمه سى كندينك بر مجبور و مكلف وظيفه سى اولديغنى ، بر چوق اوقاتده بزه حتى قطعى بر صورتده تفهيم ايدر . بو وظيفه لرك اجراسنده حق اشكوزدن ، اوتونه ، اجتماعى قورتارمزك ، وحدت و اتحاد قيمتارمزك ، جدى و ثبات حقيقى بر بصيرت دائره سنده ، مستقل حياتمزك آمينى قطعه سندن ، واقعى سوردنه فعال بولونمامى قطعا ايدر . جمعيت معاشرتنده بولونن رقابتلرى ، تخصص ايده جكمز ، حتى حالتده بيله چاليشه جغمز مزيتى چيه بيلمه دن و اولاليدر .

بوكونكردن بيرمزكلن بهاره كلنجه ، كيچ ، اختيار ، قادين ، آركداشلرمز ، و برينجان وضعتارى ، جمعيتك كوزارى اوكنده در . بو ، اولاليدر ، فقيره ، ضعاف طلاقيان ، رفيقسك جان عرفه سنده كلديكلر ، ايچلرنده چوچق اوزرلرينه توز قونه جقلر ، وشيدن محرومدرلر ، معدنسه صيجاق ، صوغوق ، يا خود آلا يلمه جق يارالرى بولونور . صيجاق اولمايان مزده ، عائله مزك شن و مسعود حضور استراحتنده اولدوقلرى ، دوشونه بيلرك ، ويا ، شديدلر ، ويا مزده مسعود ايدلر ، بر دوشمانى ، استقلال و حاكميت طالعى سرپنجه سى اچنده اضطراب اچنده مرشدلرى

هاشم جودت

کوزل اردو

اولو داهیمز ك جهانشمول نطقلرندن

تحریر نفوس

جمهوریت

یرلی مالمرمزه

دکرلی رمعاونت

موقوفین مقداری

تبریك

شوفورلرنه دیسور؟

تورك اوجاغی

GÜZEL ORDU **(ORDU): TAHRİR SONUNA KADAR İKAMETGÂHTAN ÇIKMAYA MÜSAADE YOK**

Ordu'da yayımlanan *Güzel Ordu* gazetesinin 24 Ekim 1927 tarihli nüshasında sayım hazırlıkları konusunda şu bilgiler veriliyor: "28 Teşrinevvel 1927 Cuma günü yapılacak tahrir-i nüfus ameliyesinin tahrir memurları tarafından muvaffakiyetle icrasını ve hiçbir ferdin tahrirden hariç kalmamasını temin için tahrir günü şehirlerde ve köylerde hiçbir kimsenin tahririn hitamına kadar ikametgâhlarından çıkmasına müsaade edilmemesi ve bu şartların ehemmiyetle tatbiki pek zaruridir" (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

RESİMLİ PERŞEMBE: **İSTANBUL'DA YAPILAN TAHRİR-İ NÜFUS ESNASINDA GEÇEN GARİP VE GÜLÜNÇ SAHNELERDEN BİRKAÇI**

10 Kasım 1927 tarihli *Resimli Perşembe* gazetesinde nüfus sayımı günü sokağa çıkma yasağı sırasında yaşanan çeşitli olaylardan örneklere yer verilmiş ve şehir halkının boşalttığı caddelerin fotoğraflarına yer verilmiş (İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu).

***RESİMLİ AY YILLIĞI*: TÜRKİYE'NİN KAÇ MİLYON NÜFUSU VARDIR?**

Resimli Ay mecmuasının 1928 yılı Ocak ayında yayımlanan 1927 Almanağı'nda nüfus sayımına geniş bir bölüm ayrılmış. Nüfus sayımı sonuçları haritalarla ve istatistik sonuçlarıyla desteklenerek verilmişti (Milli Kütüphane Koleksiyonu).

İstatistik Genel Müdürü Camille Jacquart: Sayımı başarıyla tamamladık

Başvekâlet Merkezi İstatistik Müdir-i Umumiyesi Profesör Camille Jacquart, Anadolu Ajansı'na aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

"Türkiye'de umum-u tahrir-i nüfusun tamamıyla muvaffakiyet verdiğini görmekle bahtiyarım. Bu bahtiyarlık sade istihzaratın benim tarafımdan ve tayin ettiğim usullere tevfikan yapılmış olmasından değil, 28 Teşrinievvel 927 tarihinin Türkiye'nin terakkiyatında şayan-ı dikkat bir merhale teşkil etmesinden mütevellidir. Bu terakki işinde teşrik-i mesai etmekle müftehirim. Verilen talimatnameler her tarafta tamamen tatbik edilmiştir. Halk her yerde işbu talimatnameler ahkamını (hükümlerini) kemal-i inzibat (emniyetle) ve mutavaatıyla (itaatle) karşılamış ve bütün nüfusun bir günde tadadını temin eden tedabire sakinane itaat etmiştir. Miktarları takriben 60,000'den fazla olan tahrir memurları vazifelerini büyük bir gayret ve nezaketle ifa etmişlerdir. Kendileriyle görüştüğüm ecnebiler tahrir memurlarının nezaket ve dirayetini takdirle yad etmektedirler. Nüfusun tahrir cetvellerine kaydı Şark vilâyetlerinde bir kazanın bir iki gün hariç olmak üzere kemalen bir günde yapılmıştır. Bugün yani tahrirden altı gün sonra, arada Cumhuriyet Bayramı olmasına rağmen İstatistik Müdiriyet Umumiyesi hususi müşkilat arz eden İstanbul ve bir kaza hariç olmak üzere memleketin her tarafından tahrir netaicini almıştır. Tahrirdeki bu muvaffakiyet talimatnameler ahkamını icraya davet edilen teşkilat-ı memleketin eseridir. Vali ve kaymakamların bu hususdaki vazifelerini ifa için gösterdikleri dirayet ve gayreti takdirle yad ederim. Bu defa husule gelen bazı küçük hataların da istikbalde tekrar etmeyeceği kanaatindeyim. Unutmamalıdır ki Türkiye'de binaların numaralanması ve bütün memleket dahilinde nüfusun aynı zamanda tahriri ilk defa olarak yapılıyor. Nüfusun tamamen dahili tahrir edilmesinin amillerinden birisi de aylardan beri yapılan pek kuvvetli propagandadır. Efkar-ı umumiye, gazetelerin makulatı ve konferanslarla gayet iyi bir surette tenvir edilmiş bulunuyordu. Bu suretle köylüler ve şehirliler, tahririn vergi ihdası gayesini veya askeri bir mükellefiyeti istihdaf eylemediğine ve tahrirden yegâne gayenin nüfus mevcudunu ilmi usullerle gayri kabili itiraz bir surette tespit eylemek olduğuna ikna edilmişti. Nüfusun ilmi usullerle gayri kabili itiraz bir surette tespiti gayesi hakikate kalp edilmiştir. Şimdi tahrir memurlarının dol-

1927 Nüfus Sayımı için Belçika'dan davet edilen uzman bilim adamı Camille Jacquart, Başvekalet İstatistik Umum Müdürü olarak görevlendirilmiş, 1929 yılına kadar Türkiye'de kalmıştı. Fotoğrafta Camille Jacquart (ön sırada soldan altıncı), 1937 yılından itibaren Umum Müdürlük yapacak olan birinci Muavin Celal (Aybar) Bey ve çalışma arkadaşları 1928 yılında müdürlük binasının önünde bir arada.

İlk nüfus sayımına dair tüm hazırlıkları ve sayım işlemini yürüten Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü'nün Ankara'daki binası, 1927.

durdukları cetveller, İstatistik Müdiriyeti Umumiyesi tarafından tasnif edilecek ve nüfusun cinsiyet, meslek ve sanat, okur yazar, ecnebi itibarı ile sureti inkısamı gösterilecektir. Bu tasnif ameliyesi senelerce sarf-ı mesaiyi icap ettiren bir iştir. Umumi tahrir-i nüfusta elde edilen netice ilmi usullerle yapılan bir tadat ameliyesinin verebileceği en sahih neticeyi vermiştir. Tahrir cetvellerinin tasnifi ve erkamın telgrafla tebliği esnasında bazı cüzi hatalar tevellüt etmiş olabilir. Bunun için elde edilen neticelere erkamı muvakkate diyoruz. Esasen birçok memleketlerde tahrirleri müteakip yapılan bu gibi neşriyata aynı isim verilir. Tahrire ait vesaiki asliye Merkezi İstatistik Müdüriyeti Umumiyesi'ne vürut ettiği zaman hatalar, şayet vuku bulmuş ise ayrıca tashih edilecektir. Fakat birkaç ay sonra neşredilecek erkamın dahi şimdi elde edilen neticeden gayet az fark edeceği muhakkaktır. Umumiyetle tahrir-i nüfuslarda mükerrer olarak yazılanlar miktarının tahrirden hariç kalanların miktarından daima daha az bulunması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin on dört milyon nüfusa malik olduğunu söyleyebilirim. Bu beyanatıma, hükümetin tahriri umumiyi hazırlamak ve netayicini cem etmek için beni tamamen serbest bıraktığını ilave etmek vazifemdir. Nüfus mevcudu, valiler ve kaymakamlar tarafından tahrir cetvellerine nazaran tanzim edilen netayicin tevhidi sureti ile tespit edilmiştir. Vali ve kaymakamlar elde ettikleri neticeyi doğrudan doğruya İstatistik Müdüriyet-i Umumiyesi'ne bildirmişlerdir. Esasen bütün vali ve kaymakamlara tahrire ait vesaiki doğrudan doğruya Müdüriyet-i Umumiye'ye göndermeleri emir olunmuştu. Ne şahsıma ve ne de rüfekayı mesaime hiçbir telkin yapılmamıştır. Tadat neticesinde elde edilen veya elde edilecek erkamın tezyidi için hiçbir müdahale vaki olmamıştır. Netice tadat sureti ile elde edilen hakikatin samimi bir ifadesidir. Bu hususta birçok Avrupalılardan bazı fikir ve kanaatler işittiğim için bu noktayı bilhassa beyan etmeyi lüzumlu görüyorum. Birçok defalar bana: "Elde ettiğiniz neticeleri neşretmeye hükümet size müsaade etmeyecektir" demişlerdi. Böyle söyleyenler Türkiye'nin on milyon nüfusu bile olmadığını söyleyenlerdi. Şimdi elde ettiğimiz neticeler bazı muhitlerde hayret ve sukut-u hayaller tevlid edecek ve ihtimal bu nüfus mevcudunun yanlış olduğunu söyleyenler bulunacaktır. Bu iddia, mahz-ı hata olacaktır. Evvelce de söylediğim veçhile bu kabil ameliyelerde gayri kabili itiraz bir surette bulunan pek küçük hatalar hariç olmak üzere tahriri umuminin netayici doğrudur ve bu netayiç en samimi ve civan merdane bir şekilde toplanmıştır. Bu beyanatta bulunmaklığım için hiç kimse tarafından bana bir gûna telkin yapılmadığını da ilave mecburiyetindeyim. Bu sözlerimi söylerken bana sadece sıhhat ve vüsuka hizmet etmeyi değil, hakikat ve hakkaniyete de hadim olmayı emreden vicdan-ı mesleğime itaat ediyorum.

Cumhuriyet, 1 Kasım 1927

FOTOĞRAFLAR

15 Eylül 1927. İstanbul'da sayım hazırlıkları kapsamında İstanbul Şehremaneti Mektupçusu ve isimlendirme ve nümerotaj komisyonundan Osman Nuri (Ergin) tarafından Beyoğlu Cadde-i Kebir olarak bilinen İstiklal Caddesi'nin yeni tabelası asılıyor. Fotoğraf *Cumhuriyet* gazetesi foto muhabiri Namık (Görgüç) tarafından çekilmiş (Cengiz Kahraman Arşivi).

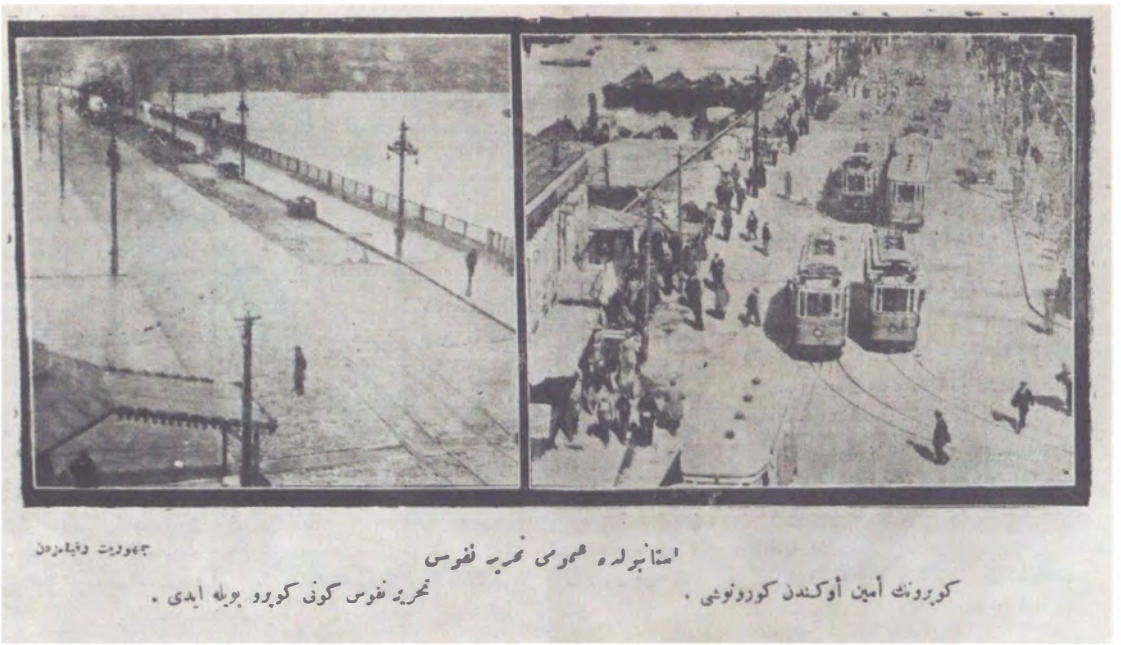

29 Ekim tarihli gazetelerin büyük kısmının sayım günü sokağa çıkma yasağı hakkında karşılaştırma yapmak için kullandıkları Calata Köprüsü fotoğrafının orijinali (en üstte, Cengiz Kahraman Arşivi). Gazetelerin kullandıkları karşılaştırmalı manzara (üstte, *Cumhuriyet*).

Sayımla ilgili hazırlıklar sırasında basın tarafından şehrin nüfus kalabalığını yansıtmak için yer verdikleri Eminönü tramvay durağı fotoğrafı (*50 Yıllık Yaşantımız 1923-1933* Cilt 1, 1975, *Milliyet*).

David Talbot Rice tarafından 1927 ilkbaharında çekilen Sultanahmet ve Hipodrom bölgesi fotoğrafında sokakların ve binaların numara ve isimlendirme çalışmasından önceki hali görülüyor (*İstanbul Albümü*, Hayat Yayınları, 1973).

1927'de Beyoğlu Cadde-i Kebir, henüz İstiklal Caddesi olarak isimlendirilmeden ve kapı numaraları yenilenmeden önce (*50 Yıllık Yaşantımız 1923-1933* Cilt 1, 1975, *Milliyet*).

İstanbul'da nüfus sayımı memurları ellerinde kayıt defterleri ile birlikte (*Cumhuriyet*).

Nüfus sayımı günü Karaköy Meydanı. Sol tarafta dönemin meşhur Fascolo ve iki katlı Gabetta Birahanesi, karşısında Karaköy Palas görülüyor. Sokağa çıkma yasağı nedeniyle meydanda kimseler yok (*Hayat* Mecmuasından).

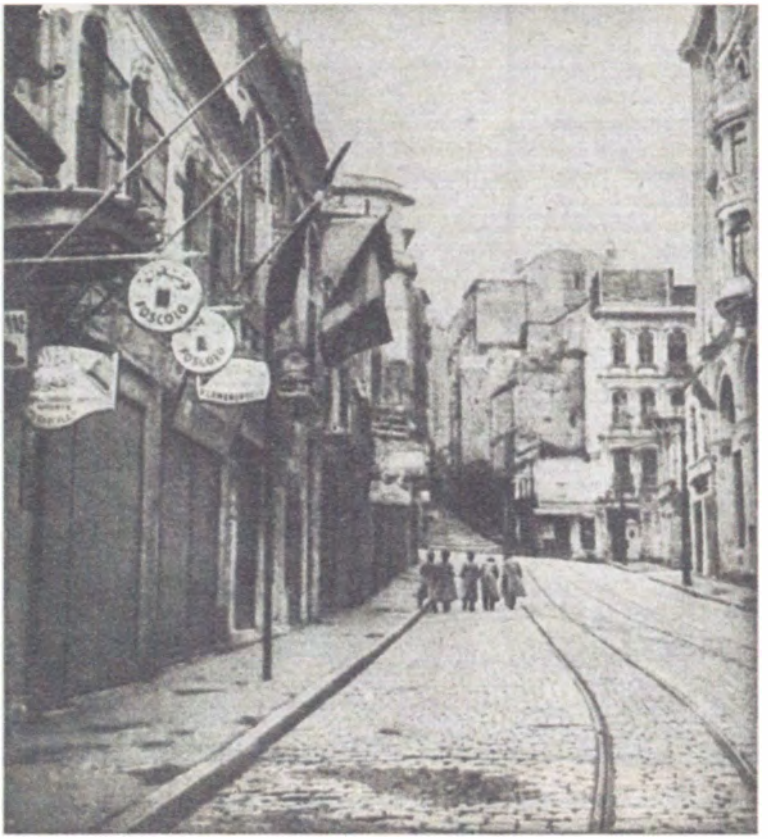

Kastamonu-Tosya'da "Teşrinievvel 28 Cuma, Umumi Nüfus Tahriri" yazılı afişin altında şehrin ileri gelenleri bir arada (İBB Atatürk Kitaplığı Arşivi).

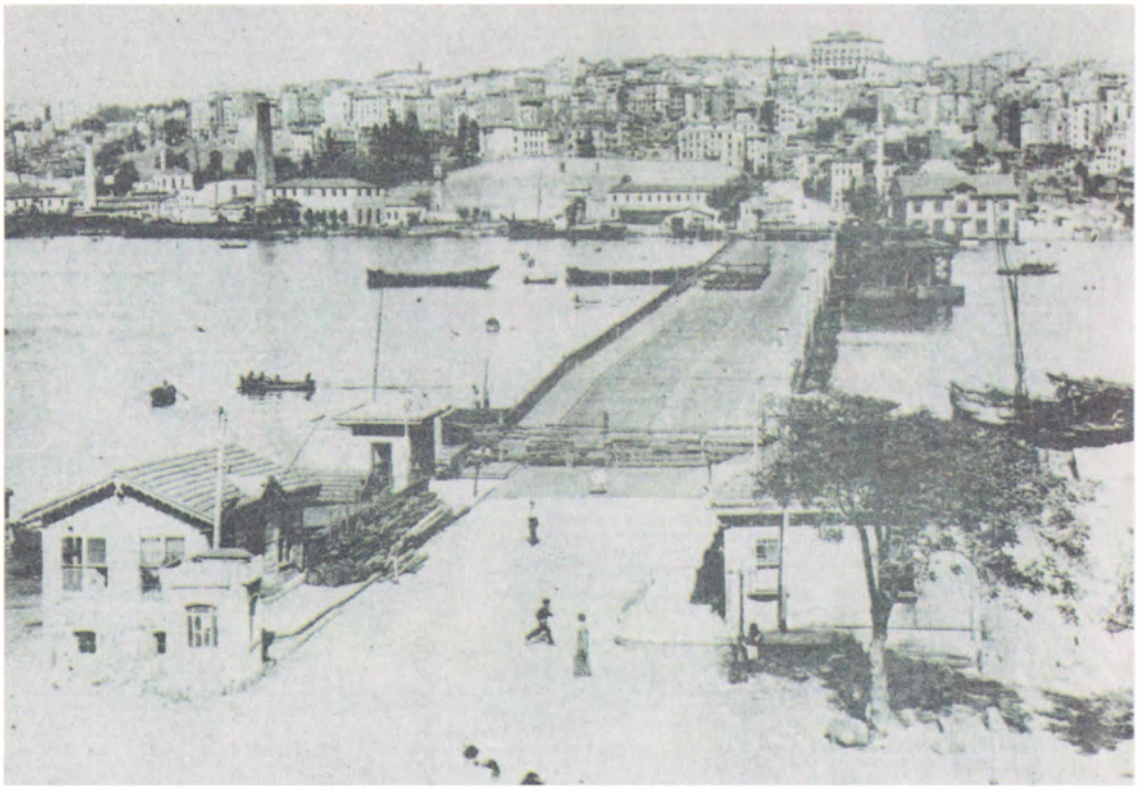

Sayım günü eski Unkapanı Köprüsü. Üzerinde sadece çocukların oyun oynadığı görülüyor. Ahşap olan bu köprü, 1929'da tamir edilmiş, 1932 yılında bir fırtınada parçalanınca sökülüp yerine bugün kullanılan Atatürk Köprüsü inşa edilmişti (*50 Yıllık Yaşantımız 1923-1933* Cilt 1, 1975, *Milliyet*).

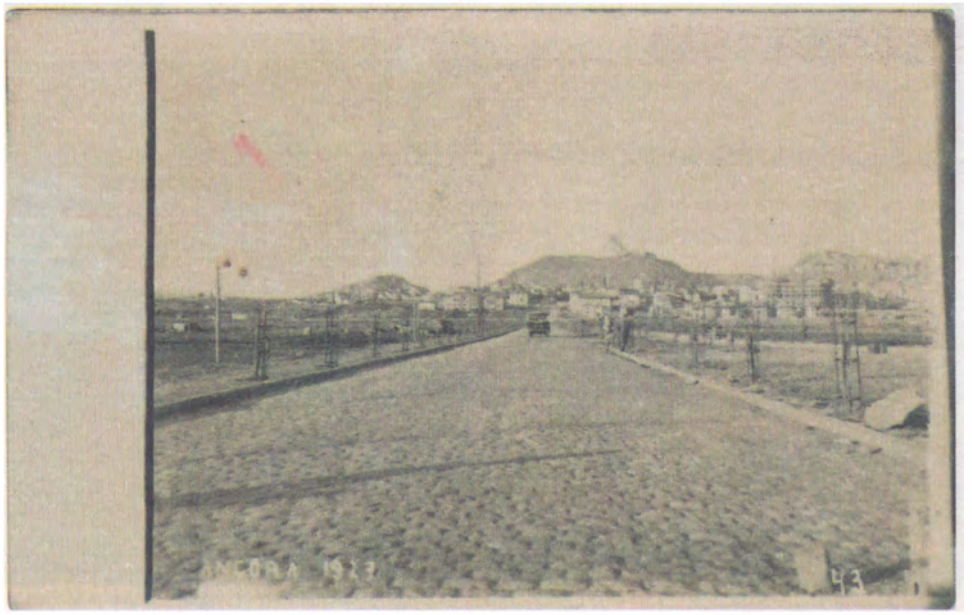

Ankara'da sayım günü, şehir merkezine giden yolda sokağa çıkma yasağı nedeniyle bir otobüs ve iki kişiden başka kimse görünmüyor (SALT Arşivi).

1930 yılının Temmuz ve Agustos aylarında eski rakamlı kapı numaraları yeni numaralarla değiştirildi. 1927 sayımından önce nümerotaj faaliyetleri sonrasında takılan eski kapı numaralarının bazıları sökülemeyince bir kısım evin kapısının üzerinde eski ve yeni emaye numara levhaları beraber takılı kaldı (Cengiz Kahraman Arşivi).

1927'den sonraki ilk sayım 1935 yılında 20 Ekim Pazar günü yapıldı. Fotoğrafta 1935 yılı nüfus sayımının ardından görevlilerin kayıtları bir araya getirdikleri çalışmalar görülüyor (Cengiz Kahraman Arşivi).

1940 yılında yapılan sayımda Türkiye'nin nüfusu 17 milyon 820 bin 950 kişi olarak belirlendi. Nüfus bir önceki sayıma göre yüzde 10,3 oranında artmıştı. Fotoğraf nüfus memurunu sayım sırasında gösteriyor (Ertan Ünal Arşivi).

BELGELER

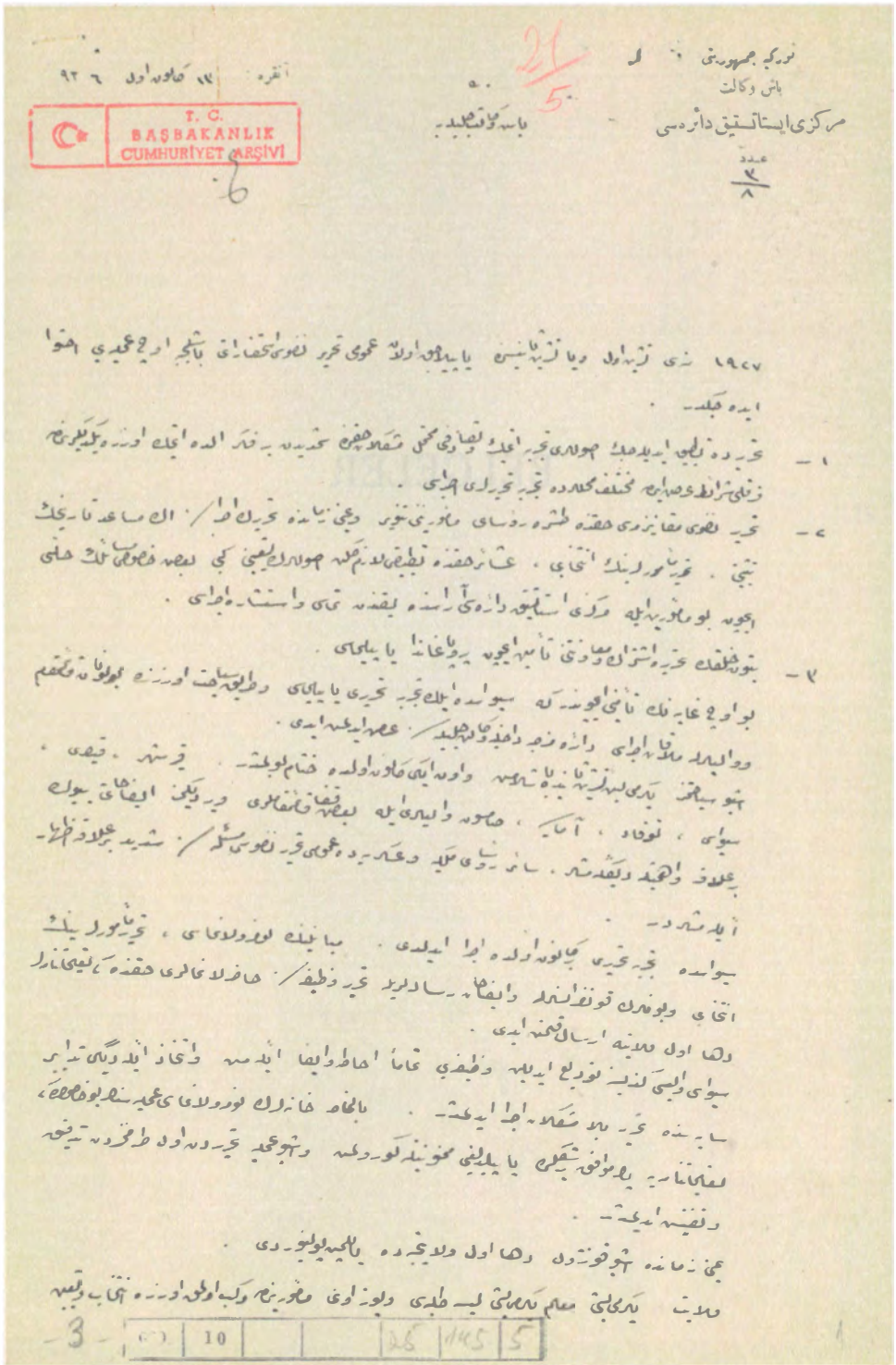
T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

13 Aralık 1926. 1927 yılında yapılacak genel nüfus sayımı esnasında çıkacak zorlukların ve sayım tarihinin tesbiti ile halkın sayıma hazırlanması için yapılacak propaganda ve görevlilerin eğitilmesi ile ilgili çalışmalar hakkında belge (Devlet Arşivleri Başkanlığı).

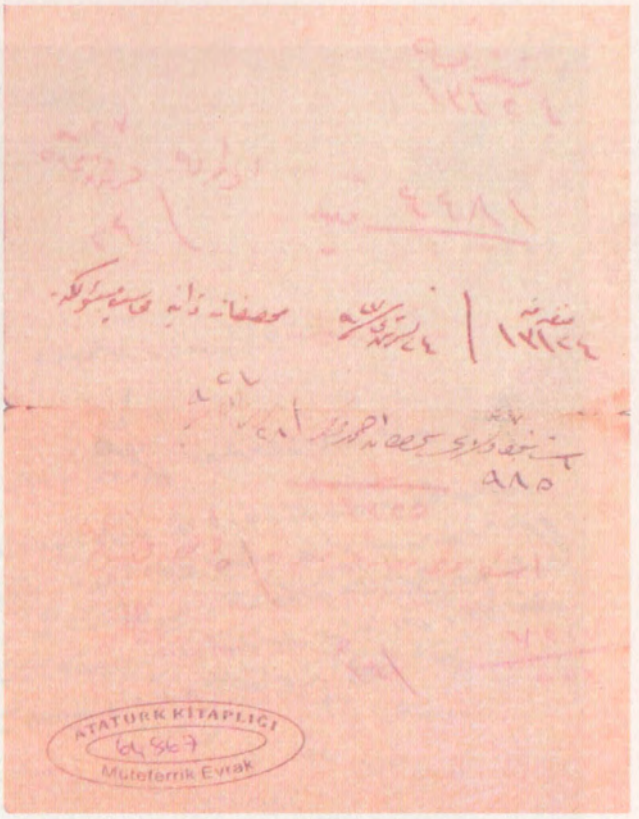

1927 senesi nüfus sayımında görev yapacak memurlar için bastırılmış boş izin belgesi (İBB Atatürk Kitaplığı).

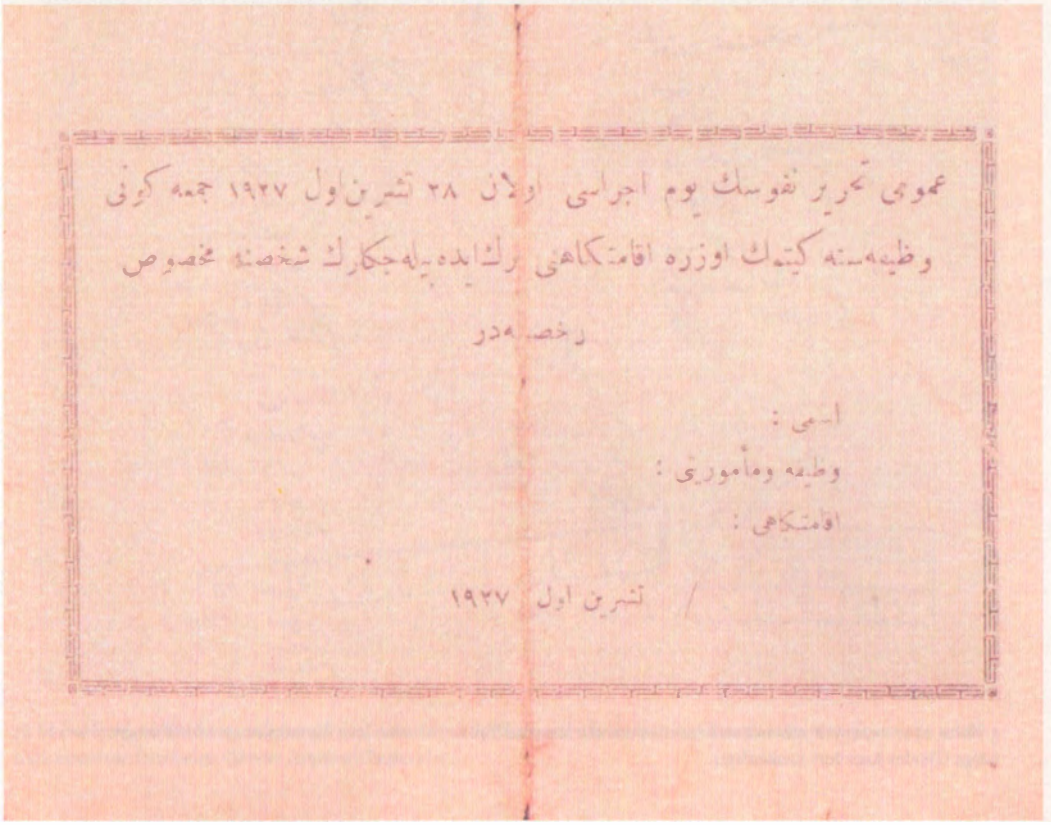
عمومی تحریر نفوسك یوم اجراسی اولان ۲۸ تشرین اول ۱۹۲۷ جمعه کونی
وظیفه‌سنه کیتمك اوزره اقامتکاهی اولدیغی محله‌جه‌کزك شخصنه مخصوص
رخصه‌در
اسمی :
وظیفه ومأموریتی :
اقامتکاهی :
تشرین اول ۱۹۲۷

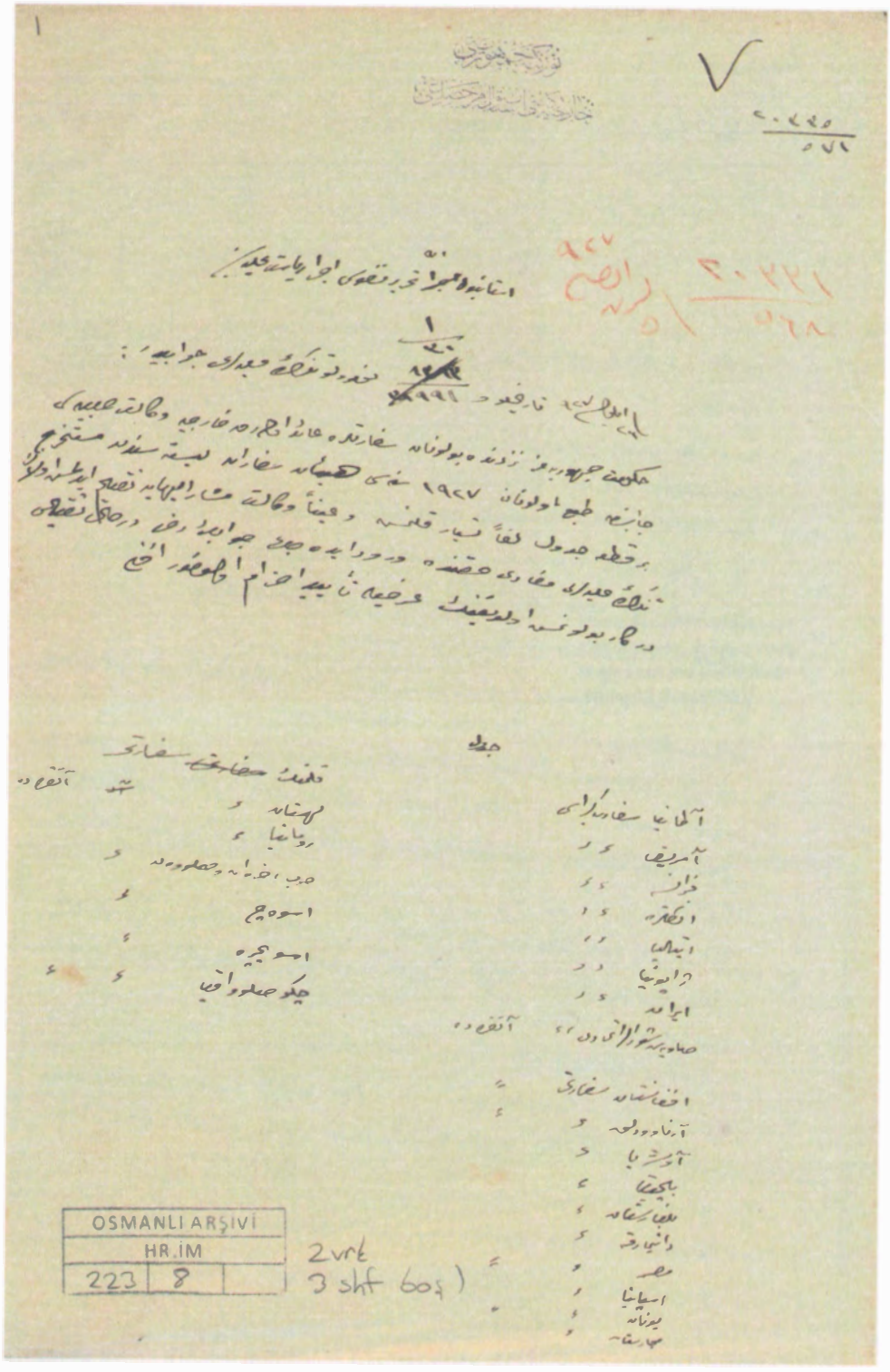

5 Ekim 1927. 1927 yılı yabancı sefaretler listesinin İstanbul Tahrir-i Nüfus İcra Riyaseti'ne gönderilmesine dair belge (Devlet Arşivleri Başkanlığı).

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

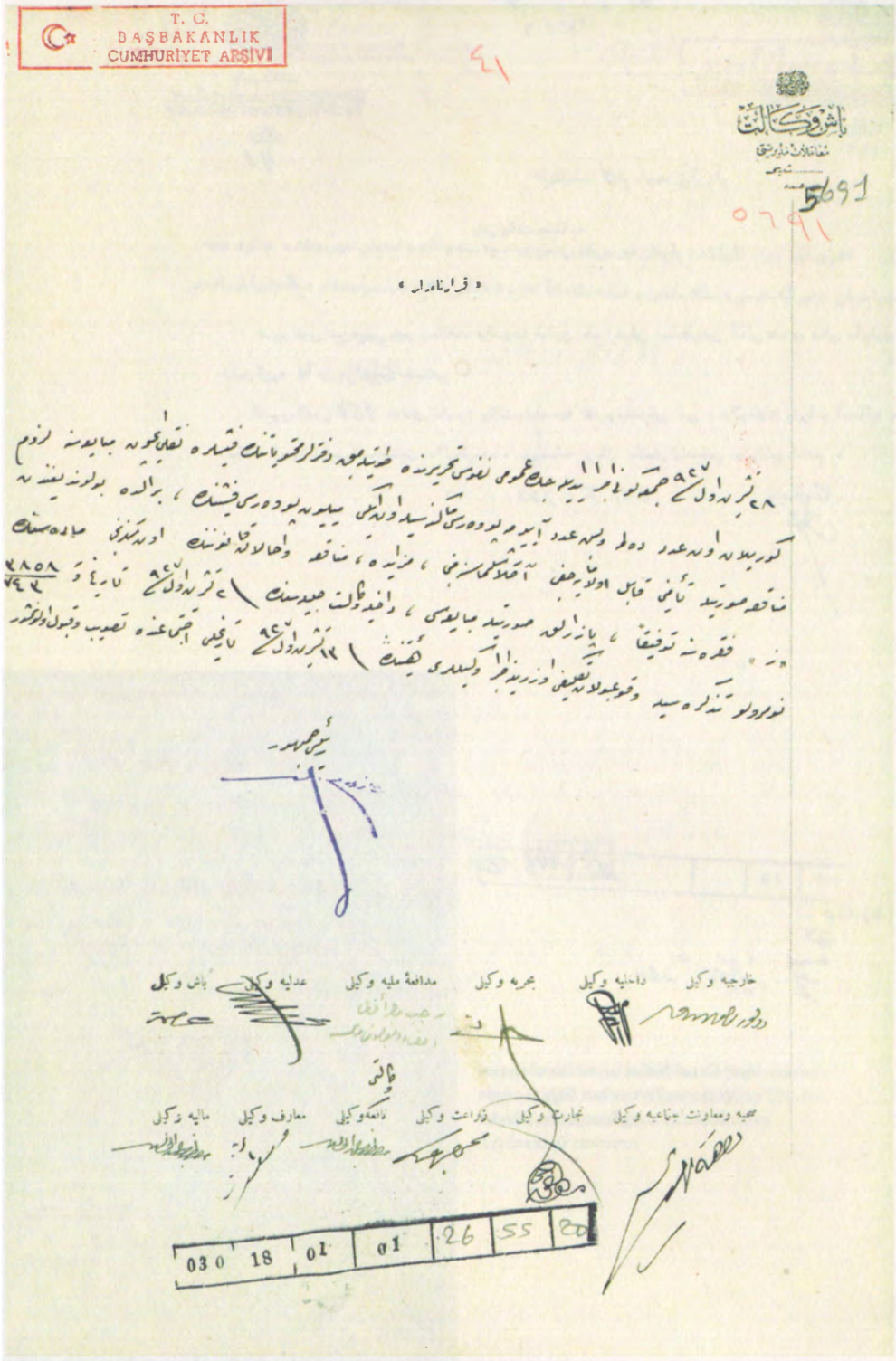

13 Ekim 1927. 28 Ekim 1927 tarihinde yapılacak genel nüfus sayımında ihtiyaç duyulan makine ve malzemenin pazarlıkla teminine dair belge (Devlet Arşivleri Başkanlığı).

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

21/39

باسه وكالت

عدد 48

باش وكالت جليله يه

تحرير نفوس نتيجه‌سنى مشعر رسالكك فرانسزجه اولارق طبع ايديلن نسخه‌لرندن ايكى‌عددى مظلو ساياوى
اولمق اوزره لفاً عرض و تقديم قيلنمشدر .

اشبو رسالەدن 150 عددى خارجيه وكالت جليله سنه تقديم قيلديغى تقدير ، دائره‌مزله نشريات احصائيه —
مبادله ايدن اجنبى ايستاتستيق دائره‌لرينه ده بر نسخه ارسال قيلنمش اولديغنى عرض‌ايلوم افندم .

مدير عمومى

24/ 7 / 928

030 | 10 | | | 26 | 1146 | 12

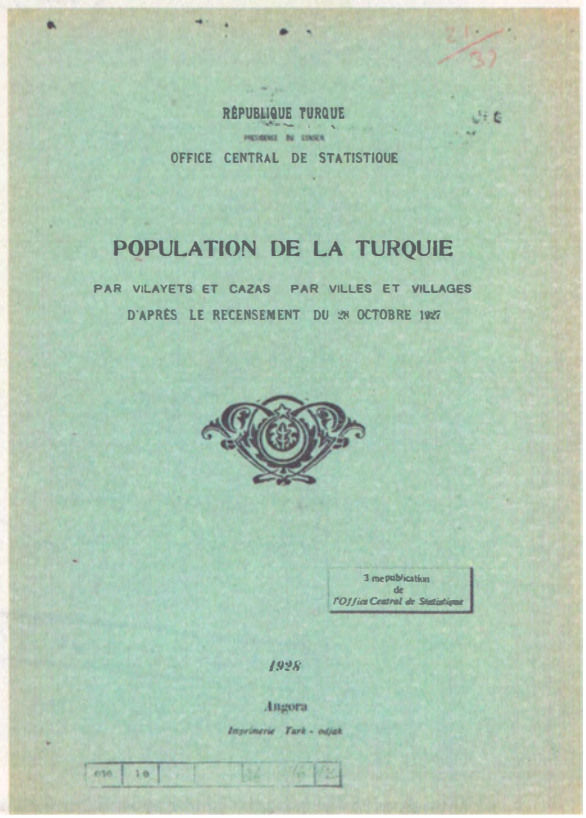

1927 Genel Nüfus Sayımı neticelerini gösteren *Türkiye'nin Nüfusu* adıyla yayımlanan kitabın Fransızcası (Devlet Arşivleri Başkanlığı).

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

21
37 M

باشوکالت

مرکز احصائیه نفوسیه و اقتصادیه عمومیه

عدد
214

باش وکیل عصمت پاشا حضرتلرینه

28 تشرین اول 927 تاریخنده یاپیلان عمومی نفوس تحریری نتیجه سنده آلده ایدیلن نفوس حقنده دائره مزجه نشر ایدیلن «تورکیه نفوسی» رساله سندن بر نسخه سنك لفاً تقدیم قلندیغنی تعلیمات شحو مه تر دیفاً عرض ایلوم افندم

226 / 6 / 16

مدیر عمومی

21
37 M

باشوکالت

۲۸ تشرین اول ۱۹۲۷

عمومی نفوس تحریری

ولایت، قضا، شهر و کویلر احصاییه

تورکیه نفوسی

26 146 5

1928

820 10 26 146 5

1927 Genel Nüfus Sayımı neticeleri hakkında yayımlanan *Türkiye Nüfusu* adlı kitap (Devlet Arşivleri Başkanlığı).

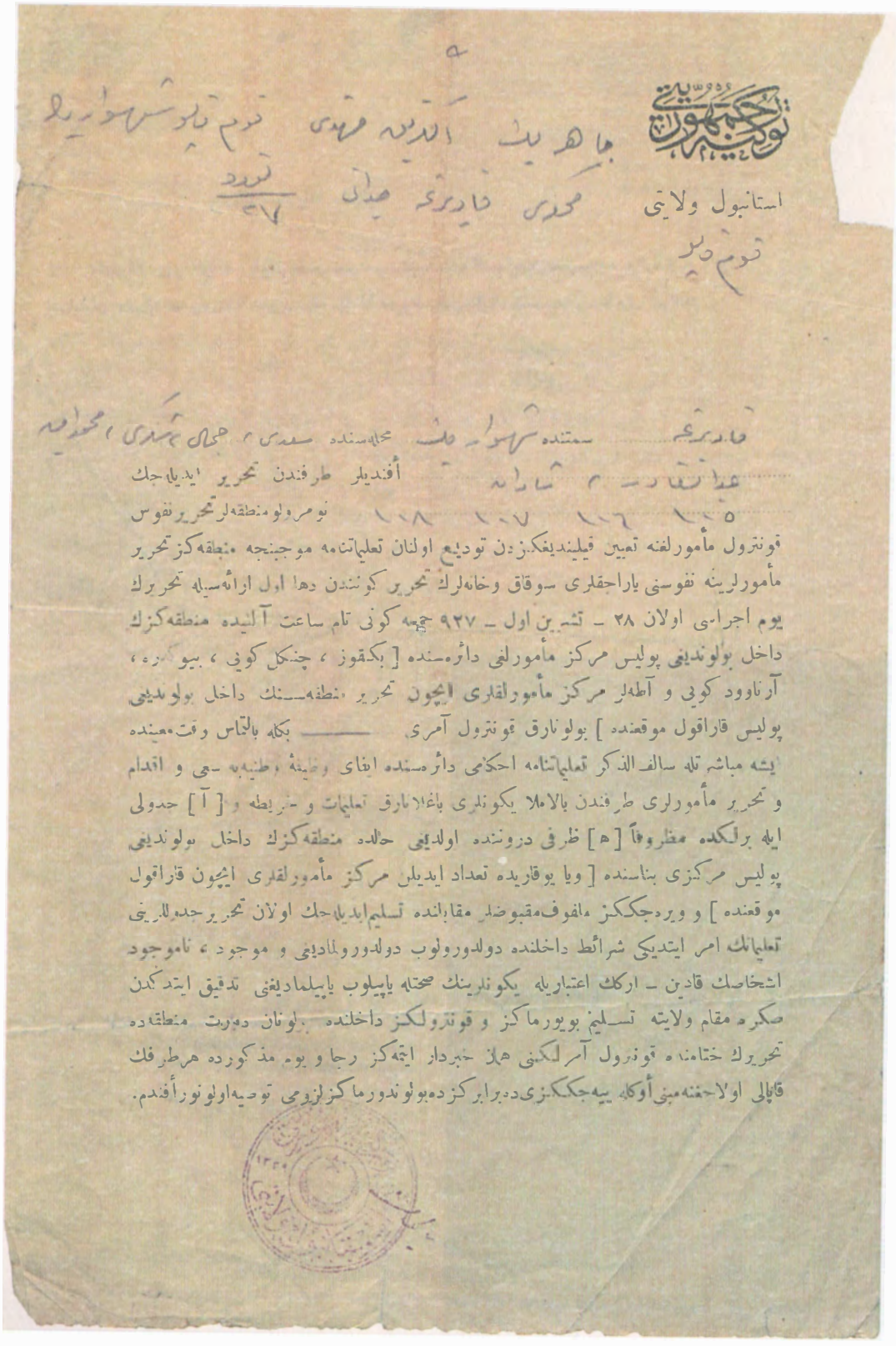

28 Ekim 1927 günü elektrik mühendisi Bâhir Bey'in Kumkapı Şehsuvar Bey Mahallesi Kadırga Meydanı'nda yapacağı nüfus kontrol göreviyle ilgili talimatname (Salt Arşivi).

هويت جزودانى

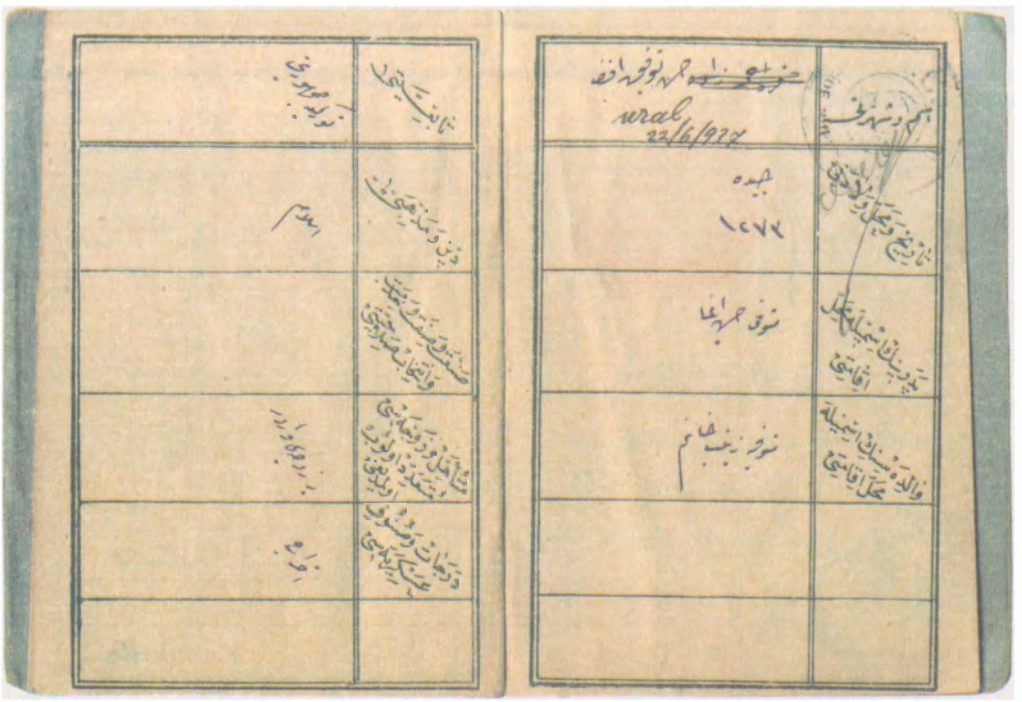

1914 yılında kabul edilen Sicilli Nüfus Kanunu ile "Sicilli nüfusa kaydedilenlere üçüncü maddede muharrer ahval ve muamelâtı havi olarak matbu ve mühürlü ve balâsı (Tuğrayı Hümayun) ve Ay Yıldız ile müveşşah birer hüviyet cüzdanı verilecek ve işbu cüzdanlara velâdet tarihleri senei kameriye ve şemsiye olarak tahrir olunacaktır" ifadesiyle nüfus cüzdanı uygulamasına geçilmişti. Kanun Cumhuriyet döneminde yenilendi. 1927'deki nüfus sayımında da 15 soruluk cetvelin son maddesinde "Yanında nüfus tezkeresi veya hüviyet cüzdanı var mıydı?" hükmü yer alıyordu. Eski harfli Türkçe olarak hazırlanan ve 32 sayfadan oluşan nüfus cüzdanları 1929 yılına kadar kullanıldı. 1929 yılında Latin alfabesi ile düzenlenen yeni nüfus cüzdanları ise 62 yıl boyunca hizmet gördü. Kurşuni renkli cilt kapağında kırmızı renkli ay yıldız bulunan, içinde askerlik hizmetiyle ilgili bölümler, yer değiştirme ve medeni halindeki değişikliklerin de bulunduğu nüfus cüzdanları, 1976 yılında yürürlüğe giren tek yapraklı cüzdanla beraber 1991 yılına kadar yürürlükte kaldı (3 Haziran 1926 tarihinde verilmiş nüfus cüzdanı, Lütfi Seymen Arşivi).

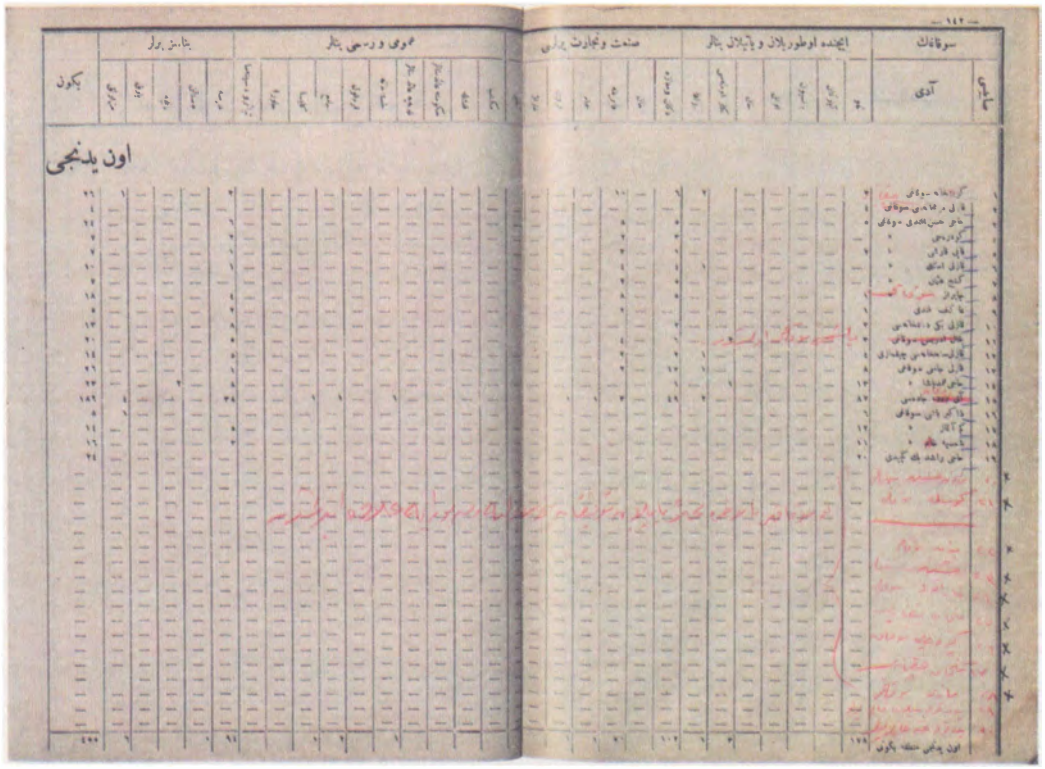

1927 İstanbul Bina Tahriri Kütüğü'nde 17. mıntıkaya (Kazlıçeşme) ait orijinal sayfa (*Şehir, Sokak, Hafıza*, Erol Ölçer, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları 2014).

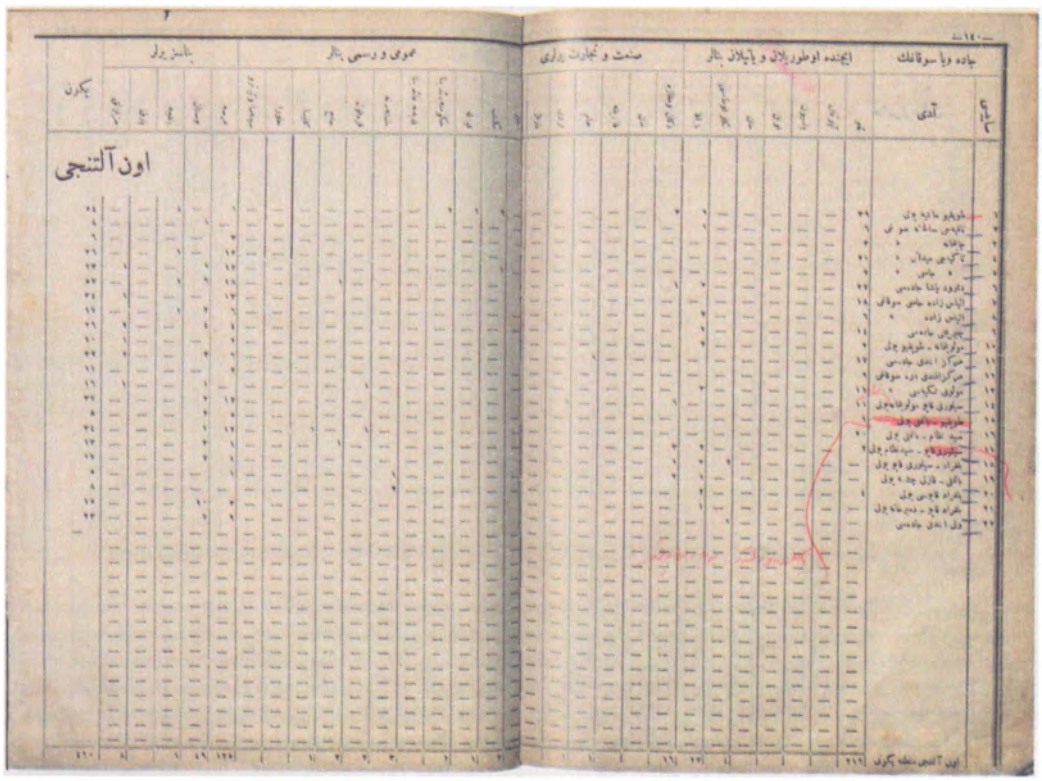

1927 İstanbul Bina Tahriri Kütüğü'nde 16. mıntıkaya (Sur Harici, Balıklı, Takkeci, Merkez Efendi) ait orijinal sayfa (*Şehir, Sokak, Hafıza*, Erol Ölçer, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları 2014).

1927'de nüfus sayımı öncesi İstanbul nümerotaj çalışmalarında Sirkeci Teneke Sac İmalathanesi'ne yaptırılan galvaniz, zemini kırmızı, yazısı beyaz kapı numarası, no:20 (*Şehir, Sokak, Hafıza*, Erol Ölçer, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları 2014).

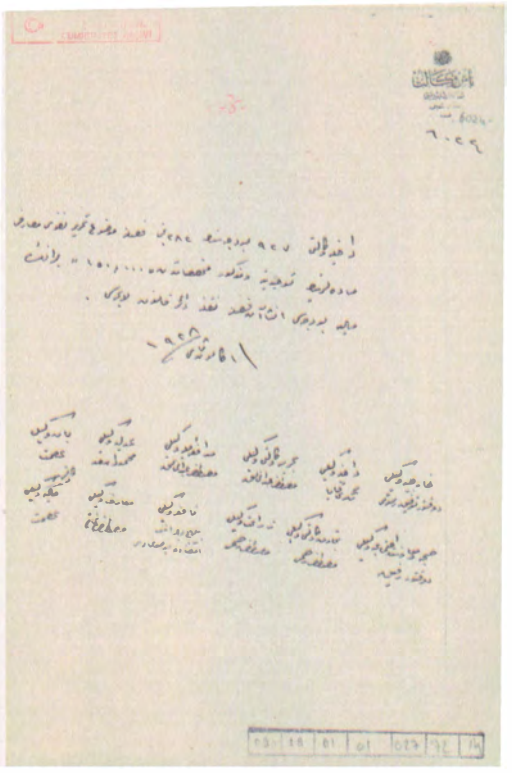

Dahiliye Vekâleti 1927 yılı bütçesine sayım masrafı 150 bin liranın Maliye Bütçesi inşaat faslına naklini gösteren belge, 1 Ocak 1928 (Devlet Arşivleri Başkanlığı).

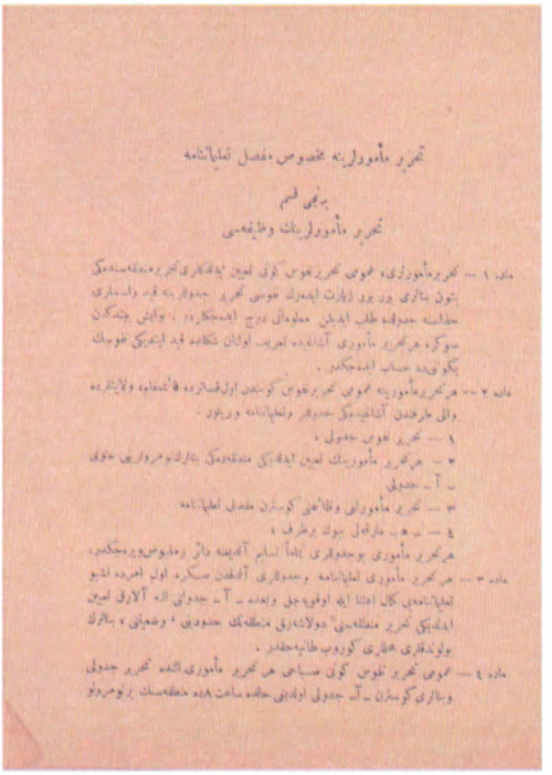

تحرير مأمورلرينه مخصوص مفصل تعليماتنامه

برنجى قسم

تحرير مأمورلرينك وظيفه‌سى

ماده ١ — تحرير مأمورلرى، عمومى تحرير نفوس كوى لعين ايدلكلرى تحرير منطقه‌سنده‌كى بتون بنالرى ور يورد زيارت ايدرك عمومى تحرير جدولرينه قيد واسمارى حقانيه جدولنه طلب ايدلن معلومات درج ايدمكلرى ، وايلن چقمكدن صوكره هر تحرير مأمورى آلتنده تعريف اولنان شكلده قيد ايتديكى نفوسك يكونى حساب ايدمكلرى .

ماده ٢ — هر تحرير مأمورينه عمومى تحرير نفوس كونندن اول قسمارينه قائمقاميه ولايتدن ورلى طرفندن آلتنجه‌سنكى جدولر وتعليماتنامه ويريلور .

١ — تحرير نفوس جدولى ،

٢ — هر تحرير مأمورينك لعين ايدلكلرى منطقه‌سنكى بنالرك نومرولرينى حاوى

— آ — جدولى

٣ — تحرير مأمورلرى وظائفنى كوسترن مفصل تعليماتنامه

٤ — — ب — مارقال بيوك بر ظرف ،

هر تحرير مأمورى بوجدولرى تماماً تسليم آلديغنه دائر وميوس ويرمكلرى ،

ماده ٣ — هر تحرير مأمورى تعليماتنامه وجدولرى آلدقدن صكره اول امرده اشبو تعليماتنامه‌دن كال اعتنا ايله اوقويوجق ويعده — آ — جدولى اله آلارق لعين ايدلكلى تحرير منطقه‌سنى " دولاشمق " سورتيله منطقه‌نك حدودينى ، وضعيتى ، بنالرك بولندقلرى محلرى كوروب طانيمجه‌در .

ماده ٤ — عمومى تحرير نفوس كونى صباحى هر تحرير مأمورى الده تحرير جدولى وبنالرى كوسترن — آ — جدولى اولدقلرى حالده ساعت ٨ده منطقه‌سنك بر نومرولو

Tahrir Memurlarına Mahsus Mufassal Talimname, Vilâyet Matbaası, İstanbul, 1927, 15 sayfa.

"...imtihanlar vardır ki; bir milletin medeni idareye ne derece layık olduğunu, demokrasi yani halk idaresi hususundaki iktidarının ne kadar ilerlemiş bulunduğunu gösterir. Yarınki tahrir-i nüfus Türk Milleti için böyle bir imtihan günüdür."

Cumhuriyetin ilk nüfus sayımı (tahrir-i nüfus), Haziran 1926'da TBMM'de kabul edilen kanun çerçevesinde 28 Ekim 1927 tarihinde yapıldı. Ülke nüfusunu, toplumsal ve iktisadi özelliklerini modern yöntemlerle sayabilmek ve izleyebilmek için güvenilir verilere ihtiyaç duyan yeni devlet, okuryazarlıktan anadile, cinsiyetten mesleklere kadar pek çok bilginin toplanarak bir araya getirilmesini sağladı. İlk nüfus sayımı, yasama, yargı, eğitim, sağlık, ekonomi ve kültür alanlarındaki yenileşme hareketi için de kritik önemdeydi.

Prof. Dr. Şevket Pamuk'un değerli katkısıyla hazırlanan bu çalışmada, 1927 sayımından sonra yayımlanan verileri orijinal haliyle sunuyor, sayım hazırlıkları, sayım günü ve sonrasında toplumun bu faaliyete katılımına dair dönem basınında yer alan yazı, fotoğraf, karikatür ve belgeleri de okurlarımızla paylaşıyoruz.

9 786254 295270

Kapak fotoğrafı: Tosya'da "28 Teşrinievvel Cuma, Umumi Nüfus Tahriri" yazılı afişin önünde şehrin ileri gelenleri. İBB Atatürk Kitaplığı Arşivi